

TamSaha

TFF'nin Aylık Futbol Dergisi

● Şubat 2008 ● Sayı: 40

Ayhan Akman

**Artık hazır...
Büyük hedefler onu bekliyor**

Türkiye Futbol
Federasyonu Adına Sahibi:
Affan M. Keçeci
Yayın Yönetmeni:
Zeki Çol
Sorumlu Yazışları Müdürü:
Mazlum Uluç
Yazışları:
Bağış Erten
İlker Uğur
Cem Zamur
Barış Tarık Mutlu
Nihat Özten
Mustafa Kemal Artalan
Görsel Tasarım:
Hasan Teoman
Baskı:
Elma Basım
Organize Sanayi Bölgesi
Keresteciler Sitesi 13/B Blok
Kat: 4 D: 3
İkitelli / İstanbul
Tel: (212) 670 05 25
Faks: (212) 670 28 58
Yazışma Adresi:
Türkiye Futbol Federasyonu
Medya İletişim Departmanı
Konaklar Mah. İhlamurlu Sok.
No: 9 34330
4. Levent/İstanbul
Telefon: (212) 282 70 20
Dahili: 157-159
e-mail: tamsaha@tff.org.tr
Web Sitesi:
<http://www.tff.org>
YEREL SÜRELİ YAYIN
Para ile satılmaz

Bu sayıya fotoğraf
katkısı sağlayan
Vatan ve Türkiye
gazeteleriyle foto muhabiri
dostlarımız Haydar Tanışan,
Eser Erenler, Bahadır Çekişler,
Ümit İnce, Süha Gürsoy,
Halid Kayaçan ve
Fehim Kayaçan'a
teşekkür ederiz.

Euro 2008...

Türkiye için 300 milyon dolarlık pasta!

Futbol elbette sadece futbol değil ve ulaştığı maddi değerler milyar dolarlarla ölçülen dev bir ekonomik aktör. Avrupa Şampiyonası Finalleri ise Dünya Kupaları ile birlikte bu dev ekonominin en büyük motorlarından biri. Yaklaşan Euro 2008 finalleri öncesi ekonomistler ellerinde kâğıt kalemleriyle bu organizasyonda hangi ülkenin ne kadar maddi gelir sağlayacağını hesaplamaya uğraşiyor. Bu çalışma da Türkiye ekonomisinin Euro 2008'den elde edeceği gelirleri ortaya koyuyor.

Tuğrul **Akşar**

2006'da Almanya'da düzenlenen Dünya Kupası'na katılamayan Türk Milli Takımı yaklaşık 250 milyon dolarlık bir kazançtan mahrum kalmıştı. Bu kez hedefi ıskalamadık ve 2008 Haziran'ında Avusturya ve İsviçre'de yapılacak Euro 2008'e katılma başarısını gösterdik. Bu sportif performansın mali karşılığı hem Türk ekonomisine hem de Türk futboluna olumlu yansiyacak gibi görünüyor. Türk Milli Takımı Euro 2008'e katılmakla sadece para kazanmayacak, FIFA sıralamasında da üzerinde bulunan Meksika, Romanya, İskoçya hatta İngiltere'yi alacağı puanlarla yakalayıp geçebilecek. Sıralamadaki ilk 10'a

doğru hareketlenme şüphesiz ki, Türk Milli Takımı'na önümüzdeki yıllarda yapılacak uluslararası organizasyonlarda rekabet üstünlüğü de sağlayabilecek. Euro 2008 Avusturya ve İsviçre ortak yapımı olarak karşımıza çıkıyor. Bu turnuvanın bütçesi daha şimdiden 8,5 milyar euroya çıkmış durumda. Avrupa Birliği fonları, FIFA ve UEFA bu iki ülkede düzenlenecek turnuvaya ciddi bütçe ayırmış durumda. Bu turnuva değerleriyle kıyaslandığında gerçekten de endüstriyel futbolun şimdiye kadar yapılmış organizasyonlarından daha ileride bir teknoloji ile izleyenlerin karşısına çıkacak. Bu nedenle

turnuvaya katılan tüm takımlar bu organizasyondan ne kadar para kazanabileceklerini hesaplamakla meşgul. Kimileri de bu turnuvaya katılamamakla ne kadar kaybettiklerini hesaplamakla. *Sport Business*'in bir haberine göre Euro 2008'e katılamayan İngiliz futbolu yaklaşık 2 milyar sterlinden (yaklaşık 3.9 milyar dolar) oldu.

UEFA kazanan takımları paraya boğacak!

Euro 2008, perdelerini 7 Haziran 2008 günü İsviçre-Çek Cumhuriyeti maçıyla açacak ve yine 29 Haziran'da oynanacak finalle kapatacak. Bu turnuva nedeniyle futbol dijital platformlar aracılığıyla yaklaşık bir ay boyunca milyarlarca insanın ilgi odağı olmaya devam edecek. 29 Haziran gecesi yapılacak final karşılaşmasıyla 16 takımdan hangisinin kupayı kaldırılacağı belli olacak. Biz bu süre içinde tribünlerden ya da ekranlardan

tam 31 maç izleyeceğiz. Milli Takımımız, bu turnuvada A Grubu'nda İsviçre, Çek Cumhuriyeti ve Portekiz'le mücadele edecek. Finale kadar uzanabilirsek tam altı maç oynayacağız. Ya da 2002 Dünya Kupası'nda olduğu gibi üçüncülük maçı oynamaya hak kazanırsak, bu sayı yediye yükselecek. Mastercard'ın yaptırdığı bir araştırmaya göre bu organizasyondan dışsal etkileriyle birlikte, organizatör iki ülkenin yaklaşık 1.4 milyar euro civarında bir gelir sağlaması bekleniyor. Avrupa'nın spor ekonomisi konusunda lider uzmanlarından Prof. Simon Chadwick tarafından yürütülen araştırmada, Euro 2008'in İsviçre'nin Luzern şehrinde yapılan kura çekilişi ile birlikte bilet, yiyecek-içecek satışlarında, yolculuklarda, ticarette, sponsorluk ve reklam gelirlerinde yaşanacak artışın yanı sıra telekomünikasyon ve yeni medya servislerinin daha fazla kullanılmasıyla sağlanacak pozitif

ekonomik etkilerin yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde hissedileceği belirtiliyor. Futbolda kazanmak kadar kaybetmek de güçlü bir olasılık doğal olarak, fakat organizasyon bu kadar büyük olunca kayıplar da bir müsabakada yenilmekle sınırlı kalmıyor. Çünkü gruplara kalmakla parasal ödül almaya hak kazanan milli takımlar, şampiyonluğa kadar giden süreçte sadece sportif performans nedeniyle 23 milyon euro parasal ödül alabilecek. UEFA 2000 yılındaki organizasyonda 72.5 milyon euro (120 milyon İsviçre Frangı), 2004'te düzenlenen şampiyona için de 129 milyon euro dağıtmıştı. 2008'te dağıtılacak ödül ise yüzde 42 artırılarak 184 milyon euro olarak açıklandı. UEFA'dan yapılan açıklamaya göre 13. Avrupa Futbol Şampiyonası'nda toplam 184 milyon euro, elde edilecek başarılarla göre 16 takım arasında dağıtılacak. Turnuvaya katılan her takım katılım payı olarak 7.5 milyon euro (Euro 2004'te 4.5 milyon euro) alacak. Grup maçlarında alınacak her galibiyete 1 milyon (Euro 2004'te 625 bin euro), beraberliğe de 500 bin euro (Euro 2004'te 300 bin euro) ödül verilecek. Çeyrek finale kalan takımlar ekstra olarak 2 milyon, yarı finale kalan takımlar da 3 milyon euro alacak. 29 Haziran'da Ernst Happel Stadı'nda oynanacak final karşılaşmasında kupayı

kaldıran takım 7.5 milyon euro, kaybeden ise 4.5 milyon euro olarak turnuvayı tamamlamış olacak. Buna göre tüm maçlarını kazanarak finale kalan bir takım, finali de kazandığında 23 milyon euroyu kasasına koymuş olacak. 2004 Haziran'ında başlayan ve Yunanistan Milli Takımı'nın şampiyonluğu ile sonuçlanan organizasyonda, turnuvayı kazanan Yunanistan 16.8 milyon euro (27 milyon İsviçre Frangı) para ödülü elde etmişti.

2004 Avrupa Futbol Şampiyonası Parasal Ödülleri					
					Ödül Toplamı
Takımlar	O	G	B	M	(Bin CHF)
Yunanistan	6	4	1	1	27.000
Portekiz	6	3	1	2	23.000
Çek Cumhuriyeti	5	4	0	1	17.500
Hollanda	5	1	2	2	16.500
İngiltere	4	2	1	1	13.000
Fransa	4	2	1	1	13.000
İsveç	4	1	3	0	13.000
Danimarka	4	1	2	1	12.500
İtalya	3	1	2	0	9.500
İspanya	3	1	1	1	9.000
Rusya	3	1	0	2	8.500
Almanya	3	0	2	1	8.500
Hırvatistan	3	0	2	1	8.500
Letonya	3	0	1	2	8.000
İsviçre	3	0	1	2	8.000
Bulgaristan	3	0	0	3	7.500
Toplam					203.000

Yukarıdaki tablodan da görülebileceği üzere Euro 2004'te Yunanistan ve Portekiz takımları, sportif başarıları sonucunda en fazla ödül kazanan takımlar olmuştu. Bu iki takımdan Yunanistan 27 milyon İsviçre Frankı, Portekiz ise 23 milyon İsviçre Frankı ile toplam 50 milyon İsviçre Frankı ödül kazanmışlardı. Bu iki ülkenin Euro 2004 futbol pastasından aldıkları pay, toplam parasal ödülün yüzde 24.63'üne ulaşmıştı. Toplam 203 milyon euroluk ödülün yüzde 24.63'ünü bu iki takım paylaşıırken, diğer 14 takım ise parasal ödüllerin geriye kalan kısmını bölüşmüştü.

Turnuva 1.4 milyar euro gelir yaratacak!

Avusturya ve İsviçre'nin ortaklaşa düzenleyeceği bu organizasyonun yaklaşık 1.4 milyar euro (yaklaşık 2.1 milyar dolar) gibi bir gelir yaratacağı tahmin ediliyor. İsviçre ve Avusturya'nın dörder kentinde oynanacak maçlar için hazırlıklar neredeyse bitirilmek üzere. Statların bakımı, güvenlik harcamaları, takımların konaklama tesisleri, otoyollar, altyapı ve maçların naklen yayınlarının high definition (yüksek çözünürlük) yayına uyumlu hale getirilebilmesi için teknolojik altyapının hazır hale getirilmesi gibi maçların güvenlik içinde oynanmasından, televizyonun başında izleyecek seyircilere varıncaya kadar birçok detayın hatasız tamamlanabilmesi için yapılan bütçenin 8.5 milyar euroyu bulacağı tahmin ediliyor. Bu turnuva nedeniyle İsviçre ve Avusturya'ya yaklaşık 400 bin turistin gelmesi bekleniyor.

2006 Dünya Kupası'nda ve Euro 2004'te FIFA ve UEFA ciddi maç günü geliri elde etmişti. Bu turnuvadan da yine başta maç biletleri olmak üzere, hatırı sayılır bir maç günü geliri bekleniyor. Maç biletleri şimdiden satışa çıkmış vaziyette.

Bilet fiyatları	1. Kategori	2. Kategori	3. Kategori
	Euro	Euro	Euro
Açılış maçları	250	170	70
Grup maçları	110	80	45
Çeyrek final maçları	180	110	60
Yarı final maçları	300	180	80
Final maçı	550	335	160

Avrupa futbolu iktisadi olarak da büyüyor

Milyar dolarlara ulaşan küresel gelirleriyle dev bir endüstri haline gelen futbolun finansal ve iktisadi gücünü Euro 2008'le bir kez daha görme fırsatı bulacağız. Sadece bu turnuvayı düzenleyen ülkelere değil, aynı zamanda bu turnuvaya katılan 16 ülkeye de futbol ekonomik anlamda ciddi bir gelir katkısı sağlayacak ve ekonomik katma değer üretecek. Turnuvaya katılan 16 ülkenin toplam gayri safi milli hasılları 11 trilyon 971 milyar dolar civarında. 43 trilyon dolara ulaşan dünya GSMH'sının yüzde 27.6'sını oluşturan bu büyüklük, iktisadi anlamda olduğu gibi sportif anlamda da Kıta Avrupası'nın gücünü ortaya koyuyor. (İngiltere'yi de eklediğimizde bu oran yüzde 32'ye yükselmektedir.) Euro 2004'e katılan ülkelerin GSMH'ları toplamı ise 9.5 trilyon dolar düzeyindeydi ve bu turnuvaya katılamayan İngiltere'yi de dikkate aldığımızda, 2004'ten bu yana Avrupa ekonomisinin de yüzde elliye yakın büyüdüğünü görüyoruz. Yine 2004 yılında Avrupa futbol gelirleri toplamı Deloitte'un raporlarına göre 12.5 milyar dolarken, aynı kurumun 2006 yıl sonu raporlarına göre Avrupa futbolunun yarattığı gelir yüzde 40 artarak 17.5 milyar dolara ulaşmış durumda.

Her maç 42 milyon euro kazandıracak!

Birbeck Spor Endüstrisi Merkezi'nin kurucusu ve yöneticisi olan, aynı zamanda Coventry Üniversitesi'nde Spor Endüstrisi Stratejileri ve Pazarlama Bölümü'nde profesörlük görevini sürdüren Chadwick'in Mastercard adına hazırladığı raporda, Türkiye'nin oynayacağı her maçın ortalama 42 milyon euro değerinde olacağı tahmini yapılıyor. Rapora göre, elde edilecek kazancın önemli bir kısmı maçı oynayan ve ev sahibi ülkeler arasında paylaşılacağı gibi, Avrupa ekonomisinin tümüne yansıyan olumlu etkileri de olacak. En kazançlı maçların potansiyel geliri maç başına 49-56 milyon euroya kadar yükselebilecek. Euro 2008 kura çekilişine dayanarak yapılan hesaplamalarda, en fazla gelir üretme potansiyeli olarak (ki bu gelir 168 milyon euro civarında olabilecek), hepsi C Grubu takımları olan Fransa-İtalya (Zürih), Hollanda-Fransa (Bern) ve İtalya-Hollanda (Bern) arasında oynanacak

maçlar görülüyor. Bu maçlar, turnuvada en yüksek gelir yaratma potansiyeline sahip maçlar olarak değerlendiriliyor. Diğer gruplarda en yüksek kazancın ise Basel'de oynanacak İsviçre-Portekiz (Grup A), Viyana'da oynanacak Avusturya-Almanya (Grup B) ve Innsbruck'ta oynanacak İspanya-Rusya (Grup D) maçlarında olması bekleniyor. Profesör Chadwick, bununla beraber ayrıca getirisini en yüksek muhtemel maçların turnuvanın çeşitli safhalarında Almanya tarafından oynanacak maçlar olabileceğine de dikkat çekiyor. Bu maçları da Almanya-İtalya, Almanya-Fransa, Almanya-Hollanda maçları olarak işaretliyor. Avrupa Futbol Şampiyonası'nın kıtanın en önemli spor etkinliklerinden biri olması sebebiyle, Euro 2008'in, öncelikle katılımcı 16 ülkeye olmak üzere tüm Avrupa ekonomisine 1.4 milyar euro dolayında bir katkı sağlayabileceğini ifade ediyor. Ayrıca bu katkının grup bazında her bir maça ortalama 42 milyon euro değerinde olabileceğini hesaplıyor. Özellikle sponsorluk ve ticaret gelirlerindeki yükselme sayesinde birçok ülkede bu etkinin hissedilebileceğini, şampiyonanın ilerleyen safhalarında oynanacak maçların ekonomik getirisinin ise çok daha fazla olabileceğini tahmin ediyor. Aslında çok basit bir hesaplamayla Prof. Chadwick'in hesaplaması doğru olarak görülebilir. Toplam parasal geliri (1.4 milyar euroyu), turnuvada oynanacak toplam maç sayısına böldüğümüzde maç başına tahmini gelir 45.1 milyon euro civarına yükseliyor.

Biz bu turnuvadan ne kazanacağız?

Her ne kadar Prof. Dr.Chadwick, Euro 2008'e katılacak takımların maç başına ülke ekonomilerine katkılarını 42 milyon euro civarında hesaplamışsa da bizim yaptığımız hesaplar Milli Takımımızın ülke ekonomisine dışsal etkileriyle birlikte yaklaşık 300 milyon dolarlık (209 milyon euro) bir katkı sağlayacağı yönünde. Buna göre Milli Takımımızın oynayacağı maç başına ülke ekonomisine doğrudan ve dolaylı olarak katkısı (finale kadar ulaşması halinde) 34.9 milyon euroya kadar yükselebilecek. Milli Takımımızın sportif performansının ne olacağını bilemiyoruz ama günümüzün "show-business"i olan futbolun, Türk futbol ekonomisine katkısının olumlu yönde olacağı görünüyor. Takımımızın göstereceği sportif performans aynı

zamanda UEFA tarafından mali performansa da dönüştürülecek. Takımımızın daha turnuvaya katılımıyla kasasına giren ve sportif performansla gelecek olan paraları bir kenara bıraksak bile, bu organizasyon bize aşağıdaki konularda önemli faydalar sağlayacak. Milli Takımın sponsorluk gelirlerinde 15 milyon dolara ulaşan bir gelire ulaşması bekleniyor. Futbol birçok sektörü etkileyen ve dışsal etkileri güçlü, aynı zamanda sinerjik bir endüstri kolu. Bu bağlamda 2002 Dünya Kupası'na katılan Milli Takımımızın forması, bayrakları ve diğer logolu ürünlerin satımından tekstil sektörüne yaklaşık 50 milyon dolar gibi kısa süreli bir katkı sağlamıştı. Euro 2008'de bu tutarın 70 milyon dolar civarında gerçekleşeceğini bekliyoruz. Aynı zamanda Milli Takımımız ve turnuvaya yönelik hediyelik eşya ile turnuvanın PC'ye uyarlanmış oyun CD'leri, DVD'leri ile PlayStation gibi hediyelik eşya ve eğlence sektörüne de bu nedenlerle yaklaşık 5 milyon dolar gibi bir paranın gireceğini beklemekteyiz. 2002'de patlayan TV ve uydu satışları elektronik ve iletişim sektörüne yaklaşık 75 milyon dolarlık bir katkı sağlamıştı. Bu kez yine teknolojiye gelişmeler de gözönüne alındığında minimum 100 milyon dolar civarında plazma TV ve uydu paketi satışından sektöre bir para girmesi beklenmektedir. 2002'de 10 milyon dolara turnuvanın yayın hakkını alan TRT, 15 milyon dolar reklam geliri sağladığını açıklamıştı. Bu kez turnuvanın resmi yayın hakkı ATV ve Digitürk'te. Bu turnuvada takımımızın göstereceği sportif performansa göre 2002 Dünya Kupası'ndaki gelirlere ulaşma olanağı yüksek görülüyor. 2002 Dünya Kupası'nın yapıldığı Güney Kore ve Japonya'yı ülkemizden 2 bin kişi ziyaret etmişti. Avusturya ve İsviçre'nin yakınlığı dikkate alındığında bu sayının 20 bine ulaşması tahmin

ediliyor. Turizmdeki bu hareketliliğin başta turizm acenteleri olmak üzere, seyahat turlarına 5 milyon dolar civarında bir gelir yaratma olanağı sağlayacak. 2006 Dünya Kupası'nı ise yaklaşık 3.5 milyar kişi izlemişti. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın 2004 yılında Türkiye'nin tanıtımı için ayırdığı 35 milyon dolarlık bütçe baz alındığında, 2008'de en az 50 milyon dolarlık bir tanıtım olanağına da ulaşmış olacağız. Yine özellikle 2006 Dünya Kupası'nda gollerin cep telefonlarından izlenmesi olanağı yaratılmış, bu türden telefon üretimi ve satışı dolayısıyla ciddi bir canlılık yaşanmıştı. GSM şebekeleri ve Türk Telekom bu organizasyondan ciddi paralar kazanmıştı. Bu bağlamda mobil cep telefonları satışları ile görüntü ve ses iletişimi nedeniyle iletişim sektöründe de minimum 5 milyon dolarlık bir ticaret hacminin oluşacağını tahmin etmekteyiz.

Sonuç

Yukarıdaki verilerden hareket ettiğimizde, Milli Takımımızın Euro 2008'e gidiyor olması, bize 285 ile 300 milyon dolar civarında bir katkı sağlayacak. 360 milyar dolarlık GSMH'sı olan Türk ekonomisine, bu turnuvanın makro bazda etkisi ise belki sembolik anlamda ama onbinde sekiz düzeyinde olacaktır. Bu futbol turnuvasının dünya ekonomisine katkısı ise onbinde beş civarında gerçekleşecek. Bizim açımızdan bakıldığında bu turnuva bize iktisadi anlamda aşağıdaki kalemlerde katkı sağlarken, sportif anlamda ise alacağımız sonuçlara göre bundan sonraki organizasyonlara katılım ve rakip eşleşmelerinde rekabet üstünlüğü de sağlayabilecek.

Turnuva'nın Türkiye'ye kazandıracakları

- En az 100 bin adet TV satışından 100 milyon dolar.
- Forma ve bayrak gibi tekstil ürünlerinden 70 milyon dolar.
- Yayıncı kuruluşun 15 milyon dolarlık reklam geliri.
- En az 50 milyon dolarlık tanıtım fırsatı.
- Seyahat acentelerinden 5 milyon dolar.
- Milli Takım'ın 10 milyon ile 35 milyon dolar arasında turnuva geliri.
- Milli Takım'ın 15 milyon dolarlık sponsor geliri.
- İletişim ve mobil telefon sektöründen 5 milyon dolar.
- Hediyelik eşya ve PC oyunları satışından 5 milyon dolar.
- Yaklaşık kazanç 285 ile 300 milyon dolar arasında olacak (Söz konusu rakamlar 2002 ve 2006 Dünya Kupası verilerine göre hazırlandı.) ■

Kupada Demir leblebi

Fortis Türkiye Kupası son üç sezondur uygulanan yeni statüsüyle sürpriz takımları üst turlara taşımayı sürdürüyor. Geçtiğimiz sezon Süper Lig'den düşen Kayseri Erciyesspor'un final oynadığı kupada bu sezon da TFF 2. Lig takımı Adana Demirspor çeyrek finale yükseldi. Hem de grubunda Trabzonspor ve Vestel Manisaspor gibi Süper Lig takımlarını ardında bırakarak. Fenerbahçe, Beşiktaş ve Galatasaray'ın tur vizesini son maçlarda alabildiğini, üstelik Beşiktaş'la Galatasaray'ın gruplarını ikinci sırada bitirdiğini hatırlatırsak, kupadaki rekabeti anlatmak biraz daha kolaylaşır.

Çeyrek Final eşleşmeleri

Çaykur Rizespor-Beşiktaş
Fenerbahçe-Galatasaray
G. OFTAŞ Spor-Kayserispor
Adana Demirspor-Gençlerbirliği

A Grubu

Maç Sonuçları

➤31 Ekim 2007
Beşiktaş-Ç. Rizespor: 1-2
Ankaragücü-D.B.B. DİSKİ Spor: 3-1
➤5 Ocak 2008
D.B.B. DİSKİ Spor-Beşiktaş: 0-4
Ankaraspor-Ankaragücü: 2-0
➤8 Ocak 2008
Beşiktaş-Ankaraspor: 3-1
Ç. Rizespor-D.B.B. DİSKİ Spor: 2-1
➤16 Ocak 2008
Ankaragücü-Beşiktaş: 1-1
Ankaraspor-Ç. Rizespor: 0-0
➤23 Ocak 2008
D.B.B DİSKİ Spor-Ankaraspor: 2-3
Ç. Rizespor-Ankaragücü: 1-0

Puan Durumu

Takımlar	O	G	B	M	A	Y	P
Ç. Rizespor	4	3	1	0	5	2	10
Beşiktaş	4	2	1	1	9	4	7
Ankaraspor	4	2	1	1	6	5	7
Ankaragücü	4	1	1	2	4	5	4
D.B.B. DİSKİ Spor	4	0	0	4	4	12	0

Kurallar çekildiğinde favori Beşiktaş'tı ama siyah-beyazlı takım, dört maçını tamamladıktan sonra tur vizesini alabilmek için Diyarbakır B. Belediye DİSKİ spor ile Ankaraspor arasındaki karşılaşmanın sonucunu beklemek zorunda kaldı. Siyah-beyazlılar, DİSKİ ve Ankaraspor'u yenmiş, evinde Çaykur Rizespor'a yenilmiş, Ankaragücü ile de berabere kalarak maçlarını 7 puanda tamamlamıştı. Son maç gününde Çaykur Rizespor, Ankaragücü'nü yenerek 10 puanla grubu birinci bitiriyor, Beşiktaş'ın turu geçip geçemeyeceği ise DİSKİ ile Ankaraspor arasında oynanacak maçın sonucuna kalıyordu. Ankaraspor deplasmanda altı farklı bir galibiyet aldığı takdirde Beşiktaş'ı averajla geride bırakacak ve kupanın dışına itecekti. Nitekim Ankaraspor bir ara 3-0'lık üstünlüğü sağlamış ve Beşiktaş için tehlike çanları da çalmaya başlamıştı. Ancak DİSKİ daha sonra iki gol bulup maç da 3-2 sona erince Beşiktaş averajla çeyrek finalin yolunu tuttu. Grubun puansız kalan tek takımı ise TFF 2. Lig temsilcisi DİSKİ Spor oldu.

B Grubu

Maç Sonuçları

➤30 Ekim 2007
Vestel Manisaspor-Trabzonspor: 3-0
➤31 Ekim 2007
MKE Kırıkkalespor-Adana Demirspor: 1-3
➤6 Ocak 2008
Gençlerbirliği-Vestel Manisaspor: 3-0
Trabzonspor-MKE Kırıkkalespor: 5-0
➤9 Ocak 2008
Adana Demirspor-Trabzonspor: 1-0
MKE Kırıkkalespor-Gençlerbirliği: 0-4
➤15 Ocak 2008
Gençlerbirliği-Adana Demirspor: 1-0
➤16 Ocak 2008
Vestel Manisaspor-MKE Kırıkkalespor: 2-1
➤24 Ocak 2008
Trabzonspor-Gençlerbirliği: 3-2
Adana Demirspor-Vestel Manisaspor: 2-1

Puan Durumu

Takımlar	O	G	B	M	A	Y	P
Gençlerbirliği	4	3	0	1	10	3	9
A. Demirspor	4	3	0	1	6	3	9
Trabzonspor	4	2	0	2	8	6	6
V. Manisaspor	4	2	0	2	6	6	6
Kırıkkalespor	4	0	0	4	2	14	0

Fortis Türkiye Kupası'nın en büyük sürprizi bu grupta yaşandı. Adana Demirspor, Gençlerbirliği, Trabzonspor ve Vestel Manisaspor gibi Süper Lig takımlarının yer aldığı gruptan çeyrek finale yükselmeyi başardı. Adana Demirspor, deplasmanda elde ettiği 3-1'lik Kırıkkalespor galibiyetinin ardından, Trabzonspor'u da 1-0 mağlup etti. Gençlerbirliği'ne 1-0 mağlup olan lacivert-mavililerin çeyrek finale çıkma şansı son maça kalmıştı ve rakipleri de kendileri gibi 6 puana sahip Vestel Manisaspor'du. Averajı daha iyi olan ve bir beraberlikle tur vizesini cebine koyması kesinleşen Adana Demirspor, rakibini 2-1 yenerek çeyrek finalist oldu. Gençlerbirliği'nin ilk sırada bitirdiği grupta Trabzonspor ise umutlarını son maça bile taşıyamadı. İlk maçta Vestel Manisaspor'a 3-0 yenildikten sonra Kırıkkalespor galibiyetiyle umutlanan bordo-mavililer, Adana Demirspor mağlubiyetiyle kupaya veda etti. Formalite maçındaki 3-2'lik Gençlerbirliği galibiyeti ise teselliden öteye geçemedi. Bu grubun da puansız tek takımı TFF 2. Lig temsilcisi MKE Kırıkkalespor'du.

C Grubu

Maç Sonuçları

➤31 Ekim 2007
Fenerbahçe-Gaziantepspor: 0-0
Şanlıurfaspor-Alanyaspor: 3-0
➤5 Ocak 2008
Gaziantepspor-Şanlıurfaspor: 1-1
➤6 Ocak 2008
Kayserispor-Fenerbahçe: 0-0
➤8 Ocak 2008
Alanyaspor-Gaziantepspor: 0-3
➤9 Ocak 2008
Şanlıurfaspor-Kayserispor: 1-1
➤16 Ocak 2008
Fenerbahçe-Şanlıurfaspor: 3-2
Kayserispor-Alanyaspor: 5-0
➤23 Ocak 2008
Gaziantepspor-Kayserispor: 0-2
Alanyaspor-Fenerbahçe: 3-10

Puan Durumu

Takımlar	O	G	B	M	A	Y	P
Fenerbahçe	4	2	2	0	13	5	8
Kayserispor	4	2	2	0	8	1	8
Şanlıurfaspor	4	1	2	1	7	5	5
Gaziantepspor	4	1	2	1	4	3	5
Alanyaspor	4	0	0	4	3	21	0

Fenerbahçe'nin tur vizesini son maça aldığı C Grubu'nda da büyük bir çekişme yaşandı. Sarı-lacivertli takım, evindeki Gaziantepspor beraberliğiyle başladığı gruptaki ikinci maçında da Kayserispor'la yenilmedi. İlk galibiyetini üçüncü maçında TFF 2. Lig temsilcisi Şanlıurfaspor'u Kadıköy'de güçlükle 3-2 yenerek alabilen Fenerbahçe için tur şansı zora girmişti. Kayserispor, Gaziantepspor ve Fenerbahçe'nin 5'er puanı vardı. Son haftada oynanacak Kayserispor-Gaziantepspor ve Alanyaspor-Fenerbahçe maçları beraberlikle sonuçlanırsa sarı-lacivertliler kupaya veda edecekti. Ancak Fenerbahçe bütün ihtimal hesaplarını bir kenara bırakarak Alanyaspor karşısında kupanın en spektaküler sonucunu elde etti ve 10-3'lük galibiyetle grubu ilk sırada tamamladı. Gruptan çıkacak ikinci takım ise Gaziantepspor-Kayserispor karşılaşmasıyla belirlenecekti. Averajı daha iyi olan ve bir beraberlikle bile çeyrek finale yükselmeyi garantileyen Kayserispor, mücadeleden 2-0'lık galibiyetle ayrılarak turu geçmesini bildi. Bu grupta da Alanyaspor puan alamadı.

D Grubu

Maç Sonuçları

➤30 Ekim 2007
Sarıyer-G. OFTAŞ Spor: 0-3
➤1 Kasım 2007
Galatasaray-Denizlispor: 2-1
➤5 Ocak 2008
Bursaspor-Galatasaray: 2-2
➤6 Ocak 2008
Denizlispor-Sarıyer: 3-1
➤9 Ocak 2008
G. OFTAŞ Spor-Denizlispor: 3-1
Sarıyer-Bursaspor: 3-2
➤15 Ocak 2008
Galatasaray-Sarıyer: 3-0
➤16 Ocak 2008
Bursaspor-G. OFTAŞ Spor: 1-0
➤23 Ocak 2008
Denizlispor-Bursaspor: 0-0
G. OFTAŞ Spor-Galatasaray: 3-0

Puan Durumu

Takımlar	O	G	B	M	A	Y	P
G. OFTAŞ Spor	4	3	0	1	9	2	9
Galatasaray	4	2	1	1	7	6	7
Bursaspor	4	1	2	1	5	5	5
Denizlispor	4	1	1	2	5	6	5
Sarıyer	4	1	0	3	4	11	3

Favori takımın ikinci bitirdiği gruplardan biri daha. Süper Lig'in yeni takımı Gençlerbirliği OFTAŞ Spor'un ilk sırada çeyrek finale yükseldiği D Grubu'nda Galatasaray da son haftada Denizlispor-Bursaspor maçının beraberlikle sonuçlanması üzerine tur atlayabildi. Aslında Denizlispor ve Sarıyer'i yenip Bursaspor'la berabere kalarak son maçlara 7 puanla giren Galatasaray için büyük bir tehlike görünmüyordu. Ancak son haftada Gençlerbirliği OFTAŞ Spor, sarı-kırmızılı takımı 3-0 gibi bir skorla mağlup ettiğinde, Denizlispor ile Bursaspor maçının 0-0 sona ermesi Galatasaray'ın işine yaradı. Bu karşılaşmayı Bursaspor'un 2-0 kazanması halinde Galatasaray kupaya veda etmiş olacaktı. Denizlipor'un 3-0'lık galibiyeti de yine aynı kapaıya çıkacaktı. Ancak iki takım da bu fırsatı değerlendiremeyince Galatasaray, ikinci sırada gruptan çıkmayı başardı. Sarıyer'in de 3 puan aldığı bu grupta sıfır çeken takım olmadı.

Hayatım gençlere örnek

Ayhan Akman

Anadolu'da parlayıp rekor transfer ücretiyle İstanbul'a taşınan ve ilk aşamada bu büyük yükün altında ezilse de ayağa kalkmayı başaranlardan biri o. İkinci baharını yaşamasını, oyunculuk karakterinde yaptığı değişikliğe bağlıyor ve futbolun savunma yönünü öğrendikten sonra komple futbolcu olmayı başardığını anlatıyor. Yaşadıklarının ve bugünkü durumunun genç oyuncular için iyi bir örnek olduğunu söylerken, "30'lu yaşlara geldim ama hâlâ futbol hakkında öğrenmem gereken çok şey olduğunu biliyorum. Gençlere de öğrenmeye açık olmalarını tavsiye ediyorum" diyor.

Bir oyuncuda yetenek vardır ya da yoktur. Beşiktaş'tayken çok fazla sakatlık yaşadım. Galatasaray'a geldim ve burada iyi oynamaya başladım. Demek ki ben iyi bir futbolcuymuşum. Demek ki benden faydalanabilinirmiş.

Büyük takımlarımızda hem baskı hem de tahammülsüzlük var. Aslında oralarda futbolcu biraz rahat bırakılsa zaten bir şekilde karşılığını verecek. Futbolcuyu günlük performansına göre değil, yeteneğiyle değerlendirmemiz lazım.

Dünyada savunma futbolu ağırlık kazandı. Çift ön liberoyla oynanıyor. İki forvetten birisi bile aslında orta saha oyuncusu. Üstelik bu noktada da yabancılar tercih ediliyor. Bunun üzerine "Demek ki benim farklı görevler yapmam gerekiyor" diyerek oyun karakterimi değiştirdim.

Topu kullanmakta hiçbir sıkıntım yok. Şu anda dünyada oynanan futbol komple oyuncular istiyor. Yani hem çok koşacaksın hem top kazanacaksın hem de topu iyi kullanacaksın. Önemli takımların hemen hepsinde bu özellikteki ön liberolar var.

Linderöth ve Lincoln çok iyi oyuncular. Ayrıca Alex'in Fenerbahçe'ye çok şey kattığını, çok iyi bir oyuncu olduğunu düşünüyorum. Keza Aurelio da en az Alex kadar faydalı ve kaliteli bir oyuncu. Gerçi bu sezon sakat ama bence Appiah da iyi futbolcu.

Gelen yabancı, genç oyunculara Hagi gibi, Taffarel gibi bir şeyler öğretmeli. En yakın örnek Roberto Carlos. Düşünün bir kere, insan Carlos'tan bir şeyler öğrenmez mi? Ben sol bek olsam onun peşini bırakmazdım.

Nihat Özten

▼ Uzun süredir sahalardan uzaksın. Öncelikle geçmiş olsun diyorum. Ne zaman futbola dönebileceksin?

▲ Aslına bakarsanız ameliyattan önce yapılan planlara göre şimdiye kadar sahalara dönmüş olmam gerekiyordu. Ama topla antrenmanlara başladıktan sonra ağrılarım arttı. Tedavim sürüyor ve dönüşümün tam tarihini ben de bilemiyorum açıkçası.

▼ Senin için talihsiz bir sakatlık oldu,

çünkü adeta ikinci baharını yaşıyordun. Böyle bir dönemde futboldan uzak kalmak seni nasıl etkiledi?

▲ Özellikle iyi performans gösterdiğim bir dönemde sakatlanmak üzücü. Beni en iyi anlayacak olanlar bu tip sakatlıkları yaşayan arkadaşlarımızdır. İnsan bir an önce dönmek, oynamak istiyor ama bu süreç gerçekten zor olacak. Bu tür sakatlıkları daha önce de

geçirmiştin. O yüzden neler yaşayabileceğini çok iyi biliyorum.

▼ Bir oyuncu için en zor şeylerden birisi de takımını kenardan seyretmek olsa gerek. Sakat bir futbolcu takımının maçını izlerken neler hisseder?

▲ Zaten işin en kötü ve zor tarafı da bu. Sonuçta insan elinde olan bir şeyi değiştirebilir ancak sen sakatlığın nedeniyle olman gereken yerde değilsin ve çaresiz bir şekilde

oyunu izlemek zorundasın.

▼ Galatasaray, senin oynadığın bölgede sorunlar yaşıyor.

▲ Evet, ama bu sadece benim sakatlığım ile ilgili değil. Lincoln, Linderöth ve Okan'ın sakatlıkları üst üste geldi. Sonuçta hepimiz orta saha oyuncularız. Takım da bu sakatlıklardan olumsuz etkilendi.

▼ Genç oyuncular için önemli örneklerden birisinin aslında. Erken yaşlarda büyük bir meblağ

karşılığında transfer oldun ancak bu yükü kaldıramadın. Ardından bir yeniden doğuş yaşadın. Ülkemizde yeni yeni parlayan genç oyuncuların üzerine çok fazla mı gidiliyor?

▲Bakın, bir futbolcu ya iyidir ya da kötüdür. Yani oyuncuda yetenek vardır ya da yoktur. Kötü olan bir oyuncuyu üç-beş gün sonra iyi yapamazsınız. Siz bir yerlerde oynuyorsunuz, birileri yeteneğinizin farkına varıyor ve büyük takımlardan birine geliyorsunuz. Asıl zorluk ondan sonra başlıyor. Büyük takımlarımızda hem baskı hem de tahammülsüzlük var. Aslında oralarda futbolcu biraz rahat bırakılsa zaten bir şekilde karşılığını verecek. Futbolcuyu günlük performansına göre değil, yeteneğiyle değerlendirmemiz lazım. Sezonun içinde sakatlıklar, formsuzluklar var. Yani olaya bütün olarak bakmamız gerek. Beşiktaş'tayken çok fazla sakatlık yaşadım. Etkili olduğum dönemler de oldu ama yetmedi ve Beşiktaş'tan ayrıldım. Galatasaray'a geldim ve burada iyi oynamaya başladım. Demek ki ben iyi bir futbolcuymuşum. Demek ki benden faydalanabilinirmiş. Mesela önümüzde Burak örneği var. Belli ki çocukta yetenek var ama siz ona tahammül etmezseniz, hemen gönderirseniz, tabii ki o da çıkış gösteremez. Aslında bu konu ayrıca uzun uzun tartışılması gereken bir konu.

▼Bu olumsuzluğu en uç noktada yaşayan bir oyuncu olarak, genç arkadaşlarına ne gibi tavsiyelerde bulunursun?

▲Yaşadıklarım ve şimdiki durumum genç arkadaşlar için iyi bir örnek. 10 yıldır büyük takımlarda oynuyorum. Genç arkadaşlar bizim gibi oyuncuların yaşantılarına bakacak ve değerlendirecek. Tıpkı geçmişte ağabeylerimizin bize anlattığı gibi biz de tecrübelerimizi onlara aktarmaya çalışıyoruz. Ama önemli olan bizim

anlattıklarımızdan ziyade onların bunu alabilmesi. Yani öğrenme kapasiteleri ve bu konudaki hevesleri. Ben 30'lu yaşlara geldim; aşağı yukarı 4-5 yıl daha oynarım. Ama hâlâ futbol hakkında öğrenmem gereken çok şey olduğunu biliyor ve herkesten bir şeyler almaya çalışıyorum. Her gün farklı bir şeyler öğreniyorum ve öğrenmeye devam edeceğimi de biliyorum. Genç arkadaşlar da sürekli yeni şeyler öğrenmeye açık olmalı ve bu öğrendiklerini pozitif yönde uygulamalı.

Oyun karakterimi değiştirdim

▼Gaziantepspor'da tipik bir 10 numara olarak oynuyordun ve Beşiktaş'a da bu özelliğinle transfer edilmiştin. Galatasaray'da ise futbol kimliğin değişti. Bazen orta sahanın solunda ama ağırlıklı olarak ön libero oynuyorsun. Bu bölgelerde sergilediğin performansla Milli Takım'a kadar yükseldin. Futbolculuk yapındaki bu değişimi anlatır mısın?

▲Aslında bu çok uzun anlatılması gereken, apayrı bir röportaj konusu. Ama en azından şöyle özetleyebilirim. Ben geçmişte hep forvet arkası oynadım. Öyle yeteneklerim vardı ve tamamen ona konsantre olmuştum. Yani neredeyse hiç savunma yapmayan, gole yönelik oynayan ve işin kaymağını yiyen bir mevkiye oynuyordum. Ama dünyaya baktığımızda futbol geçmişe nazaran artık daha defansif oynanıyor. Defansif oyuncular daha fazla önem kazanmaya başladı. Dünyanın hemen hemen tamamında 4-4-2 oynanıyor. Bu oyun tarzında da genellikle çift ön libero kullanılıyor. Hatta forvetteki iki oyuncudan birisi de aslında eskiden 10 numara tabir ettiğimiz orta saha oyuncusu oluyor. Bir de 10 numara bölgesinde genel olarak yabancı oyuncular tercih ediliyor. Yani siz ikinci planda düşünüyorsunuz ve bir arayışa girmeye başlıyorsunuz. “Demek ki benim farklı görevler de yapmam gerekiyor” diyorsunuz. Ben de böyle düşünerek değişime başladım. Baktım ki koşu ve mücadele performansım hiçbir oyuncudan eksik değil, ben de oyunumu defansif yönde geliştirmeye başladım. Zamanla gördüm ki,

bu görevi işi bir şekilde yapabiliyor ve takıma katkı

Benim agresifliğim sadece maç konsantrasyonuyla ilgili. Hakeme veya rakip oyunculara terbiyesizlik yapmam, küfür etmem. Birkaç kez yanlış yaptım ama onların da geçmişi var, birdenbire yaşanan şeyler değil. Ama şimdi sorsanız, onlar için de pişmanım.

sağlıyorum. Tabii bu süreçte birlikte çalıştığım hocalarımla da uzun uzun değerlendirmeler yaptım. Onların tavsiyelerini dinledim ve yönlendirmeleri doğrultusunda çalıştım. Bu yönde kendimi geliştirmeye de devam ediyorum. ▼10 numara konumundaki yabancı oyunculardan çok fazla koşması ve mücadele etmesi beklenmezken yerli oyunculara aynı tolerans tanınmıyor galiba. ▲Evet, bizde böyle bir düşünce var. “10 numara kim oynar?” diye sorsanız, herkes “Hagi, Lincoln, Alex” der. Üstelik bu oyunculardan koşup mücadele etmeleri de beklenmiyor. Mesela Sergen bence gelmiş geçmiş en iyi 10 numaralardan birisi ama şu anda TFF 1. Lig’de oynuyor. Çünkü onun koşmadan oynamasına, bir yabancıya gösterilen tolerans tanınmıyor. ▼Modern futbol ön libero mevkinde artık sadece koşan ve mücadele eden değil, aynı zamanda top kullanabilen oyuncu istiyor. İtalya Milli Takımı Dünya Şampiyonu olurken Pirlo’nun payı büyüktü. Mesela Aurelio da eski bir 10 numara. Sanırım sen de bugün, geçmişte 10 numara olmanın avantajını yaşıyorsun. ▲Evet, aynen öyle. Benim topu

kullanmakta hiçbir sıkıntı yok. Şu anda dünyada oynanan futbol komple futbolcular istiyor. Yani hem çok koşacaksın hem top kazanacaksın hem de topu iyi kullanacaksın. Ön libero da bu özelliklerin en belirgin olduğu mevki. Önemli takımların hemen hepsinde bu özellikteki ön liberolar var. Ama bana hâlâ “Niye eskisi kadar gol atamıyorsun?” diyorlar. Ya kardeşim, ben nasıl gol atayım? Koskoca bir orta alanın sorumluluğu bende. O bölgeyi terk edip de sürekli ileride gol arayamam ki. Bu bölgedeki bir oyuncu sezonda ancak 3-4 tane gol atabilir. ▼Futbolundaki bu değişimde, birlikte çalıştığın hangi teknik adamın daha fazla katkı sağladığını düşünüyorsun? ▲Oyunun çift yönlü oynanması gerektiğini önce Lucescu, sonra da Fatih Terim’le öğrendim. Benim bu değişimimde onların katkısı çok büyüktür. ▼Linderoth ve senin yokluğunda ön libero mevkinde oynayan Mehmet Topal, Mehmet Güven gibi genç oyuncular hakkında neler düşünüyorsun? ▲Bence ikisi de oldukça kaliteli oyuncular ve ikisini de başarılı buluyorum. Ama bir gerçek var ki;

benim 10 sene önce yaşadığımı onlar şimdi yaşıyor. İkisi de çok genç. Ön libero mevki tecrübenin en fazla önem kazandığı bölge. Onlar da bu tecrübeyi zamanla kazanacak ve daha da iyi olacaklar.

Fenerbahçe ile çekişiriz

▼Sivasspor sürpriz bir biçimde sezonun ilk yarısını lider tamamladı. Bu çıkışı nasıl değerlendiriyorsun? Şampiyonluk yarışı sence nasıl geçecek? ▲Açıkçası Sivasspor’un buraya kadar bile geleceğini tahmin etmiyordum. Sezon başında yakaladıkları çıkışın geçici olduğunu düşünüyordum ama sürekli kat ederek bu noktaya kadar geldiler. Yine de ikinci yarıda aynı başarıyı gösterebileceklerini sanmıyorum. Şampiyonluk yarışı bizimle Fenerbahçe arasında geçer. ▼Peki, bu düşüncen sadece Sivasspor için mi geçerli, yoksa hiçbir Anadolu takımının şampiyon olamayacağını mı düşünüyorsun? ▲Bu konuda daha önce de yaşadığımız örnekler var. Kocaelispor, Gaziantepspor, Vestel Manisaspor gibi. Sonuçta biz de şampiyonluk için mücadele ediyoruz. Bu yüzden de öyle

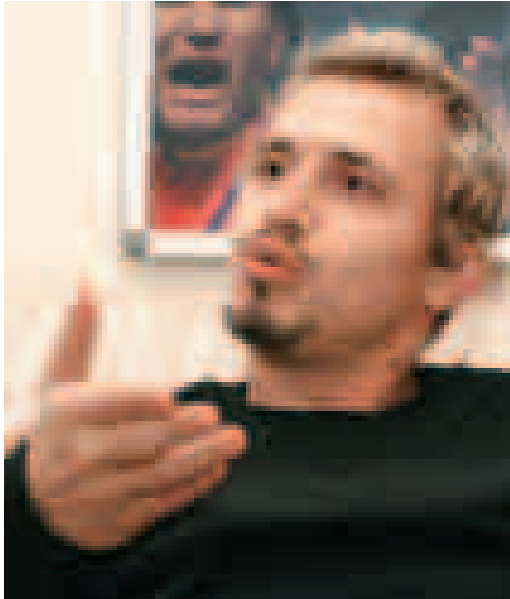
tahmin ediyord, öyle istiyordum aslında. Ama çok ciddi bir rakip Sivasspor. Belki ilk yarıda olduğu gibi ikinci yarıda da beni yanıltabilir. ▼Galatasaray, Türkiye’yi yıllarca yurtdışında başarıyla temsil etmiş kulüplerin başında geliyor. Ancak son yıllarda ciddi bir gerileme söz konusu. Bu sezon da UEFA Kupası’nda bir üst tura çıkılmasına rağmen kimse tatmin olmuş değil. ▲Evet, Avrupa kupalarından son yıllarda şanssız ve kötü maçlar oynadık ama bu demek değildir ki böyle devam edecek. İnanın bana gerçek performansımızı sahaya koyabilirsek sonrası çok kolay olacak. ▼UEFA Kupası’ndaki rakibiniz Bayer Leverkusen hakkında ne düşünüyorsun? ▲Leverkusen’i birkaç defa izledim. İyi bir takım. Sonuçta bir Alman ekibi, fizik kondisyonları oldukça iyi ama bizim şansımızın onlardan daha yüksek olduğunu düşünüyorum. Leverkusen’i geçmemiz halinde eşleşeceğimiz Hamburg veya Zürih’i de rahat geçeceğimizi düşünüyorum. ▼Türkiye’de en beğendiğin yabancı oyuncular kimler? ▲Linderoth ve Lincoln çok iyi oyuncular. Ayrıca Alex’in Fenerbahçe’ye çok şey kattığını, çok iyi bir oyuncu olduğunu düşünüyorum. Keza Aurelio da en az Alex kadar faydalı ve kaliteli bir oyuncu. Gerçi bu sezon sakat ama bence Appiah da iyi futbolcu. ▼6+1 yabancı sınırlandırmasını nasıl değerlendiriyorsun? Bunun Türk futboluna yansımaları sence nasıl oluyor? ▲Getirilecek yabancı oyuncuların bizden fazlası olmalı. Hem yaşantısı hem profesyonelliği hem de sahada göstereceği performansla bize bir şeyler kazandıracak kapasitede olmalı. Sırf kontenjanı doldurmak için yabancı oyuncu transfer edilmemeli. Sıradan oyuncuları getirip Türk oyuncuların yerine oynatmamamız gerekiyor. Böyle olunca oyuncu da yetiştiremeyiz zaten.

Roberto Carlos’un peşini bırakmazdım

▼Futbol hayatın boyunca öğretici yabancı oyuncular için kimleri örnek verebilirsin? ▲Mesela Hagi bize çok şey öğretti. Taffarel keza öyle. En yakın örnek Roberto Carlos. Düşünün bir kere, insan Carlos’tan bir şeyler öğrenmez mi? Yani insan özellikle onun yanına

gider sorar, “Maça nasıl hazırlanıyorsun, neler yapıyorsun?” diye. Bir sol bek oyuncusu olsam peşini bırakmazdım. Topu nereye atmam lazım, defansta ne yapmalıyım, hücumla çıkarken nasıl davranmalıyım diye sürekli konuşurdum onunla. Sonuçta dünyanın iyi oyuncularından birisi. ▼Sence bizim genç oyuncularımızda bu heves var mı? ▲Öyle bir oyuncudan bir şeyler öğrenme hevesi olmayan oyuncuya şaşarım. Bakın ben şu yaşımda senden, futbolcu arkadaşlarımdan, hocalarımdan ne öğrenebilirim derdindeyim. Sonuçta öğrendiğin her şey sana bir şekilde dönecektir. Dediğim gibi bu tarz oyuncuların faydası çok büyük olur. Tabii Roberto Carlos biraz uç bir örnek. Mesela Linderoth onun kadar şöhretli değil ama adamdan yaşam tarzı, karakteri ve oyunculuğuyla ile çok şey öğrenebiliyorsunuz. Demek istediğim, gelecek yabancı bir şekilde bize bir şeyler kazandırsın. ▼Hırçın, hırslı ve hakemle oldukça fazla diyaloga giren oyuncular arasında gösteriliyorsun. Bu konuda ne söylemek istersin? ▲Bu tamamen benim motivasyonumla ilgili. Maçı kazanmak için motive olur ve topa karşı agresif oynarım. Ama bu demek değildir ki terbiyesizlik yapıyorum. Hakeme veya rakip oyunculara terbiyesizlik yapmam, küfür etmem. Benim agresifliğim topa karşı. Kendi içimdeki sinirden, savaştan, kazanma arzusundan başka bir şey değil. Eğer hakeme ya da rakibime karşı bir terbiyesizlikte bulunuyorsam bunun zaten savunulacak tarafı yok. Ama ben bunu elimden geldiğince yapmıyorum. Çünkü karakter olarak bu tip bir oyuncu değilim. Bazı oyuncular vardır, küfür eder, hakemi bunaltır, rakibini sürekli taciz eder. Benim öyle bir yapım yok. Ben sadece maça konsantre oluyorum. Bu da pozitif algılanmalı. Ha, birkaç defa sözünü ettiğiniz anlamda yaptığım agresiflikler var. Ama onların da geçmişi var, birdenbire yaşanan şeyler değil yani. Ha şimdi sorsanız “Onlardan da pişman mısın?” diye; “Keşke o olaylar yaşanmasaydı” derim. Yanlış yaptığım zaman özür dilemesini de bilirim. “Bana ne” deyip olayı savuşturmam. ▼Büyük olarak tabir edilen takımların oyuncularını sürekli olarak medyanın gündeminde oluyor. Sen de büyük takımda oynayan biri olarak medya ile futbol arasındaki ilişkiyi nasıl değerlendiriyorsun? ▲Bu konuyla ilgili olarak da saatlerce konuşabilirim ama belirli bir çerçeveye koymak lazım. Futbol ve medya birbirinin olmazsa olmazı. Güzelliği de bu aslında. Bazen ipin ucu kaçıyor belki ama ne yapalım. ▼Futbol dışında neler yaparsın? ▲Futbol dışındaki zamanımın

tamamını ailemle geçiriyorum. İki çocuğum var. Onlarla olmayı, alışverişe, sinemaya gitmeyi seviyorum. “Başka ne yapıyorsun?” derseni, açıkçası hiçbir şey yapmıyorum. Genel olarak da futbolcuların böyle yaşadığını düşünüyorum. Çünkü zaten sabah-akşam antrenman yapıyoruz. Yani dışardan düşünüldüğü gibi bu adamlar sürekli geziyor, tozuyor, sürekli eğleniyor gibi değil. 365 günün 350 günü antrenmanla geçiyor zaten. ▼Milli Takımımız Euro 2008 finallerinde Çek Cumhuriyeti, İsviçre ve Portekiz’le aynı grupta yer alacak. Şansımızı nasıl değerlendiriyorsun? ▲Avrupa Şampiyonası’na katılan takımların hepsi sonuçta güçlü ekipler. Grupta veya sonrasında mücadele edeceğimiz takımlar arasında ayırım yapmak istemiyorum. Asıl önemli olan bizim göstereceğimiz performans. Eğer biz kendi gücümüzü ilk maçtan son maça kadar tam olarak sahaya yansıtırsak büyük başarıları imza atarız. Türk oyuncusuna çok inanıyorum. Türk futbolcusunun istediği, inandığı zaman zaten neler yapabileceğini yakın zamanda gördük. Elemelerdeki Norveç maçı büyük stres altında oynanmasına rağmen kazanıldı. Bu çok ciddi bir başarıdır. Biz inanalım ve kendimiz gibi oynayalım yeter. Sonrasında başarı zaten gelecektir. ▼Kendini Milli Takımımızın Euro 2008 kadrosuna ne kadar yakın görüyorsun? ▲Hem yaş hem de tecrübe olarak Avrupa Şampiyonası’nda mücadele edecek Milli Takımımızın kadrosunda olmam gayet doğal. Geriye dönüp baktığımda 20’li, 25’li yaşlarda iyi performans sergilediğim zamanlar oluyordu ama futbolu şimdiki kadar bilmiyordum. Şu anda futbolu her yönüyle çok daha iyi bildiğimi, ayrıca iyi de oynadığımı düşünüyorum. Sakatlıktan döndükten sonra öncelikle Galatasaray’da iyi bir performans sergileyerek şampiyonluğa ulaşmak, sonra da Milli Takımımızla Avrupa Şampiyonası’nda mücadele etmek istiyorum. ■

Gel, nereli olursan ol gel!

Türkiye geniş bir coğrafya, bir mozaik... Her bölgesinde, her köşesinde bin bir çeşit insan var ve bu insanları en kolay bir araya getiren şey kuşkusuz futbol. Sadece tribünde yan yana maç seyreden taraftardan bahsetmiyoruz. Sahada ter dökten oyuncular da buna dahil. Peki, Turkcell Süper Lig’de forma giyen oyunculara “Hemşerim memleket nire?” desek cevapları ne olur? Hangi bölge, hangi şehir, hangi takıma kaç oyuncu vermiştir? Hemşehriliği doğduğu yer olarak algılayıp, *TamSaha*’da bu sorulara yanıt aradık. İşte bu sezon en az bir maçta forma giyen Türk oyuncuların nereden geldikleri.

Bu sezon Turkcell Süper Lig’de 342 Türk statüsünde futbolcu en az bir maçta ter döktü. Bu isimlerden 280’i Türkiye doğumlu. Geriye kalan 62 futbolcu; Almanya, Avustralya, Avusturya, Belçika, Brezilya, Bulgaristan, Fransa, Hollanda, İngiltere, İsviçre, Mısır ve Kamerun’da dünyaya gelen isimler. Tahmin edilebileceği gibi Almanya doğumlular, “gurbetçi” oyuncular pastasının en büyük dilimini oluşturuyor. Ligimizde forma giyen 40 oyuncu Almanya’da doğdu ve bu isimler ligdeki 18 takımın 17’sinde oynama fırsatı buldu. Kadrosunda Almanya doğumlu bir oyuncuya yer vermeyen tek takım Denizlispor. Galatasaray’da yedi, Ankaraspor’da ise altı tane “Almancı” var. Gençlerbirliği ise kadrosunda yalnızca bir Almanya doğumlu oyuncu bulunduruyor: Engin Baytar. Almanya’dan sonra, Turkcell Süper Lig’e en fazla göç veren ülke Belçika. Belçika’da doğmuş altı futbolcu şu anda ligimizde top koşturuyor. OFTAŞ ve Sivasspor ikişer Belçika doğumlu oyuncu oynatırken, Fenerbahçe ve Ankaraspor’un kadrosunda birer Belçika doğumlu var. Hollanda ve Brezilya doğumlu Türk oyuncuların sayısı ise dört. Hollandalılar dört takıma

(Ankaraspor, Beşiktaş, Çaykur Rizespor ve Gaziantepspor) eşit dağılırken, Brezilyalı pastasının yarısı Fenerbahçe’de. Konyaspor ve Beşiktaş’ta da birer Brezilya doğumlu Türk oyuncu yer alıyor (Nobre ve Batista). Ligdeki üç Bulgaristan doğumlu oyuncu ise Fenerbahçe, Gençlerbirliği ve Kasımpaşa kulüplerinde. İngiltere doğumlulara gelince, Ankaragücü Murat Erdoğan ve Fenerbahçeli Kâzım Kâzım futbolun beşiğinden İstanbul yollarına düşmüş. Avustralya doğumlu Ersan Adem Gülüm (Vestel Manisaspor), Avusturya doğumlu Turgay Bahadır (Kayserispor), Azerbaycan doğumlu Ilgar Gurbanov (Sivasspor), İsviçre doğumlu Ferhat Çökmüş (Trabzonspor), Mısır doğumlu Ayman (Trabzonspor) ve doğduğu Kamerun’da Bebbie adıyla bilinen Alper Aydın (Ankaragücü) ligin diğer “göçebe” futbolcuları arasında. Peki, yurtdışında doğup futbol hayatını Türkiye’de devam ettiren futbolcular, yeşil sahaların hangi bölümünde ter döküyor? Kulüplerimiz bu oyunculara neredeyse her mevkide eşit görev vermiş. 23 orta saha ve 22 defans oyuncusu yurtdışı doğumlu. İleri uçta ise 15 isim görev yapıyor. Ama iş “yedi metre”yi emanet etmeye gelince, sadece iki

oyuncuya şans tanımış takımlarımız. Galatasaray Aykut Çetin’e, Sivasspor ise Volkan Ünlü’ye... Tabii bu durum aslen, Türk takımlarının yabancı kaleci tercih etmesiyle açıklanmalı.

En fazla oyuncu Marmara’dan

Gelelim Türkiye’de doğmuş olan oyuncuların bölgelere göre dağılımına. Turkcell Süper Lig’e en fazla oyuncu veren bölge Marmara Bölgesi. Marmara sınırlarında doğmuş tam 87 oyuncu ligde bu sezon forma giydi. Kadrosunda Marmara doğumlu futbolcu bulundurmayan Süper Lig takımı yok. Kasımpaşa 17, İstanbul Büyükşehir Belediyesi 9 Marmara doğumlu oyuncu oynatırken, Sivasspor’un ve Kayserispor’un kadrosunda birer Marmaralı var. Marmaralı futbolcuları, Karadenizliler takip ediyor. 60 tane Karadeniz delikanlısı, ligdeki 18 takımda da kendine yer bulmuş durumda.

Trabzonspor’da 11, Çaykur Rizespor’da ise 9 Karadenizli oyuncu forma giyiyor. Ankaragücü, Bursaspor, Galatasaray ve Vestel Manisaspor ise kadroda birer Karadenizliye yer vermiş. Takımların kendi bölgelerinden futbolculara daha fazla yer verme eğilimi Ege takımları için de geçerli. Ege doğumlu 41 oyuncunun 10 tanesi Denizlispor formasını terletirken, dört tanesi de Vestel Manisaspor’da. Marmaralı Bursaspor, Vestel Manisaspor’dan bir Egeli fazla oynatarak bu sıralamanın tek istisnası durumunda. Ligde ayrıca 39 İç Anadolu, 20 Doğu Anadolu, 17 Akdeniz ve 12 Güneydoğu Anadolu doğumlu futbolcu mücadele veriyor. Ligde, Türkiye’nin tüm bölgelerinden futbolcu barındıran

iki takım var. Biri Fenerbahçe, diğeri Gaziantepspor. Bu iki takımda da yedi coğrafi bölge oyuncuları kendilerine şans bulmuş durumda. Beşiktaş, Bursaspor ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin kadrolarında ise altı bölgeden oyuncu bulunuyor. Fenerbahçe ve Gaziantepspor’un bu anlamdaki kadro çeşitliliğine ulaşabilmeleri için Beşiktaş’ın Doğu Anadolu, Bursa’nın İç Anadolu, İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin ise Güneydoğu Anadolu bölgesinden en az bir futbolcuya formayı teslim etmesi gerekecek. Futbolcuların bölgelere dağılımı konusunda en az çeşitlilik gösteren takım ise Çaykur Rizespor. Rize ekibinde sadece üç bölgeden futbolcu var: Karadeniz, Doğu Anadolu ve Marmara. Beş takımla, Turkcell Süper Lig’de en fazla temsil edilen şehir olan

İstanbul, futbolcu bazında da kendine ilk sırada yer buluyor. Ligimizde oynayan futbolcuların 52 tanesi İstanbul doğumlu. Bu oyuncular 18 kulübün 15’inde forma şansı bulurken; Kasımpaşa 13, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ise sekiz İstanbullu oynatıyor. Ligin diğer İstanbullu takımlarından Galatasaray’da dört, Fenerbahçe’de üç, Beşiktaş’ta iki “yerel” futbolcu var. Ankaragücü, Kayserispor ve Sivasspor ise kadrosunda İstanbul doğumlu oyunculara yer vermeyen üç takım. Süper Lig’de takımı olmayan İzmir ise bu eksikliği lige gönderdiği 22 İzmirli ile kapatmaya çalışıyor. 13 takımın kadrosunda bu kentten oyuncu var. Denizlispor dört, Ankaraspor ise üç İzmirliye forma şansı tanımış. Üç büyüklerde İzmirli oyuncu oynatan tek takım

7 Trabzonlu yer alıyor. Diğer takımların kadrolarında kendi şehirlerinden çok sayıda futbolcu barındırmadığını görüyoruz. Rize 5, Galatasaray, Bursaspor ve Kayserispor da şehirlerinden 4’er oyuncu oynatıyor. Fenerbahçe ve Gençlerbirliği kadrosunda 3’er “yerli” oyuncu var. Ankaragücü, Beşiktaş, Denizlispor, Gaziantepspor ve OFTAŞ ise kendi şehrinde doğmuş olan 2’şer oyuncuya sahip. Ankaraspor, Konyaspor, Sivasspor ve Manisaspor da kadrolarında birer hemşeri barındırıyor. Turkcell Süper Lig’de kurulduğu kentte doğmuş olan bir oyuncuya kadroda yer vermeyen bir kulüp bulunmuyor. “Mevkilerde hangi şehirlere şans verilmiş?” sorusunun cevabı da İstanbul. Her mevkinin

Fenerbahçe. Fenerbahçe’nin eski “part-time”, yeni “full-time” golcüsü Semih Şentürk “Kordon”dan gelme. Ligde Trabzon doğumlu oyuncuların sayısı ise 20. Bu oyuncular 10 takıma dağılırken, Trabzon, memleketinden 7 oyuncu oynatmış. Üç büyükler ise dördüncü büyük takımın kentinden oyuncu oynatmıyor. Ligde dört takımı bulunan Ankara ise lige, bu oranla karşılaştırıldığında fazla olmayan sayıda oyuncu vermiş durumda. 10 takımda toplam sadece 15 Ankaralı futbolcu yer alıyor. Kulüplerin, kadrolarında kendi şehirlerinden oyuncu barındırma eğilimlerine baktığımızda, Kasımpaşa 13 İstanbullu ile zirvede, İstanbul Büyükşehir Belediyespor ise 8 İstanbullu ile ikinci sırada. Trabzonspor’da 7 Trabzonlu yer alıyor. Diğer takımların kadrolarında kendi şehirlerinden çok sayıda futbolcu barındırmadığını görüyoruz. Rize 5, Galatasaray, Bursaspor ve Kayserispor da şehirlerinden 4’er oyuncu oynatıyor. Fenerbahçe ve Gençlerbirliği kadrosunda 3’er “yerli” oyuncu var. Ankaragücü, Beşiktaş, Denizlispor, Gaziantepspor ve OFTAŞ ise kendi şehrinde doğmuş olan 2’şer oyuncuya sahip. Ankaraspor, Konyaspor, Sivasspor ve Manisaspor da kadrolarında birer hemşeri barındırıyor. Turkcell Süper Lig’de kurulduğu kentte doğmuş olan bir oyuncuya kadroda yer vermeyen bir kulüp bulunmuyor. “Mevkilerde hangi şehirlere şans verilmiş?” sorusunun cevabı da İstanbul. Her mevkinin

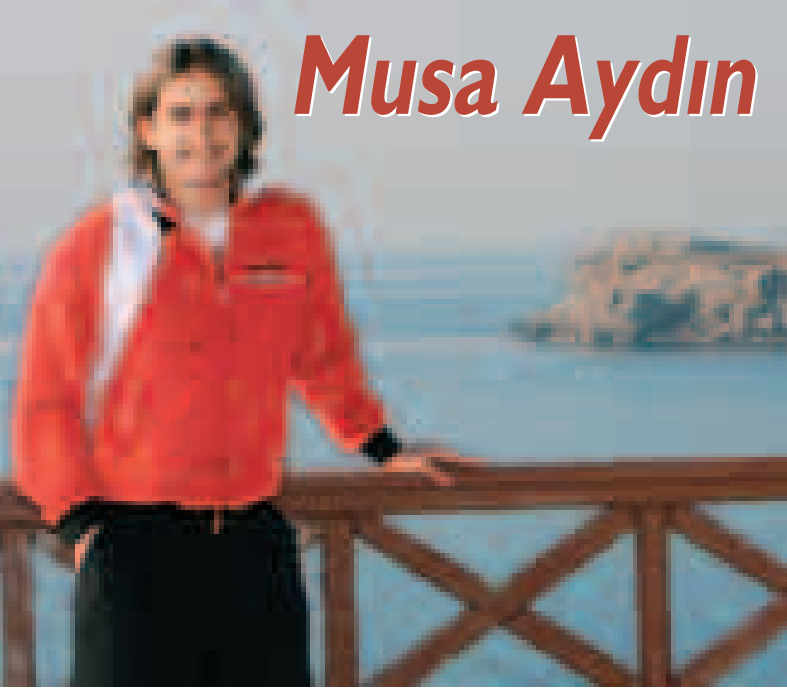
sıralamasının zirvesinde taşı toprağı altın olan kentte doğmuş oyuncular var. En fazla kaleci (7), en fazla defans (15), en fazla orta saha (17) ve en fazla forvet (5) çıkaran kent İstanbul. Ligde Antalyalı defans oyuncusu yok. Sadece birer oyuncuyla kendilerine yer bulan Ardahan ve Artvin, bu oyuncuları Çaykur Rizespor (Serkan Şen) ve Trabzonspor’a (Tolga Zengin) kaleci olarak göndermiş. 11 oyunculu Rize ve 8 oyunculu Sakarya’dan kaleci, 7 oyunculu Manisa ve 5’er oyunculu Aydın ile Kocaeli’den forvet, 4 oyunculu Denizli’den orta saha çıkarmış. 9 oyuncuyla temsil edilen Samsun’dan ise kalede veya forvette oynayan oyuncu yok.

Gençler Karadeniz ve Marmara’dan

Son olarak, oyuncuların yaş gruplarına göre hangi coğrafi bölgelerden geldiklerine bakalım. Turkcell Süper Lig takımları bu sezon sadece 7 tane 20 yaş altı Türk futbolcuya şans verdi. Ege, Karadeniz ve Marmara’dan 2’şer genç oyuncu forma bulurken, bir oyuncu da Almanya doğumlu (Okan Kanarya). Yaşları 20 ile 25 arasında değişen 131 oyuncu var. Bu oyuncuların 27 tanesi Marmara, 20 tanesi Karadeniz bölgesinde dünyaya gelmiş, 18’i ise Almanya doğumlu. 26-30 yaş arasındaki futbolculara gelince. Bu yaş grubunda 149 oyuncu var. Marmara Bölgesi’nin geneldeki hâkimiyeti bu yaş grubunda da devam ediyor. Bu bölgede doğmuş 38 oyuncu şu an Turkcell Süper Lig’de ter döküyor. Bu yaş grubunda 25 Karadenizli, 19 da İç Anadolu’lu oyuncu bulunuyor. Almanya’nın 20-25 yaş grubundaki etkinliği ve sıralamadaki yeri, 26-30 yaş grubunda biraz yumuşamış görünüyor. Zira Almanya doğumluların sayısı 14’e düşüyor ve genel sıralamada da ikincilikten dördüncülüğe geriliyorlar.

30 yaş üzeri oyunculara baktığımızda yine Marmara Bölgesi’nin ağırlığını görüyoruz. 55 “tecrübeli” oyuncunun 19’u bu bölgeden. Karadeniz’in ise bu yaş grubunda 10 temsilcisi var. “Tecrübelilere” dair ilginç bir bilgi, her coğrafi bölge bu yaş grubunda temsil ediliyor ama Güneydoğu Anadolu’da doğup, ligde forma giyen tek isim var: Ümit Bozkurt. ■

Hem teknik hem biyonik

Musa Aydın

◀ **İlcaspor'da oynarken antrenörüm Osman Kangal, beni Trabzonspor'a vermek istedi. O zaman Trabzonspor'un başında Özkan Sümer vardı ve beni izleyip beğendi. Ancak 14-15 yaşındaydım ve Samsun'da yaşayan ailem beni Trabzon'a göndermek istemedi.**

◀ **Ertuğrul Sağlam, Samsunspor'da oynuyordu. Onu çok beğeniyor hep onun gibi bir futbolcu olmak istiyordum. O zamanlar kendisini tanıtmıyor ve beyefendiliğini bilmiyordum. Kişiliğini görünce ilerleyen yaşlarda da onu örnek almaya çalıştım.**

◀ **Sivasspor'u seçmemdeki en büyük etken Bülent Hoca'dır. Aslında Sivas hakkında kafamda soru işaretleri vardı ama buraya gelince ön yargılar silindi. Futbol açısından baktığımızda Sivas, Türkiye'de futbol oynanacak en iyi şehirlerden birisi.**

◀ **Maça çıkarken hiçbir stres yaşamıyoruz. Sivasspor'da "Bu maçı mutlaka kazanmamız gerekiyor, şöyle olmalı, böyle olmalı" gibi şeyler yok. Bülent Hoca da biliyor ki sahaya çıktığımızda elimizden gelenin en iyisini yapacağız.**

◀ **Evet, maç başına paralarımızı henüz almadık ama öyle bir samimiyet var ki kulüpte, bir söz her şeyi bitiriyor. Geçen sezon da böyle şeyler yaşanmış ama sezon sonunda futbolcuların bütün paraları ödenmiş. Ayrıca maçlara çıkarken bu konuları hiç düşünmüyoruz.**

◀ **Anadolu'dan bir şampiyon çıkması için uğraşıyoruz ama aynı zamanda da biliyoruz ki dört büyük takımla aramızda dağlar kadar fark var. Biz de gidebildiğimiz yere kadar gitmek istiyoruz. Bunun için tabii ki Sivas halkının da bize destek olması gerekiyor.**

Yedi çocuklu bir ailenin en küçük ferdi olarak dünyaya geldi. Samsunspor'un altyapısından yetişti. Oynadığı iki takım küme düştü ama o gösterdiği performansla hep gözde olmasını bildi. Bugün Anadolu'dan şampiyonluk hasretine son vermek isteyen Sivasspor'un kilit oyuncularından birisi. Top tekniğinin yüksekliği, oyun zekâsı ve golcülüğüyle ön plana çıkıyor. Geçtiğimiz sezon Sakaryaspor'da, bu sezon da Sivasspor'da neredeyse maç kaçırmayarak fiziksel üstünlüğünü de kanıtladı.

▼ **Kaç kardeşsiniz?**

▲ Dört erkek, üç kız, yedi kardeşiz ve ben ailenin en küçüğüyüm. Benimle en küçük ağabeyim arasında 15 yaş fark var. En büyük ablam 54 yaşında. Trabzonspor beni istediğinde bütün kardeşlerim evlenmişti ve ben evin tek çocuğu gibiydim. O yüzden Trabzon'a göndermediler. Sonrasında da Samsunspor'a transfer oldum. İki yıl genç takımda oynadıktan sonra PAF takıma çıktım ve arkası geldi.

▼ **Futbola başladığın dönemde etkilendiğin, örnek aldığın bir oyuncu var mıydı?**

▲ Ertuğrul Sağlam, o zamanlar Samsunspor'da oynuyordu. Onu çok beğeniyor, hep onun gibi bir futbolcu olmak istiyordum. Tabii ki o zamanlar kendisini tanıımıyordum ve beyefendiliğini de bilmiyordum. Kişiliğini görünce ilerleyen yaşlarda da onu örnek almaya çalıştım.

▼ **Bugün futbola başlayan gençlere ne gibi tavsiyelerde bulunursun? Geçmişe dönmek gibi bir şansın olsaydı neyi farklı yapardın?**

▲ Futbola yeni başlayan demeyelim de belli bir yere gelmiş genç arkadaşlara tavsiyem hiçbir zaman küsmemeleri, her zaman daha fazla çalışmaları. Samsunspor'da A takıma çıktığımda bazen oynuyor bazen oynamıyordum. Oynamadığım zamanlar kendime ve futbola çok çabuk küsüyordum. Bu olaylar 22-23 yaşlarımda oluyordu. Derler ya "Sen çalışacaksın, kul görmezse Allah görür" diye. Yani sen çalıştığın zaman bir yerlerden sana o şans geliyor. Çalışmanın karşılığını mutlaka alıyorsun.

▼ **Birkaç sene öncesine kadar Championship Manager oyununda gelecek vaat eden oyuncuların başından geçiyordun ve oyundaki transfer ücretin oldukça yüksekti.**

görmüşler ama keşke daha iyi yerlerde olabilseydim (Gülüyor).

▼ **Samsunspor, Celil, Mehmet Nas, Serkan, Adnan, Tanju ve senin gibi birçok önemli oyuncunun yetiştiği bir takım ama Süper Lig'de yok. Bunu neye bağlıyorsun?**

▲ Bu çok acı bir durum. Samsunspor aslında Süper Lig'de ilk 5-6'nın arasına girmesi gereken bir takım. Ama bildiğiniz gibi çok büyük bir maddi sıkıntılar var. Bu da takımın belini büktü. Neticesinde benim oynadığım dönemde de küme düştü. Ben ve birçok arkadaşım dayanabildiğimiz yere kadar dayandık. Son iki sezon para alamadık. Samsunspor'u çok seviyoruz

Bu oyunu sen de oynuyor muydun?

▲ Hiç oynamadım ama oynayan arkadaşlardan bu konuyu çok duydum. Oyundaki bilgiler bilgisayara bayağı bir araştırma yapılarak yükleniyormuş. O zamanlar demek ki gerçekten iyiyişim (Gülüyor). Diyorum ki geleceği

ama bu işi de profesyonel olarak yapıyoruz. Hayatımızı sürdürmemiz içinde de maddi anlamda bir şeyler kazanmamız gerekiyor.

▼ **Sivasspor dışında profesyonel olarak iki farklı takımda, Samsunspor ve Sakaryaspor'da oynadın. İki takım da senin oynadığın dönemlerde küme düştü.**

▲ Evet, maalesef. Samsunspor'un küme düşmesi tamamen mali sıkıntılardan. Sakaryaspor'un düşmesi ise yönetimin hatasıydı. Sakaryaspor ile önceki yıl sezona başlarken takımın hiç borcu yoktu. Ama küme düştüğümüz sezon takımın 14-15 milyon dolar borcu olmuştu. Aslında çok iyi bir kadroya sahiptik ama çok fazla antrenör değişikliği yaşadık ve bir türlü gereken uyumu sağlayamadık.

Nihat Özten

▼ **Lider Sivasspor'un sezon başından beri oynadığı maçların tamamına ilk 11'de başladın ve takımın en fazla sahada kalan oyuncusu unvanına sahipsin. Öncelikle bu istikrarı neye bağlıyorsun?**

▲ Aslına bakarsanız bu istikrar geçen sezon Sakaryaspor'dan beri devam ediyor. Geçen sezon 31 lig maçında forma giymiştim. Bu sezon Sivasspor'da da istikrarımı devam ettirmemin arkasında, Bülent Hoca'nın bana çok güvenmesi ve ekstra çalıştırmasının yanı sıra benim de çok çalışıp, kendime iyi bakmam, yani profesyonelliğin gerektirdiği gibi yaşamamın payı var.

▼ **Süper Lig'de 200'e yakın maçta forma giydin ama biz hikâyenin en başına dönelim istersen. Futbola başlaman nasıl oldu?**

▲ İlkokul 5. sınıfa gidiyordum. Okulumza amatör bir takım olan İlcaspor'un antrenörü geldi ve seçme yapmak istedi. Sınıf arkadaşlarımla zoruyla girdim ve kazandım. Ertesi akşam evimize gelerek lisans çıkartmak istediler. Babam önce şaşırıldı. Futbola da pek iyi bakmıyor, eğitimime devam etmemi istiyordu. Ama ağabeylerim araya girdi ve babamı ikna ederek imzayı attırdılar.

▼ **Seni beğenip evine kadar gelen antrenör kimdi?**

▲ Osman Kangal Hoca'dı. Kendisiyle hâlen görüşürüz. Çok sevdiğim ve değer verdiğim bir insandır.

Özkan Sümer beğendi ama ailem izin vermedi

▼ **İlcaspor'da amatör olarak başladıktan sonra neler yaşadın?**

▲ İlcaspor'da 3-4 yıl oynadım. Bu süreçte Samsun'da hep göz önünde oldum. Samsunspor beni istiyordu ama Osman Hoca'nın niyeti Trabzonspor'a vermekti. Bir ara Trabzon'a gitmiştik. O zamanlar Trabzonspor'un başında Özkan Sümer vardı. Beni izleyip beğendi ve kalmamı istedi ama ailem izini vermedi. Sonuçta 14-15 yaşlarındaydım ve ailem Samsun'da yaşıyordu. Annem yaşlı bir insan, o zamanlar 65 yaşlarındaydı.

Sivasspor’a Bülent Hoca için geldim

▼Sakaryaspor küme düştü ama sen transferin gözde oyuncularındandın. Transfer döneminde adın İstanbul takımlarıyla da anılıyordu ancak sen Sivasspor’a gittin. Neden İstanbul takımlarını değil de Sivasspor’u seçtin? ▲Açıkçası medyada adım İstanbul takımlarıyla geçiyordu ama resmi bir teklif gelmemişti. Bunda belki de takımımızın küme düşmesinin etkisi oldu. Sivasspor’u seçmemdeki en büyük etken ise Bülent Hocadır. Sakaryaspor’da oynarken de onunla sürekli görüşüyordum. Ama Sivas hakkında kafamda soru işaretleri vardı.

Şampiyonluk yarışında Fenerbahçe, Galatasaray ve Beşiktaş bizi çok zorlayacaklar elbette. Ama oynanan futbol açısından baktığımızda Fenerbahçe diğerlerine nazaran biraz daha fazla zorlayacak gibi görünüyor.

▼Neydi bu soru işaretleri? ▲Orada futbol anlamında negatif şeyler yaşanan arkadaşlarım olsun, orada yaşayan tanıdıklarım olsun pek olumlu şeyler söylemiyordu. Önyargılarım vardı. Ama Sivas’a gittiğimde bu önyargılar silindi. Sosyal anlamda sıkıntı yaşıyorum tabii ama futbol açısından baktığımızda Sivas, Türkiye’de futbol oynanacak en iyi şehirlerden birisi. Tesisleri olsun, yönetimi olsun çok iyi durumda ve sürekli geliyor. Bülent Hocanın da Sivas’a kattığı çok şey var. O Sivasspor’da sadece bir teknik direktör değil, bir başkan, bir yönetici ya da herhangi bir personel gibi her işi yapıyor. ▼Bülent Uygun’la yaptığımız röportajda, futbolcularla ağabey-kardeş ilişkisi olduğunu söylemişti. Bülent Uygun’un senin bu yükselişindeki payı nedir? ▲En başta psikolojik olarak beni çok rahatlatıyor. Maça çıkarken benim açımdan stres diye bir şey olmuyor. Bu bütün arkadaşlarımız için geçerli. “Bu maçı mutlaka kazanmamız gerekiyor, söyle olmalı, böyle olmalı” gibi şeyler yok. Bülent Hoca da biliyor ki sahaya çıktığımızda elimizden gelenin en iyisini yapacağız. Karşılıklı sevgi ve saygı içinde işler çok iyi yürüyor. Üzerimdeki etkisini cümlelerle anlatamam, onu inanılmaz derecede seviyorum. ▼Teknik olarak sana ve takıma neler kattığını düşünüyorsun? ▲Bülent Hoca’nın en büyük artılarından birisi uyguladığı antrenman teknikleri. İdmanlarımız inanılmaz neşeli geçiyor. Vücut olarak belki yoruluyoruz ama psikolojik

olarak hiçbir yorgunluk hissetmiyoruz. Daha önceki takımlarımda böyle olmuyordu. Kendimizi psikolojik olarak da yorgun hissediyorduk. Bülent Hoca öyle bir sistem kurdu ki; hangi oyuncu oynarsa oynasın sistem değişmiyor. Ayrıca maç içerisinde bana verdiği bir özgürlük var. Beni belli bir mevkiye oynatmıyor. “Her şeyi bildiğin gibi yap” diyor. Aslında bizim serbest oyuncumuz Mohammed Ağabey ama bana da özgürlük tanıyor. Bu da beni olumlu etkiliyor. ▼Sivassporlu her futbolcu takım içerisindeki arkadaşlığı ön plana çıkarıyor. Böyle bir uyumu nasıl sağladınız? ▲Bu kadroyu Bülent Hoca yaptı. Sonuçta futbolu çok iyi bilen bir

Milli Takımımız çok kaliteli oyuncularla oluşuyor. Özellikle benim oynadığım orta saha bölgesinde mükemmel oyuncular var. Ben de onların seviyesine gelmek için çalışıyorum ve yavaş yavaş geldiğimi düşünüyorum.

insan. Bir futbolcuyu transfer ederken sadece teknik özelliklerine bakmıyor. Karakterini de çok iyi araştırıyor ve etüt ediyor. Onun etkisiyle böyle bir uyum ve arkadaşlık oluştu. Bu arkadaşlık skorlara bağlı da değil.

Paramızın kalmayacağını biliyoruz

▼Sezon başından beri maç başına paralarınızın aksadığını biliyoruz. Birçok takım sizden çok daha fazla olanaklara sahipken, siz bu imkânsızlıklar içinde yarışı sürdürüyorsunuz. ▲Son 5-6 sıradaki takımlarda bile arkadaşlarımızın sadece 3-4 maç paraları içerde kalmış. Bizim ise 12 maç başı paramız içeride ve hâlâ şampiyonluk kovalıyoruz. Tabii ki parayı düşünüyoruz. Sonuçta biz bu işi para kazanmak için yapıyoruz. Ama öyle bir samimiyet var ki kulüpte, bir söz her şeyi bitiriyor. Bize paranız şu zaman verilecek dendiğinde biliyoruz ki para o zaman elimizde olacak. Geçen sezon da böyle şeyler yaşanmış ama sezon sonunda futbolcuların bütün paraları ödenmiş. Ayrıca maçlara çıkarken bu konuları hiç düşünmüyoruz. ▼Balili, Mehmet Yıldız ve Mohammed Ali ile birlikte ileri uçta çok etkili bir dürtü oluşturdunuz. Sen de attığın gollerle takıma büyük katkı sağladın. Değişen futbol anlayışında orta saha oyuncular gol yollarında daha etkili olmaya başladı değil mi? ▲Bizim takımın en önemli özelliklerinden birisi hücumla çok çabuk çıkması. Türkiye’de bizim

kadar çabuk kontratağa çıkan takım yok. Bildiğiniz gibi Balili zaten çok hızlı. Mehmet Yıldız boğa gibi güçlü. Mohammed Ağabey ve ben de ortadan bindirdiğimiz zaman rahat pozisyon buluyoruz. Zaten dediğiniz gibi değişen futbol anlayışında artık orta saha oyuncular hücumla daha fazla çıkıyor. Genel olarak da takımların çoğu artık dürtü defans ve tek forvetle oynuyor. Rakibin tek forvetini stoperlerden biri tutuyor, bir stoper de boşta kalıyor ve bu şaşkınlık yaratıyor. Bu şaşkınlık da orta saha oyuncularını lehine bir avantaj oluyor. ▼Petkoviç, Sedat, Yasir ve Balili gibi önemli oyuncularınız sakat. Ayrıca Sylla ve Diallo Afrika Kupası için milli takımlarına gitti. Bu eksiklikler takımı nasıl etkiler? ▲Açıkçası bu eksiklikler beni tedirgin ediyordu. Kendi kendime “Hadi sezonun ilk yarısını lider tamamladık ama ikinci yarıda nasıl olacak?” diye çok düşünüyordum. Sedat bildiğiniz gibi sezonun ilk yarısında müthiş bir performans ortaya koymuştu. Petkoviç bence Türkiye’nin en iyi kalecisi. Defanstaki bu eksiklikler beni

korkutuyordu. Üstelik Trabzonspor maçının iki-üç gün öncesine kadar transfer de yapılmamıştı. Ama hocamız son anda Saidi adında bir oyuncu getirdi. Saidi aramıza katılalı daha iki-üç gün olmuştu ama Trabzonspor maçında öyle oynadı ki, sanki sezon başından beri bu takımın oyuncusu. Bu konuda hocamızı ayrıca tebrik etmek istiyorum. Saidi’yi gördükten sonra benim de tedirginliğim kalmadı. Artık takımdaki herhangi bir eksiklik beni korkutmuyor. ▼İlk yarıyı lider tamamladınız ve ikinci yarıya da iyi başladınız. Sence Sivasspor futbolseverlerin yıllardır beklediği Anadolu’dan bir takımın şampiyon olması hasretine son verebilecek mi? ▲Bu hasrete son vermek için uğraşıyoruz ama aynı zamanda da biliyoruz ki dört büyük takımla aramızda dağlar kadar fark var. Biz de gidebildiğimiz yere kadar gitmek istiyoruz. Bunun için tabii ki Sivas halkının da bize destek olması gerekiyor. ▼Geçmişte V. Manisaspor, Gaziantepspor, Gençlerbirliği,

Kocaelispor şampiyonluğa yaklaşıyor ama bir türlü olmadı. Sizin hakkınızda da bugün, yarın takılacaklardır diye düşününler çoğunlukta. ▲Evet, herkes nerede kopacaklar diye bekliyor ama bizim değişik bir özelliğimiz var. Mesela Vestel Manisaspor, geçen sezonun ilk haftalarını lider götürdü ama biz bu sezon liderliği sezonun başında almadık. Yavaş yavaş, hazmederek bu noktaya ulaştık. Zaten sezon başında Bülent Hoca’nın bize koyduğu hedef, Avrupa’dan bir takımı Sivas’a getirmektir. Bunun da gerçekleşmesi için ilk üç girmemiz ya da Türkiye Kupası’nı kazanmamız gerekiyor. Öncelikle ilk üçün içindeyiz. Bu gerçekleşince de “Neden şampiyonluk olmasın?” diye düşünmeye başladık ve ilk yarıyı lider bitirdik. Diğer takımlar gibi şampiyonluk stresimiz de yok. Sadece gidebildiğimiz yere kadar gitmek istiyoruz.

En zorlusu Fenerbahçe

▼Şampiyonluk yolunda sizi en çok hangi takımın zorlayacağını düşünüyorsun?

▲Burada takım değil de takımlar demek daha doğru olur sanırım. Fenerbahçe, Galatasaray ve Beşiktaş bizi çok zorlayacaklar elbette. Ama oynanan futbol açısından baktığımızda Fenerbahçe diğerlerine nazaran biraz daha fazla zorlayacak gibi. ▼Anadolu takımlarının taraftarları bile birinci takım olarak büyüklerden birini tutuyor. Bu konuda ne düşünüyorsunuz? ▲Bunun değişmesi bence Anadolu takımlarının elinde. Mesela Trabzonspor bunu yapmayı başardı. Nasıl başardı? Şampiyon olarak başardı. Eğer Anadolu takımlarından biri şampiyon olursa o da başarır. Şampiyonluk halinde taraftarlar kendi takımlarını daha çok destekler. Bizim de şimdi taraftarlarımız var ama birçoğu sizin de dediğiniz gibi bizi ikinci takımları olarak tutuyor. ▼Sivas’ta futbolcu olmak nasıl? Şehir desteğini arkanızda hissediyor musunuz? ▲Dediğim gibi, Sivas bir futbolcunun spor yaşantısı için güzel bir yer. Sivas halkı da futbolu inanılmaz sevir ve bize çok büyük sevgi, saygı gösteriyor. Takıma da manevi yönden destek oluyorlar ama maddi anlamda bunu söyleyemiyorum. Bildiğiniz gibi bizim bir 5058 diye bir SMS kampanyamız var. Sivas’ta yaşayan insanların imkânları belli. Bu konuda Sivas dışında yaşayan Sivaslılardan da destek bekliyoruz. ▼Sekiz yıldır devam eden profesyonel futbol hayatında kendine koyduğun hedeflerin ne kadarına ulaştın? Gelecekle ilgili planların neler? ▲Avrupa’da oynamak gibi bir hayalin var mı? ▲Samsunspor PAF Takımı’nda oynarken bir hedefim vardı. A takımda oynayayım ve futbolu orada bırakayım diye düşünüyordum. 22 yaşındayken Samsunspor’un en fazla oynayan oyuncusuydum. Ama sonraki sezon o performansı devam ettiremedim. O zamanlardaki hedefim ise önce Milli Takım’a, sonra da büyük takımlardan birine gitmekti ama olmadı. Şimdi en büyük hedefim Milli Takım’da oynamak ve Sivasspor’u arkadaşlarımla birlikte en üst noktaya taşımak. İleride Avrupa’da oynamayı da istiyorum. ▼Şimdiye kadar hiç milli formayı giymemiş bir oyuncu olarak

kendini oraya ne kadar yakın hissediyorsun? Euro 2008 kadrosunda seni görebilecek miyiz? ▲Öncelikle Milli Takımımızı çok beğeniyorum. Çok kaliteli bir takım, mükemmel oyuncular var. Tabii ki ben de o kadronun içinde olmak isterim ama benim dezavantajım Milli Takımımızda çok iyi orta saha oyuncularının bulunması. Ben de onların seviyesine gelmek için çalışıyorum ve yavaş yavaş geldiğimi düşünüyorum. Fatih Terim Hocamız ileride beni çağırırsa, milli formayı büyük bir gururla giyerim. ▼Euro 2008 finallerinde Milli Takımımızın şansını nasıl değerlendiriyorsun? ▲İsviçre ile yakın zamanda oynadığımız maçlar hâlâ hafızalarımızda. İsviçre maçı zorlu geçecek mutlaka ama Portekiz ve Çek Cumhuriyeti maçları daha zor olacak. Ancak söylediğim gibi, bizim takımımız çok kaliteli oyunculardan oluşuyor ve bu maçları kazanıp turnuvada başarılı işler yapacaktır. ▼Süper Lig’de oynanan futbolu nasıl değerlendiriyorsun? ▲Futbol kalitemiz her geçen gün biraz daha gelişiyor. Avrupa ile aramızdaki farklılıklara gelince; bence onlar bize nazaran daha çabuk oynuyor. Türkiye’de futbol ileriye dönük olarak iyi oynanıyor ama defansif olarak eksiklikler var. Defans oyunumuzu geliştirmemiz gerekiyor. Avrupa liglerini elimden geldiğince takip etmeye çalışıyorum. İngiltere, İspanya ve Almanya liglerini beğeniyorum.

▼Trabzonspor’la eksi 20 derecede gibi dondurucu bir soğukta oynadınız. Futbolcuların bir bölümünün kulaklarında donmalar yaşandı. Bu kadar soğuk bir havada oynamak seni nasıl etkiledi? ▲Bence o kadar soğuk havada kesinlikle futbol oynanmamalı. Futbolu bir kenara bırakalım, biz de birer insanız. Hakem faul verdiği ya da top taca, auta çıktığında herkes titriyor, kulaklarını korumak istiyordu. Ayak parmaklarımızı, burnumuzu hissetmiyorduk. Nefes aldığımızda, boğazımızda ve ciğerlerimizde yanma oluyordu. İnanın ağzımı açtığımda içeri hava girecek diye, maç sırasında konuşmak bile istemiyordum. ▼Hayat futboldan ibaret değil elbette. Sen futbolun dışındaki hayatında neler yapıyorsun? ▲Ailemle evde vakit geçirmeyi çok seviyorum. İki ay önce Ceylin ismini koyduğum bir de kızım oldu. Onunla birlikte olmayı çok seviyorum. Sivas’ta sosyal anlamda yapacak pek bir şey olmadığı için evde zaman geçirmek zorunda kalıyoruzuz. Stresten uzak yaşamayı seven bir insanım. Ufak tefek şeyleri kendime sıkıntı yapmam. Bir sahil çocuğu olduğumdan denizi ve güneşi de çok severim. Hayatta en sevmediğim şey ise suistismaldir. Suistimal edilen ilişkilerden, insanların ikiye bölünmüşlüğünden hiç hoşlanmıyorum. Geçenlerde bir şairden “Keşke ikiye bölünmüş arkadaşım olsa, artık beş yüzlü, on yüzlü insanlar olduğu için onların arasında ikiye bölünmüşleri tercih eder duruma geldim” sözlerini okudum. Bu cümleler çok hoşuma gitti. ■

Bence aşırı soğukta futbol oynanmamalı. Trabzonspor maçında oyun durduğunda herkes titriyor, kulaklarını korumak istiyordu. Ayak parmaklarımızı, burnumuzu hissetmiyorduk. Nefes aldığımızda, boğazımızda ve ciğerlerimizde yanma oluyordu.

Türk futbolunda solak oyuncu yetersizliği

Türk toplumun yüzde 90'ının sağlak, yüzde 10'unun ise solak olduğu göz önünde bulundurulduğunda solak oyuncu konusunda yaşanan sıkıntının kaynağı da ortaya çıkıyor. Ancak yine de solak oyuncu yetiştirilmesine verilecek özel önemle bu sorunun üstesinden gelmek mümkün. Ülkemizde altyapılar için seçilen ve yetiştirilen çocuklar için kullandıkları ayakla ilgili bir seçim ve test yapılmıyor. Hem kullandıkları ayak bakımından hem de Laterizasyon anketinin sonuçlarına göre takımların altyapılarında solak futbolcuların azlığı dikkati çekiyor. Türk futbolunda sol tarafta oynayacak futbolcu eksikliği sorununun; takımların altyapılarındaki futbolcu seçim aşamasına kadar dayandığı görülüyor.

Prof. Dr. Osman **İmamoğlu**

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yaşar Doğu Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

Yrd. Doç. Dr. Ertan **Kılıçgil**

Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

Bu araştırma, Türk futbolcularında solak oyuncu yetersizliğinin küçük yaşlarda futbola başlayan futbolcuların seçiminden itibaren başladığı düşünülerek; Türkiye'deki minik futbolcularda reaksiyon zamanı (bir uyarana veya tepkiye en hızlı yanıt verme süresi), vital kapasite (akciğerlerin solunum kapasitesi) değerlerinin belirlenmesi ve Türkiye'de sol kulvarda oynayabilecek futbolculardaki yetersizlik sorununun kaynağını tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Araştırmaya 10-13 yaşları arasında Samsun ilinde bir-iki yıl arası futbolla uğraşan ve haftada iki-üç defa antrenman yapan 54 erkek sporcu katılmıştır. Vital kapasite ve reaksiyon zamanları ölçümüyle birlikte laterizasyon (vücut organlarından özellikle sağ veya sol el kullanım tercihlerinin belirlenmesi) anketi de uygulanmıştır. İstatistiksel olarak tek yönlü varyans analizi ve Scheffe testleri kullanılmıştır (Bu analizler, çok değişkenli olan ve bu değişkenler arasında ilişki olup olmadığına bakılan bilimsel bir

yöntemdir. Örneğin; solak olmayla, solunum kapasitesi ve performans arasında bir ilişki olup olmadığı veya Türkiye'deki bayan nüfusun; eğitim seviyesi ile yaşadığı yer arasında bir ilişki olup olmadığı, bu testlerle ölçülür).

Reaksiyon Zamanının Ölçülmesi: Işık ve sese karşı reaksiyon zamanı "Newtest Reaction Timer" aleti ile ölçülmüştür. Işık ve ses uyarılarına karşı sağ ve sol el tepki zamanları ölçülmüştür. Reaksiyon ölçümü sırasında, "hazır" komutundan sonra 3 saniye içinde ışık ya da ses düşmesine basılacağı araştırma grubu bireylerine söylenmiş ve araştırma grubu bireyleri de bu süreyi dikkate alarak basacağı düğme üzerine parmağını koyarak konsantre olmuştur. İlk beş ölçüm deneme kabul edilerek değerlendirilmeye alınmamıştır. Son beş ölçümün en iyi ve en kötü değerleri atılarak üç ölçümün ortalaması alınmıştır. Ölçüm 1/100 saniye hassasiyetinde alınmıştır.

Lateralizasyonun (El kullanma Tercihi) Belirlenmesi:

El tercihinin belirlenmesinde kullanılan anket; yazı yazma, resim

yapma, top veya taş atma, makas tutma, diş fırçalama, çatalsız bıçak tutma, çatal tutma, kürek sapı tutma, kibrit çakma, bir kutunun kapağını açmak için hangi elin kullanıldığı ile ilgili soruları kapsamaktadır.

Yanıt sütunları "daima sağ el ile" (+10 puan), "genellikle sağ el ile" (+5 puan), "her iki el ile" (sıfır-0 puan), "genellikle sol el ile" (-5 puan), ve "daima sol el ile" (-10 puan), olarak değerlendirilmiştir.

Vital Kapasite:

Derin bir inspirasyondan (alınan) sonra derin ekspirasyonla (verilen) atılan hava volümüdür (mililitre veya litre ile değerlendirilir). Araştırma grubuna en az iki defa 7.1 litrelik vitalograph spirometre aleti ile ölçüm yapılmış ve en iyi sonuç kaydedilmiştir. Spirometreye uyum sağlayamayan araştırma grubu bireylerinin bulguları istatistiksel değerlendirmeye dahil edilmemiştir.

Bu araştırmada, çocukların yaş ortalaması 11.7±0.18 yaş, boy ortalaması 146.52±1.07 santimetre, vücut ağırlık ortalaması 38.35±1.03 kilogram bulunmuştur. Reaksiyon

ortalamaları, ışığa karşı sağ el, 0.22±0.01 saniye ve ışığa karşı sol el 0.23±0.01 saniye iken sese karşı reaksiyon ortalamaları 0.27±0.03 saniye bulunmuştur. Vital kapasite ortalaması 2.22±0.06 litre olarak tespit edilmiştir.

Futbol sahasında oynadıkları mevkilere göre yaş, boy uzunluğu, vücut ağırlığı, sese ve ışığa karşı reaksiyon zamanları ve vital kapasite değerleri arasında anlamlı bir farklılık ve ilişki bulunmamıştır. Yaşlara göre, boy uzunluğu, vücut ağırlığı ve ışığa karşı reaksiyon zamanları ve vital kapasite değerleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Futbol sahasında oynadıkları mevkilere göre dağılımında çocukların % 42.6'sı sağ tarafta, % 13'ü de ortada oynamaktadır. Kaleciler hariç sol tarafta oynayanların oranı % 13'tür. Futbol oynarken % 83.3'ü sağ ayaklarını daha çok kullanırken %16.7'si sol ayaklarını kullanmaktadır. Laterizasyon anketine göre de % 68.5'i kuvvetli

sağlık ve %25.9'u zayıf sağlık bulunmuştur. Türkiye'de hem kullandıkları ayak hem de laterizasyon anketine göre altyapıda solak futbolcuların azlığı dikkati çekmektedir. Türk futbolunda sol tarafta oynayacak oyuncu eksikliği sorununun altyapıda seçim aşamasına kadar dayandığı görülmüştür. Sol ayaklarını kullanan çocukların daha fazla seçilmesine dikkat gösterilmelidir.

TABLO: 1

Oynadıkları Mevkilere Göre Yaş, Boy, Ağırlık, Reaksiyon Zamanları ve Vital Kapasite Değerleri Analizi			
Kriterler	Mevkiler	N (kişi)	Ortalama
Yaş (yıl)	Defans	19	11.58 yaş
	Orta saha	15	11.93 yaş
	Forvet	15	11.67 yaş
	Kaleci	5	11.60 yaş
Boy (cm)	Defans	19	148.05 cm.
	Orta saha	15	144.33 cm.
	Forvet	15	145.93 cm.
	Kaleci	5	149.00 cm.
Vücut ağırlığı (kg)	Defans	19	41.58 kg.
	Orta saha	15	36.13 kg.
	Forvet	15	36.13 kg.
	Kaleci	5	39.40 kg.
Işığa reaksiyon sağ el (sn)	Defans	19	0.23 sn.
	Orta saha	15	0.23 sn.
	Forvet	15	0.21 sn.
	Kaleci	5	0.22 sn.
Işığa reaksiyon sol el (sn)	Defans	19	0.24 sn.
	Orta saha	15	0.22 sn.
	Forvet	15	0.22 sn.
	Kaleci	5	0.24 sn.
Sese karşı reaksiyon sağ el (sn)	Defans	19	0.30 sn.
	Orta saha	15	0.30 sn.
	Forvet	15	0.22 sn.
	Kaleci	5	0.23 sn.
Vital kapasite (lt)	Defans	19	2.22 lt.
	Orta saha	15	2.30 lt.
	Forvet	15	2.09 lt.
	Kaleci	5	2.34 lt.

Tartışma ve sonuç

Futbolda pozisyon öncesi topun algılanması, tepkinin 40-50 milisaniye önce verilmesini ve rakibe göre yapılacak eylemde rakipten önce hareket etmeyi sağlar. Bu durum önsezi yetisi olarak ele alınmaktadır.⁽⁹⁾ Reaksiyon zamanı çoğu sporda belirleyici faktördür ve düzenli antrenmanlarla geliştirilebilir. Konter⁽²⁾, Zatzorski'nin (1980) belirttiğine göre; görme uyarısına karşı reaksiyon zamanının antrenmansız kişilere göre (0.24-0.35 sn.) antrenmanlı kişilerde daha kısa (0.15-0.20 sn.) olduğunu belirtmektedir. Montes-Miro ve arkadaşları⁽⁹⁾, futbol oynayan çocukların oynamayanlara göre daha iyi reaksiyon zamanının olduğunu belirtmektedir. İmamoğlu ve arkadaşları⁽⁴⁾, profesyonel futbolculardaki reaksiyon zamanlarının (0.16 sn. ve 0.17sn.), amatör futbolculardan (0.16 sn. ve 0.18 sn.) daha iyi olduklarını belirtmektedir. 1999-2000 futbol sezonunda Danone Kupası Dünya ikincisi olan Galatasaray minik futbol takımında (11-12 yaş) görsel reaksiyon 0.251 sn., işitsel reaksiyon 0.199 sn. bulunmuştur.⁽⁹⁾ Bozkurt ve arkadaşlarının yaptığı bu çalışmada; reaksiyon zamanı ortalamaları 10 yaşındakiler için

ışığa karşı sağ 0.29 sn. ve sol 0.31sn. iken sese karşı reaksiyon 0.27 sn.'dir. 11 yaşındakilerde bu değerler 0.26 sn. iken 12 yaşındakilerde 0.22 sn. ve 13 yaşındakilerde de 0.32 sn. olarak bulunmuştur. Işığa karşı hem sol hem de sağ reaksiyon zamanları 10 yaşındakilerde; 11, 12 ve 13 yaşındakilerden anlamlı şekilde kötüdür. Bizim bu çalışmamızdaki reaksiyon zamanları, belirtilen çalışmalara göre daha kötüdür. Bu durum, araştırma grubu çocuklarının daha az spor geçmişi olmalarına bağlanabilir. 90 dakika gibi uzun süreli eforlarda solunum sisteminin ekonomik çalışması için, vital kapasitenin yüksek olması bir avantajdır. Kalkavan ve arkadaşları⁽⁶⁾ tarafından, 10 yaş basketbolcu çocuklarda vital kapasite 2,4±0,5 lt. bulunmuştur. Çoksevim ve arkadaşları⁽⁷⁾, çocuklar üzerinde yaptığı bir çalışmada vital kapasite değerini 2,9±0,8 lt. bulmuştur. İbiş ve arkadaşlarının⁽⁸⁾ yaptığı çalışmada 12-14 yaş grubu çocuklarda vital kapasite değerleri; futbol okuluna katılan çocuklarda 2.58 lt.den 2.72 lt.'ye çıkarken, katılmayan çocuklarda ise vital kapasite ön testte 2.62 lt. ve son testte 2.64 lt. bulunmuştur. Dağlıoğlu ve arkadaşları⁽⁹⁾; yüzme yaz okuluna katılan 7-13 yaş grubu çocuklarda vital kapasite değerini yüzme kursu öncesi 1.74±1.13 lt. bulurken, kurs sonrası 2.42±1.12 lt. olarak ölçmüşlerdir. Bizim bu çalışmamızda; vital kapasite değerleri 10 yaş ortalaması için 1.64 lt. iken 11 yaş için 2.04 lt., 12 yaş için 2.30 lt. ve 13 yaş için 2.50 lt. bulunmuştur. 10 yaşındakilerin vital kapasitesi 12 ve 13 yaşındakilerden, 11 yaşındakilerin de 13 yaşındakilerden anlamlı şekilde düşüktür. Vital kapasitede farklılık 1 yıl farklı olan yaş gruplarında değil, 2 yıl farklı olan gruplarda görülmüştür. Vital kapasite değerleri bahsedilen literatürdeki gruplarla benzer bulunmuştur. Gelişime paralel olarak, solunum kasları ve akciğerleri geliştiren egzersizlere yer verilmelidir. Sağlamlığı ve solaklığı anne karnındaki konum ve hormon sisteminin etkileri ile açıklamaya çalışan görüşler olmakla birlikte, yaygın ve kabul gören görüş el ve ayak kullanımı tercihinin genetik olarak belirlenen bir özellik olduğudur. Sağlak ve solakların toplumdaki dağılımı eşit olmayıp; insanların yaklaşık % 90'ı sağlak, % 10'u solaktır.⁽¹⁰⁾ Bizim bu çalışmamızda

TABLO: 2

Yaşlara Göre Boy, Ağırlık, Reaksiyon Zamanları ve Vital Kapasite Değerleri Analizi			
Kriterler	Yaşlar	N (kişi)	Ortalama
Boy (cm)	10	6	146.83 cm.
	11	16	141.50 cm.
	12	14	144.50 cm.
	13	18	152.44 cm.
Vücut ağırlığı (kg)	10	6	32.50 kg.
	11	16	35.06 kg.
	12	14	36.86 kg.
	13	18	44.39 kg.
Işığa reaksiyon sağ el (sn)	10	6	0.29 sn.
	11	16	0.22 sn.
	12	14	0.21 sn.
	13	18	0.21 sn.
Işığa reaksiyon sol el (sn)	10	6	0.31 sn.
	11	16	0.23 sn.
	12	14	0.23 sn.
	13	18	0.20 sn.
Sese karşı reaksiyon sağ el (sn)	10	6	0.27 sn.
	11	16	0.26 sn.
	12	14	0.22 sn.
	13	18	0.32 sn.
Vital kapasite (lt)	10	6	1.64 lt.
	11	16	2.04 lt.
	12	14	2.30 lt.
	13	18	2.50 lt.

TABLO: 3

Oynadıkları mevkiler, Ayak ve El Kullanımı Tercih Dağılımı			
Kriterler	Tercih	N (kişi)	Yüzde
Oynadığı taraf	Sağ	23	42.6
	Sol	7	13.0
	Orta	19	35.2
	Kaleci	5	9.3
	Toplam	54	100.0
Kullandığı Ayak	Sağ	45	83.3
	Sol	9	16.7
	Toplam	54	100.0
Oynadığı Yer	Defans	19	35.2
	Orta	15	27.8
	Forvet	15	27.8
	Kaleci	5	9.3
	Toplam	54	100.0
Laterizasyon	Kuvvetli sağlak	37	68.5
	Zayıf sağlak	14	25.9
	Her iki eli	1	1.9
	Zayıf solak	1	1.9
	Kuvvetli solak	1	1.9
	Toplam	54	100.0

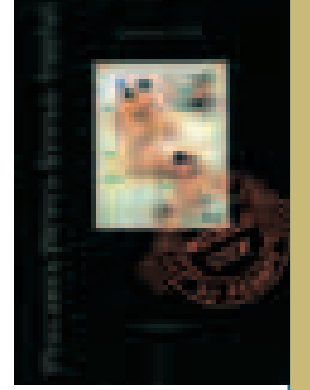
Pullarla Dünya Kupası Tarihi

Hayri Cem / Chiviyazılan Yayınevi

Tamsaha'da pek çok futbol kitabı tanıtık, pek çok kitaptan övgüyle bahsettik. Genelde tezimiz de hep aynıydı. Futbol kitapları artmalı, hem de her türünden bol bol kitap okurun ilgisine sunulmalı. Sunulmalı ki futbol denen oyunun kültürel açımları çoğalsın.

Bu yüzden gün geldi anı kitabını sevdik, gün geldik bir romandan dem vurduk, gün geldi akademik bir çalışmayı öne çıkarttık, gün geldi derlemeleri, monografileri övdük. Ama futbol adına görselliği de yüksek pek çok kitap geçti elimize. Renkli büyük boy, kaliteli kağıda basılmış prestij işleri ise pek düşmedi masamıza. Kitaplığımızın futbol boşluğunu pek çok kitapla dolduruyorduk ama böyle hacimli bir şeyi bir türlü Türkçede bulamıyorduk.

Oysa dünya literatürü bunun envai çeşidini barındırıyordu. Özellikle renkli yıllıklar, Pele kitabı, Manchester United tarihini anlatan dev eser gibi görkemli çalışmalara pek rastlamak mümkün değildi bizde. Manchester City'nin Maine Road'u terk etmeden çıkardığı albüm gibi eserlerin ihtişamını gördükçe kıskanmıyor değildik. İşte bu boşluğa çok iyi denk gelen bir kitaptan bahsedeceğiz bu ay. Çünkü gerçekten övgüyü hak eden bir çalışma ve Türkçede eşi benzeri ya yok ya da çok az. Hayri Cem'in Pullarla Dünya Kupası Tarihi işte bu açıdan ayrı bir kıymeti haiz. Kendi özel koleksiyonunu okurların beğenisine sunan Cem, o özlediğimiz kalitede bir çalışmaya imza atmış. Renkli, kaliteli kâğıda basılmış dev pul resimleri sadece albüm bakar gibi bakmaya bile heveslendiriyor insanı. Tüm pullar orijinal boyutunda. Ayrıca pulların ait olduğu kupanın ayrıntılı bilgileri de cabası. Hem Türkçe hem İngilizce olması da kitabın önemli bir artısı. Bakalım Türkiye'deki futbolsever bu tip eserlere ne kadar rağbet edecek? Tereddüdü olanlar varsa, biz kaliteye kefil olmaya çoktan hazırız! ■

Laterizasyon anketine göre % 68.5'i kuvvetli sağlak ve % 25.9'u zayıf sağlak bulunmuştur. Kuvvetli solak ve zayıf solakların oranı ise % 3.8'dir. Araştırmamızda futbolcuların büyük çoğunluğu sağ tarafta oynamaktadır (% 42.6) ve kullandıkları ayak da büyük çoğunlukla sağ ayaaktır (% 83,3). Sol ayağını kullananlar ise % 16.7 oranındadır. Lateralizasyon durumunda ise zayıf solak ve kuvvetli solak toplamı çok az bulunmuştur (%1.9+%1.9=3,8). Bu demektir ki futbolcuların bir kısmı sağlak olduğu halde sol ayağını da kullanabilmektedir. Ya da oynadığı mevkinin gerçek verimli ayak kullanımı sol olmasına rağmen, sağ ayağını kullanmakta ve gerçek performans verimine ulaşmamaktadır. Bu durum; solak olmadıkları halde antrenör tarafından sol kulvarda oynatılmalarından kaynaklanabilir. Sarıtaş ve arkadaşları⁽¹⁾; futbolcuların sağ ayaklarının sol ayaklarına göre reaksiyon zamanları arasındaki farkları önemli bulmuş olup bu durumu, toplumumuzun büyük çoğunluğunun sağlak olması ve örneklerinin de sağlak bireylerden oluşması ve antrenmanlarda aynı ayakları kullanmaları sonucu sağ ayak reaksiyon zamanlarının daha kısa olduğuna bağlamışlardır. Karadağ ve Kutlu⁽²⁾ yaptıkları araştırmada, futbolcuların, futbol yaşantılarıyla birlikte oluşan reaksiyon zamanlarının, görsel ve işitsel uyaranlara karşı baskın olan ve olmayan ayaklar arasında karşılaştırılarak değerlendirilmesinde, uzun dönem yapılan futbol çalışmalarının futbolcuların reaksiyon zamanlarının gelişiminde etkili olduğunu belirtmektedirler. Yakovlev⁽³⁾, yaptığı çalışmada tercih edilen tarafa gelen motor lif sayısının tercih edilmeyen tarafa göre belirgin olarak fazla olduğunu bildirmektedir. Bu bağlamda ayak kullanımına bağlı olarak tercih edilen ayak değişebilmektedir. Fakat yine de sağlak olanların sol ayaklarını tercihli olarak kullanmak zorunda bırakılmaları yerine gerçekte solak olanların sol kulvarda oynaması, yeteneklerinin daha iyi sergilenmesine katkı sağlayabilir.

Öneriler

Türkiye'de futbol takımlarına futbolcu yetiştirmek üzere küçük yaşlarda oyuncu seçerken ve yetiştirirken (takımların altyapısı) kullandıkları ayakla ilgili bir seçim ve test yapılmamaktadır. Hem kullandıkları ayak bakımından hem de Laterizasyon anketinin sonuçlarına göre takımların altyapılarında solak futbolcuların azlığı dikkati çekmektedir. Türk futbolunda sol tarafta oynayacak futbolcu eksikliği sorununun; takımların altyapılarındaki futbolcu seçim aşamasına kadar dayandığı görülmektedir. Böyle çalışmalar, araştırma grubu daha fazla sayıda olan minik futbolcu ve takımlar üzerine uygulanabilir. Farklı yaş grubu ve farklı yarışma kategorilerinde uygulanabilir. Bu tür çalışmalar sonucunda, pozisyona yönelik olarak futbolcuların eğitiminde teknik ve taktik

becerilerin yanı sıra reaksiyon zamanının da antrenmanla gelişebileceği dikkate alınarak, reaksiyon zamanı geliştirici çalışmaların yapılması gerektiği antrenörlere anımsatılmalıdır. Türkiye Futbol Federasyonu'nun antrenörlere zaman zaman uyguladığı eğitim seminerlerinde veya kurslarında bu konuda bilgiler aktarılmalı ve uygulamaya dönük denetim, teşvik, yardım ve destek verilmelidir. Solak olan çocuklar futbola takımların altyapılarından itibaren daha fazla kazandırılmalıdır. ■

Kaynaklar:

1. Şahin, R., "Erkek Hentbol'de Kalecilerle Saha Oyuncularının Reaksiyon Zamanlarının Karşılaştırılması", Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1995
2. Konter, E., "Futbolda Süratın Teori ve Pratiği", Bağış Yayinevi, s.136-164, Ankara, 1997
3. Montes-Mico R., Bueno, I., Condel, J., Pons, A.M., Eye hand eye foot visual reaction times of young soccer players, Spain Optomtry; 71: 775-80, 2000.
4. İmamoğlu, O., Ağaoğlu, S.A., Ağaoğlu, Y.S., "Profesyonel ve Amatör Futbolcuların Sprint ve Reaksiyon Zamanlarının Karşılaştırılması", Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, 1. Ulusal Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Kongresi, 26-27 Mayıs, Ankara, 2000
5. Bozkurt, S., Koç, Z., Kavas, B., "Danone Dünya İkincisi Galatasaray Futbol Takımı Oyuncularına Uygulanan Motorik ve Futbol Beceri Testleri", 2. Futbol ve Bilim Kongresi, Ege Üniversitesi, 2001
6. Kalkavan, A., Pinar, S., Kılınç, F., Yüksel, O., "Basketbolcu Çocukların Fiziksel Yapılarının, Bazı Fizyolojik ve Biyomotorik Özellikler Üzerine Etkisinin Araştırılması", Sağlık Bilimleri Dergisi (Journal of Health Sciences) 14(2) 111-118, 2005
7. Çöksevim, B., Karahan, M., Yaba, G., Duman, F.A., "İlköğretim Öğrencilerinin Atletik Performanslarının Değerlendirilmesi", VII. Spor Bilimleri Kongresi Seminer Kitabı, 27-29 Ekim, s.128, Antalya, 2002
8. İbiş, S., Gökdemir, K., İri, R., "12-14 Yaş Grubu Futbol Yaz Okuluna Katılan ve Katılmayan Çocukların Bazı Fiziksel ve Fizyolojik Parametrelerinin İncelenmesi", Kastamonu Eğitim Dergisi, Cilt:12, No:1, 285-292, 2004
9. Dağlıoğlu, Ö., Çınar, V., Bostancı, Ö., Dağlıoğlu, T., Hazar, M., "Yaz Spor Okulları Yüzme Programına Katılan Çocukların Solunum Parametrelerinin Değerlendirilmesi", 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı, s. 459-461 Muğla/Turkey, 2006
10. Annett, M., "The distribution of manual asymmetry", Br. J. Psychol.; 63: 343- 358, 1972
11. Sarıtaş, N., Kaya, M., Koç, H., Karakuş, S., Çöksevim, B., "Futbolcu Ve Tenisçilerde Ekstremiteler Arası Reaksiyon Zamanlarının İncelenmesi", 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı, s.200-202, Muğla/TURKEY, 2006
12. Karadağ, A., Kutlu, M., "Uzun Dönem Futbol Antrenmanlarının Futbolcuların Baskın ve Baskın Olmayan Ayaklarının Görsel ve İşitsel Reaksiyon Zamanlarına Etkileri", Fırat Tıp Dergisi;11(1): 26-29, 2006
13. Yakovlev, P.I., A proposed definition of Lymbic system, (ed: Hocman, G.H.), Springfield, 1972

Hakemlik için

mesleğimi değiştirdim

2004 yılına kadar Türkiye'nin 1 numaralı yardımcı hakemiydi ancak o dönemde radikal bir karar vererek sıfırdan başlayıp hakemliğe geçmeyi tercih etti. Eməğinin karşılığını bu sezon başında Süper Lig kadrosuna yükselerek aldı. 30 yaşında, İngilizce ve Almanca biliyor. Turizm üzerine eğitim yaptı ama hakemlik kariyerini etkileyeceği endişesiyle çok sevdiği mesleğinden vazgeçti. Yardımcı hakem olarak hak ettiği ama prosedür gereği gidemediği büyük finallerde hakem olarak yer almayı amaçlıyor.

Mazlum **Uluç**

▼Sizin hakem olarak ilginç iki durumunuz var. Birincisi kuzeniniz de sizin gibi üst düzey bir hakem, ikincisi siz yardımcı hakem olarak FIFA kokartı taktıktan sonra neredeyse sıfırdan başlayarak hakemliğe döndünüz. Öncelikle sizi biraz tanıyalım istiyorum.

▲1978 Almanya doğumluyum. Gurbetçi bir ailenin çocuğuyum. Ama ben 2 yaşındayken ailem Türkiye'ye dönüş yapmış. Aslen Manisalıyım. Lise eğitimimin sonuna kadar Manisa'da okuduktan sonra Mersin Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu'nu bitirdim. Orada 6 yıl kaldım. Şimdi Manisa'da yaşıyorum ve serbest meslekle uğraşıyorum. Gaz ölçüm cihazları satıyorum.

▼Futbolla ilişkiniz nasıl başladı?

Bir futbolculuk geçmişiniz var mı? ▲Küçük yaşlardan beri futbola ilgilim vardı. Kuzenim Serkan'la birlikte yazın futbol okullarına gidiyordum. İlginçtir, Serkan'la ilkokulu birlikte okuduk, Anadolu Lisesi'ni de birlikte kazandık. Lise 2. sınıftayken hakem kursu açıldığını duyduk. O dönemde hakemliğe başlama yaşı 16'ydı. Biz de Serkan'la birlikte 1994'te kursa başladık ve o günden beri bu camianın içinde devam ediyoruz.

▼16 yaşındayken nereden aklınıza geldi hakem olmak? Sizi bu mesleğe yönelten düşünce neydi?

▲Dediğim gibi spora karşı bir ilgilim vardı. Ama derslerimin yoğunluğundan dolayı yaz okullarının dışında futbol oynamam mümkün değildi. Futbolu çok seviyordum ve o dönemde 3. Lig'de oynayan Manisaspor'un maçlarını kaçırmazdım. İzmir'e gider, Karşıyaka'nın, Altay'ın maçlarını da seyrederdim. Futbolu gerçekten çok seviyordum ve içinde bulunmak istiyordum. Bunun için de hakemliği tercih ettim.

▼Hakemlerin de futbolcular gibi

Türkiye'de hakemler çok çabuk yıpranıyor. 25 yaşında Süper Lig'e çıksaydım, 45 yaşına kadar önümde 20 sene olacaktı. Türkiye şartlarında 20 yıl hakemlik yapmak çok zor.

Maçlara hazırlanırken, stada gittiğim an benim açımdan film kopuyor. Sadece maçı düşünmeye çalışıyorum. Çok fazla gülmem ve arkadaşlarımla şakalaşmam.

yardımcı hakem olarak görev almaya başladım. Bu maçlar da iyi gidince Süper Lig yardımcı hakem kadrosuna alındım ve birkaç ay sonra da FIFA kokartı taktım.

İyi ki yardımcı hakem olmuşum

▼C ve B klasmanında olduğunuz dönemde yardımcılığın yanında hakemlik de yapıyordunuz. Sonrasında ihtisaslaşma nedeniyle mi yardımcı hakemlikte karar kıldınız?

▲Esasında bize böyle bir şey söylemediler. Ben iki görevi de sürdürüyordum. Sene sonunda klasmanlar açıklandığında Süper Lig yardımcı hakem kadrosundaydım. Buna üzülmedim. Çünkü hakem-yardımcı hakem ayrımına katılmıyorum.

Sonuçta ikisinde de bir iş yapıyorsunuz. "İyi ki de beni yardımcı hakem kadrosuna almışlar" diyorum. Çünkü bana çok büyük tecrübe kazandırdı. Çok sayıda üst düzey maça çıktım ve bugün o avantajı yaşıyorum. Ama şu da var, "Yardımcı hakem olayım, hakemlik için basamak olsun" diye de düşünmedim. Şansımız varmış, bize hakemliğe dönme konusunda bir fırsat tanıdılar ve ben de hakemliği seçtim.

▼Birçok yardımcı bu yolu seçmezken siz neden

hakemliğe dönmek istediniz? Yardımcı hakem olarak bir dönem Türkiye'nin 1 numarası olmuştunuz ama sonrasında sıfırdan başlayarak hakemliğe geçtiniz. Bu değişikliğin gerekçesi neydi?

▲FIFA yardımcı hakemiyken Türkiye'den elit kategoriye giren ilk isimdim. 2002 yılıydı ve 24 yaşındaydım. 2004'teki Avrupa Şampiyonası'na gitme şansım vardı. UEFA Hakem Komisyonu Başkanı Wolker Roth, seminer için Kuşadası'na geldiğinde "Euro 2004'te Türkiye'den de bir yardımcı hakem olacak, bu da Koray Gençerler" diye bir açıklama yapmıştı. 2002 Dünya Kupası'na kadar hakemlerle yardımcı hakemler ayrı ayrı sıralanıyordu. Dolayısıyla hakem ve yardımcı hakemler farklı ülkelerden olabiliyordu. Ancak 2002 Dünya Kupası'nda farklı ülkelerden

hakemlerle, yardımcı hakemler arasında problemler yaşanınca FIFA karar değiştirdi. Artık hakemlerle, yardımcı hakemler aynı ülkeden olacaktı. Bu durumda benim de Euro 2004'e gidebilme şansım ortadan kalktı. 25 yaşındaydım, Türkiye'de çıkmadığım derbi kalmamıştı ve yurtdışında da çok önemli maçlarda görev almıştım. Bu tecrübeyi hakemliğe döndürmek istedim. Birçok kişi benim bu kararı alamayacağını düşünmüştü.

"Koray, Türkiye'nin 1 numaralı yardımcı hakemi. Her sezon naklen yayındaki 25 maça çıkıyor. Hakemliğe dönmez" diyordu. Ama ben bu kararı verdim. Bu sezon ilk yönettiğim maç İstanbul Büyükşehir Belediyesi-Bursaspor karşılaşması oldu ve Olimpiyat Stadı'nda

"İyi ki de beni yardımcı hakem kadrosuna almışlar" diyorum. Çünkü bana çok büyük tecrübe kazandırdı. Çok sayıda üst düzey maça çıktım ve bugün o avantajı yaşıyorum.

FIFA yardımcı hakemiyken Türkiye'den elit kategoriye giren ilk isimdim. Ama büyük organizasyonlara gitme şansım yoktu. Bu nedenle cesur bir kararla hakemliğe döndüm.

1997'den beri klasmandayım ve izlemediğim, kaçıracağım maç çok azdır. Son seminerde yaklaşık 100 pozisyon gösterdiler, ben o pozisyonların hepsini izlemiştim.

Tecrübe, yapılan hatalardan ders almaktır. Ben sadece kendi hatalarımdan ders almaya kalkarsam buna ömrüm yetmez. Başkalarının hatalarından da dersler çıkarmamız gerekiyor.

oylandı. O maçtan dönerken kendi kendime “Çok cesur bir karar almışım” dedim. İşin ilginç yardımcı hakem olarak en son maçım Galatasaray-Besiktas maçıydı ve yine Olimpiyat Stadı’nda oynanmıştı. Yani kaldığım yerden devam etmiş gibi oldum. Hedefim, yardımcı hakem olarak hak ettiğim halde gidemediğim büyük finallere hakem olarak gidebilmek.

▼30 yaşındasınız. Kendinizi yaş konusunda geri kalmış hissediyor musunuz?

▲Türkiye’de hakemler çok çabuk yıpranıyor. Eğer 25 yaşında hakem olarak Süper Lig’e çıksaydım, 45 yaşına kadar önümde 20 sene olacaktı. Türkiye şartlarında 20 yıl hakemlik yapmak çok zor. 30 yaşında Süper Lig’e yükselmem bence bir avantaj.

▼Örnek aldığınız, stilini beğendiğiniz hakemler var mı?

▲FIFA yardımcı hakemiymen Türkiye’nin en üst düzey hakemleriyle maçlara çıkma avantajını elde ettim. Her biri iyi hakemlerdi ve ben öne çıkan farklı yönlerini gördüm. Kiminin duruşunu, kiminin otoritesini, kiminin memorandum yaparkenki renkliliğini, kiminin mesleğine duyduğu saygı ve antrenman yapma biçimini kendime örnek aldım.

▼Yardımcılıktan gelmiş olmanın, şimdi maç yönetirken yardımcılarınızla diyalog kurma açısından bir avantajı var mı?

▲Kesinlikle var. Yardımcı hakem arkadaşların çoğuyla aynı kadrodaydık ve birbirimizi iyi tanıyoruz. Bu benim için önemli bir avantaj. Ayrıca benim üst düzeyde yardımcı hakemlik yapmam onların da bana duydukları saygıyı artırıyor. Cesur bir karar verdiğim için içlerinde benim yerimde olmak isteyenler var.

Hakemlikteki haz anlatılmaz

▼Süper Lig’deki ilk maçınızdan ve o maça çıkarken neler hissettiğinizden söz edelim biraz da. Gerçi birçok derbide yardımcı olarak görev aldınız ama bu başka bir şey olsa gerek.

▲Kesinlikle başka bir şey. İlk maç olmasından dolayı bir heyecan vardı. Orada duyduğunuz haz anlatılmaz. Hakemliğe yeni başlayanlara “Hakemlik mi yardımcı hakemlik mi?” diye sorsanız hiç kimse yardımcı hakem olmak istemez. İnsanların kafasında hep hakemlik vardır. Ben yardımcı hakem olduğum dönemde insanlar hep “Ne zaman hakem olacaksınız?” diye soruyorlardı. Tabii hakem olarak sahaya çıkmak beni çok mutlu etti.

▼O maç öncesi nasıl bir hazırlık yaptınız?

▲Maçlara hazırlanırken, stada gittiğim an benim açımdan film kopuyor. Sadece maçı düşünmeye çalışıyorum. Çok fazla gülmem ve arkadaşlarımla şakalaşmam. Benim için sadece maç vardır. Bu benim konsantre olma yöntemim. Zaten tebligatı aldığım andan itibaren konsantre olmaya başlıyorum. Mesela Cuma günü tek başıma antrenman yaparım.

Orada “Maçta şu pozisyon olabilir, böyle şeylerle karşılaşabilirim” diyerek maçı kafamda yaşıyorum. Hem maça hazırlanıyorum hem de ter atarak rahatlıyorum.

▼Bu maçı yaşama durumu bir önyargı oluşturmuyor mu?

▲Hayır oluşturmuyor. Diyelim ki bir oyuncu eliyle gol atmış. Ben meseleyi A takımı, B takımı diye düşünüyorum. Ama oyuncuların yüzleri ve takımların renkleri yok. A takımının santrforu eliyle gol atabilir diye düşünüyorum ve o anda nerede olmam gerektiği üzerine kafa yoruyorum. Ya da yardımcı hakemimle nasıl

anlaşmam gerektiğini planlıyorum.

Hiçbir maçı kaçırmam

▼Bu analizleri yaptığınıza göre takımları incelemeniz gerekiyor. Bu konuda nasıl bir çalışma yapıyorsunuz?

▲1997’den beri klasmandayım ve izlemediğim, kaçırdığım maç çok azdır. Son seminerde yaklaşık 100 pozisyon gösterdiler, ben o pozisyonların hepsini izlemiştim. Hiçbir pozisyon için “Aaa, bu maçta böyle bir şey mi olmuş?” demedim. Bir de ben izlediğim maçlarda “Bu hata nasıl yapılır?” demek yerine, “Hakem ya da yardımcı hakem o anda ne düşünüyordu? Ne yapmalıydı hata olmazdı? Yeri mi kötüydü, konsantrasyonu mu düşüktü, bir önceki pozisyonundan mı etkilendi?” diye düşünürüm. Sonuçta tecrübe yapılan hatalardan ders almaktır. Ben sadece kendi hatalarımdan ders almaya kalkarsam buna ömrüm yetmez. Başkalarının hatalarından da dersler çıkarmamız gerekiyor.

▼Bir spor yazarı ile taraftar maçı farklı gözlerle izler. Hakem için de böyle bir şey söz konusu mudur? Siz maçı hangi gözle takip edersiniz?

▲İstiklâl Marşı’nda takımlar sıralandığında ben oyunculara değil hakeme bakarım. Eğer kaleci olsam kaleciyi izlerim ama hakem olduğum için hakemi takip ediyorum. Taraftar maçı kendi takımının lehine izliyor. Ben hakem olarak kendimi sahada maç yöneten arkadaşımın yerine koyuyorum. Hatta bazen onunla yer bile değiştiriyorum. Tribünde izlediğim maçı yaşıyorum yani.

▼Bir de hakemlerin baskı altında tutulması meselesi var. Yoğun eleştiriler alıyorsunuz. Televizyonlarda futboldan çok hakemler konuşuluyor. Bu baskıyla nasıl başa çıkıyorsunuz?

▲Bu baskıyla başa çıkamazsak zaten hakemlik yapma şansımız yok. Ben spor gazeteleri dışındaki bütün gazeteleri okuyorum. Birçok spor programını da izliyorum. Özellikle hakem kökenli olanların programını daha fazla izliyorum. Hatta bu programların faydalı olduğunu da düşünüyorum. İnsanlar bu yorumcular sayesinde kuralları öğreniyor ve maçları daha farklı izliyor. Beni rahatsız eden, kişiliğe yönelik eleştiriler.

▼Galiba hakem programlarının şöyle bir avantajı daha var; aynı

Spor kültürümüz çok farklı. Kazanmak için her yol mubah görünüyor. Bir oyuncu hakemi aldattığında herkes hakeme yükleniyor. Ama Avrupa’da fatura aldatan futbolcuya çıkıyor.

Ailemin maçlarıma gelmesini istemiyorum. İzmir’de çıktığım bir maç sırasında annem, ağabeyim ve eşinin bulunduğu tribünden küfür edildi. O günden beri ailem maçlarıma gelmiyor.

pozisyon üzerine eski hakemler farklı yorumlar yaptığında, insanlar, “Bu iş bu kadar da kolay değilmiş” diye düşünerek hakeme daha toleranslı bakıyor.

▲Doğru gerçekten. Biz anında izleyip anında karar veriyoruz. Zaten akşam evde izlediğimde ben de hangi kararın doğru, hangisinin yanlış olduğunu görüyorum.

▼Avrupa sıralamasında Milli Takımımız ya da kulüp takımlarımızla hakemlerimizin bulunduğu nokta eşit değil. Bir Türk hakemi, en iyi ihtimalle 2012 Avrupa Şampiyonası finallerinde görebileceğiz. Bunu neye bağlıyorsunuz? Neden hakemlerimiz uluslararası arenada yeterince başarılı değil?

▲Avrupalı hakemlerle Türk hakemler arasında yetenek açısından hiçbir fark görmüyorum. Ama dediğiniz gibi ortada bir problem var. Çünkü 1996’dan bu yana hiçbir hakemimiz üst düzey organizasyonlarda görev alamadı. Bunu geride bırakmamız ve bundan sonra ne yapacağımıza bakmamız lazım. Son olarak Antalya’daki seminerde yedi arkadaşımız FIFA kokartı taktı. Hepsisi genç, yetenekli, fiziksel olarak üst düzeyde ve yabancı dil bilen arkadaşlar. Ben bu yedi hakemimizden en az bir tanesinin Avrupa Şampiyonası veya Dünya Kupası finallerinde görev alacağına inanıyorum.

▼Türk ve Avrupalı hakemler

arasında yetenek farkı yok diyorsak, sorunu biraz da yaşanan ortama bağlamak gerekiyor herhalde. Bir İngiliz ya da Alman hakemle bir Türk hakemin liglerinde maç yönettiği ortamlar arasında da fark var galiba.

▲Evet, bu görüşe katılıyorum. Bazen basında da bu tip haberler yer alıyor. Mesela “Koray Gençerler’in Türkiye’de problemlı maçları var ama gidiyor Avrupa’dan en yüksek notu alıp geliyor” diyorlar. Tabii ki bu baskının etkisi var. Hakem olarak bundan en alt düzeyde etkileneceğimize çalışıyoruz ama sonuçta hepimiz insanız.

▼FIFA kokartı takabilmek için yabancı dil bilmek önemli bir

kriter haline geldi. Siz Anadolu Lisesi mezunu ve ayrıca üniversitede hazırlık okuyan bir hakem olarak bu konuda avantajlısınız sanırım.

▲Üst düzeyde İngilizcem var. Hazırlık sınıflarının dışında turizm stajı yapmamın da katkısı büyük. Anadolu Lisesi’nde Almanca eğitimi de aldım. Ama Almancam İngilizcem kadar iyi değil.

▼Sahada hakem-futbolcu diyalogu çok önemli. Bazı hakemler güler yüzle maç yönetmeyi tercih ederken, bazıları otoritelerini daha sert tavırlarla sergiliyor. Siz hangi kategoridensiniz?

▲Ben sahada çok ciddiym. Herkesin bir yogurt yiyişi vardır ya benim de duruşum böyle. Dördüncü hakem olduğum maçlarda bile beni izleyen arkadaşlarım “Çok ciddi görünüyorsun” diyorlar. Bu benim konsantrasyonumdan kaynaklanan bir şey. Aslında çok sakın bir insanım ama o konsantrasyon beni ciddiyete itiyor. Futbolcularla ilişkilere gelince, hepimiz aynı camianın insanlarıyız. Herkes kendi işini yaptıktan sonra arada bir problem yaşanacağını düşünmüyorum.

Spor kültürümüz değişmeli

▼Bazen oyuncular hakemleri aldatabiliyor. Böyle bir pozisyonu televizyondan izlediğinizde neler düşünüyorsunuz?

▲Bizim spor kültürümüz çok farklı. Hep kazanmak üzerine

kurulu. Kazanmak için her yol mubahmış gibi görünüyor. Hakemler iyi niyetle maç yönetmeye ve gördüğünü çalmaya çalışıyor. Ama bir oyuncu hakemi aldattığında Türkiye’de herkes hakeme yükleniyor. Ama Avrupa’da fatura aldatan futbolcuya çıkıyor. Bizim spor kültürümüzden kaynaklanan bir problem bu. Dilerim ileride düzelir ama biz görür müyüz bilemem. Diyelim ki bizde ev sahibi takım mağlup oluyor ve taraftarları deplasman takımını alkışlıyor. Aslında bu alkışlar deplasman takımı için “Çok güzel oynadınız, bravo size” anlamına gelmiyor. Orada kendi takımını protesto

etme amacı, bir kinaye var. **▼Hakemlik oldukça yoğun bir mesai istiyor. İşinizle hakemliği birlikte yürütmek zor olmuyor mu?**

▲Turizm mesleğini kendi isteğimle seçtim. Üniversiteye giderken puanım başka okullara da tutuyordu ama ben turizmci olmayı çok istemiştim. Fakat turizmci olsaydım özel sektörde çalışacaktım ve bu durum hakemlik yaşamımı çok etkileyecekti. Çünkü turizmcinin belli bir çalışma süresi yok. Sabah 8’den akşam 12’ye kadar zaman alan bir iş. Ben hakemlik yapmayı kafama koyduğum için çok sevdiğim mesleğimden vazgeçtim. Şimdi kendi işimi yapıyorum ve kendi kendimin patronuyum. Yaptığım iş çok da vaktimi almıyor ve hakemlik hayatımı engellemiyor.

▼Arkadaşlarınızla, yakın çevrenizle hakemliğiniz hakkında konuşuyor musunuz? Nasıl değerlendirmeler yapıyorlar hakkınızda?

▲Örneğin babam her maçımı televizyondan izler ve maçlardan sonra onu mutlaka arar, “Sana göre bir problem var mıydı?” diye sorarım. Ama ailemin maçlarıma gelmesini istemiyorum. Çünkü bu konuda kötü bir olay yaşadım. Mersin’de öğrenciyken İzmir’de maç yönetmeye gelmiştim. Annem, ağabeyim ve eşi de o maçı izlemeye geldiler. O zaman yardımcı hakemdim. Arkamdaki tribüne oturmuşlardı. O tribünden bana küfürler gelmeye başladı. Bu sefer hatalı kararlar vermeye başladım. Hatta maçtan sonra Manisa’ya ailemin yanına gittiğimde onlarla iki gün konuşamadım. Moralim çok bozulmuştu. O günden beri ailem maçlarıma gelmiyor.

▼Hakemlik dışındaki hayatınızda neler var? Nelerden hoşlanıyor, nelere ilgi duyarsınız?

▲Sporun her dalıyla ilgileniyorum. Basketbol ve voleybol da oynadım. Çok fazla sevsem de televizyon çok fazla vaktimi alıyor. Çünkü neredeyse tüm spor müsabakalarını izliyorum. Üniversitedeyken ev arkadaşım NBA hayranıydı, gece 03.30’da kalkıp basketbol maçı izlerdik. Yine çok samimi bir arkadaşım Formula 1 hayranıydı, onunla birlikte Formula 1’i kaçırmazdım. Ama Schumacher bıraktıktan sonra benim de Formula’ya ilgim azaldı. Müzikle pek aram yok, köpeklerden korkarım. Arkadaşlarımla vakit geçirmeyi seviyorum. Sinemaya gidemesem de evde film izliyorum. ■

2014...

Sambanın Çıkış Kapısı

Avrupa'daki Brezilyalı yıldızların parlaklığı göz kamaştırırsa da ülke futbolu ciddi bir kaos yaşıyor. Brezilya Ligi, sadece yıldızlarını değil, biraz sivrilen sıradan oyuncularını bile Avrupa kulüplerine kaptırıyor. Kulüp ekonomileri iflas sınırında. Futbolseverler devasa statların tribünlerini çoktan terk etti bile. Kulüp yönetimlerindeki yolsuzluklar da artık vaka-i adiyeden sayılıyor. Brezilya futbolunun önündeki tek çıkış kapısı ise 2014 Dünya Kupası organizasyonu gibi görünüyor. Bakalım 2014'e ev sahipliğine hazırlanan ve dünya standartlarını yakalamak zorunda olan Brezilya futbolu sorunlarını ne kadar çözebilecek?

Dr. Cem **Çetin**

Dünya Kupası'nı en çok kazanan ülke konumundaki Brezilya, bu organizasyona en son 1950 yılında ev sahipliği yapmıştı. 2014'te futbol ailesi uzun bir aradan sonra, ikinci defa sambacıların evinde toplanacak. Bu kararı FIFA, Mayıs 2008'de açıklayacakken, 6 ay geriye çekerek, Brezilyalıları bekletmedi. 2014'ün organizasyonu için 2010 ya da 2006'daki gibi bir belirsizlik söz konusu değildi. 2006'da Almanya ile Güney Afrika çekişmiş, 2010 için de Güney Afrika ile Fas kozlarını paylaşmıştı. Bu defa Brezilya tek adaydı ve Almanya ya da Güney Afrika gibi çok fazla terlemeden kazandı. Sambacıların tek aday olmasında, FIFA'nın 2003 yılındaki rotasyon ilkesi belirleyici rol oynadı. Bu karara göre bundan böyle Dünya Kupası, bütün kıtaları dolaşarak düzenlenecekti. 2006 Avrupa, 2010

Afrika'dan sonra futbolun dev organizasyonu 2014 Güney Amerika'da olacaktı. 100. yıl kutlamaları için Arjantin-Uruguay ikilisi 2030'u beklediğinden 2014'ü pas geçti. Kolombiya ise zamanında dosyasını hazırlayamadı. Durum böyle olunca kıta desteğini arkasına alan Brezilya, tek aday olarak bu yarışa girdi ve FIFA da 2014'ü sambacılar vermemezlik etmedi.

Siyasi desteğin gerekliliği

"Adaylık sürecinde en büyük kozumuz futbol kültürümüz oldu" diyen Brezilya Futbol Federasyonu Başkanı Ricardo Teixeira, yeşil sahalarının en değerli organizasyonunu ülkesine kazandırmak için çok büyük enerji harcadı. Önce politikacıları ikna edip desteklerini alan Başkan

Teixeira, daha sonra işadamlarını da yanına çekmeyi başardı. "Böyle bir organizasyon için siyasi destek şart" görüşünü dile getiren Teixeira, geçmişe gönderme yapıp, "Eğer böyle büyük bir projeye soyunuyorsanız mutlaka siyasetçileri ikna etmeniz gerekiyor; yoksa işiniz çok zor. 1986'da Meksika'nın yerine bu organizasyona ev sahipliği yapmak istediğimizde, başarılı olmadık. Çünkü o devirde hükümet bu projeye sıcak bakmamıştı" örneğini hatırlatıyor. 2014 sürecinde Başkan Teixeira'nın en büyük destekçisi, futbolu seven ve bilen Cumhurbaşkanı L. Ignacio Lula da Silva oldu. 2002'de başkanlık koltuğuna oturan, 2006'da yeniden seçilen "Corinthians" taraftarı Lula, güven duyduğu ve inandığı Teixeira'nın arkasında yer aldı ve hiç bir zaman yalnız

birakmadı. Federasyon Başkanı'nın bir başka politik destekçisi Aécio Neves'di. Minas Gerais eyaletinin başkanı sıfatını taşıyan Neves, Brezilya'da Teixeira'ya yakınlığıyla tanınıyor. 2010'da görev süresi bitecek olan Lula'nın yerini alması beklenen Neves, yerel imkânları kullanma sözüyle Teixeira'nın işini fazlasıyla kolaylaştırdı.

Umut ışığı futbol

190 milyona yakın nüfusu ve 8.5 milyon kilometrekare yüzölçümüyle Brezilya, Güney Amerika kıtası'nın en büyük ülkesi. Ne var ki bu göz kamaştıran sayısal veriler, düzensizlikler ve kural dışlıklardan ötürü, değer yaratma sürecinde çok bir anlam ifade etmiyor. Bu yaklaşımı destekleyecek dikkat çekici bir örnek vermek gerekirse;

ediliyor. Halbuki pek çoğu Brezilya'da bile tanınmıyor. Bu da ülke futbolunun imajına zarar veriyor" açıklamasında bulunuyor.

Kötü yönetilen kulüpler

Brezilya futbolundaki oyuncu göçünü kulüplerin kötü yönetimlerine de bağlayanlar var. Bunların başında Spor Bakanı Orlando Siva Junior geliyor. Genç yaşına (36) rağmen Junior, ülke futbolunun sorunlarının çözüm bulması ve imajının düzelmesi için büyük gayret gösteriyor. "Brezilya futbolu gerçekten çok kötü bir dönem geçiriyor" ifadesini kullanan Spor Bakanı,

ortaya çıkan karamsar tabloyu, "Ne yazık ki kulüp yönetimleri iyi değil; bu da futbolcu göçlerine neden oluyor. İyi isimlerin ayrılması, ülke liglerindeki futbol kalitesini düşürüyor. Bu da statlara giden seyirci sayısının azalmasına neden oluyor. Bu arada statlara gidip, şiddete neden olanlar da var. Tüm bu olumsuzluklar, televizyonları da futboldan uzaklaştırıyor" şeklinde özetliyor. Her ne kadar Bakan, "televizyon futboldan kaçıyor" dese de TV Globo şimdilik Brezilya futboluna ciddi anlamda ekonomik destek veriyor. Maç yayınları için bu yıl 115 milyon euro ödeyen TV Globo, yeni sezondan itibaren bu miktarı ikiye katlamaya hazırlanıyor. Bu arada statların boşalması, kulüplerin gişe hasılatı, merchandising gibi gelirlerini de olumsuz etkiliyor. Bu konuda Brezilya futbolunun içindekiler, "Kulüplerin gişe gelirleri yüzde 8'lerde dolaşıyor. Avrupa'da olduğu gibi merchandising geliri Brezilya'da söz konusu değil" bilgisini veriyor. Bakan Junior gibi Brezilya futbolunu efsane ismi Pele de ülke futbolunun sorunlarının kulüp kaynaklı olduğuna inanıyor. "Bir Brezilyalı olarak objektif bir bakış açısı getirmem elbette kolay değil. Bu konuda çok acımasız olamam ama bir takım gerçekleri de görmemezlik edemem" diyen Pele, tespit ettiği sorunları, "Yetenekli

isimlerin göçüne bağlı olarak teknikte bir gerileme var. Ayrıca yaratıcılığımızda da bir gerileme görüyorum. Oynanan futbol eskisi kadar spektaküler değil ve futbolcu kalitesi de düşük. Bir de kulüp yönetimleri profesyonellerden oluşmuyor. Bu da beraberinde sadece kötü kararları değil, bazı sahtekârlıkları da getiriyor. Bu sahtekârlıklardan dolayı ülke futbolu yetenekli isimleri tutamıyor" şeklinde sıralıyor. Pele'nin bu yaklaşımını destekleyen en güncel örneğini, ülkenin önde gelen kulüplerinden Corinthians oluşturuyor. Kara para aklama iddiasıyla başlatılan "Perestroika Operasyonu" çerçevesinde, başta kulüp başkanı Alberto Dualib olmak üzere pek çok yönetici görevinden istifa etmek zorunda kaldı.

Brezilya'nın 2014 adaylık süreci, sadece ülke futbolunun ciddi bir kriz yaşadığını ortaya çıkarmakla kalmadı, Brezilya Futbol Federasyonu ile efsane isim Pele'nin arasının açık olduğu gerçeğini de gözler önüne serdi. FIFA'nın 2014 organizasyonunu Brezilya'ya verdiği gün, İsviçre'deki Brezilya delegasyonunda Cumhurbaşkanı Lula, üç bakan, dört büyükelçi, bir senatör, onbir eyaletin başkanı, ünlü yazar Paulo Coelho, teknik direktör Dunga, futbolculardan Romario hazır bulunurken, pek çok göz Pele'yi aradı. Ne var ki Pele, Zürih'te yoktu. Bu büyük eksiklik, "Brezilya futbolu eşittir Pele" diyen UEFA Başkanı Michel Platini'nin gözünden de kaçmadı. Bu konuda *France Football*'un sorularını cevaplandıran Pele, "Bu projeye ilgili olarak Başkan Teixeira'dan bir davet

almadım. Bu konuda önümüzdeki günlerde hükümetle federasyon arasında toplantılar olacak. Bakalım zaman neler gösterecek" diyerek, şimdilik bu dev projenin uzağında kaldığını bir şekilde açıkladı. Bakalım 2014 organizasyonu hem Brezilya futbolundaki krizi hem de ülke futbolunun önde gelenleri arasında yaşanan soğuk savaşı sonlandırabilecek mi?

Dört yeni stat inşa edilecek

Adaylık dosyasında Brezilya dört yeni stat inşaatı taahhüdünde bulunuyor. Bu dört yeni stat (Maceio/Alagoas, Natal, Recife/Pernambouc, Salvador/Bahia) ülkenin kuzeydoğu sahillerinde yer alıyor. Ayrıca sambacılar dosyalarında 14 aday kent (Belem, Belo, Horizonte, Brasilia, Campo Grande, Cuiaba, Curitiba, Florianopolis, Fortaleza, Goiania, Manaus, Porto Alegre, R. Branco, Rio de Janeiro ve San Paulo) gösterdi. Bu kentler statlarını yenileme sözü vererek adaylık dosyasında kendilerine yer buldu. Ancak FIFA'nın belirlediği kriterler çerçevesinde 14 olan bu sayı 10'a düşürülecek. Ne var ki Brezilyalılar bu sayının 12 olmasını istiyor. Bu konuda kesin karar Haziran 2008'de verilecek. 2014'ün açılış maçı São Paulo'daki Morumbi Stadı'nda, final ise 1950 Dünya Kupası için inşa edilen Rio'daki tarihi Maracana Stadı'nda oynanacak. Son yapılan modernleştirme çalışmalarından sonra Maracana'nın seyirci kapasitesi de 90 bine geriledi. ■

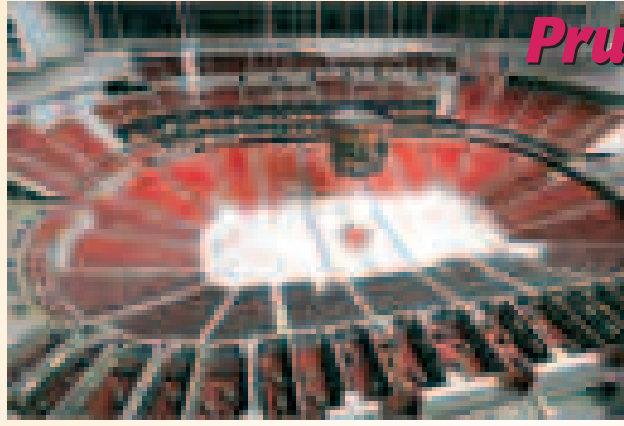

Futbolun değişen mabetleri

Günümüzde futbol maçlarının oynandığı stadyumlar eskiye kıyasla bambaşka bir hâl aldı. Bugün statlarda her türlü konforun yanında, mekâna başka fonksiyonlar yüklenmesi ve stadın sadece iki haftada bir maç yapılan, onun dışında atıl duran mekânlar olmaktan çıkarılması söz konusu. Son 12 ay içerisinde, dünya genelinde yapımı süren veya sonra ermiş ve hem dizayn hem de fonksiyon olarak sınırları zorlayan stadyumlar işte bu anlayışla inşa edildi.

Burak Gürkan

Esiden stadyumlar, seyircilerin bir gün önceden stadın önünde beklemeye başladıkları, bilet edinebilenlerin maça girebildiği, edinemeyenlerin hüsrân içerisinde evlerine döndüğü, içeri girdiğiniz zaman size herhangi bir konfor sağlamayan, koltukları bulunmayan, insanlara taş zeminlerde maç seyretme olanağından fazlasını veremeyen mekânlardı. Günümüzde artık futbol maçlarının oynandığı stadyumlar eskiye kıyasla bambaşka bir hâl almıştır. Bugün statlarda her türlü konforun yanında, mekâna başka fonksiyonlar yüklenmesi ve stadın sadece iki haftada bir maç yapılan, onun dışında atıl duran mekânlar olmaktan çıkarılması söz konusudur. Dünyanın en büyük spor yayıncılarından *Sport Business*'in yaptığı bir araştırma, son 12 ay içerisinde, dünya genelinde yapımı süren veya sona ermiş ve hem dizayn hem de fonksiyon olarak sınırları zorlayan 10 spor tesisini tanıtmaktadır. Söz konusu 10 spor tesisinin Pekin'de inşa edilen Beijing Shooting Range Hall dışında kalanları futbol ve yanında diğer faaliyetler için, çok amaçlı olarak kullanılabilecek stadyumlardır. Araştırmanın kapsamına giren 9 stadyumun iki tanesi ABD'de, diğerleri ise Ukrayna, Kuveyt, İsviçre, Avusturya, İngiltere, Kanada ve Brezilya'dadır.

Prudential Center

25 Ekim 2007 tarihinde açılmış olan bu stadyum Newark/New Jersey'de bulunmaktadır. Kapasitesi 17 bin 625 kişidir. 375 milyon dolara mal olan bu stadyumun açılışı Jon Bon Jovi konseri ile gerçekleşmiş, NHL takımlarından New Jersey Devils, ilk maçını Ottawa Senators'e karşı oynamıştır. Stadın yapımı sırasında Newark Belediyesi 210 milyon dolar katkı sağlamış, kalan miktarın 165 milyon dolarını New Jersey Devils, 105 milyon dolarını ise stada 20 sene için ismini veren Prudential Financial Services ödemiştir. Stadyumda üç kat tribün, birinci ve ikinci katlar arasında ise 76 süit ve 2 bin 330 özel koltuk bulunmaktadır. Süitlere ve özel koltuklara hizmet edecek, biner kişi kapasiteli 2 adet lounge ve 350 kişilik lüks bir restoran yer almaktadır. Dış yüzeyde 446 metrekare büyüklüğünde bir HD ekran, içeride ise dört yüzeyinde de ekran bulunan bir skorboard ile seyircilere hizmet edecek 733 adet televizyon yer almaktadır. Stadyum tam bir eğlence merkezi olarak tasarlanmış ve sadece maç oynanan bir mekân olmaktan çıkarılmıştır.

BMO Field

Kanada'nın Toronto kentinde bulunan, 20 bin 522 kişilik bu futbol stadyumu MLS takımlarından Toronto FC ve Kanada Futbol Federasyonu tarafından kullanılmaktadır. İnşa edilen yedinci futbol amaçlı MLS stadyumu

olma özelliğine sahiptir. Stadyumun sunduğu imkânlar, futbola ilgiyi arttırmış ve David Beckham'lı LA Galaxy'ye oranla maçlara daha çok seyirci gelmesini sağlamıştır. Kompakt bir futbol mekânıdır ve birbirinden bağımsız üç adet, üstü açık tribüne sahiptir. Tasarımını bu konuda uzman olan BBB Architects gerçekleştirmiştir. İsim sponsorluğu, 10 yıllık bir süre için 27 milyon dolar ödemiş olan Bank of Montreal'e verilmiştir. Fakat stadyum, 2007 FIFA 20 Yaş Altı Dünya Kupası gibi uluslararası turnuvalarda "Ulusal Futbol Stadyumu" olarak isimlendirilmektedir. Finansmanın sağlanması konusunda özel bir şirket olan MLSE 16.3 milyon dolar, federal ve bölgesel hükümetler ile belediye de sırası ile 24.4, 7.2 ve 8.9 milyon dolar ödemişlerdir. Stadyum çok amaçlı kullanılabilmektedir.

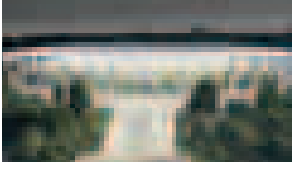
Bright House Networks Stadium

Orlando-Florida'da yer alan stadyum, 54 milyon dolara mal olmuş ve 15 Eylül 2007 tarihinde hizmete açılmıştır. Futbol, Amerikan futbolu ve beysbol amaçlı kullanılabilmektedir. Kapasitesi 45 bin 301 kişidir. Sahibi ve işletmecisi Central Florida Üniversitesi'dir. Yapımında herhangi bir devlet desteği bulunmamaktadır. Finansmanı için 29 milyon dolar değerinde bağış toplanmış, süitler ve koltuklar önceden satılmış, bunlara ek olarak isim sponsorluğu da 15 milyon dolara pazarlanmıştır. Stadyum çok maliyetli olmamasına rağmen, içinde iki adet Daktronics video ekran ve 63 adet HD plazma televizyon bulunmaktadır. Ayrıca 24 adet çok lüks süit ve 390 metrekare büyüklüğünde bir lounge içermektedir. Amerikan futbolu takımı Golden Knights'ın bu stadyumda Texas Longhorns'a karşı oynadığı maçı 45 bin 266 biletli seyirci izlemiştir. Stadyum futbol, Amerikan futbolu ve beysbol dışında konser amacıyla da kullanılabilmektedir.

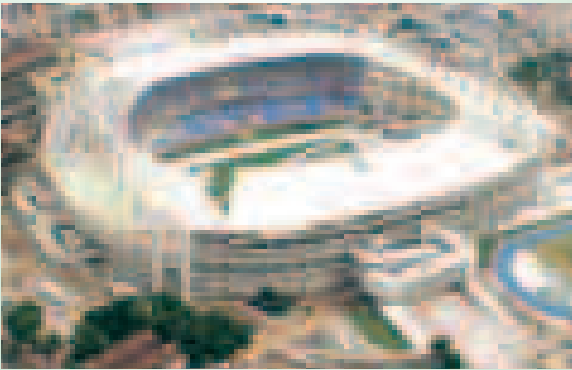
Dnipro Stadion

FC Dnipro'nun bu stadyumu inşa ettirmesindeki en önemli sebep, yıllardır Ukrayna'da süren Dinamo Kiev ve Shakhtar Donetsk hâkimiyetini kırmak için kendisine finansman sağlamaktır. UEFA tarafından ev sahibi ülke açıklanmadan çok önce inşasına başlanmış olmasına rağmen, turnuvanın özelliklerine uygun olduğundan FC Dnipro'nun yanında 2012 Avrupa Futbol Şampiyonası'nda da kullanılacaktır. Maliyeti 40 milyon euro civarındadır. Dizaynı İngiliz stadyumları gibi yapılmış, FC Dnipro'ya eskiden maçlarını oynadıkları Meteor Stadyumu'na göre çok daha fazla ticari gelir imkânı sağlamaktadır. Stadyumda, 293 VIP koltuk, 550 özel koltuk ve 60 metrekare büyüklüğünde video ekran yer almaktadır.

Estadio Olimpico Joao Havelange

45 bin kişi kapasiteli bu tesis, futbol ve atletizm stadyumu olarak tasarlanmış ve Rio'da gerçekleştirilen 2007 Pan Amerikan Oyunları'nda kullanılmıştır. 2014 FIFA Dünya Kupası Stadyumlarından birisi olacaktır. 20 yıllık kullanım sözleşmesi ile ünlü futbol kulübü Botafogo maçlarını oynamaya başlamış ve işletmesini de üstlenmiştir. Haziran 2007'de oynanan ilk maçında Botafogo, bir diğer ünlü futbol kulübü Fluminense'yi 2-1 yenmiş ve yeni stadyumuna iyi bir başlangıç yapmıştır. Bulunduğu lokasyondan dolayı Engenhao Stadyumu olarak da anılmaktadır. İçerdiği ekstra tribünler sayesinde futbol ve atletizm branşları arasında geçişe imkân vermektedir. Stadyumda 98 adet hospitality süiti ve 2 adet video ekran bulunmaktadır.

Jaber Al-Ahmad International

Kuveyt'te inşa edilmekte olan bu stadyum, 60 bin kişi kapasitesi ile çok amaçlı olarak hizmet edecektir. 400 bin metrekare alana yayılmış ve ulusal stadyum olarak düşünülmüştür. FIFA ve IAAF gibi uluslararası federasyonlardan da onay alınarak futbol sahasının yanında bir spor müzesi, yüzme havuzu, çok amaçlı spor salonu ve atletizm pisti içermektedir. 6 bin 500 araçlık otoparkına ek olarak VIP müşterileri ve Kuveyt Kraliyet ailesi mensupları için helikopter alanı da mevcuttur. Tribün tasarımı üç katlı olarak oluşturulmuş, altta yer alan iki kat 22 bin, en üstte yer alan kat ise 38 bin kişi alacak şekilde tasarlanmıştır. Normal sültilere ek olarak, saha seviyesinde önü camlı, özel sültiler düşünülmüştür. Böylelikle seyircilerin çok farklı bir atmosfer yaşamaları hedeflenmiştir. Stadyum, toplamda 54 adet çok lüks süit, 250 koltuklu kraliyet bölümü ve 400 adet özel koltuk içermektedir.

Letzigrund Stadion

Zürih'te bulunan bu stadyum, 1925'te inşa edilen orijinal haline uygun olarak yeniden tasarlanmış ve 16 ayda bitirilmiştir. Maliyeti 66.5 milyon euro olarak hesaplanmış fakat Euro 2008 maçları için eklenen ekstra 4 bin koltuktan dolayı maliyet 70 milyon euroya yükselmiştir. Ancak söz konusu 4 bin koltuk, Euro 2008 sonrası kaldırılacak ve kapasite 26 bin kişiye indirilecektir. Futbol için ideal bir ortam sağlamanın yanında, IAAF Golden League'in en ünlü ayaklarından birisi olan Weltklasse yarışları için de kullanılmaktadır. Açılışı da Weltklasse yarışları ile 30 Ağustos 2007 yılında gerçekleştirilmiştir. İlk futbol maçı ise Eylül 2007'de oynanmış ve 210. Zürich derbisinde FC Zürich, Grasshoppers'ı 4-0 yenmiştir.

Futbol ve rugby maçlarının oynanması ile konser organizasyonları için tasarlanmış, yaşayan bir mekân olması özellikle hedeflenmiştir. Mimari ihtişamının yanında sağladığı ticari imkânlar da çok fazladır. "Club Wembley" adı ile satılan koltuklara sahip olan kişiler, 10 yıl süreyle İngiltere Milli Takımı'nın bütün maçlarını, İngiltere Federasyon Kupası final maçlarını, İngiltere Federasyon Kupası

Wötrherseestadion

Euro 2008 için tasarlanmış olan 32 bin kişilik stadyum, nüfusu 91 bin olan Klagenfurt kentinde yer almaktadır. Euro 2008

bittikten sonra ise kapasitesi 12 bin kişiye indirilecektir. Bu nedenle üç katlı tasarlanmış olan stadyumun en üstte yer alan üçüncü katı ortadan kaldırılıp, çatısı aşağı indirilecektir. Benzer bir kapasite indirimi sistemi, 2012 Olimpiyat Stadyumu için de düşünülmüştür. Yapımı 66.5 milyon euro tutan stadyumun kapasitesinin azaltılması ise 7 milyon euroya mal olacaktır. Futbol maçlarının yanında atletizm yarışlarına ve konserlere imkân verecek şekilde tasarlanmıştır.

Wembley Stadium

Wembley Stadyumu, İngiltere için ikon haline gelmiş, sembolleşmiş mekânlardan bir tanesidir. Eski, klasik kulelerin sembolize ettiği Wembley Stadyumu yenilendikten sonra bu özelliğini yitirmiştir. Ortaya çıkan yeni eser, 90 bin kişilik, dev bir stadyumdur. 133 metre uzunluğunda, 7 bin tonluk, 44 bin 515 metrekare büyüklüğündeki çatı dünyanın en büyük tek parça çatısı özelliğini taşımaktadır.

Wembley, hiç şüphesiz İngiltere'nin 2018 FIFA Dünya Kupası adaylığı için büyük destek sağlayacak, eşsiz bir stadyumdur. Wembley Stadyumu, İngiltere için ikon haline gelmiş, sembolleşmiş mekânlardan bir tanesidir. Eski, klasik kulelerin sembolize ettiği Wembley Stadyumu yenilendikten sonra bu özelliğini yitirmiştir. Ortaya çıkan yeni eser, 90 bin kişilik, dev bir stadyumdur. 133 metre uzunluğunda, 7 bin tonluk, 44 bin 515 metrekare büyüklüğündeki çatı dünyanın en büyük tek parça çatısı özelliğini taşımaktadır.

Yukarıda özellikleri sıralanan stadyumlarda görüleceği gibi, günümüz stadyumları tek amaçlı tasarlanmamaktadır. Mutlaka birkaç spor branşını içermekte, spor aktiviteleri dışında da yaşayan mekânlar olmalarına özellikle dikkat edilmektedir. Ülkemizin stadyumları göz önünde bulundurulduğu zaman bu konuda çok ciddi bir eksiklik içerisinde olduğumuz, stadyumlarımızın çok büyük kısmının günümüz konseptine uygun olmadığı açıkça görülmektedir. Stadyumların fonksiyon ve konfor olarak günümüz şartlarına uygun hale getirilmesinin hem seyirci sayısını arttıracığı hem de uluslararası organizasyonlara ev sahipliği yapma konusunda büyük avantaj sağlayacağı, bunun sonucu olarak da ticari açıdan çok büyük faydalar yaratacağı aşîkârdır. ■

Futbola Karabük'te Beşbinevler Spor Kulübü isimli bir amatör takımda başlamıştım. Daha sonra Karabükspor'a geçtim. Beşiktaş'a 15 yaşında geldim ve altyapıda üç sezon kaldım. Altı yıldır tesislerde yaşıyorum.

Annem benden ayrı kalmayı düşünemezdi. Beni kulüpte bırakıp çıktıktan sonra babama, "Hadi geri dönüp çocuğumuzu alalım" demiş zaten, ama babam onu ikna etmiş. Benim açımdan da çok zordu. Kaç defa kaçıp ailemin yanına gitmeyi düşündüm.

Kocaelispor'a gitmek hayatımın dönüm noktasıydı. Orada profesyonelliği öğrendim. 1. Lig, Süper Lig'den daha farklı. Daha önce görmediğiniz zorluklarla karşılaşılıyor ve bunlarla mücadele etmeniz gerektiğini anlıyorsunuz.

Bülent Korkmaz'ı çok beğeniyordum. Kimine antipatik görünebilir ama ben sahadaki hırçınlığına ve kazanma arzusuna bayılıyordum. Bir taraftan da onun profesyonelliğiyle ilgili yazıları okuyordum. Onun gibi bir oyuncu olmak istedim her zaman.

İbrahim Kaş

Haddimi biliyorum

Futbola Karabük'te başladı, 15 yaşında Beşiktaş'a geldi, A takımda oynamak için sıra beklerken kendisini Milli Takım'da buldu. Fatih Terim onun çabukluğunu, hırsını ve agresifliğini beğeniyor. Genç stoper de bu özelliklerinin farkında ama top kullanma konusunda kendisini eksik hissediyor ve "Topu yanımdakine verebiliyorum elbette ancak üst düzeyde bir tekniğim olduğunu söyleyemem" diyor. Beşiktaş'ta istikrar ve başarıyı yakaladıktan sonra Premier Lig'de boy göstermeyi amaçlıyor.

Mazlum **Uluç**

▼Beşiktaş'ta banko oynayamazken A Milli Takım kadrosuna alındın ve adın bir anda gündeme geldi. Ancak bu sırada 21 yaşındaydın. Avrupa'da 17-18 yaşlarında ön planda yer alan oyuncular görüncə senin 21 yaşındaki bu çıkışın için biraz "Geç kalmış" diyebilir miyiz?

▲Benim Beşiktaş A takımına ilk çıkışım Rıza Çalimbay dönemi idi. Daha sonra kiralık olarak Kocaelispor'a gönderildim. Orada 30'a yakın maç oynadım ve 4 gol attım. Bu performansım Tigana'nın dikkatini çekince geri çağırıldım. Ancak o dönemde de şans bulamadım. Haliyle bu durumda göze batmak zor oluyor. Ancak Ümit Milli Takım'daki performansım oldukça iyiydi ve Fatih Hocamız da beni orada beğendi.

▼Karabük'lüsün ama Beşiktaş'ın altyapısında yetiştiğini biliyoruz. Karabük'ten Beşiktaş'a uzanan hikâyeyi dinleyebilir miyiz?

▲Beşiktaş'a 15 yaşında geldim ve altyapıda üç sezon kaldım. Futbola Karabük'te Beşbinevler Spor Kulübü isimli bir amatör takımda başlamıştım. Daha sonra Karabükspor'a geçtim. Zonguldak'ta grup maçlarında oynarken, şimdi rahmetli olan Beşiktaşlı Rauf amca beni beğenmiş. Ardından İstanbul'a seçmelere geldim ve oldukça kalabalık bir grup arasından seçildim.

Kaçıp gitmeyi düşündüm

▼15 yaşında aileden ayrılmak zor olmadı mı?

▲Olmaz mı? Babam futbol oynamamı çok istiyordu ama annem benden ayrı kalmayı düşünemezdi. Beni kulüpte bırakıp çıktıktan sonra babama, "Hadi geri dönüp çocuğumuzu alalım" demiş zaten, ama babam onu ikna etmiş. Benim açımdan da çok zordu. Kaç defa kaçıp ailemin yanına gitmeyi düşündüm. Ama sağolsunlar antrenörlerim bana sahip çıktı. Sonrasında kendimi çalışmaya verdim ve direndim.

▼Baban bu kadar ısrar ettiğine göre senin futbolcu olacağına inanmış olmalı.

▲Aslında babamın futbolla bir ilgisi yok ama bana çok iyi bakardı. Geceleri balı sütler içirir, muz yedirirdi. Futbolcu olmamı çok istiyordu ve bugün geldiğim noktada ona çok şey borçluyum.

▼Forma numaran 78. Yani Karabük'ün plaka numarası. Doğduğun kente aidiyet duygun üst düzeyde sanırım.

▲Beni Beşiktaş ve Milli Takım formasıyla görmek Karabük'te büyük yankı uyandırıyor. Karabük'e gittiğimde herkes önümü kesiyor ve "Sakin 78 numaradan vazgeçme" diye rica ediyor. Ben de

onların gönlünü yapmak için 78 numaralı formayı giymeyi sürdüreceğim. Senede en az iki-üç kez Karabük'e giderim. Eski arkadaşlarımla da en azından telefonla sürekli görüşüyorum.

▼Karabük için önemli bir figür olduğunu söyleyebiliriz herhalde.

▲Karabük'ü olup da Süper Lig'de forma giyen bir Burak Ağabey var. Konyaspor'da oynuyor. Geçmişte Vedat, İbrahim Üzülmüş ve Hakan Ünsal Ağabeyler de Karabükspor'da oynadı ama hiçbiri Karabük'ü değildi. Dolayısıyla Karabük şehrinin bana sahip çıkması farklı oluyor.

▼Peki, seni ilk keşfeden teknik adam kimdi?

▲Karabük'te Metin Hoca vardı. Yavru Metin diye tanınır. Bir gün sahanın kenarında topla oynarken gördü ve "Gel bakalım, şu hareketlerini sahada yap" dedi. O günden itibaren de beni takımına aldı.

▼Başlangıcından itibaren stoper mi oynuyorsun?

▲Evet, fizik olarak yaşıtlarımdan farklıydım, iri yarı bir çocuktum ve başlangıçtan itibaren stoper oynadım.

▼Karabük'ten ayrılıp İstanbul'a gelirken eğitim konusunu ne yaptın bu arada?

▲Her Beşiktaşlı oyuncu gibi ben de Beşiktaş Lisesi'nde okudum. Üniversite sınavında Spor Akademisi'ni kazandım. Ama o sırada Elazığspor'a gittim. Bu dönemde kayıt şansını kaçırdım. Ancak teknik direktörle ters düşünce sözleşme imzalamadan İstanbul'a kaçtım. Beşiktaş'ta kadro kalabalık olduğu için PAF takımla idmanlara çıkmaya başladım. O sırada İbrahim Üzülmüş Ağabey, Kocaelispor'un beni istediğini söyledi. Para pul düşünmeden kabul ettim.

Kocaelispor dönüm noktamdı

▼Dolayısıyla Beşiktaş'tan ayrılıp Kocaelispor'a gitmek senin için hayal kırıklığı değildi.

▲Hayır, hayır, kesinlikle değildi. Bence Kocaelispor'a gitmek hayatımın dönüm noktasıydı. Altyapıdaki bazı arkadaşlarımız dışarıya gitmeye korkuyor ama bence

gitmek ve bazı şeyleri yaşamak lazım. Kocaelispor'da profesyonelliği öğrendim. 1. Lig, Süper Lig'den daha farklı. Orada mücadeleler kıran kırana geçiyor. Hani "tekmeyle ağzına basıyorlar" denir ya, orada bunları yaşıyorsunuz. Daha önce görmediğiniz zorluklarla karşılaşılıyor ve bunlarla mücadele etmeniz gerektiğini anlıyorsunuz.

▼Ne gibi zorluklar mesela?

▲Beşiktaş'ta bir malzemeyi neredeyse bir kez giydikten sonra çıkarıp atıyorsunuz. Orada ise bir eşofman takımıyla sezonu geçiriyorsunuz. O zaman Beşiktaş'ın kıymetini çok daha iyi anlıyorsunuz. Kocaelispor bana her anlamda çok şey kattı. Orada 30 maç oynamak da kolay değildi. Çünkü Beşiktaş'tan ayrıldığınızda gittiğiniz ilk takımda oynayamazsanız her şey biter; kaybolup gidersiniz. Ama ben Kocaelispor'da bu evreyi başarıyla atlattım.

▼Her genç oyuncunun benzemek istediği, örnek aldığı bir yıldız vardır. Senin de böyle bir idolün var mıydı?

▲Bülent Korkmaz'ı çok beğeniyordum. Kimine antipatik görünebilir ama ben sahadaki hırçınlığına ve kazanma arzusuna bayılıyordum. Bir taraftan da onun profesyonelliğiyle ilgili yazıları okuyordum. Açıkçası onun gibi bir oyuncu olmak istedim her zaman.

▼Rıza Çalımbay seni A takıma alan ilk teknik direktör. Ancak o dönemde de pek fazla oynama şansını bulduğunuz söylenemez.

▲Evet, sadece son maçın 5 dakikasında oynayabildim. Ama A takıma alarak önemli bir adım atmamı sağlayan teknik direktör Rıza Hocaydı. O dönemde altyapı hocalarımızla konuşup "Geleceği çok iyi, onunla ilgili güzel planlarım var" demişti. Bu sözleri duymak da beni hem hırslandırmış hem de umutlandırmıştı. Kocaelispor'a kiralananak daha hazır bir oyuncu olmamı da o istemişti.

▼Tigana döneminde neler yaşadın Beşiktaş'ta? Pek oynama fırsatı bulamadın çünkü.

▲O dönemde Serdar Özkan'la birlikte müthiş çalıştık. Hatta Tigana ile konuşarak "Şans bulamayacaksam bir sezon daha kiralık gideyim" dedim. Ama o "Hiç değilse yarım sezon kal, eğer şans bulamazsan seni kendi elimle en iyi takıma vereceğim" dedi. Çok çalışıyorduk ve her şey mükemmel gidiyordu. Beni sık sık odasına çağırıyor ve "Keşke bir rezerv lig olsa da sizi orada değerlendiresek" diyordu. Devre arasında benim ayrılmamı yine istemedi. Kaldım ama yine oynamadım.

▼Seni hem seviyor ve beğeniyor ama bir türlü oynatmıyor gibi bir durum var yani ortada.

▲Evet. Sanırım benim oynamasam da hiç küsmememden memnundu. Zaten

giderken de benimle özel olarak konuştu ve "Hep böyle devam et, profesyonelliğini hiç elinden bırakma" dedi. Tabii o da kendisine göre haklıydı. Çünkü takım şampiyonluk mücadelesi veriyordu ve tecrübesiz bir oyuncuya savunmanın ortasında şans tanımak kolay değildi.

Sadi ve Fuat Hocaları unutamam

▼Tüm bunları değerlendirsek, üzerinde en fazla emeği bulunan teknik adam hangisi?

▲Aslında bir tek isim vermek doğru değil. Ama Kocaelispor'da Sadi Tekelioğlu ve Fuat Yaman'ın hayatımın o bölümündeki katkıları çok büyük. Kocaelispor'daki ikinci maçım da rakibimiz Bursaspor'du. Bu maçların önemini bilirsiniz. İyi başladım ama bir pozisyonda auta gidecek diye bıraktığım topu kapan Yunus Ağabey golü attı. Dünyam başıma yıkıldı tabii. Statta çıt çıkmıyor, sanki herkes üstüme geliyor. Soyunma odasına gittik, Sadi Hoca orada "Bu çocuk belki bugün size bir maç kaybettirir ama yarın en az 20 maç kazandırır" dedi ve sonrasında da beni oynatmaya devam etti. Ardından göreve gelen Fuat Yaman da bana çok güvendi. Beşiktaşlı olduğu için beni adeta oğlu

gibi seviyordu.

▼Teknik adamın güven hissini belirtmesi oyuncu için önemli bir şey değil mi?

▲Mesela burada Ertuğrul Hoca'nın yanıma gelip başımı okşamayı, "Demek ki hocam beni seviyor, bana güveniyor" duygusunu veriyor. Beşiktaş'ta bu sezon bunu fazlasıyla hissediyorum.

▼Fatih Terim senin çok çabuk bir stoper olduğunu söylüyor. Defansın göbeğinde oynayan oyuncular için bu önemli bir avantaj tabii. Sen de çabukluğunu en önemli artın olarak mı görüyorsun? Kendini eleştirecek olursan ne gibi eksiklerin var?

▲Fatih Hoca'nın tespiti doğru. Gerçekten de Türkiye'de çabuk stoper sayısı fazla değil ve ben çabuk bir oyuncuyum. Ama bir çok stoper gibi tecrüğim iyi değil.

▼Ancak modern futbol artık tüm oyuncuların katkı yaptığı bir kurguda oynanıyor ve bu noktada stoperlerin de oyuna katılması bekleniyor.

▲Elbette bir stoper topu yanındakine verebilmeli ve ben bunu yapabiliyorum. Ama üst düzeyde bir tecrüğim olduğunu söyleyemem. Haddimi biliyorum. Bir stoper olarak hava toplarında iyiyim. Hırslımı ve agresifliğimi beğeniyorum. Kademelerde başarılı olma konusu ise oynadıkça becerilebilecek bir şey.

Agresifliğim başlangıçta bana zarar veriyordu. Ama her maçtan sonra müsabakanın CD'sini izlerim ve yaptığım yanlışları değerlendiririm. Bu yanlışlardan sıyrılıp her geçen gün kendime bir şeyler katmaya uğraşıyorum.

Kendimi frenlemeyi öğrendim

▼Peki, agresifliğinin sana zarar verdiğini düşünmüyor musun?

▲Başlangıçta zarar veriyordu. Şampiyonlar Ligi eleme maçlarının neredeyse hepsinde sarı kart görmüştüm. Ama son oynadığım dört maçta hiç kart görmedim ve bunun önemli bir gelişme olduğunu düşünüyorum.

▼Bu gelişmeyi nasıl sağladın?

▲İlk maçlarda insan kendisini gösterebilmek için çok hırslı oynuyor. Bazen hırslın ve kuvvetin aklının önüne geçebiliyor. Bu durumda kontrolsüz hareketler yapıyorsun. Ama ben her maçtan sonra mutlaka müsabakanın CD'sini izlerim. Mesela bazen arkası dönük bir oyuncuya gereksiz faul yaptığımı görüyorum. Bu tip yanlışlardan sıyrılmaya çalışıyorum ve her geçen gün kendime bir şeyler katmaya uğraşıyorum.

▼Oynadığın bölge fiziksel olarak çok güçlü olmanı gerektiriyor. Güçlü kalabilmek için hayatını nasıl programlıyorsun?

▲Altyapıdan beri her hafta en az iki-üç defa salona girip ağırlık çalışması yaparım. Bunu hâlâ sürdürüyorum. Bu arada en önemlisi uyku ve beslenme. Bu konuda da çok titiz davranıyorum. Tesislerde kaldığım için dinlenme ve beslenme konusunda son derece disiplinliyim. İstanbul'a geldiğim günden beri 6 yıldır hep tesislerde yaşıyorum.

▼Profesyonelce yaşamak açısından bu durum belki iyi olabilir ama insan olarak baktığında sıkıntı vermiyor mu?

▲Hayır, ben tesislerde kendimi çok rahat hissediyorum. Burada her şeye sahibiz. Çalışanlarla da aile gibi olduk.

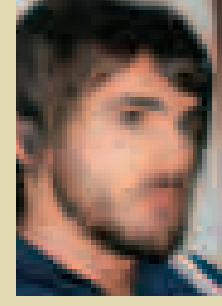
Sağ bek değilim

▼Biz seni Beşiktaş'ta ve ilk milli deneyiminde sağ kanatta izledik. Sen kendini hangi mevkie daha rahat hissediyorsun?

▲Tabii ki stoper oynadığımda kendimi rahat hissediyorum. Fatih Hoca da Norveç maçı öncesi bana "Stoper oynadığını biliyorum. Zaten bu maçta da sağ bekte senden stoper gibi oynamanı bekliyorum. İleriye

Altyapıdan beri her hafta en az iki-üç defa salona girip ağırlık çalışması yaparım. Bunu hâlâ sürdürüyorum. Bu arada en önemlisi uyku ve beslenme. Bu konuda da çok titiz davranıyorum. Tesislerde kaldığım için dinlenme ve beslenme konusunda son derece disiplinliyim.

Sadi Tekelioğlu ve Fuat Yaman'ın bana katkıları çok büyük. Daha ikinci maçında yaptığım bir hatanın ardından Sadi Hocamın "Bu çocuk belki bugün size bir maç kaybettirir ama yarın en az 20 maç kazandırır" sözünü unutamam.

çıkman, hücumla katılman gibi beklentilerim yok" demişti. Aslında iyi bir sağ bekini hücumla katılması, iyi ortalar yapması gerekir ama ben böyle şeylere yatkın değilim açıkçası.

▼Norveç maçında ilk kez A milli formayı giydin ve henüz 16. dakikada sakatlanarak oyundan çıktın. Yerine giren Gökhan Gönül iyi oynayınca neredeyse "İyi ki sakatlandın" gibi bir duruma düşürüldün. Bu tip yorumlar karşısında neler hissettin, neler düşündün?

▲Aslında gazetelerin spor sayfalarını hiç okumam. Birçok spor yazarı var ve hepsi futbolu farklı yorumluyor. Birisi sizin için iyi derken diğeri kötü yazabilir. Onları okuyup da hiç moralimi bozmam. Ama tabii ki sizinle ilgili yazılanları duyuyorsunuz. Tıpkı demin sözünü ettiğiniz yorum gibilerini. Tabii ki kötü bir şey. Siz orada kaval kemiginizin kırılmasından saliseyle kurtuluyorsunuz ve bağlarınız kopuyor ama neredeyse bir hain ilan edilmediğiniz kalıyor. 21 yaşında genç bir oyuncusunuz ve bu yazılanlar elbette zorunuza gidiyor. ▼Sakatlık oyuncular için ciddi bir kâbus. Bugün büyük takımlardan birinin oyuncusunuz ve geleceğin de futbol oynamana bağlı. Ama ya o günkü sakatlığın futbol oynamanı engelleyecek boyutlarda olsaydı ne yapardın? Yani hayatla ilgili bir B planın var mı?

▲B planı gerçekten yok. Bunu hiç düşünmedim. Her şey güzel gelişecek diye bakıyorsunuz. Ama Allah korusun böyle bir sakatlıkla karşı karşıya kalırsanız, bugün yavaş yavaş yaptığınız yatırımlar sizi nereye kadar idare edebilir? Belki yeniden üniversite sınavına girip Spor Akademisi'ne gidebilirim. Ama bu defa hayallerinizin çok dışında başka bir dünyayla karşılaşabilirsiniz. Aslında Koray Ağabey böyle bir olay yaşamıştı ve bana da anlatıyordu. Geçirdiği

▲Aslında sakatlandığımda devreyi kapattığım söylenmişti ama dört haftada iyileştim. Bu da bünyeyle ve tedavi sürecinde doktorların tavsiyelerine uymakla ilgili bir şey. Yedek kalmaya gelince; sizin yapabileceğiniz pek fazla bir şey yok. Çok çalışacak ve sıranızı bekleyeceksiniz. Zaten ben son iki sezonda hep kenarda fırsat beklediğim için nasıl bir şey olduğunu çok iyi biliyorum.

▼Beşiktaş savunmasında sen, Toraman ve Üzülmüş olmak üzere üç İbrahim var. Maç sırasında arkadaşlarınız ya da siz birbirinize nasıl sesleniyorsunuz?

▲Bana Kaş diyorlar. Rüştü Ağabey, İbrahim Toraman'a İbrahim, kaptanımıza ise Üzülmüş diye sesleniyor.

▼Takımdaki genç ve tecrübeli oyuncular arasındaki ilişkiler nasıl?

▲Geçmişte Sergen ve Tümer Ağabeyler burada olduğu zaman çok rahat hareket edemezdik, çekingen davranırdık. Kalpleri altın gibi ama yüz ifadeleri ve hitap şekilleri biraz sertti. Ama şimdi Üzülmüş Ağabey olsun, Rüştü Ağabey olsun hepsiyle arkadaş gibiyiz. Hem çok rahat şakalaşabiliyoruz hem de en ciddi konuları çekinmeden konuşabiliyoruz. Zaten ağabeylerimiz arkadaş canlısı insanlar ve bize de hep bu anlayışla yaklaşıyorlar.

Yabancılarımız Türk gibi

▼Yabancılarla ilişkileri de merak ediyorum. Hep "Yabancı oyuncunun kalitelisi gelsin, genç oyunculara örnek olsun" denir. Bu konuda Hagi örneği verilir. Beşiktaş'ın yabancıları için ne söyleyebilirsin?

▲Bizim yabancılarımız Türk gibi. Onları yabancı gibi görmüyoruz ve hepsi arkadaşımız. Bazı Türk

arkadaşlara yapmadığımız şakaları Nobre'ye yapıyoruz. Delgado için melek diyebilirim mesela. Antrenmanlarda o olsun, Ricardinho, Bobo veya Nobre olsun yanına gelip, "Şunu şöyle yaparsan daha iyi olur" diyorlar. Bunu hiçbir zaman ukalalık gibi görmedim ve sürekli bir şeyler kazanmaya çalıştım. Kariyerleri belli ve bana göre çok daha fazla şeyler yaşamış, tecrübe biriktirmiş oyuncular olduklarını biliyorum çünkü.

▼Sezonun ilk yarısını Sivasspor lider tamamladı ve bu çok istisnai bir durum. Sence Sivasspor sonuna kadar bu yarışın içinde kalabilir mi?

▲İlk yarıda Sivasspor'la oynadık ve nasıl bir takım olduklarını biliyorum. O maçta Toraman Ağabeyle yan yana oynuyorduk ve rakibe pozisyon bile vermemiştik. Ama 1-0 öne geçtikten sonra Toraman Ağabey kırmızı kart gördü. Bu arada frikikten bir gol yedik. Eksik de kalınca oyunun dengesi bozuldu ve 2-1 yenildik. Sivasspor'a şans da biraz yardım ediyor diye düşünüyorum. Ama Milli Takım kampında Mehmet Yıldız, Sedat ve Hayrettin Ağabeylerle beraberdim. Hâlâ da telefonla konuşuyoruz. 16-17 kişi toplanıp pikniğe gidiyorlarsa artık takım olmuştur demektir.

▼Ligin üstünde dört takım birbirine çok yakın durumda. Sen ikinci yarı boyunca nasıl bir mücadele bekliyorsun?

▲Bence avantaj bizden yana. Çünkü derbileri içeride oynayacağız. Çok kısa bir sürede liderliği ele geçirip sonuna kadar bırakmayız diye düşünüyorum.

Kariyer için Avrupa'yı istiyorum

▼Peki, geleceğinle ilgili nasıl planlar yapıyorsun?

▲Elbette hedeflerim var. Öncelikle Beşiktaş'a uzun yıllar hizmet etmek istiyorum. Ama nihai hedefim Avrupa'da futbol oynamak.

▼Neden Avrupa'da oynamak istiyorsun? Büyük takım oyuncuları burada daha fazla para kazanıyor ve bu nedenle Avrupa'ya gitmeyi pek fazla tercih etmiyorsun.

▲Her şey para değil, kariyer daha önemli. Bence insanların hedefleri

olmalı. Mesela Karabük'te olduğum dönemde gözümde hep Beşiktaş formasını canlandırırdım. Komik ama yolda yürürken karşıdan bir adamın geldiğini gördüğümde, içimden "Baksana bana... İleride benimle fotoğraf çekirmek isteyeceksin" derdim (Gülüyor). Bunları annemlere anlattığımda onlar da gülerdi. Ama hep bunun için çalıştım ve sonunda hedeflediğim Beşiktaş'a geldim. Şimdi yeni hedeflerim var ve onlara doğru yavaş yavaş ilerliyorum.

▼Avrupa'da oynamak istediğin, futbol stiline uygun olduğunu düşündüğün bir lig var mı?

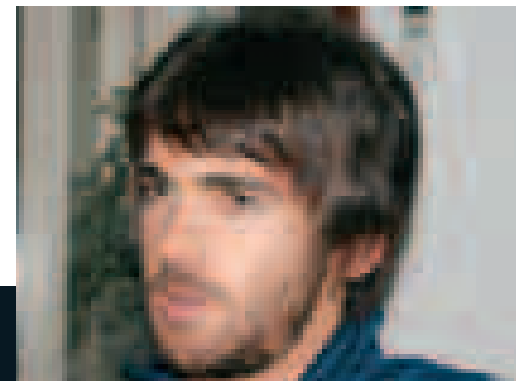
▲Bu konuda arkadaşlarımızla konuştuğumuzda İngiltere Ligi üzerinde fikir birliğine varıyoruz. Benim stilimdeki bir stoper için en uygun ligin Premier Lig olduğunu düşünüyorum. Ama öncelikle Beşiktaş'ta kendimi kabul ettirmem lazım. Mesela bir Toraman Ağabey gibi sürekli oynamam ve her gün kendime bir şey katmam gerekiyor.

▼Türkiye'de çok yetenekli oyuncular var ama birçoğu Avrupa'ya gitme konusunda istekli değil. Bunun altında lisan bilmemek, kültür farklılığı, uyum problemleri gibi nedenler var. Birçok oyuncumuz gittikten birkaç ay sonra geri döndü. Sen bu konuda kendini nasıl görüyorsun?

▲Bence insanların kendisini geliştirmesi ve hedefleri konusunda ilerleme kaydetmesi lazım. Mesela ben elimde İngilizce sözlükle yatıp kalkıyorum. Her gün bir kelime öğrensem benim için avantajdır.

▼Altı yıldır tesislerde kalan bir oyuncu için futbolun dışındaki bir hayat sorusu anlamsız gelebilir ama yine de sorayım.

▲Yok, yok, dışarı çıkıyorum. Özellikle her yeni filmi mutlaka izliyorum. Belki ilginç gelecek ama moda olan playstationla hiç ilgim yok. Daha çok kâğıt oynamayı seviyorum. Babam kulüpcü olduğu için her türlü oyunu bilirim. ■

Alternatif Derbiler

Dağhan *Irak*

20. yüzyılın başı Almanya'sı... İmparatorluklar çağının son bölümünü ulusal birliğini sağlamakla geçiren ülke, artık bir vakit kolonileri sayesinde küpünü dolduran rakiplerini yakalamış vaziyette. Sömürge pastasından, biraz da coğrafi dezavantajı nedeniyle payını alamayan Almanya, elindeki kaynakların üzerinde yükselttiği endüstrisiyle artık Avrupa'nın devlerinden biri. Endüstrinin lokomotifini ise sanayi bölgeleri. Yeraltı kaynaklarının hemen yanı başında yükselen fabrikalar, Almanların zenginliğini yerin altından üstüne taşıyor. Ülkenin tam ortabatsında bulunan Ruhr Vadisi de kömür ve çelik üretimiyle Alman sanayinin gözbebeği. Essen, Dortmund, Duisburg ve Bochum gibi dört büyük endüstri şehrinin bulunduğu bu bölge, zamanla tüm Avrupa'nın gözünü diktiği bir yer haline gelecek. Yaşanan iki dünya savaşında başrolü oynadığı yetmediği gibi, savaş sonrasında kurulacak ve daha sonra Avrupa Birliği'ne dönüşecek Avrupa Kömür-Çelik Birliği'nin kalbini oluşturacak bir bölge Ruhr Vadisi... 20. yüzyılın başında fabrikalarla aynı hızla kurulan futbol kulüpleri özellikle ucuz bir eğlence olarak işçi sınıfına hitap ediyor. 1904'te Gelsenkirchen'de Schalke, beş yıl sonra ise Dortmund'da Borussia Dortmund kuruluyor. Schalke 04 maden işçilerinin, Borussia ise adını aldığı bira fabrikasının çalışanlarının desteğiyle mücadelesine başlıyor. Almanya'nın en köklü kulüplerinden ikisi konumundaki Schalke ile Dortmund, her ne kadar erken kurulmuş olsalar da ilk yıllarında fazla bir başarı gösteremediler. Bu arada Almanya, I. Dünya Savaşı'ndan yenik çıkmış, galip devletler tarafından dayatılan şartlar ülkenin dengesini bozmuştu. Birinci dereceden darbe alan sektör ise savaş endüstrisine hammadde sağlayan kömür ve çelik sektörüydü. İmzalanan Versailles Antlaşması'yla Ruhr Bölgesi'nin adeta şahdamarı kesilmişti. Bu durumdan bölgedeki futbol kulüpleri de payını aldı. 1927 yılı geldiğinde Borussia Dortmund iflasın eşiğindeydi. Schalke 04 için ise bu dönem çok enteresan bir şekilde avantaja dönüşmüştü. Diğer kulüplere kıyasla çok daha büyük bir kitlesel desteğe sahip olan kulüp, bu dönemde önce diğerlerinin düşen performansından yararlanarak bölge futbolunun zirvesine kurulmuş, daha sonra da yakaladığı başarıyı ve

Ruhr Vadisi'nde hâkimiyet savaşı

Ruhr Vadisi kömür ve çelik üretimiyle Alman sanayinin gözbebeği. İşte bu vadiye 1904'te Schalke, beş yıl sonra ise Borussia Dortmund kuruluyor. Schalke maden işçilerinin, Borussia ise adını aldığı bira fabrikasının çalışanlarının desteğiyle mücadelesine başlıyor. Nazilerin iktidarında Almanya'nın hatta dünyanın en iyi takımı konumuna yükseltilen Schalke'nin, anti-faşist Borussia Dortmund'a karşı üstünlüğü 1947'ye kadar sürüyor. İki takım arasındaki unutulmaz maçın tarihi ise 12 Mayıs 2007. Borussia, 50 yıllık şampiyonluk hasretine son vermeyi bekleyen Schalke'nin umutlarını 2-0'lık galibiyetle söndürüyor.

popülerliği nakte tahvil etmek için yeni bir stadyum inşa etmişti. 1928'de kimi Schalke maçlarındaki seyirci sayısı 70 bini buluyordu. Bir yıl sonrasında ise kulüp, tarihindeki ilk Batı Almanya Şampiyonluğu'na ulaşıyordu. Aynı yıllarda, hızla yükselen bir başka organizasyon ise Avusturya göçmeni hırslı bir genç adamın başını çektiği Nasyonel Sosyalist Parti'ydi. Yeni dönemin bu iki yükselen yıldızının yolları kısa bir süre sonra kesişecekti. 1933'te düzmece Reichstag Yangını'yla siyasi rakiplerini yok eden ve ipleri tek başına eline geçiren Naziler; Versailles Antlaşması'nı yırtma ve Almanya'yı yeniden büyütme vaatleri içeren popülist politikalar ve tüm suçu Yahudi sermayeye atan ırkçı bir söylemle kitleselleşmenin yollarını arıyordu. Temel amaç, muhalif unsurları yok ederken, bir taraftan fazlasıyla motive olmuş bir kitlenin desteğini yanına çekmekti. Ülkeyi tekrar bir savaş makinesi haline getirmeye niyetlenen Nazi rejimi için Ruhr Bölgesi vazgeçilmez bir stratejik öneme sahipti. Bu bölgedeki kontrolü sağlarken, her hafta heyecan dolu 50 bin kişiye 1.5 saatliğine Nazi rejaı toplayan bir oluşum da tabii ki Nazi Partisi'nin gözünden kaçmayacaktı. Schalke 04'e piyango çıkmıştı. 1934'ten itibaren Schalke 04, önce kendi bölgesinin, daha sonra da tüm Almanya'nın zirvesine çıktı. Szezan ve

Kuzorra gibi önemli futbolcuları bünyesine toplayarak tamamı parti üyesi güçlü bir kadro kuran Schalke, hem Nazilerin Ruhr'daki popülerliğini arttırıyor hem de yavaş yavaş bir propaganda takımı hüviyetine sahip oluyordu. Schalke 04, bu dönemde 10 kez Almanya Şampiyonu olurken, 8 kez de Almanya Kupası'nı aldı. Mavi-beyazlıların maçları yalnız Gelsenkirchen'de değil, Berlin'de de büyük seyirci çekiyordu. Öyle ki Almanya Kupası finallerinde rakip takım sanki Alman takımı değilmiş gibi muamele görebiliyordu. Kulüp, "saf Alman ırkı"nın dünyaya tanıtılması için de önemli bir araçtı. Olimpiyat Oyunları'nda başlayan spor propagandası Schalke'yle devam ediyordu. Takım da bu yolda üstüne düşeni başarıyla yapmış, 1938'de Almanya Kupası'nı yeni işgal edilen Avusturya'nın takımı Rapid'e kaptırmak dışında bir "vukuat"a bulaşmamıştı. O yıllarda Avrupa çapında kupalar düzenleniyor olsaydı, büyük ihtimalle Schalke o kupaları da alacaktı. Borussia Dortmund ise Nazi dönemini oldukça farklı geçiriyordu. Dortmund şehri, Nazi rejiminin ilk yıllarında Ruhr Bölgesi'nde direnişin merkezi olmuştu. Bölgenin komünistleri, sosyal demokratları cephe toplanmış ve anti-faşist bir cephe oluşturmuştu. Borussia Dortmund da bu direnişte

önemli bir kitlesel ayakttı. Sosyalist Egon Pentrup başkanlığındaki kulüp, aynı zamanda Nazi karşıtı yayınların, bildirilerin basıldığı bir merkezdi. Bu durum, Reichstag Yangını sonrasında kulübün üzerindeki baskının artmasına neden oldu. 1934'te Nazi Partisi'ne üye olmayı reddeden Pentrup görevden el çekirilerek yerine August Busse isimli bir Nazi getirildi. Bu dönemde, son yılları zor koşullarda geçiren kulübe, çoğunluğu parti üyesi olması koşuluyla, güçlü bir kadro kurabilmesi için olanak da sağlanmıştı. Ancak Dortmund, rejimin gözünde asla bir Schalke değildi. Dortmund, yerel düzeyde Schalke'yi zorlayabiliyor ama geçemiyordu. Naziler, Borussia'yı kontrolü altına almış ama çok da palazlanmasına izin vermemişti. Dortmund'un rejimin nimetlerinden Schalke kadar faydalanamaması, bu dönemde iki kulüp arasında farkın büyük oranda açılmasını beraberinde getirmişti. Ancak II. Dünya Savaşı bitip de Naziler tasfiye edildiğinde, bu durum Dortmund'un lehine işlemiş, savaş sonrası dönemde kulüp, Schalke kadar hasar almamıştı. Her ne kadar iki kulüp de Müttefikler tarafından Nazi geçmişlerinden temizlenmeleri için kapatılmışlarsa da hem Schalke hem de Dortmund arkalarındaki kitlesel destek sayesinde çabuk toparlandı. 1947 yılı geldiğinde iki kulüp, Westfalya Şampiyonluğu için finaldeydi. Schalke, 18 Mayıs'ta, Herne'de, 30 bin kişi önünde oynanan finale büyük başarılar kazanan kadrosunu hemen hemen koruyarak çıkmıştı. Ancak Michallek, Ruhmhofer ve Sandmann'ın golleri galibiyeti 3-2'lik skorla Dortmund'a getirmeyi; Borussia ilk kez Schalke'den zirveyi

devralıyordu. Bu pekçokları için bir devrin kapanışı, Dortmundlular için ise bir büyük rekabetin gerçek başlangıcıydı. Yıllar sonra Dortmund Başkanı Reinhard Rauball bu durumu şöyle tanımlıyacaktı: "Bizim aramızdaki rekabeti bağlatan, onların senelerce bize sağladığı üstünlük ve bizim onlara 18 Mayıs 1947'de yaşattığımız travmadır." Gerçekten de Schalke bu maçıtan sonra, hiçbir zaman eski Schalke olmayacaktı. 1947'den sonra Schalke düşüşe geçerken, Dortmund bölgeyi Almanya çapında temsil etmeye başlamıştı. 1948-49 sezonunda Almanya Şampiyonası'nda final oynayan Dortmund, artık hem ülke çapında tanınıyor, hem de bölgedeki taraftar tabanını güçlendiriyordu. Ancak bölge takımları Stuttgart, Kaiserslautern gibi ekiplerin oldukça gerisinde kalmıştı. Ruhr Bölgesi'nin Almanya çapındaki yükselişi 1950'lerin ikinci yarısında gerçekleşecekti. Önce 1956-57 yıllarında Dortmund, ilk Almanya Şampiyonlukları'nı, hem de üst üste kazanıyor, sonraki yıl ise Schalke, Almanya çapındaki son şampiyonluğunu elde ediyordu. 1960'ların başında Dortmund bir şampiyonluk daha almış, bir kez de finalde, o yılların kaliteli takımlarından Köln'e kaybetmişti. Öte yandan Alman futbolunda yine değişim rüzgârları esiyordu. Almanya'daki rejim değişiklikleriyle beraber pekçok kez yeniden şekillendirilen futbol, artık profesyonel bir çerçevede, şampiyonadan lig esasına döndürülüyor, günümüze kadar gelecek Bundesliga'nın temelleri atılıyordu. Dortmund, eski sistemin son şampiyonu olarak tarihe geçmişti.

Dortmund'un gücü Inter'e yetmemişti. Avrupa serüveni, ligi de olumsuz etkilemiş, takım ancak dördüncü olabiliyordu. Schalke ise ilk Bundesliga'da sekizinci sıradaydı. Bu yıllarda ligi Schalke'nin üzerinde tamamlayan Dortmund, sürekli olarak Avrupa'da mücadele etme hakkı kazanıyordu. Nitekim 1965'te alınan Almanya Kupası, takımı Kupa Galipleri Kupası'na taşımıştı. 1965-66'da bu kupada çok başarılı sonuçlar alan Dortmund, Atletico Madrid ve West Ham'ı eledikten sonra finalde Liverpool'u da 2-1 yeniyor ve kupayı Almanya'ya taşıyordu. Bir zamanlar dünyanın en iyi takımı olarak gösterilen Schalke için bu kıskançlıkla izlenen bir durumdu. Öte yandan 1960'ların son yılları iki takıma da iyi gelmeyecekti. Nürnberg ve Bayern gibi takımlar bu yıllarda zirveye oynarken, Ruhr ekipleri küme düşme hattında geziniyordu. Dortmund'un zirve yılları da çok uzun sürmemişti. 1971-72 sezonu ise iki ekip arasında güç dengesinin yine el değiştiği sezon oldu. Bu yıl da Schalke bunalımdan kurtularak şampiyonluğa oynamış, ancak 15 yıl beklenen şampiyonluğu Bayern'e averajla kaptırmıştı. Senelerce düşmekten zor kurtulan Dortmund ise o yıl çok daha büyük bir hayal kırıklığı yaşayarak ilk kez küme düşmüştü. Dortmund'un olmadığı ilk sezonda Schalke hem Almanya Kupası'nı aldı hem de Avrupa'da çeyrek final oynadı. Ancak sarı-siyahlı ekibin geri döndüğü 1976-77 sezonuna kadar Schalke'nin başka bir başarısı olmadı. Dortmund geri döndüğünde ise mavi-beyazlılar şampiyonluğu bu kez Mönchengladbach'a bir puanla

Schalke 04-Borussia Dortmund

kaybetmişti. Bu, uzun süre için iki takımdan birinin şampiyonluk mücadelesi verdiği son sezon oldu. Hem Dortmund hem de Schalke, 20 yıllık bir süreci hayal kırıklıklarıyla geçirdi. Mönchengladbach ve Bayern Münih'in taşıdığı Alman futbolu, dünya çapında başarılı yıllar yaşıyordu ama Ruhr kulüpleri bu dalgaya dahil değildi. Dortmundlu kaleci Eike Immel ve Schalkeli Olaf Thon, 1982 ve 1986 Dünya Kupaları'nda final oynayan Alman takımında yer almışlardı ama takımın belkemiği de sayılmazlardı. Ancak futbol değişiyordu ve Alman endüstrisinin merkezi olan Ruhr Bölgesi, futbolun endüstrisini iyi değerlendirecekti. 1990'lar özellikle Dortmund için iyi başlamıştı. 1989'da Almanya Federasyon Kupası'nı alarak yıllar sonra müzesine bir kupa koyan kulüp, finansal durumunu da düzelterek önemli transferlere imza attı. Frankfurt'tan alınan Andreas Möller ve Bayern'den gelen Michael Rummenigge takımın flaş isimleriydi. 1991-92'de Dortmund, nefes kesen bir mücadele sonunda şampiyonluğu Stuttgart'a kaptırdı. Bu aynı zamanda 1988'de ilk kez küme düşen Schalke'nin lige geri döndüğü yıldı. Ertesi sezon UEFA Kupası'nda final oynayan Dortmund, Juventus'a kupayı kazanıyordu. Bunu ertesi sene alınacak bir şampiyonluk daha izleyecek, o yıl Dortmund ilk kez Şampiyonlar Ligi'nde de mücadele ederek çeyrek finale çıkacaktı. Schalke ise yaşanan tüm krizlerden sonra bir dönüşüm süreci geçiriyor ve modern bir kulüp olma yolunda ilerliyordu. Bu yıllar, başarı için biraz erkendi. Ancak 2000'li yıllarla beraber Schalke yine tırmanışa geçecekti. Schalke, 2001 ve 2002 yıllarında üst üste iki kez Almanya Kupası'nı aldı. 2001-02 sezonu, Ruhr için Alman futbolundaki en iyi sezon olmuştu. Çünkü o sezon ligin şampiyonu da Dortmund'du. Bu yıllar, aynı zamanda bu iki kulübün endüstriyel

futbola uyumlarını da belgeliyordu. Artık iki kulüp de maçlarını dev stadlarda oynuyordu, ki sonradan bu stadların isimlerini de sponsorlara satacaklardı. Ruhr kulüplerinin görünümleriyle tabanları enteresan bir zıtlık oluşturuyordu artık. Fabrikalardaki işçiler, hafta sonları takımlarını görebilmek için dünyanın en pahalı maç biletlerini karşılamak zorundaydı. Ruhr Vadisi derbisinin en ilginç günlerinden biri ise 12 Mayıs 2007'de yaşıyordu. 2006-07 sezonunun büyük bölümünü lider götüröen ve 50 yıllık şampiyonluk hasretine son vermeyi hedefleyen Schalke'nin sondan ikinci haftadaki rakibi Dortmund'du. Westfalenstadion'da oynanacak maçta alınabilecek bir galibiyet, Schalke'yi son haftaya lider taşıyabilirdi. Sahada üçü milli, toplam dört Türkiye kökenli futbolcunun olduğu maçta Dortmund, golü ilk yarıda Sebastien Frei ile bulmuştu. Son dakikaya kadar hiç değilse bir puan için yüklenen Schalke'nin umutlarını Ebi Smolarek'in golü bitiriyor, mavi-beyazlılar önce liderliği, sonra da şampiyonluğu Stuttgart'a teslim ediyordu. 18 Mayıs 1947'nin 60. yıldönümünde Dortmund, Schalke'ye bir travma daha yaşatmıştı. Günümüzde Ruhr derbisi Almanya'nın en önemli derbisi olarak kabul ediliyor. Bunda en önemli etken hiç şüphesiz, iki takımın arkasındaki müthiş taraftar desteği. Kulüplerin, çoğu orta ve alt sınıfa dahil taraftarlarının alım gücünü fazlaca zorlaması, bir gün bu desteğin İngiltere'deki gibi kaybolmasına ve yerini zengin ve yerinden kalkmayan seyrircilerin almasına neden olur mu bilinmez ama senede iki kez, tribünlerin mavi-beyaz ya da sarı-siyah renklerle tıklım tıklım dolması Bundesliga'ya başka bir heyecan katıyor. ■

Tango artık daha renkli

River Plate, Boca Juniors ve Velez Sarsfield'dan oluşan "üç büyükler" hegemonyasındaki Arjantin Ligi'nde bir şeyler değişiyor. 2007'de Açılış Ligi'nin şampiyonu Lanus, 93 yıllık tarihinde bu başarıya ilk kez ulaştı. Şu bir gerçek ki, Arjantin'de 2007 "küçük takımlar"ın yılı olarak hatırlanacak. İkinci olan Tigre lige yeni yükselmişti. Üçüncülüğü alan Banfield da zayıf takımlardan biri. Yine mütevazı ekiplerden Arsenal de Sarandi ise Copa Sudamericana 2007'yi kazandı. Böyle bir sezonu ülkemizde yaşayabilmek için sanırım biraz daha beklememiz lazım.

Caner **Eler**

Buenos Aires'in banliyösünde binlerce Lanus taraftarı heyecan içerisindeydi. Tutkunu oldukları El Granate lakaplı takımları, Arjantin Apertura 2007'de yani Açılış Ligi'nde son haftaya en yakın rakipleri Tigre'nin 3 puan önünde giriyordu. Azimli takipçileri Tigre'yi umutlandırmamak için bir beraberlik onlara kâfi gelecekti. Son haftada ise olabilecek en kötü fiktürle, çok da uzak olmayan Boca deplasmanına doğru bir yolculuk onları bekliyordu. Boca Juniors ise bir önceki hafta mağlup olup şampiyonluk yarışından uzak kalmış olsa da önceki sezon kendilerini yenerek kupadan eden Lanus'a aynı hayal kırıklığını yaşatmak istiyordu. 50 bin kişinin hınca hınç doldurduğu efsane La Bombanera alışık olduğu üzere bir kez daha tarihe tanıklık ediyordu. Maça hızlı başlayan Lanus olurken, konuk ekip eski Riverlı Jose Sand'ın ayağından bulduğu golle 35. dakikada 1-0 öne geçti. Futbolda her an her şeyin olabileceğini, herkesten daha iyi bilen Lanus taraftarı azar azar kutlamalara başlasa da yine de temkinliydi. 67. dakikada Martin Palermo'nun attığı gol temkin balonlarını iyice şişirirken, Tigre'nin Argentina Juniors'a yeniliyor olması en büyük güvenceydi. 90 dakikalar bittiğinde sarı-lacivert renkteki şampiyonluk kutlamalarına alışık olan futbol mabedi Bombanera'da, ilk kez rakip takımın şampiyonluk çılgınları

yükseliyordu. 38 puana ulaşan Lanus şampiyonluğu kutlarken, taraftarların bazıları bu başarının verdiği şaşkınlıkla sevinemiyordu bile. Yıllarca sevip, destekleyip, uğruna birçok sıkıntıyı göze aldıkları, tuttıkları takım, Boca deplasmanına doğru bir yolculuk onları bekliyordu. Boca Juniors ise bir önceki hafta mağlup olup şampiyonluk yarışından uzak kalmış olsa da önceki sezon kendilerini yenerek kupadan eden Lanus'a aynı hayal kırıklığını yaşatmak istiyordu. 50 bin kişinin hınca hınç doldurduğu efsane La Bombanera alışık olduğu üzere bir kez daha tarihe tanıklık ediyordu. Maça hızlı başlayan Lanus olurken, konuk ekip eski Riverlı Jose Sand'ın ayağından bulduğu golle 35. dakikada 1-0 öne geçti. Futbolda her an her şeyin olabileceğini, herkesten daha iyi bilen Lanus taraftarı azar azar kutlamalara başlasa da yine de temkinliydi. 67. dakikada Martin Palermo'nun attığı gol temkin balonlarını iyice şişirirken, Tigre'nin Argentina Juniors'a yeniliyor olması en büyük güvenceydi. 90 dakikalar bittiğinde sarı-lacivert renkteki şampiyonluk kutlamalarına alışık olan futbol mabedi Bombanera'da, ilk kez rakip takımın şampiyonluk çılgınları

Taraftar terörü

Tribün teröründen en çok çeken ülke Arjantin. Konu, "Boca iki yemişti, gittiler iki öldürdüler, 2-2 oldu" kadar sığ durumda değil. Arjantin'deki tüm futbol müsabakalarında şiddetin boyutları, lig ayırt etmeksizin giderek artıyor. Üstelik kavga sadece rakip tribünler arasında değil. Rant kavgası grupların içinde bölünmelere yol açınca sokak ortasında adam da vuruyorlar. River Plate taraftarı Gonzalo Acro'nun ölümünde olduğu gibi. Arjantin futbol tarihinde tribün olaylarında hayatını kaybeden insan sayısı 223. Önlem olarak ise çeşit çeşit kararlar alınıyor. En sonuncusu şöyle: 2009 yılından itibaren tüm statlara "biometrics" teknolojisinin yerleştirilmesi. Bu teknik ne anlama mı geliyor? Stada giren görevli, polis dahil herkes sezon başında fotoğraf ve parmak izi verecek. Taraftarlar da aynı şekilde fişlenecek ve biletler parmak izi kontrolünün yapıldığı bankamatiklerden sağlanacak.

hikâyenin kökleri bundan 12 yıl öncesine kadar uzanıyordu.

Cuper'le atılan temel

Maradona'nın doping şoku henüz atlatılmadığı sıralarda, Arjantin halkı ABD 94 Dünya Kupası'ndan

kalan hayal kırıklıklarını yeni yeni dimağlarından uzaklaştırıyordu. Neyse ki bir sene önce kazanılan Copa America'nın keyfi ve tadı hâlâ damaklarındaydı. İşte bu halet-i ruhiye içerisinde 1994 Apertura, yani Açılış Ligi yeni tamamlanmış, River Plate 31. şampiyonluğunu kutluyordu. 1995 Ocak ayı itibarıyla kulüpler yavaş yavaş atlatılmadığı sıralarda, Arjantin halkı ABD 94 Dünya Kupası'ndan

Division'a yeniden ve altıncı kez yükselen Lanus takımı da teknik direktörlüğe Patricio Rodriguez'in yerine Hector Cuper'i getiriyordu. 40 yaşındaki genç teknik adam, 92'de futbolcu olarak bıraktığı Huracan takımını üç sene kenardan idare etmiş ve oynattığı futbolla dikkatleri çekmişti. Lanus'a gelişi hem Arjantin hem de Avrupa futbolu açısından önem taşıyacaktı. Tabii bunu o günlerde kimsenin kestirmesi mümkün değildi. Cuper yıllardır asansör takımı hüviyetinden kurtulamayan, yaşadığı en büyük başarı 70'lerde ulaştığı İkinci Lig şampiyonluğu ve 1956'daki lig ikinciliği olan

Lanus'a bambaşka bir hava ve en önemlisi organizasyon getiriyordu. O yıllardan itibaren endüstriyel futbolun da etkisiyle, fabrika usulü ürettiği genç oyuncularını yavaş yavaş Avrupa'ya kaptırmaya başlayan Arjantin'de milli takım adına müthiş bir jenerasyon oluşmaya başlamıştı. Kulüpler de gençlere yaptıkları yatırımları arttırıyordu. Bu çerçevede Cuper de Lanus'ta altyapıyı kuvvetlendirmiş, aynı zamanda çok sağlam bir takım oluşturmaya başlamıştı. Bunun semeresini de 95 Apertura'dan itibaren üst üste üç turnuvada üçüncülük elde ederek alıyordu. Ligde bir türlü şampiyonluğa ulaşamayan Lanus, tarihinin en büyük başarısına şimdilerde adı Copa Sudamericana olan Copa Conmebol 1996'yi kazanarak ulaşıyordu. Şu sıralar Avrupa'da düzenlenen UEFA Kupası'na denk düşen bu turnuvada, zafere ulaşan Cuper'in öğrencileri, ertesi sene bu sefer finalde kaybedeceklerdi. Arjantinli teknik adamın da kariyeri boyunca yakasını bırakmayan "finalde kaybetme laneti" belki de o gün başlıyordu. Aynı yıllarda Arjantin Milli Takımı da 96 Atlanta Olimpiyat finalini Nijerya'ya kaybediyordu. O yıllardaki Lanus'un önemli isimlerinden bazıları Ariel Ibagaza, dindar kaleci Carlos Roa, Ariel Lopez, Hugo "El Diez" Morales, Gabriel Schürer'di. Ibagaza ve Roa 1997 sonunda Mallorca'ya giden Cuper'le birlikte Avrupa yolunu tutmuş, iyi kariyerlere sahip olmuşlardı. Ibagaza hâlâ Mallorca'da oynuyor, onu da belirtelim. Cuper ile sınıf atlayan Lanus ise artık bir kıta kupasına sahip, belli bir altyapı sistemi olan ve ligde görünür bir istikrara ulaşmış bir ekipti artık. Arjantin Milli Takımı 1998'de Hollanda engeline takılırken, o yılların ligdeki fırtına takımı müthiş bir genç jenerasyon yakalayan River Plate'ti. 1998'de Lanus, Cuper'in mirasını iyi taşıyarak ligi Velez Sarsfield'in arkasında ikinci tamamlarken tarihinde ikinci kez bu başarıya ulaşıyordu. 1999 ve 2000'deki üst üste iki River şampiyonluğu sonrasında hiçbir takım 2000'den 2005'e kadar üst üste şampiyonluk sevinci yaşayamıyordu. Müthiş bir çeşitlilik gösteren ligde Newell's Old Boys, San Lorenzo, Independiente ve Racing Club gibi takımlar şampiyonluklara ulaşabiliyordu. Avrupa kulüplerinin Arjantinli futbolculara artan ilgisi, genç oyuncuların değerini bir hayli artırıyordu. O yıllarda bunu iyi gören Ramon Cabrero adlı teknik adam, hem Racing hem de Lanus altyapılarında önemli çalışmalara imza atıyordu. Bu konuda ona en büyük desteği, şimdilerde milli takımın başında bulunan Alfio Basile veriyordu. Genç takımları çalıştırmayı bırakıp, 2005 yılında Arnautluk'un Dinamo Tiran'ına giden Cabrero kısa süre sonra kovulunca, Lanus'un teklifini geri çevirmeyerek 60'larda futbolcu olarak hizmet verdiği kulübüne teknik direktör olarak dönüyordu. Cabrero ile birlikte altyapı sistemini iyice elden geçiren, gençlere önemli yatırımlar yapan kulüp, bunun karşılığını, statları olan La Fortelaza'daki güzel

futbolu ve 2006'daki Kapanış Ligi ikinciliği ile alıyordu. O sene ligi şampiyon kapatan Boca ise o günden bu yana şampiyonluğa hasret. Bunu önce Veron'lu Estudiantes, sonrasında Gaston Fernandez'li San Lorenzo ve bu yıl Lanus engelledi. River bu yıllarda yetiştirdiği gençlerle aynı hızda kan kaybederken, Lanus'un peri masalı İspanya doğumlu Cabrero'nun gençlere olan güveni ve inancıyla gerçekleşiyordu.

Yeni gözde Jose Sand

Kanada 2007'de Dünya U20 Şampiyonu olan Arjantin kadrosunun üyeleri olan 19 yaşındaki iki yıldız adayı, savunmacı Leonardo Sigali ve ofansif oyuncu Lautaro Acosta lig boyunca bu güveni boşa çıkarmayanların başında geldi. Yeni yıldız adayı 21 yaşındaki Diego Valeri görüntüsüyle Riquelme'yi andırırken, futboluyla hem kanatlardan hem de ortadan çok önemli katkılar sağladı. Aynı zamanda 6 da gol attı rakip filelere. Şimdiden Inter, Juventus dahil birçok takımın gözdesi konumunda. Ancak takımın asıl yıldızı Lanus'un 19 maçta attığı toplam 34 golün 15'ine hem de sadece 15 maçta forma giyerek imzasını koyan çalışkan golcü Jose Sand oldu. Gol krallığında da 18 gollü Independiente German Denis'in ardından ikinci geldi. Çoğu futbolseverin ismini şimdilerde duyduğu 27 yaşındaki golcü, aslında River Plate akademisi tarihinin, tüm zamanlardaki en golcü ismi olma unvanına sahip. Ancak altyapıdan üstüyaپیya geçişte bir türlü beklenen patlamayı gerçekleştirememişti. Aslında bireysellikten daha çok takım oyununun prensipleri ile başarıya ulaşan Lanus, Arjantin futbolundaki değişimin de simgelerinden biri oldu. Uzun yıllardır süregelen üç-dört takımın şampiyonluk hegemonyası düzenine taş koyarak, "küçük" takımların Arjantin Ligi'ndeki yükselişinin simgesi haline geldi. Sosyal uçurumların bir hayli fazla olduğu ülkede, Lanus gibi (Maradona'nın doğduğu yerdir bu arada) Buenos Aires'in kenarında, köşesinde kalan kulüplerin lig şampiyonluğuna ulaşabilmeleri bambaşka anlamlar taşımaktadır. Genelde ülkemizde de sık sık yaşanan maaşların geç ödenmesini, alışkanlık haline gelen kulüp içi maddi-manevi organizasyon bozukluklarını, bir şekilde sistemli davranarak çözen Lanus, kendisiyle aynı yöntemleri uygulayan Tigre ve Arsenal de Sarandi gibi kulüplerle birlikte bu tip takımlara örnek teşkil etmekte. Böylece Boca, River ve Velez gibi takımların hâkimiyetini kırmayı başararak, liglerine heyecan ve katma değer katıyorlar. Lanus'un başarısının devamını getirecek kilit noktalar ise yetiştirdikleri genç yetenekleri ne kadar ellerinde tutabilecekleri ve istikrarlı kulüp yapısını ne kadar sürdürebilecekleri gibi gözüküyor. Şu bir gerçek ki, Arjantin'de 2007 "tınak içinde" küçük takımların yılı olarak hatırlanacak. İkinci olan Tigre lige yeni yükselmişti. Ayrıca üçüncülüğü alan Banfield yine zayıf takımlardan biri. Yine mütevazı ekiplerden Arsenal de Sarandi de Copa Sudamericana 2007'yi kazandı. Böyle bir sezonu ülkemizde yaşayabilmek için sanırım biraz daha beklememiz lazım. ■

Not: 2008 Kapanış Ligi Şubat'ın ilk haftası başlıyor. Arjantin Ligi 1985'den bu yana Kapanış ve Açılış Ligi olarak ikiye ayrılıyor, maksat turnuvaymış gibi gözüksün. "Kapanış" Şubat-Haziran, "Açılış" Ağustos-Aralık ayları arasında düzenleniyor. Bir nevi 20 takım birbirleriyle ilk maçlarının rövanşını kapanışta oynuyor. Ulusal Kupa organizasyonu ise Arjantin'de bulunmuyor.

Ertan Adatepe

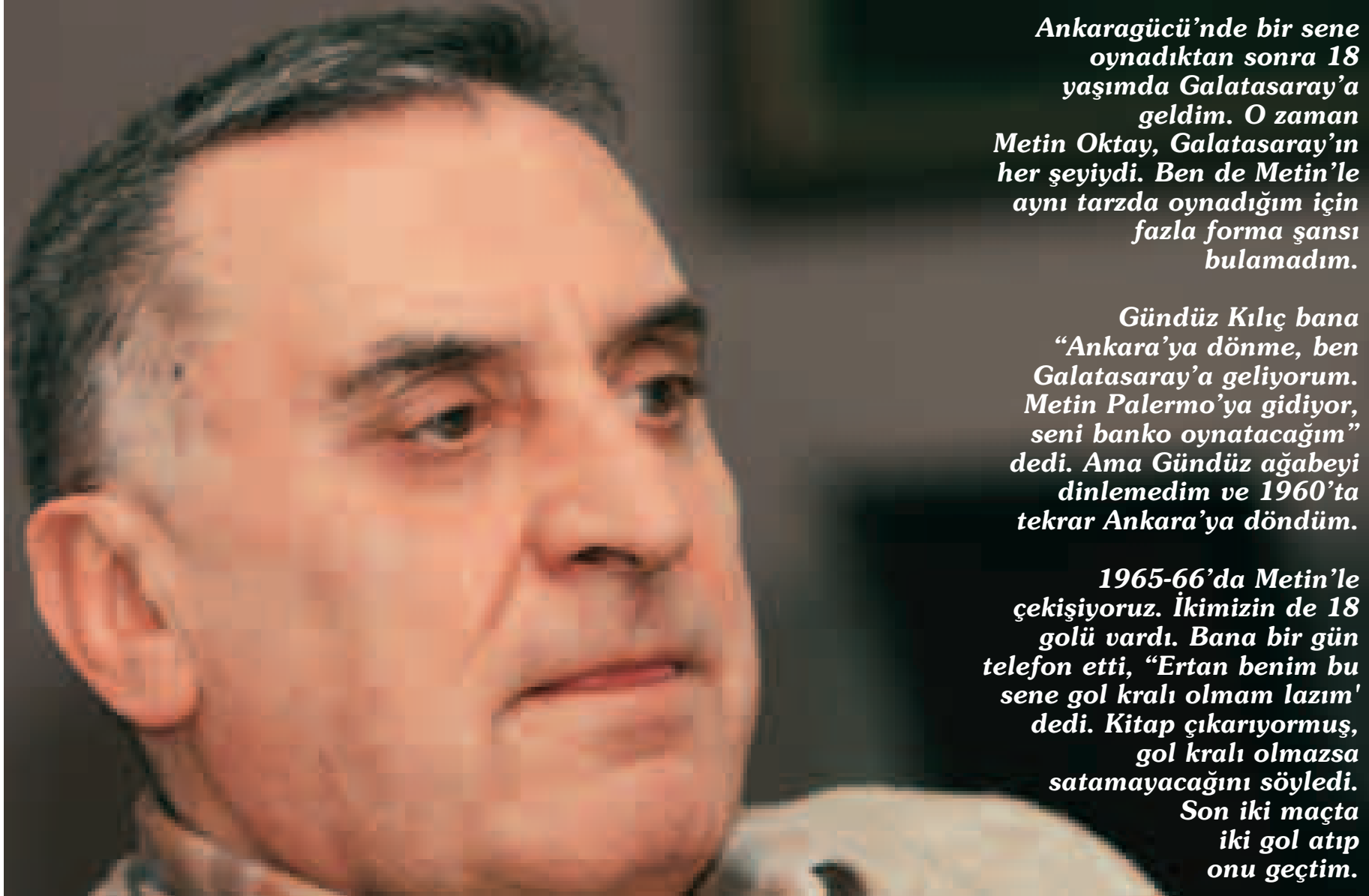
Cem **Zamur**

Türk futbolunun başkentten çıkardığı en önemli golcü. İki sene üst üste gol kralı olmuş, 1938 doğumlu bir delikanlı. 1956'da başladığı futbol yaşantısında Ankaragücü, Galatasaray ve PTT formalarını taşıdı. Ama hep Ankaragüçlü Ertan olarak anıldı. 1970 yılında formasını astı. Formasının yanında, Türkiye liglerinin iki kez üst üste gol kralı olmuş tek Ankaralısı unvanı vardı.

1970 yılında formasını astı. Formasının yanında, Türkiye liglerinin iki kez üst üste gol kralı olmuş tek Ankaralısı unvanı vardı. Hâlâ bir sporcu gibi yaşayan, güleç, samimi bir beyefendi Ertan Adatepe.

Futbol oynadığı yılları ilk elde yeteneği, başarılarıyla değil bambaşka bir bakış açısıyla özetliyor: “İyi ki oynamışım, benim dünya tatlısı dostlarım oldu.”

Futbolun yüce tepesi

Ankaragücü’nde bir sene oynadıktan sonra 18 yaşımda Galatasaray’a geldim. O zaman Metin Oktay, Galatasaray’ın her şeyiydi. Ben de Metin’le aynı tarzda oynadığım için fazla forma şansı bulamadım.

Gündüz Kılıç bana “Ankara’ya dönme, ben Galatasaray’a geliyorum. Metin Palermo’ya gidiyor, seni banko oynatacağım” dedi. Ama Gündüz ağabeyi dinlemedim ve 1960’ta tekrar Ankara’ya döndüm.

1965-66’da Metin’le çekiyoruz. İkimizin de 18 golü vardı. Bana bir gün telefon etti, “Ertan benim bu sene gol kralı olmam lazım” dedi. Kitap çıkarıyormuş, gol kralı olmazsa satamayacağını söyledi. Son iki maçta iki gol atıp onu geçtim.

Şehre sanki pudra şekeri serpilmiş gibi. Soğuktan ve rüzgârdan uçuşan karların ortaya çıkardığı bu görüntü yol boyunca bize eşlik ediyor. Başkente vardığımızda heyecanımızı soğuk diriltiyor. Eksi 7 derece biraz da olsa bizi kendimize getiriyor. Kolay değil, Türk futbol tarihinin ismi her zaman saygıyla ve sevgiyle anılan bir figürüyle tanışacağız. Anlatılanlardan dinlediğimiz, okuduklarımızdan bildiğimiz, Ankara’nın ve futbol tarihimizin en yüksek tepesinin konuğuyuz: Ertan Adatepe’nin. Telefondaki samimiyetiyle uyumlu bir sevecenlikle karşılıyor bizi Ertan Ağabey ve 1965’ten

beri müdavimi olduğu tenis kulübünde ağırlıyor. Tenis kulübünün çalışanları da ayrı seviyor ve sayıyorlar Ertan Ağabeyi; en rahat köşeye buyur ediyorlar bizi. Başlıyoruz sohbetimize, yaşı yetmeyenler ve tanımayanlar için kendisini anlatmasını rica ediyoruz önce: “1938 Ankara doğumluyum. İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi mezunuyum. Futbola 1956’da 19 Mayıs Stadi’nda Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü’nün yaz spor okullarında başladım. O zaman Vahap Özeltay antrenörümüzdü. Seçme yaptılar. Yaz turnuvalarına katıldım. O seçmelerde Ankaragücü transfer etti beni. 1956’da Ankaragücü’ne transfer

oldum. Aynı dönemde Ticaret lisesinde tahsilime de devam ediyordum.” Ankaragücü’nde bir sene oynadıktan sonra Galatasaray’a gidip orada mutsuz olarak Ankara’ya geri dönüşünü merak ettiğimizi, bu hikâyeyi bizzat kendinden dinlemek istediğimizi belirtiyoruz, devam ediyor Ertan Ağabey: “Doğru söylüyorsunuz, mutlu olamadım. 1956’da Ankaragücü’nde başladıkten sonra, İstanbul’a bir özel maça gittik Galatasaray’la. O zaman Galatasaray’ın antrenörü İngiliz George Dick’ti. Mithatpaşa Stadi’nda Turgay’a bir gol attım, deniz tarafındaki kaleye. Top iç demire çarptı, geri geldi. O arada

İngiliz beni beğenmiş. ‘Derhal bu çocuğu transfer edeceksiniz,’ demiş. O zaman tahsilim de var, yaşıam 18. Doğan Koloğlu geldi Galatasaray adına. Eski gazeteci olan eniştem, Raşit Giray’la konuştu. Tabii o zaman bu kadar transfer yok. ‘Galatasaray istiyor’ dediler... Ben de ilk heves, Ankaragücü’nde doğru dürüst oynamadığım halde Galatasaray’a transfer oldum. Mutlu olamamam da şöyle: Benim gittiğim zaman Metin Oktay, Galatasaray’ın her şeyiydi. Hatta bir-iki sene bekledim. O sırada rahmetli Gündüz Kılıç, Feriköy’ü çalıştırıyordu. Bana ‘Ertan sen Ankara’ya dönme, ben Galatasaray’a geliyorum. Metin Palermo’ya gidiyor,

seni banko oynatacağım’ dedi. Ben tabii Gündüz ağabeyin o sözünü dinlemedim. 1960’ta tekrar Ankara’ya döndüm. Aslında kalabilirdim.” Bu cevapta bir “Keşke” sezinlediğimizden, “Pişman mısınız?” diye soruyoruz. Cevap bizi doğrular nitelikte: “Pişmanım, Gündüz Ağabey bana garanti vermişti. Çünkü beni iyi tanıyordu. Koyu bir Galatasaraylıydı. Feriköy’ü çalıştırıyordu ama bizim Mecidiyeköy’deki toprak sahaya gelip her idmanımızı seyredirdi. Beni idmanda, maçlarda falan görüp çok beğeniyor. İyi oynuyordum fakat İngiliz beni takıma koyamıyordu. Haklıydı da. Metin Oktay’ı kim kesecek? Gelmiş geçmiş en iyi santrfor. Ben bekliyordum ama Gündüz Ağabey Ankara’ya döneceğimi hissetti ve “Dönme” dedi.

Onu dinlememekle çok büyük hata ettim. Keşke dönmeseymişim.”

Metin Oktay’ı geçtim

Dönüşünün iki kere üst üste gol kralı unvanını almasıyla ve Ankaragücü’nün simge isimlerinden biri olmasıyla neticelendiğini hatırlatarak bu düşüncelerini açmasını rica ediyoruz bu sefer: “Kötü bir Galatasaray tecrübesi geçirmiştım ve Ankaragücü’ne döndükten sonra kendimi ispat etmek zorundaydım. Ankaragücü’nde tekrar başladığımda iyi form yakaladım, istekliydim de. Ardından gol krallığı geldi. 1965-66 senesi Metin’le çekiyoruz. Metin beni, ben de onu çok severdim ama

bir gol kralının da Ankara’dan çıkması lazımdı. Rahmetliyle bir de değişik bir durumumuz oldu. İkimizin de 18 golü vardı. Bana bir gün telefon etti ve ‘Ertan benim bu sene gol kralı olmam lazım,’ dedi. Kitap çıkarıyormuş, ama gol kralı olmazsa onu satamayacağını söyledi. ‘Valla kaptan şimdi ben de böyle bir fırsatı yakaladım, bırakalım kim olursa olsun. İnşallah sen olursun’ dedim. Son iki maç kalmıştı. Sonra ben iki gol daha attım, Metin atamadı. 20’ye 18’le ben aldım. Rahmetliyle sonra buluştuk ‘Sen de haklıydın’ dedi. Bu enteresandır, çünkü gol krallığı neredeyse onun hükümranlığı altındaydı.”

Bir sene sonra tekrar gol kralı olmasını, PTT’ye istemediği halde gönderilmesiyle beraber anlatmasını rica ediyoruz bu kez. “O zamanın parasıyla 60 bin lira çok büyük transferdi. 35 bin liraya kalmak istedim fakat Ankaragücü benden çok büyük para kazanıyor. Kulüp parasız, beni satmak istiyorlar, ben gitmek istemiyordum. Bir hafta uyumadım neredeyse. Eniştem rahmetli Raşit Giray, Ankaragücü yöneticileriyle görüşüyor, ‘Satacağız’ diyorlar. O zaman PTT’nin Antrenörü Bülent Giz. Birinci maçta kaptanlığı bana verdi. Öyle bir mesuliyet yükledi ki bana, kaptan olunca iyi oynamam lazım. O sene de gol kralı olmak istedim, çok arzu ettim. Kadromuzda Tamer Güney, kaleci Yavuz, Metin Kurt, Köksal vardı. Bu arkadaşlarımla beraber o sezon da gol kralı oldum.” O sezon Ankaragücü’nün çok kötü bir sezon geçirdiğini ve Feriköy’le beraber küme düştüğünü hatırlatıyoruz Ertan Ağabeye.

“Ankaragücü’nden gittiğim zaman, o sezon küme düşmesi beni de yaralıyor tabii. Ben gol kralı oluyordum, Ankaragücü küme düşüyor. Ankaragüçlü topçularla o zaman da görüşüyoruz. Candan Dumanlı, rahmetli Yılmaz Yücetürk orada oynuyor. MKE’de yöneticiler memur zihniyetindeydi, bilemediler işi. Beni para için satıyorsun ama yerime adam almıyorsun. Adam alamayınca, Ankaragücü düştü. Çok üzüldüm tabii. Ben doğma büyüme Ankaragüçlüyüm.”

“Çok ilginç bir hikâyeniz var o sezon. Ankaragücü maçında zor durumdalar diye haber gönderiyorsunuz” diyoruz. Anlatmaya devam ediyor Ertan Adatepe: “Devre arasında gönderdim haberi. Maç 0-0. Malzemeciyle Candan Dumanlı ve Yılmaz Yücetürk’e haber yolladım. Berabere biterse Ankaragücü puan alıyor, biz yenersek çok tehlikeli bir duruma doğru gidiyorlar. ‘0-0’a oynayalım’ dedim. Haber şöyle geri döndü, ‘Çıksın istediği gibi oynasın, kabul etmiyoruz.’ Benim iyi niyetim bir anda ters tepti. Ama bunu PTT’deki takım arkadaşlarım duydu. ‘Öyle mi?’

dediler. Maç 3-1 bitti, iki golü ben attım. O sezon zaten küme düştüler.” 1970’te futbolu bıraktıktan sonra teknik adamlığı düşünüp düşünmediğini soruyoruz bu sefer Ertan Ağabey’e: “O tarihten sonra teknik adamlık için C ve B kursuna gittim. A’ya gideceksen annem rahatsızlandı, dolayısıyla onu bırakamadım. Eşim de zaten Ankara dışına çıkmamı istemiyordu. O tarihten itibaren kursları bıraktım. Beraber gittiğimiz kurslardan sonra rahmetli Gürsel, Fevzi, Candan ve Zeynel antrenör oldular. Ben bıraktım ve bir daha da istemedim.”

Saha içindeki çekişmeleri soruyoruz. “Özellikle Beşiktaşlı Tatar Süreyya ile çok çekişmişsiniz,” diyoruz. “Tatar, Beşiktaş’ta santrhaf, ben de PTT’de oynuyorum o yıllarda. Devamlı arkadan tekme atıyordu. İstanbul’da Mithatpaşa’da hiç unutmam ‘Yapma, şurada top oynuyoruz, bırak oynayalım’ dedim. Yirmi dakika bunu söyledim. ‘Bak ben vurursam sen gidersin,’ dedim. Hakikaten bir pozisyonda top aramızda kaldı. Bir yakaladım ben bunu, Süreyya gitti. Futbolda sakatlamak çok kolay, herkes herkesi isterse sakatlar. Ama ben yalvarıyorum, ‘Yapma,’ diye. Süreyya’yla biz zaten Genç Milli Takım’da da beraber forma giymiştik. O Eskişehir’den gelmişti, Oğün İzmir’den, ben Ankara’dan, kaleci Özcan İstanbul Vefa’dan. Antrenörümüz Sabri Kiraz’dı. Hepimiz arkadaştık yani. Saha dışında hiçbir zaman problemimiz olmazdı, her şey saha içinde kalırdı.”

Milli Takım denince İstanbul akla gelirdi

Genç Milli Takım günlerini anlatırken merakımızı çeken bir konuya temas ediyoruz. Ertan Adatepe Türk futbolu için çok önemli bir isim, fakat milli olma sayısı bu durumla örtüşmeyecek kadar az. Bunun sebebini soruyoruz, “Bir kez A milli olmanızı neye bağlıyorsunuz?” diyerek. “Milli Takım dendiği zaman İstanbul akla gelirdi ilk. Anadolu’dan bir-iki oyuncu seçilirdi. Beni alırlardı ama oynamazdım, çünkü Metin vardı. O zamanki Milli Takım’ı düşünabiliyor musunuz? Hilmi’ler, Lefter Ağabeyler, Metin, Kadri. Müthiş yani. Oralara girmek o kadar zor ki. Biz ancak yedek gidebiliyorduk o kadar oynadığımız halde.

sıra Ankaragücü Fener'i, Galatasaray'ı yenebilir ama çok farklı teraziler var. Fenerbahçe şu an kulüp, Ankaragücü daha takım. Bugün herkes Galatasaraylı, Fenerbahçeli doğuyor. Ankaragüçlü yok. Bugün ben Metin Oktay diyorum mesela, çikletlerden çıkardı fotoğrafları. O zamanki çocuklar kadroları ezbere sayarlardı, şimdi sayamıyorlar." Ankara'daki takım sayısının fazlalığını hatırlattığımızda devam ediyor Ertan ağabey: "Altı tane takım vardı. Biz herkesi yenebiliyorduk, ama bunlar hep gölgede kalıyordu. Daha ileri gidemiyorduk, şimdi de öyle. Hatta fark gitgide büyüyor. Kulüp olmak başka bir şey. Bence Türkiye'de en iyi kulüp

Fenerbahçe. Galatasaray daha yeni gelmeye çalışıyor. Beşiktaş stadı emaneten aldı, büyüteceğim falan diyor."

Seyircinin kalitesi bozuldu

Taraftarın ilgisinin zaman içinde sanki azaldığını söyleyince onaylıyor bizi: "Çok azaldı. Neden azaldığını da söyleyeyim size, eskiden altı tane takım vardı. Şu gördüğün 19 Mayıs Stadı müthiş dolardı. Herkes de gelirdi. Şimdi seyircinin kalitesi bozuldu. Ben gitmiyorum maça iki senedir. Hoş bu kalite İstanbul'da da bozuldu. Fenerbahçe, Beşiktaş, Galatasaray taraftarları beraber otururdu. Sağda Beşiktaş, ortada Fenerbahçe, solda Galatasaray yan yana oturuyorlardı. Herkes de tezahürat yapıyordu, kavgaya gürültü olmaksızın. Bu çok önemliydi. Şimdi bu bozuldu mesela. Şimdi maça gittiğim zaman futbol seyircisinden rahatsız oluyorum. İngiliz lig maçlarını görünce bayılıyorum. Herkes el ele, kol kola. Beş sene sonrasında kombine bilet satıyorlar. Bizde kombine alanlar bile mağdur oluyor. Kombine almışsın ama bir bakıyorsun adamın biri senin yerinde oturuyor. Polise söylüyorsun, 'Ben karışmam' diyor. Kim karışacak, yerine oturabilmek için kavgaya mı edecek yani? Adam ailesiyle gelmiş, bir daha kombine alır mı?" Hangi ligleri takip ettiğini merak ediyoruz Ertan Ağabeyin. "İngiltere" diyor çok net bir biçimde ve ekliyor: "İngiltere liginin birinci sırada tutuyorum. Benim kuvvetli fiziğim vardı, topa da iyi vururdum. Belki o yüzden bana çok güzel geliyor. İngiliz Ligi olmazsa, İspanya, o da olmadı İtalya Ligi'ni takip ediyorum. Almanya Ligi dördüncü sırada. Bize benziyor çünkü."

Favorim Lefter Ağabeydi

Kimlerle oynarken zevk aldığını, sahada kimlerle beraber olduğunda mutlu olduğunu soruyoruz bu kez de. "Ben çok küçükken Beşiktaşlıydım. Beşiktaş Ankara'ya geldiğinde Bellevue Oteli'nde kalırdı. Önünde bağırırdık. Şükrü Gülesin, Hakkı Yeten çıkar, balkondan el sallardı, bize yeterdi. Taraftara bak. Sonra ben futbol oynamaya yeni başlamışım, Hacettepe beni denemek istedi. Beşiktaş'la burada oynayacaklar. Ben o kadroyu o zamanlar çikletlerden topluyordum. Eşref, Ali İhsan, Nusret üçlüsü mesela. Yirmi dakika oynattılar beni ama ben yirmi dakika sahada onları seyretmekten topa değemedim bile. Hacettepe de tabii beni bıraktı. Kazım Türresin vardı yönetici; ben Ankaragücü'ne gittikten sonra kafasını vuruyor yerlere, 'Yahu seni biz getirdik, niye gönderdik' diye. Ama oynayamadım ki... O zaman o çikletten çıkan insanlar bize ilah gibi geliyordu. Şimdiki de belki bugünkü çocuklara öyle geliyordu. O zaman yabancı da yok, hep Türk futbolcusu. Hiç kimseye özenmedim ama. Yani onlara özenerek futbol oynamaya başlamadım. Ama saha içinde gördüğüm en büyük yetenek Lefter Ağabeydi. Ben onu çok severdim, o da beni. Daha Fenerbahçe'ye gitmeden mesela Şenol-Birol iyi futbolculardı, hem de çok iyi arkadaşlık. O zaman futbolcular arasında dostluk müthişti. Şimdi de öyle mi bilemiyorum. Belki de o dönem bu kadar para dönmüyordu ortada, o yüzden dostluklar çok iyiydi." Aklımıza bu sefer de yaşadıkları komik bir prim öyküsü takılıyor, onu da teyit etmek istiyoruz. "Şeker Hilal'le Ankaragücü sahasında oynuyoruz. Kulüpte para yok, prim de veremiyorlar. Gol başı 5 lira dediler. 14 gol attık, 70 lira aldık. Maç uzasa belki 20 olacak. Zaten o dönem para konusunda hep sıkıntı olurdu. Ben Ankaragücü'nde takım kaptanıyım, prim almadan oynuyoruz. Bir gün çocukları topladım 'Ne yapacağız arkadaşlar?' diye sordum, 'Sen takım kaptanısın, yöneticilerle konuş' dediler. Yöneticilere gittim dedim ki, 'Biz ne zaman prim alacağız, on maçı geçti.' 'Ertan, şu an paramız yok,' dediler. Ziya Taner antrenörümüz, Ercan Taner'in babası. Yöneticiler dedi ki 'Ziya Hocaya veriyoruz bir tek.' Hemen gittim, 'Ziya Hoca biz para alamıyoruz ama size veriyorlarmış, o zaman sizin de almamanız gerekir' dedim. 'Ertan biz burada kira veriyoruz, bir anlamda mecburum' dedi. Bunun üzerine futbolcu arkadaşlarımı topladım, hâl böyleyken o antrenör bana 'Çık, maç kazan' diyebilir mi? Futbolcu arkadaşlarıma şöyle dedim: 'Arkadaşlar hepimizin transferi var. İsterseniz oynayın, isterseniz

oynamayın. Primi unutun, çıkacağız oynayacağız.' Biz o sezonu öyle bitirdik. Ercan Taner, Bahçeli'de doğdu. Ben onu kucağımda büyüttüm. Bir gün geldi 'Ertan Ağabey, ben spiker olabilir miyim?' dedi. 'Anlat bakalım palavradan bir maç' dedim. Başladı anlatmaya 'Olursun tabii, git TRT imtihanlarına gir' dedim. Onu çok seviyorum ama bir tek şeyi öğretememişim, çok bağırıyor. Bir lakabı var mıydı acaba Ertan Ağabeyin, merak ediyoruz. "King'di lakabım. Onu bana Candan takmıştı. O zamanlar İtalyanların Calcio mecmuasını takip ediyor. Golleri krokilerle falan gösterirlerdi. İtalyanların meşhur bir santrforları varmış, ona da King diyorlarmış. O da bana King lakabını takmıştı. Biz de onu mahcup etmedik herhalde." Ertan Ağabey'e tüm o koşullarda hayatını nasıl idame ettirdiğini soruyoruz. "Primlerimizde bir tek demin anlattığım dönem sıkıntı yaşadık. Onun dışında Ankaragücü ödemelerimizi düzenli yaptı. 1970'te bıraktım, ticaret yapmak hiç aklıma gelmedi. İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'ni bitirdim. Galatasaray'a gittiğim dönem Çemberlitaş'ta okudum. Dönünce kaydımı Ankara'ya aldırardım, Ankara'dan da mezun oldum. Ticaret de yapmıyorum, ne olursun? O zaman memuriyet yapacaksın. Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü hemen beni aldı. Daire Başkanı olarak görev yaptım ve oradan da emekli oldum."

Şimdiki idmanlar müthiş

Oynadığı dönemdeki en büyük eksiğin ne olduğunu soruyoruz bu büyük spor adamına. "Biz salı-perşembe idman yapardık. Bugün düşünebiliyor musunuz, haftada 4 saat idman yapan bir futbolcunun oynayabileceğini. Biz şimdiki idmanları yapmış olsaydık iki misli daha iyi oynarmışız. İdman yetmediği için biz kendimiz çalışırdık mesela. Herkes içeri girerdi, biz iki saat daha sahada kalırdık. İri vücutlu olduğum için bana idman zaten az gelirdi. Ağır idman yapmam lazımdı. Ben de kendim telafi ederdim onu. Şimdiki futbolcular çok şanslı. O kadar iyi ve çeşitli idman yapıyorlar ki. Rıdvan Dilmen bana bir defa dedi ki, 'Ertan Ağabey siz bu zamanda olsa oynayamazdınız. Metin Ağabey de oynayamazdı.' Ona, 'Sen Metin Ağabeyini hiç gördün mü? Metin ceza sahası içinde her topu gol yapardı. Ona şimdiki gibi 6-7 idman verseydin, çok daha müthiş olurdu,' dedim. Turgay Şeren'in kalede idman yaptığını hiç görmedim. İdmanda hep santrfor oynardı. Bu kimin eksiği? O zamanki antrenörler ve Türkiye şartlarının. O tarihlerde dışarı çıktığında 5-6 gol yiyiyordun. Şimdi kondisyonu bile yakaladık Avrupa'yla.

Tabii milli maçlar da azdı. Ara sıra bizi de gol kralı olmuş diye çağırırlardı fakat oynama şansımız çok azdı. Ben Genç Milli Takım ve Ordu Milli'de oynadım, ama A Milli şansını çok yakalayamadım." Şu anki durumu nasıl bulduğunu soruyoruz. "Şu anda ben gol kralı olsam, Milli Takım'da oynardım. Hem dış temas fazla hem de iyi oynayanı zaten takıma alıyor Fatih. Biz o şansı yakalayamadık. Benim gibi çok arkadaş böyleydi. Zeynel mesela, 'Rüzgârın oğlu' müthiş sol açık... Oynamıyor. Hilmi Ağabey oynuyor orada. Kadri var, Lefter Ağabey var, nasıl oynayacak?"

Ankara şampiyon çıkaramaz

Ankara'nın futboldaki yerini nasıl gördüğünü sorduk, aynı samimiyetle devam ediyor: "Ankara hiçbir zaman şampiyon çıkaramaz. Sebebi çok basit, bir kere Nurettin Çamlıklı yönetimdeyken sordu, 'Biz nasıl şampiyon oluruz' diye. Üç şey var dedim. Bir para, iki hakem, üç basın. 'Şimdi parayı anladım da, hakemle basını anlayamadım,' dedi. Dedim ki, hakem müessesesi paradan sonra gelir. Hakemler isterse bizi şampiyon yaparlar. Ama bunu yanlış anlamayın. Bu hakem desteğini siz saha içinde samimi olursanız, onlara yardımcı olursanız alırsınız. Ulusal basın da bizi desteklerse o zaman gideriz dedim. İşte en basiti Sivasspor çok iyi gidiyor, basın yine de çok ilgi göstermiyor. Ama bana sorarsanız Ankara'dan bir şampiyon çıkması mümkün değil. Bir ara Trabzonspor kırmıştı bunu, o kadar. Örneğin İzmir'den takım kalmadı ligde. Ama tabii başka faktörler de var. Geçenlerde Cemal Aydın söylemiş, Ankaragücü'nün bütçesi 8 milyon dolar. Fenerbahçe'nin bütçesine bakınca durumu anlıyorsunuz. Ara

Sonuçta onlar da iki ayaklı. O zamanlar biz yapamıyormuşuz, onlar idmanı çok yapıyorlarmış demek ki. Aynı zamanda malzeme konusunda da sıkıntı yaşıyorduk. 19 Mayıs Stadi'nda bir gün gece maçı yapılacak. O tarihte Vahap Özaltay Ankara'da iki takımı karşı karşıya getirecek ama Ankara'da ışıklandırma yok. İtfaiye arabalarını getirdiler, farlarını duvara vurdurup öyle aydınlatıldılar sahayı. Ayağımda kötü lastik beyaz bir ayakkabı var. Onu siyaha boyayayım bari dedim. Gittim siyah boya aldım, kendim boyadım. Şartlar çok zordu tabii o zaman. Bir tane ayakkabımız var. Ben ayakkabılarımı maçtan sonra eve götürür, yıkar, temizler, domuz yağıyla yağlardım. Bir hafta sonraki maça kadar öyle beklerdi. Ayakkabıyı çamurlu sahadan sonra temizlemezsen kaskatı olurdu, giyemezdin bir daha."

Deparda kimse geçemezdi

İzleyemeyenler için sahada nasıl bir oyuncu olduğunu tarif etmesini rica ediyoruz bu kez de Ertan Ağabeyden. Gülererek anlatmaya devam ediyor: "Ben oynarken öyle tek santrfor gibi oynamazdım. Forvet arkası gibi oynardım. Vücut itibarıyla çabuk değil, ama süratliydim. Bir çabuk vardır Rıdvan Dilmen gibi, bir de süratli vardır. Depara kalktığımda beni kimse geçemezdi. Ama kısa mesafede çabuk değildim. Onun idmanını bana kimse yaptırmadı. Yaptırsaydı belki kısa mesafede de çabuk olacaktım. Şimdilerde bana benzeyen kim oynuyor bilemiyorum ama mesela Alex gibi diyebilirim. Forvet arkasından gelerek gol atan bir oyuncuydum. Gol kralı olduğumda da direkt santrfor değildim. Penaltıları falan da atmazdım. Candan atardı onları. Penaltı kullansaydım belki o sayı da daha yüksek olurdu." Bazen de seyrederken kendini tutamadığından bahsediyor Ertan Ağabey. "O sahalarda, o ayakkabılarla, o topa öyle mi vurulur dediğim çok olur" diyor. Bunun sebebinin de çalışmamak olduğunu söylüyor. İdman bitince herkesin hemen içeri girmesini anlayamadığını özellikle vurguluyor. "Sabri Kiraz duvara yuvarlak çizerdi, Metin de çalıştı öyle. 1000, ertesi gün 1100 kere topu o daireye vururduk. Basketçiler şimdi aynısını yapıyor. Ne kadar çok çalışırsan o kadar daha iyi atarsın. Çok tekrar önemli. Ben idmanı çok severdim, bazısı idmanı sevmez. Ama maalesef yeteneğimin yüzde 100'ünü kullanamadım, yüzde 60'ta kaldım." Attığı en güzel golün Galatasaray'a transferine neden olan gol olduğunu belirtiyor büyük golcü. "Şimdi İngiliz liglerinde çok atıyorlar o goller."

Hareketli dönen bir topa gelişine vurdum. İç demire vuran top geri geldi, Turgay göremedi bile topu." Ertan Ağabeyle başkenti konuşuyoruz sonra. Ankara'da olmaktan ve yaşamaktan memnun olduğunu belirtiyor. Son on senedir neredeyse İstanbul'a gidemediğini belirtiyor. Ama dostlarını görmeye geleceğini eklemekten de edemiyor. Bu arada onların arasında olduğumuzu öğrenmek sevindiriyor bizi. Ertan Ağabey yazılarını da çok uzun süredir Marmaris'te geçiriyor.

Neredeyse 25 senedir aynı biçimde, karavanında. Futbolun son halini soruyoruz, Adatepe nasıl görüyor acaba? "Futbolda şimdi daha çok pres var, daha çok koşuyorlar. Biz daha rahattık o anlamda. Presli futbol oynamak zordur. Futbolu bırakmaya yakın İstanbul'da bir Galatasaray maçı oynadım mesela, ayağıma top değmeden 5-0 oldu maç. Galatasaray o zaman onu oynuyordu. Top Galatasaray takımında, bakıyorsunuz ben bomboşum. Aslında ben boş kalmayacağım, Galatasaraylıları kovalamam lazım. Bana top geliyor, Galatasaray'dan üç kişi benim yanımda. Şimdi o anda benim gördüklerimin çok daha fazlası oynanıyor. Şimdiki idmanların neticesinde kuvvet ve direnç arttı. Bu da haliyle oyuna yansıyor." Yeni futbolcu adaylarına da söyleyecek sözü var Ertan Ağabeyin: "Futbolculuk artık meslek oldu. Doktor nasılsa futbolcu da öyle. Nasıl doktor gidip sabah ameliyatını yapıyorsa futbolcu da aynı. Kimse meslek değil diyemez. Ben futbol oynarken her sezon başı tırnağım battığı için iki hafta top oynayamazdım. Çünkü yazın tatil yapardım, gelip sıkı ayakkabıyı giyince, topa da vurduğum anda tırnak batardı. Hiç kimse bana 'Pedikür yaptır' demedi. Şimdi ben merak ediyorum, acaba pedikür yaptıran futbolcu var mı? Bu ayıp değil ki, futbolcu da bakmalı kendine, özen göstermeli. Eskiden futbol oynayan okuyamazdı. Cahil insanlar futbolcu olurdu. Ben nadir bitirebilenlerdenim. Ben eşimi istediğim zaman, futbolcuyum diye vermek istemediler. Şimdi öyle mi? Ama futbolcu kendini de yetiştirmeli. Kendine iyi bakacaksın, gıdanı alacaksın, idmanı iyi yapacaksın. Her idman sonrası nerede oynuyorsan ona göre tekrar, ekstra idman yapacaksın. Çünkü sezon sonunda

para kazanacaksın. Ben şimdi oynuyor olsaydım çok para kazanırdım. Çünkü idmanı, futbolu, gol atmaya seviyordum. Meziyetim vardı, kuvvetliydim. Hâlâ aynı şekilde yaşıyorum. Mesela içkim, sigaram yok. Sporunun hayatının da sporcu gibi olması gerekli bence." Ertan Ağabeyin söylediklerine hak vermemek elde değil. Çünkü karşımızda söylediği yaştan en az on-on iki yaş daha genç görünen bir fizik ve bununla yoğrulmuş müthiş de bir olgunluk var. Her dem taze golcü Ertan Adatepe sanki bugün çıkartsanız gollerine kaldığı yerden devam edecek gibi.

Futbol ve medya konusunu nasıl değerlendiriyor Ertan Ağabey acaba? "Ben yıllarca futbol oynadım, kendimi hiç seyretemedim. Televizyon yok, rahmetli annem hiç bilmiyor. Ben maçımı tekrar tekrar seyreteydim çok daha iyi olurdu. Hatamı, eksikimi gördüm çünkü. Biz maçlarımızı sinemalarda, Ziraat Bankası programında seyrederdik. O zaman maç bitiyordu, bitti. Hatalı mı gol yedik, sistemde mi bir hata var, bilemiyordun ki. Bu arada TV'deki eleştirileri de olumlu buluyorum. Keşke ben oynarken televizyon olsaydı da beni de eleştirselerdi." Ertan Adatepe'ye son sorumuz, "Futbol oynadığınız, futbolcu olduğunuz için mutlu musunuz?" oldu. Cevabı gülümseyerek verdi yine: "İyi ki oynamışım, benim dünya tatlısı dostlarım oldu. Ben top oynamasaydım, çok param olsaydı, bu dostluğu kazanamazdım. Parayla kazanılmaz dostluklar. Şu anda yetmiş yaşındayım ve jenerasyonum beni çok sever. Sevilme de önemlidir. Düzgün insan, adam gibi adam diyorlar ya, ben hep öyle olmaya gayret ettim. O yüzden de kimseyle bir sorunum olmadı. Herkes beni nasıl severse, ben de herkesi severim." Teşekkür ediyoruz Ertan Ağabeye ama bizi bırakmıyor ki, "Buraya kadar gelmişsin yemek yiyeceğiz beraber,"

diyor. Saygı duyuyoruz, susuyoruz. Tenis Kulübü'nde çalışan arkadaşlar da pervane oluyor etrafımızda. Her şeyin farkındayız aslında, onlar Ertan Ağabeyle iki dakika sohbeti bile kazanç bellemişler, ne güzel! Vedalaşırken sanki kırk yıllık dostunu yolcular gibi Ertan Adatepe. Karşılarkenki gibi... Öylesine samimi, öylesine sahici. Gitmeden tembih etmeyi unutmuyor: "Ankara'ya geldiğinde mutlaka bekliyorum yine." Başkentten ayrılırken rüzgâr şehrin sokaklarındaki pudra şekerini oradan oraya süpürüyor. Bu görüntünün ortasında bir roman kahramanı gibi çevreyi gözlerken, Ertan Ağabeyle sohbetimizden bir cümleyi anımsıyorum: "Benim dünya tatlısı dostlarım oldu." Sessizce gülümsüyorum... ■

Futbolun asma kilidi

Takımlarının oynadıkları oyunun "ışılıklı" olması ayrıca kıymetlidir elbette ama parlak olmasa da işe yarayan bir taktiğin peşinden gitmek de kabul edelim ki ayrıca bir maharettir. İşte bugün Helenio Herrera isminin de futbol dünyasında hâlâ bir yeri varsa bunun arkasında sadece kazandığı kupaların değil, belki de onlardan çok daha önemlisi yarattığı taktiğin, "catenaccio"nun payı vardır. Çünkü o, oyunun seyrini değiştiren adamlardandır.

Herrera'nın elindeki malzemeyi kendi futbol felsefesiyle harmanlamadaki büyük başarısı "catenaccio"yu ortaya çıkardı. İtalyan futbolunun yapısal özelliklerini çok iyi analiz eden, kendi takımının sınırlarını da net şekilde ortaya çıkaran "Sihirbaz", duvar gibi sağlam bir defans yapısını, hızlı kontratak futboluyla birleştiren zaferler birbirini ardına geldi.

Futbolun özü karışıktır. Yetenek, şans, keramet, ilahi adalet, çalışma, kondisyon, inanç, mücadele, teknik... Metafizik ve rasyonalitenin bu kadar iç içe geçmiş olması belki de bu oyunu bu kadar "büyülü" yapar. Aslında oyuna içerik olan tüm "metafizik" unsurların tam tersine işaret eden her şeyi "taktik" olarak özetlemek mümkündür. İyi bir taktik, sağlam bir kurgu, manalı bir sahaya yayılma planı oyunun gidişatı üzerinde temel derecede öneme sahiptir. Bu yüzden iyi taktisyenler aradan on yıllar da geçse unutulmazlar. Takımlarının oynadıkları oyunun "ışılıklı" olması ayrıca kıymetlidir elbette ama parlak olmasa da işe yarayan bir taktiğin peşinden gitmek de kabul edelim ki ayrıca bir maharettir. İşte bugün Helenio Herrera isminin de futbol dünyasında hâlâ bir yeri varsa bunun

arkasında sadece kazandığı kupaların değil, belki de onlardan çok daha önemlisi yarattığı taktiğin, "catenaccio"nun payı vardır. Çünkü o, oyunun seyrini değiştiren adamlardandır...

İspanyol, Arjantinli, Faslı, Fransız...

Kendisi daha sonra gerçek doğum yılının 1916 olduğunu söylese de doğum yılı kayıtlara 1910 olarak geçen Herrera, hayata gözlerini Arjantin'in başkenti Buenos Aires'te açtı. İspanyol bir çiftin çocuğu olan Helenio, ailesinin o henüz dört yaşındayken dönemin Fransız kolonisi Fas'ın Kazablanka şehrine göçmesiyle, Fransız vatandaşı da oldu. Bir marangoz olan babası, önceki üç oğlunu kaybettiğinden, dördüncü oğluna çok büyük sevgi duyuyordu. Böylece futbol aşkını rahat rahat geliştiren Helenio, Roches Noires takımında kendine yer bulmaya başladı. Bir savunma oyuncusu olarak yavaş yavaş sıvırlan genç futbolcu, 1931-32 sezonunda Racing Casablanca takımına geçti. Sezon sonunda Paris'e giden ve CASG Paris takımında forma giymeye başlayan

Helenio için yeni bir sayfa açılmış oluyordu. Bir yandan Citroen'de çalışıp bir yandan futbol oynamaya devam eden Herrera, Stade Français'de gösterdiği başarılı performansın ardından FCO Charleville takımına transfer oldu. 1937'de Excelsior Roubaix, 1939'da ise Red Star Paris takımlarının formasını giyen futbolcu, burada milli takıma kadar yükseldi. 1942'de ise Fransa Kupası'nı kazanan ekibin içinde yer aldı. Gösterişsiz, sade oyununa, yerinde müdahaleleri ve oyun okumadaki başarısını da ekleyen Herrera, iyi bir savunma oyuncusunda bulunması gereken özellikleri taşıyordu. Bundan sonra Stade Français'e dönen, EF Paris-Capitale ve Puteaux takımlarında da oynayan Herrera, dizinden geçirdiği sakatlık bir türlü tam olarak düzelmeyince futbolu bırakmaya karar verdi ve Stade Français'de kısa bir süre oyuncu-menajer olarak görev yaparak teknik adamlıkla tanıştı.

İspanya futboluna atılan imza

1945-1948 arasında Stade Français'i çalıştırırken bir yandan da Fransa

Gerçek bir öncü

Herrera, bir teknik adamın takımı üstünde en üst düzeyde hâkim olmasının da hemen hemen ilk örneklerindendi. Oysa dönem, teknik adamların değil yıldız futbolcuların dönemi. Takımlar ilk on birin yıldızı kimse o futbolcunun adıyla anılıyordu. Ne var ki, özellikle futbolcu psikolojisi üzerindeki etkileyici konuşmaları, disiplini her şeyin önüne koyan tavırlarıyla (lakaplarından birisinin "Futbolun Hitler'i" olduğunu eklemeyen!) birleşince 60'lı yıllar boyunca bunun tam tersi oldu ve görev aldığı her takıma "Herrera'nın takımı" dedirtmeyi başardı. Futbolcuların yemesiyle, içmesiyle yakından ilgilenen (içkiyi, sigarayı, abur cubur yemeyi yasaklayan) ilk teknik adamlardan olan Herrera, ayrıca taraftarın oyun içindeki öneminin de gayet farkındaydı. Taraftar için "12. adam" lafını ilk kullanan teknik adamlardan olmasının yanı sıra günümüzde sadece İtalya'nın değil, dünyanın en ateşli taraftarlarından olan "Ultras" hareketinin serpilip gelişmesinde de bizzat yer almıştı.

Milli Takımı'nın tek seçiciliğini yürüttü (1946-1948). Herrera, 1949'da rotasını İspanya'ya çevirdi. Real Valladolid'de başlayan İspanya serüveni, kısa sürede Atletico Madrid'e uzandı. Önceleri çok eleştirilse de 1950'de ve 1951'de kazanılan şampiyonluklarda H.H. imzası vardı. Atletico'yu İspanya'nın sayılı takımlarından birisi haline getirse de 1953'te bir Malaga mağlubiyetinin ardından görevine son verildi. Herrera'nın Madrid'den intikamı ağır oldu. Ligin dibine demir atan Malaga, Real Madrid'i 6-0'lık inanılmaz bir galibiyetle yenmeyi başarıyordu. Ancak Malaga'yla da fazla çalışma imkanı bulamayan H.H., o sezon Deportivo La Coruna'yı küme düşmekten kurtararak ustalığını bir kez daha ispatladı. Galiçya'dan sonraki durak ise Endülüs'tü. 1953'ten, 1957'ye kadar Sevilla'nın başında kalan Herrera, yarattığı sürekli yukarıları zorlayan takımla kulüp tarihinin en başarılı teknik adamlarından birisi oldu. 1958-1960 arasında çalıştırdığı Barcelona'da ise kariyerine yeni kupalar ekleyecekti. 1959 ve 1960'ta üst üste "üçleme" yaparak kazanılan lig şampiyonluğu, İspanya Kupası, o zamanki adıyla Fuar Şehirleri Kupası. Özellikle futbolcularla kurduğu güçlü bağ sayesinde gittiği her takıma, "takım ruhu"nu kazandıran "Sihirbaz" bir kez daha çalıştırdığı takıma damgasını vurmaya başlamıştı.

Herrera, Inter, Catenaccio Yenilmez Üçlü!

1960'a gelindiğinde artık dünyanın sayılı teknik adamlarından birisi olan H.H., Barcelona'nın başındayken Fuar Şehirleri Kupası'nda elediği ve yeni bir atılım peşindeki Inter'le anlaşip İtalya'nın yolunu tuttu. Böylece 1960'lı yıllar boyunca tüm dünyanın bir yandan çekinerek, bir yandan eleştirerek ama esas olarak hayranlıkla izlediği birliktelik başlamış oldu. Herrera'nın elindeki malzemeyi kendi futbol felsefesiyle harmanlamadaki büyük başarısı "catenaccio"yu ortaya çıkardı. İtalyan futbolunun yapısal özelliklerini çok iyi analiz eden, kendi takımının sınırlarını da net şekilde ortaya çıkaran "Sihirbaz", duvar gibi sağlam bir defans yapısını, hızlı kontratak futboluyla birleştiren zaferler birbirini ardına geldi. 1963'te lig şampiyonluğu, 1964'te Avrupa şampiyonluğu, Kıtalararası Kupa

şampiyonluğu, 1965'te lig şampiyonluğu, Avrupa şampiyonluğu, Kıtalararası Kupa şampiyonluğu, 1966'da lig şampiyonluğu... Ne var ki her güzel şey gibi bu müthiş birlikteliğin de sonu vardı. 1968'de takımın doping yaptığı iddialarının ortaya atılmasıyla görevinden ayrılan Herrera, Roma'nın başına geçti. Doping iddialarına cevabı 1969'da başkent temsilcisiyle de İtalya Kupası'nı kaldırarak verdi. 1973'te bir kez daha Inter'in başına geçen teknik adam, bu kez dikiş tutturmayı başaramayınca 1974'te emekliliğini ilan etti. Fakat futbol sevgisini bastırması pek mümkün gözüküyordu. Dört yıllık aradan sonra Rimini ile kulübe geri

1946-48 yılları arasında Fransa'yı, 1959-1962 arasında İspanya'yı, 1966-67'de ise İtalya'yı çalıştırarak bu üç büyük futbol ülkesinin milli takımlarında görev yapan tek teknik adam olan H.H., sadece oralarda değil, futbol dünyasının tamamında silinmez bir iz bıraktı. Kimileri tarafından futbolu çirkinleştirdiği gerekçesiyle eleştirilse de oyunun "rasyonalitesini" çok iyi kavramış bir futbol adamıydı.

dönen H.H., 1979-1981 arasında bir kez daha Barcelona'nın teknik direktörü olarak görev aldı. Bu seferki gelişinde ise sadece İspanya Kupası'yla yetinmek zorunda kaldı ve Barcelona macerasının ardından teknik adamlık sayfasını tamamen kapatarak ölümüne kadar yaşayacağı Venedik'e yerleşti. 9 Kasım 1997'de geçirdiği kalp krizi Helenio Herrera'nın hayata vedası oldu. 1946-48 yılları arasında Fransa'yı, 1959-1962 arasında İspanya'yı, 1966-67'de

İyi oynamak değil, kazanmak

Herrera'nın futbolcularla arasında geçen birçok ilginç diyalogun hepsine yer vermek pek mümkün olmasa da bir-iki örnek, oyuncularla ilişkisini göstermesi açısından yerinde olabilir. Inter'deyken gittikleri bir Roma deplasmanı öncesinde oyunculardan birisi "Roma'yla iyi bir maç yapmaya geldik" dediği için Herrera tarafından cezalandırılır. Zira Herrera'nın futbolcularından kurnalarını istediği cümle "Roma'ya kazanmak için geldik"tir!

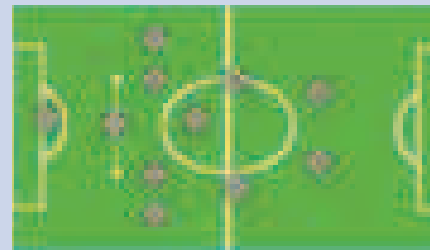
Stade Français'i çalıştırdığı dönemde ise maç günü takımın önemli bir oyuncusu 38 derece ateşi olduğunu, sahaya çıkacak durumda olmadığını söyler. Cevap H.H.'ye yakışır tarzdadır: "38 derece mi? Harika. Birçok atlet, önemli dereceleri böyle ateşliyen elde etmiştir."

ise İtalya'yı çalıştırarak bu üç büyük futbol ülkesinin milli takımlarında görev yapan tek teknik adam olan H.H., sadece oralarda değil, futbol dünyasının tamamında silinmez bir iz bıraktı. "Sihirbaz", kimileri

tarafından aşırı defansif oyun anlayışıyla başarıya ulaşan bir sistemin yaratıcısı olduğu için futbolu çirkinleştirdiği gerekçesiyle eleştirilse de oyunun "rasyonalitesini" çok iyi kavramış bir futbol adamıydı. Kabul edelim, futbol biraz da en azından çözülünceye kadar herkesi şaşırtan büyük taktikler yüzünden güzel değil mi? ■

Günümüz futbolunda özellikle ofsayt taktiğinin yoğun olarak kullanılması ve savunmada "libero"nun ortadan kalkmasıyla birlikte geçerliliği kalmayan "catenaccio", İtalyancada "asma kilit" anlamına geliyor. Sistemin özü basit: "Çok iyi savunma yap, kanat oyuncularını etkili kullan, kontratakları sonuçlandıracak iyi son vuruşçulara sahip ol! Bu sayede atılan bir gol, maçı kazanıp kupaları toplamak için yeterli olabilir."

Esas olarak Avusturyalı Karl Rappan'ın "verrou" (zincir) sisteminin geliştirilmiş hali olan Herrera'nın catenaccio'sunda, dörtlü savunmanın arkasında "süpürücü" olarak görev yapan libero ve geriden atılan uzun toplarla hızla hücumla çıkan savunma kanatlarının ve gerçek "haf"ların rolü büyüktü. 1-4-4-1, 1-4-3-2 ya da 1-4-1-2-2 dizilişleriyle sahaya yayılan takım maç boyunca oyun

Sihirbazın itirafı!

disiplininden taviz vermiyor, yakaladığı sayılı pozisyonları da golle sonuçlandırınca, bir tür "gol atıp üstüne yatma" anlayışıyla rakibin maça olan tutkusunu baltalıyordu. Sistemin oyundaki yaratıcılığı baltaladığı, "sevimsiz" hali de başka gerçektir elbette. Nitekim bizzat sistemin mucidi Herrera, 1967'deki Avrupa Kupası finalinden sonra bunu açıkça itiraf edecekti sanki. Final

maçında Celtic karşısında henüz 8. dakikada bulduğu penaltı golüyle öne geçen Inter, karşılaşmanın büyük bölümünü de önde götürdü. Ne var ki 63. ve 85. dakikalarda yediği gollerle kupayı kaybetti. İlginç olan ise iki gol atan Celtic'in kırktan fazla gol girişimi olmasıydı! Herrera maç sonrasında rakibi tebrik ediyordu: "Celtic kazanmayı hak etti. Galibiyetleri sporun başarısıdır."

Hasan Kabze

Risk aldım ve başardım

Galatasaray'da hep kritik gollerin oyuncusu oldu. 2005-06 sezonunda Beşiktaş'a attığı iki golle takımına şampiyonluğu getiren adamdı. Ancak bu sezonun başında Feldkamp tarafından "istenmeyenler" listesine konulunca kariyeri açısından çok önemli bir karar alarak Rusya'da Rubin Kazan takımının yolunu tuttu.

Oyuncuların sıçrama yapmak için risk almaları gerektiğini söylüyor ve ilk onbirde oynamaya başlayarak özgüvenini kazandığını anlatıyor. Yakın vadede Milli Takım'ın Euro 2008 kadrosunda yer almayı, ileride ise İspanya'da oynamayı hedefliyor.

 Mazlum **Uluç**

▼Galatasaray'da ilginç bir çizgin vardı. Hep yedek golcü olmana rağmen şans bulduğun hemen hemen her maçta golünü attın. Ama hat-trick yaptığın bir maçın ardından bile ilk onbirde oynatılmadın. Genellikle bu tip durumlarda oyuncular isyan eder ama sen hiç sesini çıkarmadın.

Galatasaray dönemimin benim açımdan başarılı olduğunu düşünüyorum. Şans geldiğinde bunu değerlendirmek, ancak mükâfatını görmemek tabii ki zor bir durum. Bazı şeyleri dışa vurmuyorsunuz ama içinde mutlaka bir şeyler yaşıyorsunuz.

Bir teknik direktör bir oyuncu için olumsuz düşünüyorsa, bu düşüncüyü olumluya çevirmek futbolcunun elinde olan bir şey. Ancak bunun için bir süreye ihtiyaç var. Feldkamp'ın hakkımdaki düşüncelerini olumluya çevirecek bir fırsatım olmadı.

▲Galatasaray dönemimin benim açımdan başarılı olduğunu düşünüyorum. Büyük bir kulüpte futbol oynadığımı farkındaydım ve kendimi sürekli hazır tutmam gerektiğini biliyordum. Bu nedenle de çok çalışıyordum. Şans geldiğinde bunu değerlendirmek, ancak mükâfatını görmemek tabii ki zor bir durum. Bazı şeyleri dışa vuruyorsunuz ama içinizde mutlaka bir şeyler yaşıyorsunuz.

▼Neler hissediyor insan böyle durumlarda, ne gibi sıkıntılar yaşıyor?

▲Hangi işte olursa olsun hak ettiğiniz

düşünmediğini söyledi.

▼Feldkamp seni çok fazla tanı mıyordu. Kampda da fazla izleme fırsatı bulamamıştı. Seni istemediğine hangi kriterlere göre karar verdi? Çünkü sen bir sezon önce Beşiktaş'a attığın kritik gollerle Galatasaray'a şampiyonluğu getiren oyuncu olmuştun.

▲Feldkamp'ın hangi kriterlere göre karar verdiğini gerçekten bilmiyorum.

Kalmak için direnmedim

▼Peki, Kalli'nin seni istemediğini öğrenince kalmak için direndin mi?

▲Hayır, hiç direnmedim açıkçası. Eğer bir teknik direktör bir oyuncu için olumsuz düşünüyorsa, bu düşünceyi olumluya çevirmek futbolcunun elinde olan bir şey. Ancak bu süre 10-12 günlük bir kamp dönemi olarak düşünülemez. Kamptan döner dönmez bana direkt gitmemi söylediler. O kamp döneminde doğru dürüst bir maç oynamadı ve kendimi gösterme şansım olmadı. Yani Feldkamp'ın hakkımdaki düşüncelerini olumluya çevirecek bir fırsatım yoktu. Sonuçta böyle bir durumla karşılaştım ve Galatasaray'dan güle oynaya gitmedim yani. Vermiş

oynamadığım için İngiltere yolu zaten bana kapalıydı. Onun dışında Almanya'dan teklifler geldi ama ben bu tekliflerden önce Rubin Kazan'la anlaşmışım.

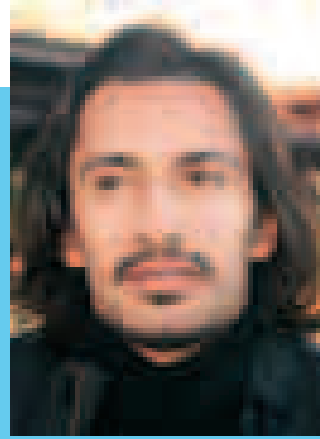
Beni Kurban Berdiev istedi

▼Bu da ilginç bir transfer aslında. Rubin Kazan seni nerede izleyip beğenmiş?

▲Rubin Kazan'ın Teknik Direktörü Kurban Berdiev daha önce Süper Lig'de Gençlerbirliği'ni çalıştırmış bir futbol adamı. Türk futbolunu yıllardır takip ediyor ve buradan Rusya'ya oyuncu götürmek istiyormuş. Birkaç oyuncuyu izlemek için Türkiye'ye geldiğinde gözüne ben çarpmışım. Galatasaray'da böyle bir problemim olduğunu duyunca da hemen devreye girip transferimi gerçekleştirdi. Bu transfer için bizzat İstanbul'a gelip benimle görüştü.

▼Oyuncunun beslenme kaynaklarından birisi de gördüğü ilgi ama Türk medyası Rusya Ligi'ne, dolayısıyla da Hasan Kabze'ye çok fazla ilgi göstermiyor.

▲Ben Rusya'ya gittim ama neticede bir Türk futbolcusuyum ve

Rubin Kazan'ın Teknik Direktörü Kurban Berdiev daha önce Süper Lig'de Gençlerbirliği'ni çalıştırmış bir futbol adamı. Oyuncuyu izlemek için Türkiye'ye geldiğinde gözüne ben çarpmışım. Bu transfer için bizzat İstanbul'a gelip benimle görüştü.

Kazan Müslüman bir şehir olduğu için Türklere büyük ilgi gösteriyorlar. Zaten Galatasaray'ı herkes tanıyor. Galatasaray'dan gelen bir oyuncuya da çok daha farklı bir gözle bakılıyor. Tataristan'a gelen ilk Türk futbolcu olmam da bir avantaj.

şeyler verilmediği zaman huzursuz olursunuz. Bu hem normal yaşantınızı hem de meslek yaşantınızı olumsuz etkiler. Ama bu etkileri en aza indirdiğiniz ölçüde başarılı olursunuz. Ben de bunu yapmaya ve Galatasaray'da başarılı olmaya çalıştım.

▼Bir yandan da Galatasaray'dan ayrılmayı düşünmedin. Ne umuyordun o süreçte?

▲Yeteneklerime güvendiğim için Galatasaray'dan ayrılmamıştım. Başarılı olmamın sebeplerinden biri de buydu. Eğer "Ben bu takımda oynayamam" diye düşünseydim çoktan kaybetmiş olurum. Ama hep olumlu düşündüm ve bu nedenle şans bulduğum her

maçta görevimi yaptım.

▼O dönemde bir çok teknik direktörle çalıştın değil mi?

▲Evet. George Hagi döneminde Galatasaray'a gelmişim. Hagi döneminde gerçekten de iyi bir performans göstermişim. Ardından takımın başına Eric Gerets geldi. Onunla da iki yıl çalıştım. Ama Feldkamp geldikten sonra kamp döneminde beni takımda

olduğum karar da yurtdışında oynamak yönündeydi. Rubin Kazan'dan teklif geldiğinde enine boyuna düşündüm ve Rusya Ligi'ne gitmeye karar verdim.

▼Galatasaray seni ve Necati'yi gönderdikten sonra golcü transferi yaptı. Bu durumu nasıl değerlendiriyorsun?

▲Demek ki bizden çok fazla randıman alamadılar ve hedeflerine daha uygun gördükleri bir oyuncuyu transfer ettiler.

▼Her şeye rağmen Bursaspor maçında Galatasaray tribününde arkadaşlarının ve eski takımının yanındaydın. Arada bir kırılganlık yok sanırım.

▲Kesinlikle yok. Zaten Galatasaray'da bulunduğum 2.5 yıl içinde ne yöneticilerle ne takım arkadaşlarımla ne de taraftarla herhangi bir problem yaşadım. Taraftar beni hâlâ seviyor. Karşılaştığım birçok insan "Seni yeniden burada görmek istiyoruz" diyor. Bu da benim Galatasaray'da bir şeyleri başardığımı göstergesi olmalı.

▼Senin hayalindeki ligin İngiltere olduğunu biliyoruz. Ama Rusya Ligi'ne Rubin Kazan'a gittin. Bu çelişkili bir durum değil miydi? Rusya Ligi çok da göz önünde bir futbol platformu değil.

▲Elbette ben de İngiltere'de oynamayı çok istiyordum. Ancak İngiltere'nin yabancı oyuncu transferiyle ilgili milli olma kriteri var. A Milli Takım'da çok fazla

ülkemin bayrağını tribünlerde gördüğümde çok mutlu olan bir insanım. Öncelikle kendimden ziyade Türk futbolunu temsil etmek üzere Rusya'ya gittim. Ortaya koyduğum performansla, Türk futbolcusunun yurtdışında da bazı şeyleri başaracağını ispatlamaya çalışıyorum. Gittiğim şehirde her maçına 100 civarında Türk seyirci geliyor ve tribünlerde Türk bayrağı açılıyor. Bu benim açımdan büyük bir mutluluk. Yurtdışında oynayan futbolcularımızın sayısı iki elin parmaklarını geçmezken, benim gibi oyunculara biraz daha fazla ilgi gösterilmesi gerektiğini düşünüyorum.

▼İlgisizlik moral bozucu oluyor mu? Mesela Tolga Seyhan, Shakhtar Donetsk'ten geri dönerken, bu ilgisizliğin, verdiği dönüş kararında önemli rol oynadığını söylemişti.

▲Galatasaray gibi çok büyük bir camiadan ayrılıp Rusya Ligi'ne gitmek, çok daha farklı bir kültüre ve futbol mantalitesine alışabilmek öyle kolay bir iş değil.

Rusya Ligi'nde 2 ay oynadım ve çok da iyi işler yaptım. Tamam, gol attığım zaman Türkiye'de duyuluyor ama hiçbir zaman Avrupa'nın diğer ülkelerinde oynayan Türk oyuncular kadar ilgi görmüyorsunuz. Bu da düşündürücü tabii.

▼Rubin Kazan'da Dinamo Moskova'ya attığın golle takımının ligde kalmasını sağladın. Oradaki iki aylık performansını

nasıl değerlendiriyorsun?

▲Rusya Ligi'nde 11 maça ilk onbirde çıktım ve 4 gol attım. İlk onbirde oynamak çok farklı bir durum çünkü bir anda özgüveninizi geri kazanıyorsunuz. Takıma transfer olarak gelmişsiniz ve sizden beklentiler var. Eğer bu beklentileri karşılayamamış olsaydım sıkıntı çekerdim. Ama kısa dönemde hem ülke şartlarına hem de Rus futboluna adapte olmam, benim açımdan da Rubin Kazan açısından da çok sevindirici bir gelişmeydi. Performansımın çok iyi olduğunu düşünüyorum. Çünkü Rusya Ligi bir forvet oyuncusu için gerçekten çok zor. Sürekli defansı düşünen bir anlayışa sahipler. Rubin Kazan da Rusya Ligi'nde Anadolu takımları ararında bir ekip. Spartak, Zenit, CSKA, Dinamo Moskova gibi güçlü bir takım değil. Dolayısıyla daha çok kapalı bir futbol oynanıyor ve "Bir pozisyon bulursak gol atalım" diye bakılıyor. Bu da beni biraz zorluyor. Çünkü çok fazla pas alamıyorsunuz. Zaten Dinamo Moskova'ya attığım

Kazan'da Türk televizyonlarını seyredebiliyorum. Dizi izleme alışkanlığım var. Pazartesi günü Bıçak Sırtı ile başlıyorum, Salı günü Binbir Gece'yi, Çarşamba günü Yaprak Dökümü'nü, Perşembe günü de Kavak Yelleri'ni seyrederim.

Rubin Kazan'a futbol oynamak, özgüvenimi yeniden kazanmak için geldim. Ama tabii ki daha büyük ideallerim var. Bilinen Avrupa'da futbol oynamak istiyorum. Özellikle İspanya Ligi'de forma giymeyi çok istiyorum.

gol de bir frikik golüydü.

▼Kulüp yönetiminin, teknik direktörün ve taraftarların sana bakışı nasıl?

▲Kazan şehri Tataristan'ın başkenti. Müslüman bir şehir olduğu için Türklere büyük ilgi gösteriyorlar. Zaten Galatasaray'ı herkes çok büyük bir takım olarak tanıyor. Dolayısıyla Galatasaray'dan gelen bir oyuncuya da çok daha farklı bir gözle bakılıyor. Nasıl ki Türkiye'de yurtdışından gelen bazı oyunculara çok fazla ilgi gösteriliyorsa, Kazan'da da insanlar bana aynı ilgi ve sevgiyle yaklaşıyor. Tataristan'a gelen ilk Türk futbolcu olmam da bir avantaj. Bir de içeride oynadığımız ilk maçta gol atmam pozitif bir enerjiyle

başlamamı sağladı. Hem taraftarlar hem takım arkadaşlarımın gözünde iyi bir konumdayım.

▼Tatar medyasının sana olan ilgisi nasıl?

▲Rusça bilmediğim için gazeteleri okuyamıyorum. Ama çevremdeki insanlar, medyanın benimle ilgili olumlu şeyler yazdığını söylüyor.

▼Kazan'da yaşayan Türklerle ilişkilerin sadece onların maça gelip seni desteklemesi şeklinde mi, yoksa dışarıda da dostlukların var mı?

▲Hepsiyle iletişim kurmam mümkün değil ama dışarıda görüştüğüm birkaç kişi var. Kazan'da Türk lokantası var, camiler var, Türk kasabı var. Dolayısıyla Türklerle görüşme fırsatım oluyor.

İngilizce bilmemeleri dezavantaj

▼Yani şehirde pek de yabancılık hissetmiyorsun?

▲Yok yok, bayağı yabancılık hissediyorum. Çünkü Rusça öğrenilmesi çok zor bir dil. Bir kere alfabesi farklı. Ben İngilizce biliyorum ama orada da İngilizce bilen insan sayısı çok az.

Takımdaki diğer yabancı oyuncularla İngilizce anlaşıyorum. Bu arada Rusça futbol terimlerini de öğrendim. Saha içinde bir zorluk çekmiyorum ama dışarıya çıktığımda rahat alışveriş yapma imkânı bulamıyorum. Mutlaka İngilizce bilen birilerini bulmam gerekiyor. Bu nedenle biraz sıkıntı yaşıyorum. ▼Hiç bilmediğin, tanımadığın bir ortama gittin. Birçok oyuncumuz yurtdışında herhangi bir ülkeye gittiğinde bu yabancı ortama ayak uyduramayıp geri dönmüştü. Sen bu konuda neler yaşadın, neler düşünüyorsun?

▲Öncelikle kafa olarak kendinizi hazırlamanız gerekiyor. Mesela herkes Rusya deyince korkuyor, çok soğuk bir ülke olduğunu düşünüyor.

Bizim ligimiz Kasım'ın 11'inde sona erdi. Ben bu süre içinde hiç soğuk görmedim. İstanbul'a geldiğimde gördüğüm soğuk, orada yoktu. Kasım'dan sonra ağır bir kış başlıyor ama o dönemde de futbol oynanmıyor. Ben Mart'ın 14'üne kadar Kazan'a uğramayacağım. Mart'tan sonra da zaten havalar gayet güzel oluyor. Futbolcu arkadaşlarımın kendi kariyerlerini düşünmesi ve bir şeyler yapabilmek için risk alması lazım. Ben bu riski göze aldım ve başarılı oldum. Ama "Türkiye'den ayrılıyorum, yanımda hiçbir arkadaşım yok, oralarda ne yapacağım" gibi negatif düşüncelerle giderseniz, zaten başarılı olmanız mümkün değil.

▼Rubin Kazan'da Tomas'la birlikte olmak da senin açıdan bir avantaj olmuştur herhalde.

▲Elbette. Oraya gidip de hiç kimseyi tanımayan olmakla Tomas'la birlikte oynamak arasında fark var. Tomas'la Galatasaray'da 2.5 yılımız birlikte geçti. İyi geçindiğim bir arkadaşım. Benden sonra Kazan'a gelmesi ikimiz adına da uyum dönemini geçirmek için iyi bir tesadüf oldu.

▼Rubin Kazan çok farklı ülkelerden oyuncuların bulunduğu bir takım bildiğim kadarıyla.

▲Evet, takımda Brezilyalı, Ekvadorlu,

Hırvat, Gürcü, Türk, Güney Koreli gibi farklı ülkelerden oyuncular var. Bu sayede İngilizce çevresinde bir anlaşma platformu bulabiliyoruz. Ama Rus oyuncularla anlaşmak kolay değil. Aralarında İngilizce bilen yok. Tek çaremiz futbol terimlerinin Rusçasını öğrenmek. Ben de bunu yaptım.

▼Rusya'ya aileni de götürdün mü?

▲Eşimle birlikte gittim. Ama tabii o zaman zaman Türkiye'ye dönüyor.

▼Rus yemekleriyle aran nasıl?

Sadece Türk restoranlarında mı yemek yiyorsun yoksa?

▲Rus yemeklerini çok fazla yemiyorum. Ama Kazan'da daha çok Tatar yemekleri var. Hamur işlerini çok güzel yapıyorlar. Bir de ünlü Özbek pilavı var.

▼Kurban Berdiev'le ilişkilerin nasıl? Senden neler bekliyor?

▲Hocamızla gerçekten çok yakınım. Aramızdaki bağ mükemmel. Onunla her şeyi konuşabiliyorum. Zaten biraz Türkçe de bildiğinden anlaşmamız kolay oluyor.

Kendime güvenimi kazandım

▼Rubin Kazan'da umduklarını bulduğunu söyleyebilir misin?

▲Evet. Benim için önemli olan bana güvenilen ve sürekli oynama fırsatı bulacağım bir takımda forma giyebilmektir. Rubin Kazan'da bu şans yakaladım. İlk onbirde yer almak bir oyuncunun kendisine güvenini kazanması açısından gerçekten önemli.

▼Rusya'da futbolcu hakem ilişkileri nasıl? Orada da Türkiye'deki kadar hakem tartışılıyor mu?

▲Hakem konusunun Türkiye'den bir farkı yok. Orada da hakem kararları tartışılıyor. Dedğim gibi Rusça bilmediğim için televizyonda ne konuştuklarını anlamıyorum. Onların da Erman Toroğlu'ları, Ahmet Çakar'ları var mı bilmiyorum. Ben genellikle Türk televizyonlarını izliyorum.

▼Öyle mi? Hangi programları takip ediyorsun?

▲Benim dizi izleme alışkanlığım var. Pazartesi günü Bıçak Sırtı ile başlıyorum, Salı günü Binbir Gece'yi, Çarşamba günü Yaprak Dökümü'nü, Perşembe günü de Kavak Yelleri'ni seyreliyorum.

▼Türkiye Ligi'nden maçları izleyebiliyor musun?

▲Genellikle bizim maçlarımızla çakıştığı için Türkiye Ligi'ni izleyemiyorum. Ama daha sonra özet görüntüleri takip ediyorum tabii.

▼Rusya'da kulüp-oyuncu ilişkileri nasıl? Mesela alacaklarınızın geciktiği oluyor mu?

▲Hayır hayır, bu konuda Rus kulüpleri oldukça iyi durumda.

Ödemelerde hiçbir aksama yok. Takımın aldığı sonuçların da ödemelere yansması gibi bir şey söz konusu değil.

Bilinen Avrupa'ya gitmek istiyorum

▼Herhalde hayallerin Rubin Kazan'la sınırlı değil. Geleceğinle ilgili neler planlıyorsun?

▲Zaten buraya gelirken Kurban Berdiev'le de bunları konuşmuştum. Ben Rubin Kazan'a futbol oynamak, özgüvenimi yeniden kazanmak için geldim. Ama tabii ki daha büyük ideallerim var. Bilinen Avrupa'da futbol oynamak istiyorum (Gülüyor). Özellikle de İspanya Ligi'nde.

▼Galatasaray'a dönmek gibi bir idealin de var mı?

Fenerbahçe veya Beşiktaş'tan teklif alırsan ne düşünürsün mesela?

▲Ben profesyonel bir oyuncuyum ve gelen her teklifi değerlendiririm. Önemli olan bu teklifin benim kariyerime olumlu etki yapması. Fenerbahçe veya Beşiktaş'tan gelecek teklifleri de bu çerçevede değerlendiririm.

▼Rubin Kazan tercihinde, daha doğrusu sürekli oynayabileceğin bir takıma gitme isteğinin ardında Milli Takım'da oynamak gibi bir düşünce de var mı? Euro 2008 kadrosunda yer alabilmeyi bekliyor musun?

▲Elbette. En büyük hedeflerimden birisi Milli Takım'la Euro 2008 finallerine gidebilmek. Rubin Kazan'a gelirken düşüncelerimden birisi de buydu. Aslında burada gösterdiğim performansla, Norveç ve Bosna-Hersek maçlarının kadrosunda yer almayı beklemiştim ama olmadı. Rusya Ligi'nde sezon Mart ayında başlayacak. Ben de o süreçte kendimi gösterip Milli Takım kadrosunda yer almak istiyorum.

▼Milli Takımımızın Euro 2008'deki şansını nasıl değerlendiriyorsun? Gruptaki rakiplerimizi değerlendirebilir misin?

▲Gruptaki her takımın şansı birbirine çok yakın. Bence Milli Takımımızın finallerdeki kaderini başlangıçtaki maç belirleyecek. Eğer iyi başlayıp bir hava yakalayabilirsek sonuna kadar gidebiliriz. 2002 Dünya Kupası'nda kimse bizim üçüncü olacağımızı beklemiyordu. Ya da 2004 Avrupa Şampiyonası'nda Yunanistan'ın şampiyon olacağı hiç kimsenin aklına gelmezdi. Bizim de aynı başarıyı göstermememiz için hiçbir neden yok.

Ben profesyonel bir oyuncuyum ve gelen her teklifi değerlendiririm. Önemli olan bu teklifin benim kariyerime olumlu etki yapması. Fenerbahçe veya Beşiktaş'tan gelecek teklifleri de bu çerçevede değerlendiririm.

Burada gösterdiğim performansla, Norveç ve Bosna-Hersek maçlarının kadrosunda yer almayı beklemiştim ama olmadı. Rusya Ligi'nde sezon Mart ayında başlayacak. Ben de o süreçte kendimi gösterip Euro 2008 kadrosunda yer almak istiyorum.

▼Son dönemde takımlar tek santrforlu bir oyun sistemini benimsiyor. Bir santrfor olarak bu konuda ne düşünüyorsun?

▲Aslında benim için tek veya çift santrfor oynamaktan çok yanınızdaki arkadaşlarınızdan ne kadar destek aldığınız önemli. Tek santrfor oynarken orta sahanız ve özellikle hemen arkanızda oynayan oyuncu ile uyum içindeyseniz bir sorun yaşamazsınız.

▼Galatasaray'da 58 numaralı formayı giyiyordun. Rubin Kazan'da ise 99 numarayı seçtin.

▲Benim giymek istediğim numara aslında 9. Ama Galatasaray'a geldiğimde 9 numara Hakan Ağabeydeydi. Ben de memleketim Sivas'ın plaka numarası olan 58'i seçtim. Kazan'a geldiğimde de 9 numaralı formayı bir başka oyuncu giyiyordu. 58 numara da olmayınca 99'u tercih ettim.

▼Bu arada ayakkabı numaranın 45 olduğunu öğrendim.

Bu kadar büyük ayaklar futbol oynamanı nasıl etkiliyor?

▲Aslında topa iyi vuranlar hep küçük ayaklı oyunculardır. Ama benim ayaklarımın büyük olmasının da avantajları var. Mesela dışarı çıkacak bir topu çevirirken ya da rakipten top çalarken oldukça işe yarıyor. Ayağımı araya koyup topu çaldığımda arkadaşlarım "Palet gibi ayakların var" diyor.

▼Senin sadece futbola değil, diğer spor branşlarına da yatkın olduğun söyleniyor.

▲Evet, voleybol, basketbol, masa tenisi ve bilardo oynarım. Spora karşı bir yeteneğim var işte. Galatasaray'da oynadığım dönemde yaptığımız masa tenisi maçlarında genellikle başarılı olurum. ■

Patronlar ve takımları

Sovyetler Birliği döneminde ordunun, polisin ve sendikaların takımları vardı. O dönemde şampiyonluklar Moskova ile Kiev arasında mekik dokudu. Sovyetlerin yıkılmasının ardından ise kulüpler yeni peydahlanan dolar milyarderlerinin eline geçti. Rus futbolu artık para içinde yüzüyor. En büyük yıldızlar olmasa da önemli oyuncular tekrar Rus Ligi'nde boy göstermeye başladı. Fakat değirmen taşıma suyla dönüyor ve bu suyun ne kadar akacağı belirsizliğini koruyor.

20. yüzyıla son hızla giden trenin kaçak yolcusu olan ve modernleşmenin gittiği her yere giren futbolun Rusya'ya ulaşması 19. yüzyılın son yıllarında oldu. Bu yıllar, Çarlık Rusya'sının "sıcak denizlere inme" planlarına en çok yaklaştığı, ama bu uğurda içten içe zayıfladığı bir dönemdi. Yalnızca Osmanlıyla sürekli temas halinde olmak Rusya için alışılmadık bir şey değildi ama Osmanlıların "denge siyaseti" izleyerek durmadan Batı ile ittifak araması durumu güçleştiriyor, bu sefer İngiltere de işin içine dahil oluyordu. Bir dünya savaşı, Rusya'nın burnunun dibinde patlamak üzereydi. Rusya bu hareketli gidişatın içinde yuvarlanırken, St. Petersburg sahalarında yuvarlanan başka bir şey de futbol topuydu. Futbolun, Rusya'nın merkezi olma rolünü Moskova'dan çoktan devralmış olan bu liman kentinden ülkeye girişi pek sürpriz sayılmazdı. Çünkü St. Petersburg, ülkedeki pek çok gelişmenin merkezi olmasının yanı sıra Rusya'nın dış dünyaya açılan kapısıydı. Bilinen ilk futbol maçı, bu şehrin Vasilyevskiy Ostrov semtinde İngilizlerin kurduğu "Ostrov" takımıyla, Rusların "Petrograd" takımı arasında oynandı ve İngilizler bu maçı 6-0 kazandı. Ancak birkaç yıl içinde şehir, futbol alanında muazzam bir gelişme kaydetti ve 1901'de Nevka, Nevski ve Viktoria takımları arasında ilk lig oynandı. Futbolun Rusya'daki yaşama bir daha çıkmamak üzere girdiği bu günlerde, Vladimir İlyiç Lenin de ülkenin tüm kaderine yön verecek "Ne Yapmalı?"yı yazmaktaydı. Petersburg, hem futbolda sürekli gelişim gösterip, hem de siyasal gelişmelerle çalkalanırken, Moskova da meşin yuvarlaktan payını almaya

başlamıştı. 1910'dan itibaren yerel liglerin oynanmaya başlandığı şehirlere Moskova da katılıyordu. Bu yıllarda Orechovo takımı şampiyonlukları üst üste kazanırken, 1912'de şehir karmaları arasındaki şampiyonalar başlamıştı. Rusya'da futbol ülke çapına yayılmış ve St.Petersburg-Moskova rekabeti futbola da taşınmıştı. Ama Birinci Dünya Savaşı da kapıdaydı. 1913'te oynanan ve birinci olan Odessa'nın yabancı sayısındaki ihtilaf nedeniyle kupasını alamadığı Şehirler Şampiyonası, bu turnuvanın kısa ömrünün sonunu işaret ediyordu. Birinci Dünya Savaşı, Rusya'yı ekonomik olarak derinden etkiledi. İşte bu koşullar 1917'nin Şubat ayında beklenmedik bir gelişmeyi hazırladı. Yeni adıyla Petrograd'da (Petersburg savaş dönemi için fazla Alman bir isimdi) işçiler isyanın başını çekiyor, Şubat Devrimi'yle liberaller ve sosyalistler Çarlık rejimini bir anda indiriveriyordu. Ekim'de ise yeni bir devrimle sosyalizm Rusya'ya hâkim oluyordu. Sosyalist devletin savaştan çekilmesiyle beraber Rusya'da futbol faaliyetleri hızlandı. Moskova'da kupa maçları hemen 1917'de yeniden start alırken, yeni rejimin futbola antipatik bakmayacağı da anlaşılmıştı. Bu süreçte OLLS isimli bir Moskova kulübü son derece aktif bir rol üstlenecekti. Başlangıçta kayak ve günümüzde biatlon halini alan askeri devriye sporunu icra eden bu kulüp, devrim sonrasında futbol şubesini de açmıştı. Bir yıl sonrasında ise o yıllarda kulübün her şeyi sayılabilecek Konstantin Jiboedov yeni rejimin hedefleri doğrultusunda gençlere ve askerlere sportif eğitim vermek için gönüllü oldu. OLLS'nin kayakçıları, genç proleterlere yarı askeri bir eğitim

sağlarken, hatırı sayılır bir bütçe de kulübün kullanımına açılacaktı. Kızıl Ordu'nun onuncu yıldönümü olan 1928'de bu kulüp, resmi ordu kulübü CDKA'ya, sonrasında da CSKA Moskova'ya dönüşecekti. Ülkenin merkezinin taşındığı Moskova'da, birbiri ardına yeni kulüpler kurulurken, her kulübün ardında bir devlet kurumunun desteği göze çarpıyordu. Bu desteğin kurumsal bir hâl alması ise Stalin döneminde gerçekleşecekti. Bu arada, Rusya'nın dışındaki diğer Sovyetik ülkeler de yavaş yavaş komünist yönetime dahil oluyor, Sovyetler Birliği oluşuyordu. Bu, kuşkusuz futbolu da etkileyecekti. 1930'lar, futbolun patlama yaptığı yıllar oldu. Önce şehir şampiyonalarıyla başta Rusya ve Ukrayna'yı, ama daha uzaktaki Tacikistan, Özbekistan gibi federe cumhuriyetleri de etkisi altına alan futbol, 1936'da ulusal ligin de başlamasıyla daha da hız kazandı. Bu arada "Gönüllüler Spor Teşkilatları" adı verilen sistem de özellikle şehirleşmiş bölgelerde iyice oturmuştu. Ordu kulübü CDKA'nın yanı sıra polis teşkilatı Cheka'nın destek verdiği Dinamo, sendikaların kulübü Spartak, Lokomotiv, Torpedo gibi teşkilatlar önce Moskova'da, sonrasında ise tüm Sovyet ülkesinde "proleter halk"ı spor yapmaya çağırıyordu. Çelik bilekli, yıkılmaz işçi portresinin ikonlaştığı bu yıllarda, kuşkusuz her türlü fiziksel eğitim aktivitesi destek görüyordu. Bu sırada dikkat çeken bir diğer durum ise teorideki sosyalizmin çözüm getirmekte zorlandığı kırsalın futbolda da göz ardı edilmesi, bu esnada Çarlık döneminin merkezi Petrograd'ın

(sonraki adıyla Leningrad) da gözden düşmesiydi. Öte yandan şehirleşmeye daha müsait Ukrayna ve onun başkenti Kiev, her alanda öne çıkmaya başlamıştı. Bu koşullar altında ilk kez oynanan Sovyetler İlkbahar Ligi'ni Dinamo Moskova puan kaybetmeksizin kazandı. Dinamo Kiev ligi diğer Moskova ekiplerinin önünde ikinci bitirirken, yedi takımlı ligde son iki sırayı Leningrad takımları almıştı. Dikkat çekici bir nokta ise lig organizasyonu daha ilk kez düzenlenirken bile üç alt ligin hemen devreye sokulmasıydı. Bakü, Harkov, Tiflis gibi şehirlerin takımları da böylelikle Moskova'nın ve diğer büyük şehirlerin alt düzeydeki takımlarıyla oynama şansı bulmuştu. Alt liglerin pek çok ülkede yıllarca başlatılmadığı düşünülürse, ülkedeki spor hareketliliğini göstermesi bakımından çarpıcı bir veriydi bu. Aynı yıl sonbaharda ikincisi düzenlenen ligi bu kez Spartak Moskova kazandı. İlkbahar Ligi'nde beraberlik dahi almayan Dinamo Moskova, bu sefer şansını üst ligde deneyen Gürcü ekibi Dinamo Tiflis'e karşı zorlanmış, ikinciliği zor kurtarmıştı. Aynı Dinamo Tiflis, yine ilk kez düzenlenen Sovyet Kupası'nda da final oynuyor, ama bu sefer de Lokomotiv Moskova'ya kaybediyordu. Futbol, tüm Sovyetlere yayılmaya başlamıştı artık. Ancak buna rağmen 1930'larda şampiyonluk hep Moskova'da kaldı ve Spartak ile Dinamo arasında paylaşıldı.

Başlangıçta “dünyadaki tüm işçileri birleştirmek” amacıyla kurulan Sovyetler Birliği, Stalin döneminde bir anlayış değişikliğine gitmişti. Daha önce milliyetçiliği tamamen reddeden komünist yönetim, Stalin’in bir ulus tanımı yapmasıyla beraber farklı bir yöne savrulmuştu. Böyle olunca da ülkenin patlak vermekte olan II. Dünya Savaşı’ndan uzak durmasına imkân yoktu. Savaş döneminde futbola ara verildi.

Savaş sonrasında dünya kutuplaşıırken, bu yıllar Sovyetlerde de ordunun kıymetinin arttığı dönem oldu. Savaş kahramanları ülkede övülürken, ordunun kulübü CDKA da bundan nasibini almıştı. 1945’ten önce ligde ikincilik dahi elde edemeyen kulüp, 1946-48 yılları arasında üst üste üç kere şampiyon oldu. Dinamo-CDKA ya da polis-asker rekabeti resmen başlamıştı. Beş yıl boyunca ilk iki sıra hep bu kulüplerin oldu. 1950’li yıllarda da durum değişmiyordu. Bu arada Stalin’in ölümüyle beraber, onun döneminde uygulanan pek çok politika da askıya alınmış, ülke çapındaki sorunlarla uğraşmaktansa dış politikada bozulan ilişkileri tamire yönelinmişti. Sovyetler bu dönemde, yavaş yavaş komünist olmayan ülkelerin takımlarıyla da oynamaya başladı. Bu kapsamda davet edilen ilk kulüplerden biri Fenerbahçe’ydi. 1956’da Moskova ve Leningrad’da maçlar oynayan sarı-lacivertliler, tıklım tıklım tribünlerle karşılandı. Statlara Türkçe sevgi mesajları veren pankartların asıldığı bu maçlardan öylesine memnun kalınmıştı ki, Fenerbahçe kimi maç tekliflerini reddetmek zorunda kalarak İstanbul’a dönebilmişti. 1958’de ise Sovyetler Birliği ilk kez Dünya Kupası’na katıldı ve çeyrek final oynadı. Dış dünyayla temas edilirken farkedilmişti ki, Sovyet futbolu dünyadaki her takımın başadedebilecek bir kalitedeydi. Nitekim iki yıl sonra, Fransa’da yapılan ilk Avrupa Futbol Şampiyonası’nda Sovyetler Birliği şampiyon oldu. Bu arada ilk kez bir Sovyet futbolcusu, Avrupa çapında bir yıldız dönüşüyordu. Dinamo Moskova’nın siyah formasıyla meşhur kalecisi Lev Yaşin, şampiyonaya damgasını vurmuştu. Yaşin’in o zamanlar Dinamo’nun buz hokeyi takımında da kaleci olarak görev yapması ve iki sporu aynı anda sürdürmesi, belki de Sovyet fiziksel eğitiminin nasıl bir düzeyde gittiğinin göstergesiydi. Sovyet futbolunun dünyaya açılması, bir süre sonra ülke içindeki futbol atmosferinin de hareketlenmesini beraberinde getirdi. 1960’ta Torpedo Moskova, Spartak-Dinamo tekelini kırarak şampiyon olurken, iki yıl sonra da şampiyonluk ilk kez Moskova dışına Dinamo Kiev’le çıktı. 1962’de Dünya Kupası’nda bir kez daha

çeyrek final oynayan kadroda çoğunluk yine Moskovalılarda da olsa Rostov, Tiflis ve Kiev’den de pek çok oyuncu yer alıyordu. İlk günlerden beri Sovyet futbolunun başını çeken Tiflis, Dinamo ile şampiyonluğa da yine bu dönemde ulaşmıştı. Sonraki yıllarda ise Dinamo Kiev şampiyonluğu devralacak, bu arada Avrupa kupalarında temsil edilen ilk Sovyet takımı olma şansını da yakalayacaktı. Bir diğer Ukrayna takımı Zorya ve Ermenistan temsilcisi Ararat da 1970’lerin başında şampiyonluğa ulaşan ekipler arasına katıldı. 1970’lerin ortalarından itibaren ortaya çıkan bir teknik adam ise Sovyet futbolunun ikinci yükselişini gerçekleştirmeye hazırlanıyordu. Senelerce Dinamo Kiev’de oynayan ama futbolcu olarak hiç bir başarı yaşayamayan Valeri Lobanovski, 1973’te teknik adamlığa getirildiği Dinamo Kiev’e daha önce görülmemiş tipte bir futbol oynatmaya başlamıştı. Makina intizamında işleyen, tüm futbolcuların kolektif performansına dayanan, hızlı ve dayanışmacı futbol anlayışı önce Sovyetlerde, sonra da Avrupa’da başarı kazandı. Lobanovski’nin futbolunun hem başarı kazanması hem de bunu Sovyetlerin vurgulamayı sevdiği temel ilkeler üzerinden yapması, bir anda ülkenin futbol merkezini Kiev’e kaydırıyor, Lobanovski’yi de yavaş yavaş bir futbol gurusu haline getiriyordu. Artık Sovyet futbolu, bu zeki adama emanetti. Onun yönetimindeki Dinamo Kiev, 1975 ve 1986’da iki kez Kupa Galipleri Kupası’nı alırken, Zavarov, Belanov, Blohin, Baltacha gibi yıldızları da dünya futboluna sunuyordu. 1980’lerde yine Lobanovski komutasındaki Sovyetler Birliği, Dünya Kupası’nda en etkileyici performanslardan birini sergiliyor, ancak ikinci turda Belçika’ya 4-3’lük müthiş maç sonunda uzatmalarda yenilerek eleniyordu. 1988 Avrupa Şampiyonası’nda Hollanda’ya kafa tutan ve finalde kaybeden takım bir teselli verse de Sovyetlerin dünyanın zirvesine çıkma şansı artık kayboluyordu. Çünkü bir sonraki Dünya Kupası gelip çatığında ne artık o eski takım kalmış olacaktı ne de o eski ülke. Sovyetler eriyordu, hem futbolda hem de haritada... 1990’lar geldiğinde artık Dinamo Kiev’ler, Tiflis’ler, Dinyeper’ler, Ararat’lar kalmamış, Rusya futbolu başlangıçtaki duruma dönmüştü. Yeni düzene ayak uydururken Avrupa’nın çok gerisinde kalmış Moskova ekipleri ve St. Petersburg’un (adı kuşkusuz artık Leningrad değildi) tek temsilcisi Zenit bundan sonra Rus futbolunu taşımak zorundaydı. Milli takım ise artık katıldığı şampiyonalarda pek ciddiye alınmayan bir ekip halini almıştı. Bu yıllarda Rus Ligi’nde

üstünlük Spartak Moskova’daydı. Kırmızı-beyazlı ekip, aynı yıllarda Rusya’yı Şampiyonlar Ligi’nde de temsil ediyor ama çok da parlak sonuçlar alamıyordu. Kaldı ki artık Rus yıldızları ülke takımlarında tutmak da mümkün değildi. Alexandr Mostovoi, Sergei Yuran, Andrei Kanchelskis gibi isimler Avrupa’nın büyük liglerinde yıldızlaşırken, Rus takımlarının bu oyuncuların birini alacak kadar bile bütçesi yoktu. Öte yandan, Sovyet döneminde devlet yönetiminde bulunan yeraltı zenginliklerinin bir anda kapanın elinde kalması, yeni bir sermayenin oluşmasını beraberinde getirmişti. Dünyadaki pek çok ülkenin bütçesini aşan zenginliklere sahip Rus işadamları, dünya piyasasında at koşturuyordu. Tartışmalı edinilen servetin akitıldığı başlıca alanlardan biri futboldu. Bu pek çoklarına göre bir kara para aklama yöntemiymiş. Çok fazla soru işareti vardı ama Rus futbolu artık para içinde yüzüyordu. Roman Abramovich ve Aleksiy Fedoriçev gibi zenginler, artık hem yurtiçinde (CSKA, Dinamo) hem de yurtdışında (Chelsea, Monaco) kulüp hissedarı olmuşlardı. En büyük yıldızlar olmasa da önemli oyuncular tekrar Rus Ligi’nde boy göstermeye başlamıştı. Vagner Love, Maniche, Fatih Tekke, Costinha artık bu ülkede top oynuyorlardı. Fakat değirmen taşıma suyla dönüyordu, üstelik suyun duruluğu da kuşku götürüyordu. Nitekim, Alexiy Fedoriçev milyonlarca dolar yatırım yaptığı Dinamo’yu yalnızca dokuz milyon dolara satarak sessiz sedasız futboldan çekilmişti. Bu dönemin en önemli başarısı olan UEFA Kupası şampiyonluğunu elde

eden CSKA Moskova ise bu zaferden birkaç ay sonra kendisine inanılmaz bir katkı sağlayan petrol şirketi sponsorunu bir günde kaybediyordu. Geçtiğimiz yılı, seneler sonra şampiyon olan Zenit St. Petersburg’un zaferiyle kapatan Rus Ligi’nde önümüzdeki ilkbahar başlayacak mücadele de yine bu ekiple Moskovalılar arasında geçececeği benziyor. Bu sene, Rusya’nın Hiddink yönetiminde Avrupa Şampiyonası’na katılıyor olması açısından da önemli. Ancak her gün yeni bir skandala sahne olan Rus ekonomisine ve futbolsever milyonlere bağımlı durumdaki Rus Ligi’nin ilerleyen yıllarda kaderi ne olacak bilinmiyor.

Bir günde zengin olanların pompaladığı sermayeyle dirilen ligin, ileride kendi kendini çevirecek istikrarı sağlayamaması halinde yakın geçmişte başka ülkelerde ortaya çıkan kulüp iflaslarının ve sistemin çöküşünün yaşanması olası. Yukos skandalı krizlerde Abramovichgiller’in adının sıklıkla geçmesi, mevcut sistemin pamuk ipliğine bağlı olduğunu gösteriyor. Bir günde devletlerin yıkıldığı bu coğrafyada istikrar futbolda da moda olacak gibi gözüküyor. ■

Rengârenk

Gaziantepspor formasıyla attığı klas goller onu futbol gündemimize oturttu. Devre arasında ise sürpriz bir biçimde Ankaraspor'a transfer oldu. Aslında o bir futbol gezgini. Ülkesinde başlayan futbol kariyerini ABD, İspanya, Kolombiya ve Brezilya'nın değişik takımlarında forma giyerek zenginleştirdi. Onu ilginç kılan özelliklerinden birisi, başlangıçta Amerikan futbolu ve tenis oynaması. Üstelik ülkesinde şampiyonluk kazanacak ve Meksika'yı Davis Cup'ta temsil edecek kadar usta bir tenisçi. İki erkek kardeşinden biri Meksika 1. Ligi'nde futbol oynarken, diğeri de ülkesinin önemli pop starlarından biri.

Barış Tarık **Mutlu**

▼Öncelikle Antonio de Nigris'i bize biraz anlatır mısın?
▲Meksika Monterrey'de 1978'de dünyaya geldim. Bir kız ve iki erkek kardeşim var. Erkek kardeşim Meksika'nın en ünlü pop starlarından Alfonso de Nigris. Diğer kardeşim Aldo ise Meksika Birinci Ligi takımlarından De la Cruz'da futbol oynuyor. Babam emekli bir muhasebeci, annem de ev hanımı. Babam şu an yanımda. Türkiye'ye beni ziyarete geldi. Eşim Sonya ve 3 yaşındaki kızım Miranda şu an tatil için Meksika'da bulunuyor. ▼Meksikalı bir çocuk olarak futbola ilgin nasıl başladı?

▲Aslında gençken futbol oynamıyordum. Amerikan futbolu oynardım. 8-10 yaşları arasında amatör olarak Amerikan futbolu oynadım. Ardından 5 yıl kadar da tenis oynadım. Gençler dalında Meksika'da birinciliğim var. Ayrıca Meksika adına Davis Cup'a katıldım. Futbol için beni bir takıma çağırdılar, denediler ve beğendiler. Monterrey'de bulunan ve Meksika İkinci Ligi yani Primera A'da mücadele eden Tigres'te bir sezon oynadım. Daha sonra 1. Lig takımlarından Monterrey'e geçtim ve bir sezon da orada oynadım. ▼Meksika'da futbola olan ilgiden bahseder misin? Genç yeteneklere gerekli

bir Meksikalı

imkânlar sağlıyor mu?

▲Meksika'da futbol çok popüler. Hatta en popüler spor dalı. Futbolculara da çok değer veriyorlar. 1. Lig takımlarında genç futbolcular için oldukça iyi imkânlar sunuluyor.

▼Meksika futbolu deyince senin aklına kim geliyor?

▲Tartışmasız en iyi Meksikalı futbolcu Hugo Sanchez. O benim için tek isimdir.

▼Genç futbolcular arasında yıldız adayları var mı Meksika'dan?

▲Barcelona'da oynayan Giovanni dos Santos Ramirez çok iyi bir futbolcu. Gelecekte de çok iyi şeyler bekliyorum ondan.

▼Birçok ülkede futbol oynadın. Futbol kariyerinden bahseder misin?

▲Monterrey'de bir sezon oynadıktan sonra, ABD takımı olan America'ya geçtim. Oradan da İspanya'nın Villarreal takımına transfer oldum.

Hayatımın golünü Brezilya'ya attım

▼ABD Ligi'nden İspanya'ya transfer olmak kolay olmasa gerek. Villarreal'e transferin nasıl gerçekleşti?

▲America'da oynarken Meksika Milli Takımı'na çağırıldım. İlk maçında Brezilya karşındaydık. Çok güzel bir golüm vardı. Hayatta attığım en güzel goldü o. Sonrasında Villarreal'den yetkililer geldi ve America ile görüştüler. Böylece Villarreal'e geçtim. ▼İspanya futbolunu nasıl değerlendiriyorsun?

▲Bana göre dünyanın en güzel futbolu İspanya'da oynanıyor. Orada olmaktan dolayı çok mutluydum. Ama Monterrey'le ilgili sorunlar yaşadım. Monterrey beni ucuza satmak istemiyor, çok fazla para talep ediyordu. Villarreal bu pozisyonunda devam edemeyeceğini söyledi ve oradaki kariyerimi sona erdirmek zorunda kaldım. Monterrey ile

sorunlarım sürüyordu ve çok kızgındım. Bu yüzden kendi çabalarımın Monterrey'le sözleşmemi bitirdim.

▼İspanya'dan sonra turuna devam ettin...

▲Monterrey'e dönmek için İspanya'da İkinci Lig takımı Polideportivo Eljido'ya geçtim.

çıkıldılar. Ama çok kızgındım ve dönmeyeceğimi bildirdim. Çok sevdiğim Pumas'ta da oynayamayacağımı anlayınca Brezilya'da Santos'a transfer oldum.

Hugo Sanchez'den çok şey öğrendim

▼En sevdiğin futbolcu Hugo Sanchez'in yönettiği takımda oynamak nasıldı? Onunla çalışmak sana neler kazandırdı?

▲Hugo Sanchez ile 6 ay çalışma fırsatı yakaladım. Uzaktan topa nasıl vuracağımı, sahada nerelere ne kadar hareket etmem gerektiğini, hava toplarına nasıl çıkacağımı tamamen ondan öğrendim diyebilirim. Çok zeki bir insan. Ondan öğrendiğim bir şey daha var ve bence çok önemli; pozitif olmayı, olumlu düşünmeyi öğrendim. Bir şampiyona ya da maç başlamadan önce insanı mutlaka başaracağına inandırır. Motivasyonun çok önemli olduğunu, pozitif düşünme mantalitesini ondan öğrendim.

▼Brezilya'nın en önemli takımlarından

Santos'ta geçirdiğin dönemin futboluna katkısı ne oldu?

▲Santos çok iyi bir takım. Belki buradaki gibi çok fazla fizik gücüne ve uzun topa dayalı bir futbol oynanmıyor. Orada daha çok yüksek teknik ön plana çıkıyor. Ayrıca dünyanın en iyi teknik direktörlerinden Vanderlei Luxemburgo ile çalışma şansını da Santos'da yakaladım. Ancak Monterrey kulübü benimle sözleşmesi olduğunu ileri sürerek yine ortaya çıktı. Meksika Federasyonu'nu da inandırdılar ve onlar da Brezilya Federasyonu'na yazı yazdılar. Brezilya Federasyonu da Monterrey'e inandı. Ben de direkt FIFA'ya giderek, Monterrey ile sözleşmem olmadığını, Santos'la sözleşmemi bitirerek

America'da oynarken milli takıma çağırıldım. İlk maçımız Brezilya'yıydı. O maçta hayatımın en güzel golünü attım. Sonrasında Villarreal'den yetkililer gelip beni transfer etti.

Bana göre dünyanın en güzel futbolu İspanya'da oynanıyor. Orada olmaktan dolayı çok mutluydum. Ama Monterrey'le ilgili sorunlar yaşadım ve Villarreal'den ayrılmak zorunda kaldım.

Hugo Sanchez'den futbol anlamında çok şey aldım. Ama en önemlisi pozitif olmayı ve olumlu düşünmeyi öğrendim. Her maçtan önce insanı mutlaka başaracağına inandırır.

Santos'ta problem yaşarken, İtalya'dan bir takımdan teklif almıştım. Ama Walter Zenga teknik direktör olarak Gaziantepspor'a gelip de beni isteyince bu teklifi değerlendirdim.

Türkiye ile ilgili olarak sadece insanların farklı bir dinden olduğunu biliyordum. Hatta burayı Arap ülkeleri gibi sanıyordum. Ama geldiğimde çok farklı ve güzel bir yer olduğunu gördüm.

Alex birlikte oynadığı forvetlere çok iyi paslar veriyor. Onunla aynı takımda oynamak isterdim. Delgado'yu ve Gökdeniz'i çok beğeniyorum. Ayrıca Zurita da iyi oyuncu.

Antonio de Nigris

İki erkek kardeşim var ve biri Meksika'nın en ünlü pop starlarından Alfonso de Nigris. Diğer kardeşim Aldo ise Meksika Birinci Ligi takımlarından De la Cruz'da futbol oynuyor.

Spora Amerikan futboluyla başladım. Ardından beş yıl kadar da tenis oynadım. Gençler kategorisinde Meksika'da birinciliğim var. Ayrıca Meksika adına Davis Cup'a katıldım.

tamamen serbest kalmak istediğimi bildiren bir dilekçe verdim.

▼Neden Monterrey senin peşini hiç bırakmadı?

▲Benden bekledikleri ölçüde parayı kazanamayınca böyle sorunlar çıkardılar. Açıkçası beni orada çok seviyorlar. Hatta en son Noel tatiline gidince, Monterrey yöneticileri yine "Bize gel, kontrat yapalım" dediler. Monterrey'de 19 yaşında oynamaya başladım, 29 yaşına kadar onlarla uğraştım. Orada bir idoldüm, çok taraftarım vardı. Milli takıma da oradan gittim. Benim için önemli bir takım ama orada oynamayı düşünmüyorum.

▼Çok sayıda ülkede oynamanın senin için ne tür avantajı veya dezavantajı oldu?

▲Birçok ülkeye Monterrey sorunun nedeniyle gittim. Açıkçası çok zor oluyor. Her gittiğin ülkede adaptasyon sorunu yaşıyorsun. Genelde pozitif bir insanım ama alışınca ve o ülkenin futbolunu tanıyınca kadar bir süre geçiyor.

Zenga için Gaziantepspor'a geldim

▼Gaziantepspor'a transferin nasıl gerçekleşti?

▲Santos'ta problem yaşarken, İtalya'dan bir takımdan teklif almıştım. Ama Walter Zenga teknik direktör olarak Gaziantepspor'a gelmişti. Menajerim, Zenga'nın beni izlediğini, çok beğendiğini, beni almak istediğini ve Zenga ile daha iyi yerlere gideceğini söyledi. Ben de onun için tercih ettim Gaziantepspor'u.

▼Türkiye hakkında neler biliyordun gelmeden önce?

▲Aslında hiçbir şey bilmiyordum. Sadece insanların farklı bir dinden olduğunu biliyordum. Hatta Arap ülkeleri gibi sanıyordum Türkiye'yi. Ama geldiğimde gördüm ki çok farklı, çok güzel bir yer burası. İnsanlar çok cana yakın, insancıl, her yerde yardıma koşuyorlar. Gerçekten insanları çok seviyorum. Latin Amerika kültürüne çok yakın buranın insanları. Bu durum adaptasyonumu çok kolaylaştırdı.

▼Brezilya, Meksika ve İspanya'da oynamış bir futbolcu olarak Türk futbolunu değerlendirir misin?

▲Türk futbolu bence çok iyi durumda. Fenerbahçe'nin Avrupa'daki başarısı ortada. Milli Takım, Avrupa Şampiyonası finallerinde ve bu da Türk futbolunun iyi yolda olduğunu göstergesi. Çok da iyiye gidecek gibi görünüyor. Burada özellikle fiziksel mücadeleye dayalı bir futbol oynanıyor. Brezilya futbolu daha rahat ama oldukça teknik özellikte. Meksika futbolu ise ikisinin karışımı gibi. Ama İspanya'da oynanan futbol, her iki anlamda da üst düzeyde. Hem fiziksel güç kullanımı hem de teknik açıdan.

▼Türkiye'deki futbolun fizik güce dayalı olduğunu söylüyorsun. Burada karşısında oynamaktan zorlandığın defans oyuncuları var mı?

▲Türkiye'de defans oyuncuları genellikle çok sert karakterli. Ama beni en çok zorlayan defans, antrenmandaki Gaziantepspor defansıydı. Beni en çok yoran oyuncular onlardı.

▼Turkcell Süper Lig'de hangi oyuncuları beğeniyorsun?

▲Alex birlikte oynadığı forvet oyuncularına çok iyi paslar veriyor. Onunla aynı takımda oynamak isterdim. Delgado'yu ve Gökdeniz'i çok beğeniyorum. Gaziantepspor'da Zurita da oldukça iyi bir oyuncu.

▼Kendi futbol stilini nasıl tanımlıyorsun?

▲Kesinlikle olumlu bir düşünce yapısına sahibim. Hava toplanında çok etkiliyim. Alan boşaltarak yanımda oynayan futbolcuya iyi imkânlar yaratırım. Dar alanda tekniğimin de iyi olduğunu ve şut kabiliyetimin yüksek olduğunu düşünüyorum. Bunların yanında her zaman savaşıyorum.

▼Bir forvet olarak hangi futbol sistemini kendine uygun görüyorsun?

▲Çift forvetle oynanan 4-4-2 sistemi bana benim için en uygunu diyebilirim.

▼Geçen sezona göre daha başarılı bir performans çiziyorsun...

▲Bu sezon performansım daha iyi. Bundan sonraki dönemde daha da iyi olacak. Geçen sezon hem Türkiye'ye hem de burada oynanan futbola uyum sağlamaya çalışmakla geçmişti.

Meksika Milli Takımı'nda forma giymek istiyorum. Sözleşmem bittiğinde Türkiye'de veya başka bir ülkede kesinlikle büyük bir takımda oynamak amacındayım.

Türkiye'de oynayan bir futbolcu olarak Türk Milli Takımı'nın Euro 2008'de başarılı olması benim için de önemli. Şampiyonada Portekiz'le Türkiye'nin gruptan çıkacağını düşünüyorum.

Tatmin olmayan bir oyuncuyum

▼Gol krallığında iddialı mısın?

▲Evet, gol krallığında da iddialıyım. Atabildiğim kadar çok gol atacağım. Kaç gol atarsam atayım dönüp baktığımda "Daha fazlasını atabilirdim, daha iyisini yapabilirdim" diyorum. Yani hiçbir başarı beni tatmin etmez.

▼Ne tür goller atmayı seviyorsun?

▲Gol atmak olduktan sonra tüm gollerimi seviyorum. En beğendiğim golüm ise daha önce de söylediğim gibi Brezilya'ya attığım goldü. Dostluk maçıydı ama benim milli takımdaki ilk maçım ve golümdü. Sağdan top ortalandı, Brezilya defansından Cafu yükseldi ama topa vuramadı. Hemen arkasında topu voleyle ağlara gönderdim. Hayatta unutamayacağım bir goldü.

▼Futbolda neler hedefliyorsun?

▲Meksika Milli Takımı'nda forma giymek istiyorum. Kulübümle sözleşmem bittiğinde kesinlikle büyük bir takımda oynamak istiyorum. Türkiye ya da başka ülkede fark etmez. Avrupa'da İspanya ve İngiltere'yi tercih ederim.

▼Uzun zamandır Meksika Milli Takımı'nda oynamamanı neye bağlıyorsun?

▲Eski teknik direktör Ricardo La Volpe

ile iletişimimiz iyi olmadı. Sık sık takım değiştirince performans sorunu yaşadım. La Volpe de benim problemleri bir insan olduğumu düşündü. Şimdi Hugo Sanchez milli takımı yönetiyor ve benim de oraya dönme şansım var. ▼Hugo Sanchez'den teklif geldi mi? ▲Henüz beni aramadı. Ama 6 Şubat'ta oynayacağımız ilk milli maça çağırılacağım duyumunu aldım. İnanıyorum ki çok yakında Hugo Sanchez beni arayacak. Türkiye'deki performansım sonrasında Meksika basını da bana büyük ilgi gösterdi.

Türkiye ile Portekiz gruptan çıkar

▼Türkiye'nin 2008 Avrupa Şampiyonası'ndaki şansını nasıl değerlendiriyorsun?

▲Türkiye'nin başarılı olacağına inanıyorum. Ben de Türkiye'de oynayan bir futbolcuyum. Benim için de Türkiye'nin başarılı olması önemli. Şampiyonada Portekiz'le Türkiye'nin gruptan çıkacağını düşünüyorum.

▼O kadar ülke gezdikten ve farklı kültürler tanıdıktan sonra Türkiye'yi nasıl buldun?

▲Gaziantep'te çok iyi arkadaşlarım vardı. İnsanlar çok sıcaktı. Buraya büyük oranda uyum sağladım sayılır. Kebap ve baklavaya bayılıyorum. Mutfak olarak da Meksika ve Latin mutfağı ile benzerlikleri var. Özellikle bol baharatlı, acılı yemekler. Ancak din ve bazı şeyler farklı. Bu kültürü ve insanları tanımak istiyorum. Bana çok iyi yaklaşıyorlar ve ben de onların kültürlerini, inanışlarını öğrenmeye çalışıyorum.

▼Türkiye'de sana ilginç gelen neler var?

▲İlk geldiğimde eve girişte ayakkabı çıkarılması bana çok farklı geldi örneğin. Bir eve yemeğe gittiğimizde erkekler için ayrı, çocuklar için ayrı yerlerin hazırlanması da farklı gelen şeylerdi.

▼Evlisin, böyle ülke ülke dolaşmak eşin için de sorun olmuyor mu?

▲Evet, 4 yıllık evliyim ve onun için de çok zor. Ama eşim Sonya seyahati seviyor. Aslında işin zorluğu kızım Miranda'yı çok etkiliyor. Okula gidecek ve bu konuda sorun yaşayacağız. Önceliğimiz onun rahat ve huzuru.

▼Futbolun dışındaki hayatında neler yapıyorsun?

▲Kızım Miranda hayatımızın büyük kısmını kaplıyor. Futbol dışında Amerikan futbolu ve tenisi seviyorum. Meksika'ya gittiğimde sıkça tenis oynuyorum.

▼Fenerbahçe maçında attığın golden sonra maske takman oldukça tartışıldı. Maske neyi simgeliyordu?

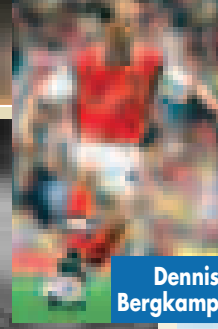
▲Maske takmayı seviyorum. Futbol da bir şovdur. Bizim orada çok popüler bir dövüş sanatı var. Kökü Azteklere dayanan bu dövüşün simge ismi El Santo'dur. Taktığım maske de onun maskesiydi. Benim favori dövüşçüm El Santo. ■

Santrforun yeni varisi

Futbol gol demek ve gol de santrforun uzmanlık alanı. Ama oyun zaman içinde önemli değişiklikler yaşamaya başladı. Artık takım savunması, takım oyunu gibi kavramlar öne çıkıyor, futbol bir bütün olarak algılanıyor. Bu yüzden tıpkı diğer mevkilerde olduğu gibi santrfordan da gol dışında başka işler beklenir oldu. Ve tek başına gol atmaktan başka işe yaramayan santrforun yerine, yeni iş tanımlarıyla donatılmış forvetler ön plana çıktı.

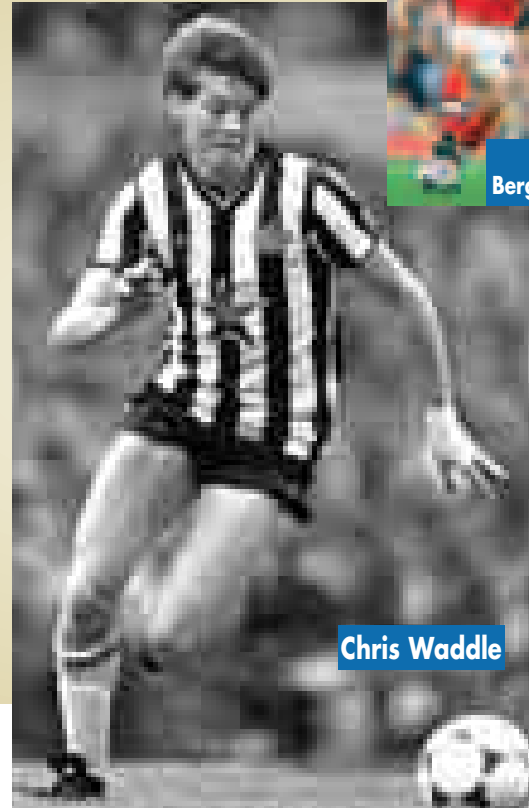
Shevchenko

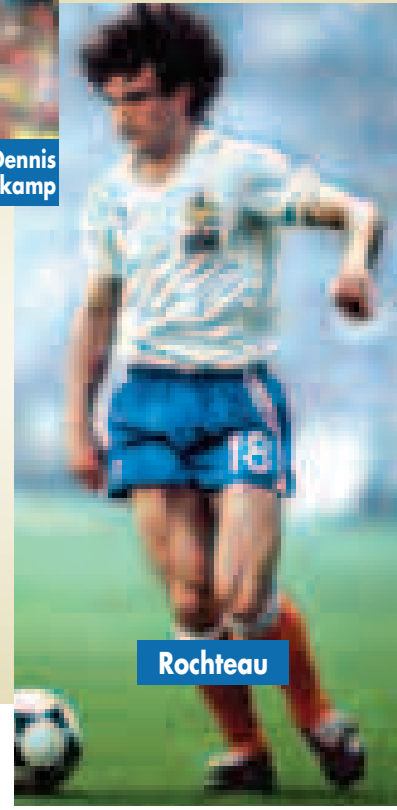
Dennis Bergkamp

Blochin

Chris Waddle

Rochteau

Geçen sayıda santrforun, yani futbolun esas oğlanının öneminden bahsetmiştik. Onun, futbolun ilk günlerinden beri oturduğu imtiyazlı koltuğun haklı gerekçelerini sunmuştuk. Sonuçta futbol gol demekti, gol de santrforun uzmanlık alanıydı. Bütün takım onların atacağı bir gole muhtaçtı ve onlar için herkes daha fazla koşmaya razıydı. Ama futbol zaman içinde önemli değişiklikler yaşamaya başladı. Artık takım savunması, takım oyunu gibi kavramlar öne çıkıyor, futbol bir bütün olarak algılanıyordu. Bu yüzden tıpkı diğer mevkilerde olduğu gibi santrfordan da gol dışında başka işler beklenir oldu. Çünkü takım savunma-dayken eli belinde oyuncu devri kapanmaya başlamıştı. Bu durumda sadece gol atmaktan ibaret olan santrforun iş tanımı değişmeye yüz tuttu. Artık onlar da takımın önemli bir dişlisidiler ve gol atmaktan başka da görevleri belirdi. Peki, neydi bu görevler? Yeni mevkinin tanımı nasıldı? Forvetin eskisinden, yani

santrfordan farkı neydi? Her şeyden önce santrforla ilgili beklentiler farklıydı. Özellikle futbolun bol hücum oyuncusuyla oynandığı yıllarda tek beklenti gol atmaktan ibaretti. Ama oyun zorlaştıkça ve defansif görevler oyun içindeki ağırlığını artırdıkça talepler de değişmeye başladı. İlk olarak kafa toplarında etkinliğin kriteri değişti. Eskiden degajda ve gol için kullandıkları kafalarını artık pivotaj için de yani pasör olarak da kullanmaya başladılar. Zamanla bu pivotaj hareketleri içinde vücutları da önemli hale geldi. Artık atakları açacak duvar görevi de görmeliydiler. Bu yüzden güçlü ve fizikli olmalıydılar. Bir süre sonra pres özellikleri ön plana çıktı. Bu da hız demekti. Eskiden defans, defans bölgesinde

yapılan bir şeydi. Bir süre sonra forvetler de defansif duruşun bir parçası olmaya başladılar ve ön alanda yaptıkları presle savunmanın başlangıcı haline geldiler. Yani topa müdahale yetenekleri de olmalı, savaşmayı bilmeliydiler. Yetmedi, top tutma, oyunu yönetme özellikleri de talepler listesine girdi. İlk top teknikleri, driplingleri de neden olmasındı ki? Bununla bile kalmadı iş. Tek başlarına kaldıklarında dahi bol bol çapraz koşularla orta alandan gelecek sürpriz golcülerin yolunu açmaları istendi. Yani kondisyonları da çok iyi olmalıydı. Bir zamanların santrforları muhtemelen bu

değişiklikleri şaşkınlıkla izliyordu. Çünkü asıl soru şuydu: Bütün bunları yapabilen bir forvet golü nasıl atacak? Doğrusu bu ya, onun da yolunu buldular. Tek vuruş yetenekleri de alabildiğine gelişmeye başlamıştı çünkü. Peki, ilk ne zaman ortaya çıktı forvet? Hangi dönemde santrfor forvete doğru evrilmeye başladı? Bu yazı dizisinin vazgeçilmez izleği Dünya Kupaları üzerinden konuya tarihsel bir içerik kazandırılmalı şimdi. Şurası kesin, 1974'e dek ileri uç oyuncularının çok ezici bir bölümü santrfordu. Leonidas da buna dahildi, Puşkaş da Pele de Fontain de Eusebio da. 1970'lerle birlikte işin rengi değişmeye başladı yavaştan. 1970'de henüz tam emareleri yoktu ama Pele sadece bir nokta santrfor olmaktan yavaş yavaş sıyrılan oyunuyla bir şeylerin habercisi gibiydi. Ama asıl değişim ya da bir diğer deyişle futbol tarihinde kırılma noktası 1974 Dünya Kupası'nda yaşandı. Gerd Müller tabii ki o kupanın en büyük santrforuydu. Ama Hollanda ve onların total futbolu da gösterdi ki, forvet

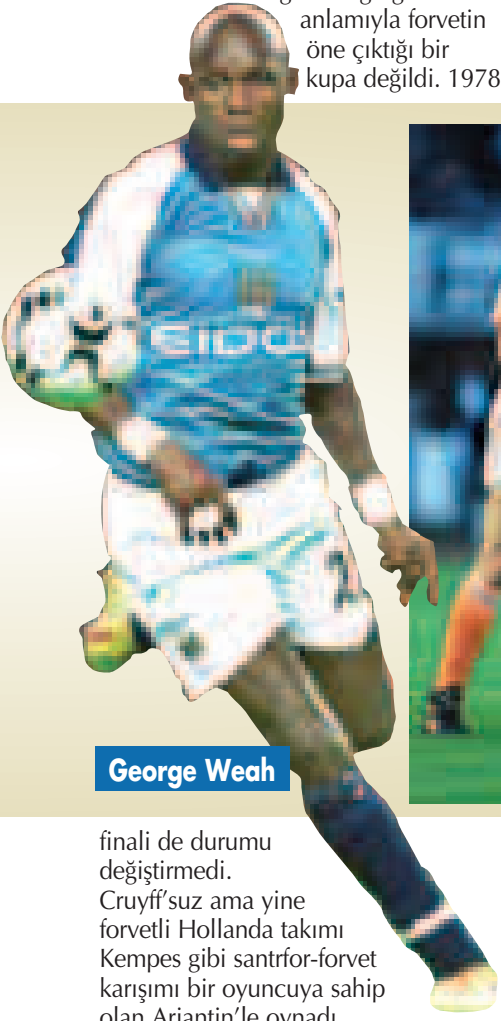
Rummenigge

oyuncusu artık başka işlere de soyunmalıydı. Cruyff tam bir forvet değildi, kanada yakındı. Lakin değişen forvet tanımının da en büyük simgesi idi. 48 milli maçta 33 gol attı. Ama hiç kimse onu sadece attığı gollerle tanımlamadı. O oyun içinde bambaşka görevleri de taşıdı. Yine de 1974 Dünya Kupası, finali

Almanya'nın kazanmasında da görüldüğü gibi tam anlamıyla forvetin öne çıktığı bir kupa değildi. 1978

rengi değişiyor gibiydi. O yüzden İspanya, Butragueño gibi bir yıldızı Salinas'la beslemeye çalışıyordu. Aynı durum Lineker-Waddle ikilisinde de vardı. Hiç değilse bundan böyle ikisi de onbirde yer alacaktı. Brezilya ise Careca'nın salt bitiricilikten ibaret performansı yüzünden aksıyordu. 1990 ve 1994 Dünya Kupaları gelmiş geçmiş en sıkıcı kupalar olarak tarihe geçti. Bu dönemin başarıları da başarısızlıkları da bu geçiş dönemi özelliği yüzünden belirginleşmedi. Birinde Klinsmann gibi bugünkü

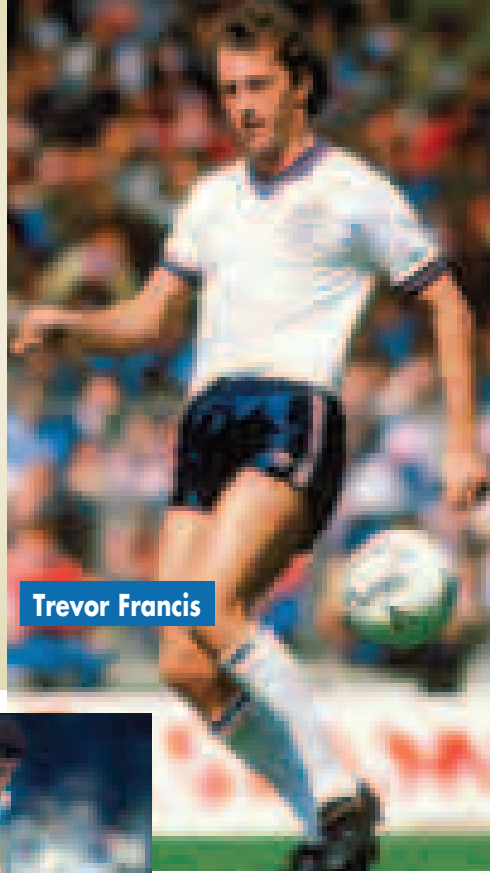
anlamda bir forvet Almanya'yı kupaya taşımış, Van Basten gibi bir forvet idolü çıkmış, diğerinde ise eski tüfek topçuların temsilcisi Romario ve Bebeto Brezilya'yı zafere götürmüştü. Neyin ne olduğunu anlamamız için 1998 gerekiyordu belli ki. Ronaldo bize hem forvet hem santrfor olmanın nasıl mümkün olduğunu ispatladı. Fransa takımı ise santrforsuz ama forvetli bir takımla,

George Weah

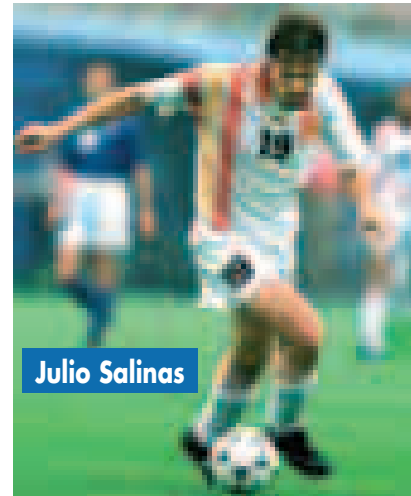
Marco van Basten

Trevor Francis

Jorge Valdano

Julio Salinas

Thierry Henry

finali de durumu değiştirmede. Cruyff'suz ama yine forvetli Hollanda takımı Kempes gibi santrfor-forvet karışımı bir oyuncuya sahip olan Arjantin'le oynadı finali. Kempes forvete benziyordu, ama ille de bir sınıfa ayrılması gerekseydi o hâlâ bir santrfordu. O yüzden forvet görmeye başlamak için 1982 Dünya Kupası'na gitmek şarttı. Aslında sonuç olarak baktığınızda santrforlar açısından eşsiz bir kupaydı 1982. Çünkü İtalya mucizesinin ardından tam bir gol adamı olan Paolo Rossi vardı. Lakin rakipleri artık başka bir faza geçmenin emarelerini göstermeye başlamıştı. Batı Almanya'da Rummenigge, İngiltere'de Trevor Francis, Fransa'da Rocheteau, Sovyetler Birliği'nde Blochin başka türlü bir hücum oyuncusu kimliğine sahipti. Nitekim 1986'da artık her şey belirginleşmeye başlamıştı. İtalya bile Rossi'yle değil, Altobelli'yle gelmişti. Şampiyon Arjantin, Valdano'nun boş alan koşularından çok yararlanmıştı. Tamam, Papin gibi isimler de vardı ve eski ekol bir açıdan varlığını sürdürmüyor değildi. Fakat artık işin

golcüsü olmadan şampiyon olarak işlerin ne noktaya geldiğini gösterecekti. 2002 Dünya Kupası artık santrforla forvetin aynı anda oynamasının zor olduğunu ve biri ille de tercih edilecekse ibrenin forvete kaydığını gösterir gibiydi. Yarı final oynayan dört takımın tamamı da klasik anlamda bir santrfordan önce forvet barındırıyordu. Bir tek Ronaldo her ikisi birden olabildiğinden farklıydı. O da takımını şampiyonluğa götürdü. 2006'da ise İtalya Rossi'lerin bugünkü versiyonu golcü mü golcü Inzaghi yerine Totti ve Toni, onların yedeği olarak da Gilardino ve laquinta'yı tercih etmişti. Fransa ise Henry klasını yakalayarak finali bulmuştu. Almanya Klose'nin değerini anlamış, Ukrayna olmadık başarıları yine hem santrfor hem de forvet olabilen Shevchenko sayesinde yakalamıştı (O Sheva ki, Chelsea'de fazla santrfor görününce yerini Drogba'ya kaptırdı bir süre sonra). Bugünden geriye doğru baktığımızda

artık forvetin futboldaki öneminin santrfor karşısında galebe çalmaya başladığını söylemek mümkün. Bugün Semih-Kezman tartışması da Hakan Şükür-Ümit Karan'ın ötesine geçen Nonda tercihi de, Nobre'nin her takımda forma bulması da, Mehmet Yıldız'ın Sivasspor'u taşıyan performansı da bu tezi doğruluyor. Artık forvetsiz olmuyor. Santrforun forvete dönüşümü sürecinde, kimi köşe başlarını anarak bu yazıyı bağlayalım. Çünkü bazıları Dünya Kupalarının ötesinde bir etkiyle bunu başardı ve simge oldu. Tabii ki en başa Marco Van Basten'i yazmak gerek. Ama bir Mark Hughes'u, Kenneth Anderson'u, George Weah'ı, Dennis Bergkamp'ı da unutmamak lazım. İki ismi de bu işin abartılı bile olsa ne kadar önemli olduğunu göstermesi açısından zikrederim ve bitirelim. Bundan 20 sene önce Crouch ya da Koller'den futbolcu yaratmak mümkün müydü acaba? Ya da bu adamları kim takımına alırdı ki? ■

Volkan Şen

Bursaspor, Türk futboluna kazandırdığı yıldızlarla adeta bir futbolcu fabrikası. O da yeşil-beyazlı kulübün vitrine çıkardığı yeni yıldız adayı. Bu noktaya gelene kadar sürekli inişler ve çıkışlar yaşamış ama sonunda Samet Aybaba tarafından değeri anlaşılaraq takıma kazandırılmış. Futbolun mekanikleştiği bir dönemde yüksek top tekniği, oyun zekâsı ve son vuruş ustalığıyla futbolsever gözlemlere ziyafet çeken 20 yaşında bir genç.

Bursa'nın son armağanı

Önce Bursaspor altyapısından Merinospor'a gönderildim. Daha sonra Arabayatağı takımında oynadım. Bir kez daha Merinos'a döndüm. Sezon başında Bursaspor A takımıyla kampa katıldıktan sonra bu defa PAF takıma indirildim.

Sezon başında transferin son günü bana "Kendine takım bul" denildi. Gitmek istemediğimi, Bursaspor'da futbol oynamayı arzuladığımı belirttim. İkinci Başkan Osman Çelik, Bursa'nın çocuğu olduğumu söyleyerek takımda kalmamı sağladı.

söyledi. Benim de İbrahim diye bir arkadaşım vardı. Bir gün mahallede onu gördüm. Bana Merinos'ta toplanma olduğunu söyledi ve "Senin haberin yok mu?" diye sordu. Beni kimse aramamıştı. Yılmaz Hoca'nın sözleri ise tamamen aklımdan çıkmıştı. Babamı da alıp Merinos'a gittim. Bir baktım Bursaspor'da birlikte oynadığımız ekibin as oyuncularından kimse yok. Çok şaşırdım. Babama "Ne yapayım diye?" sordum. O da bana "Oyna" dedi. Babamdan söz etmişken futbol yaşantımda en büyük destekçimin o olduğunu mutlaka belirtmeliyim. Merinos'ta bize maç yaptırdılar ve Mesut Hoca beni beğendi. Yılmaz Hoca'dan benim Merinos'ta kalmamı istemiş. Yılmaz Hoca bana sordu. Ağladım. Çünkü bütün arkadaşlarım diğer tarafta kalmıştı. Ama Mesut Hoca çok istediği için Merinos'ta devam ettim. Sonra Merinos'tan da gönderildim. Ertesi sene yine bir deneme maçı yapıldı. Sadece son dört dakika forma şansı buldum. Kendimi gösterme fırsatım yoktu. Merinos sonrası Arabayatağı'na gittim ve orada iki sene geçirdim. Bu süreçte hocam Mehmet Güleç bana çok yardımcı oldu. Sonra Fazlı Hoca beni yeniden Bursaspor'a aldı. Ardından dokuz arkadaşla birlikte Bursa Merinos'a gittik. Burada 1.5 sezon oynadım. Bu arada Ümit Milli oldum.

Arnavutluk'la oynanan özel maçta forma giydim. ▼Sonrasında neden Ümit Milli Takım'a çağırılmadın? ▲Ümit Milli Takım'da biraz tutuktum. Daha iyi olmam gerekirdi. Bunun etkisiyle bir daha şans yakalayamadın. ▼Geçen sezon Merinos'ta iyi bir çıkış yakaladın. Bunu nasıl başardın? ▲Dediğiniz gibi Merinos'ta çıkış yaptım. Teknik direktörümüz Şenol Ulusavaş bana çok yardımcı oldu. Kendisi gerçekten çok iyi bir teknik adam. Play-off'a yükseldik ama Değirmendere'ye şanssız bir şekilde elendik. ▼Sezon başında Bursaspor'la kamplara katıldın. Oradan gelen haberler de kendini kanıtladığın ve bu yılın yıldızlarından olacağın yönündeydi. Fakat lig başladıktan kısa bir süre sonra A takımın dışına kaldın. Bu süreçte neler yaşandı? ▲Hazırlık dönemini Bursaspor'la geçirdim. Kamplarda çok iyiydim. Çok çalıştım. Hazırlık maçlarında Bülent Korkmaz bana şans verdi. En iyi şekilde değerlendirmeye çalıştım. Kampı biraz bocaladım. Çünkü orada her şey çok düzenliydi. Bursa'da aynı ortamı bulamadım. Fakat tesiste kalmaya başlayıp yeniden o ritmi yakaladım. Ligde iki maç kısa süreli de olsa forma şansı buldum. Çok iyi bir performans sergileyemedim. Galatasaray maçından sonraki karşılaşmada kadroya alınmadım. Önce Merinos'a gittim idmanlara. Ardından ise PAF'a gittim. Oynamam gerekiyordu, çünkü

maç eksikliğini gidermem lazımdı. Bülent Hoca böyle düşünmüş. ▼Bülent Korkmaz'la bu karar sonrası konuşma fırsatı buldun mu? ▲Hocam benimle konuşmadı. Son gün bana "Kendine takım bul" denildi. Tarsus İdman Yurdu beni istiyordu. O dönemki yöneticilerimizden Ekrem Senal'ın yanına gittim. Ona kalmak istediğimi, Bursaspor'da futbol oynamak istediğimi belirttim. Kendime güvendiğimi söyledim. İkinci Başkan Osman

ligde başlayıp sonra PAF'a geçmek bir olumsuzluktu belki ama futbolda böyle şeyler oluyor. Gönderildiğimde ilk başlarda kendimi bırakmıştım. Fakat hocalarım ayağa kalkmamı sağladı. İdmanlarda çok istekliydim. PAF takımında çok iyi maçlar oynadım. Hem goller attım hem goller attırdım. Burada antrenörümüz Musa Öztürk de beni iyi yönlendirdi. Çok çalıştım, kendimi bırakmadım ve sonunda geri döndüm. ▼Bu kadar çabuk geri

döneceğini düşünüyor muydun? ▲Bu kadar erken beklemiyordum. Samet Aybaba sayesinde buralara geldim. Geldiğim hafta Samet Aybaba bana güvendi ve oynattı. Benimle çok yakından ilgilendi. Beklentilerini aktardı ve beni yönlendirdi. Tabii bu arada Adnan Ömek'in katkısından da bahsetmeliyim. Adnan Hoca zaten ben PAF takımdayken de

yardımcı oluyor ve yönlendirmeye çalışıyordu. ▼İlk kez ilk onbirde oynadığın Ankaragücü maçında nasıl duygular içindeydin? ▲İlk onbirde olduğumu maç günü öğrendim. Çok mutlu oldum. Bu bana verilen büyük bir şanstı. İlk maçında iyi oynadığımı düşünüyorum. Amacım Bursaspor'u iyi yerlere getirmek, Bursaspor'da iyi yerlere gelmekti. Her altyapı oyuncusu A takımında oynamayı hayal eder. Bunu başarmak gerçekten harika bir duygu. ▼Bugün dünya futbolunda yaratıcı futbolcuların eksikliği hissediliyor. Sen kendini bu kategoride bir oyuncu olarak görüyor musun? ▲Yaratıcı bir oyuncu olarak görüyorum. Bu güveni Samet

Aybaba'dan aldım. Hocam benden geride basit oynamamı, ileride ise yeteneklerimi kullanmamı istiyor. Yani rakip sahada özgürlük veriyor. Topla oynamayı çok seviyorum. Bunu azaltmaya çalışıyorum. ▼İleriye dönük hedeflerin neler? ▲Bursaspor'da kalıcı olmak ve kaptanlık pazubandını takmak. Ümit ediyorum bu hedeflerime ulaşırım. ▼Seni orta alanın solunda izliyoruz. Daha önce de bu bölgede mi oynuyordun? ▲Ben uzun süre ileri ikilinin arkasında oynadım. Merinos'ta Şenol Ulusavaş beni sol kanada aldı. İlk başlarda biraz zorlandım ama sonra alıştım. Bursaspor'da da bu mevkide görev yapıyorum. ▼Eksiklerin neler? ▲Tabii ki halen çok eksikim var. Savunma yönüm biraz zayıf. Hücum açısından da tam olarak istediğim seviyede değilim. Hocamdan, ağabeylerimden öğreneceğim çok şey var. ▼Bursaspor'un orta sahasında Mustafa Sarp ve Sumulikoski gibi iki çalışkan oyuncunun varlığı senin daha rahat oynamanı sağlıyor mu? ▲Sumulikoski ve Mustafa Sarp çok koşup çok mücadele ediyorlar. Takım için savaşıyorlar. Hem defansif hem de ofansif özellikleri çok iyi. Onların varlığı beni çok rahatlatıyor. ▼Taraftarın sana bakışı nasıl? ▲Taraftar bana karşı çok anlayışlı. Maça çıktığımızda büyük destek veriyorlar. Onlara kendimi sevdiğimi düşünüyorum. Hata yapsam bile alkışlıyorlar. Onlarla iç içe olmalı, birbirimize sarılmalı ve hedefe birlikte koşmalıyız. ▼Genç bir oyuncu olarak nasıl vakit geçiriyorsun? ▲Tesislerde kalıyorum. Hatta izin günlerinde bile burada olmak istiyorum. Çünkü bu sayede futbola daha iyi konsantre oluyorsunuz. Odamda küçük bir topum var, onunla oynuyorum. Yani bir anlamda futboldan hiç kopmuyorum. Bir de diğer gençler gibi playstation oynamayı çok seviyorum. Tabii bolca da uyuyoruz. Çünkü çok yorgun düşüyoruz. ■

PAF takımında attığın ve attırdığın gollerin ardından Samet Aybaba sayesinde buralara geldim. A takıma çıktığın hafta Samet Aybaba bana güvendi ve oynattı. Benimle çok yakından ilgilendi. Beklentilerini aktardı ve beni yönlendirdi.

Kendimi yaratıcı bir oyuncu olarak görüyorum. Bu güveni Samet Aybaba'dan aldım. Hocam benden geride basit oynamamı, ileride ise yeteneklerimi kullanmamı istiyor. Yani rakip sahada özgürlük veriyor. Topla oynamayı çok seviyorum. Bunu azaltmaya çalışıyorum.

Tesislerde kalıyorum. Hatta izin günlerinde bile burada olmak istiyorum. Çünkü bu sayede futbola daha iyi konsantre oluyorsunuz. Odamda küçük bir topum var, onunla oynuyorum. Yani bir anlamda futboldan hiç kopmuyorum.

David Beckham

Galaxy'nin sorunlu sevgilisi

Hasan **Cemali**

David Beckham Los Angeles Galaxy'ye gelene değin Amerika'daki futbol ligi Major League Soccer (MLS) bu denli ilgi odağı olmamıştı. İngiliz yıldız, kıtaya ayak basar basmaz hayranları tarafından büyük bir coşkuyla karşılanıyor, paparazzilerin ellerinde patlayan deklanşörlerin ışığından

kurtulmaya çalışırken bir pop star gibi genç kızların hücumuna uğruyordu. O, Amerika'daki futbol anlayışına yeni bir imaj

getirmek için kıtayı "şerefliendiren" bir büyükelçiydi. Amerikalılar için futbol başka bir şeydi. Bizim futbolumuza onlar "soccer" diyordu. Holiganizm ve tribün olayları onlar için sadece adları duyulan kelimelerden ibaretti. Ama anlamları son derece muğlak. Bir Amerikalı için spor, Amerikan futbolu, beyzbol, basketbol ve buz hokeyi ile eş anlamlıydı. Böyle bir ülkede, futbol denilen oyunu canlandırma misyonu David Beckham'ın omuzlarına yüklenmişti. MLS'in itibarını tazelemek için belki de gerçekten Beckham markasına gereksinim vardı.

Beckham ilk değil

Aslında ülke futbolunu yıldızlar eliyle kurtarma projesi bugünün buluşu değil. Amerika'daki

futbolun sayfalarını biraz geriye çevirdiğimizde karşımıza Ertegun (Ahmet ve Nasuhi) kardeşler çıkıyor. 1971'de Kuzey Amerika Ligi'nde (NASL) New York Cosmos'u kuruyorlar. Hatırlanacağı gibi zaman içinde Pele, Carlos Alberto, Franz Beckenbauer ve Galatasaraylı Yasin Özdenak'ın da yer aldığı "Dream Team"le futbolun çehresini renklendirmeyi başarmışlardı. 1980'lerde de Giorgio Chinaglia, Romerito, Vladislav Bogicevic, Roberto Cabanas, Johan Neeskens, Gerd Müller gibi yıldızlar da Amerikan futboluna zenginlik katan isimler olmuştu. Evet bu aşı ABD'de güçlü bir milli takım oluşumuna katkı sağlamış, hatta futbolu yeni öğrenen ülkenin çocukları Dünya Kupalarında başarıyla boy göstermeye de başlamıştı ama lig organizasyonu bir türlü istenilen seviyeye çıkamamıştı. O halde şimdi sıra Avrupa futbolunun son 10 yıldaki en önemli figürlerinden David Beckham'a gelmişti.

Takımın bir parçası olmak

Otoriteler, 32 yaşındaki Beckham'ın, profesyonelliğin ikinci sınıf olduğu Amerika'da ne vereceği konusunda tereddütleri bulunduğunu belirtiyordu. Bütün bunlara rağmen Beckham, Los Angeles'te kendisini karşılayan medya mensuplarına, "Ben bir süper star olarak anılmayı değil, takımın bir parçası olmayı ve birlikte kazanmayı hedefliyorum. Eğer

buradaysam bir değişiklik yapmak için geldim ve futbolu daha üst bir seviyeye taşımak için gayret edeceğim. Futbolu Amerika'da en üst seviyeye çıkaracağım diye bir iddiam yok, çünkü bunu gerçekleştirmek oldukça zor" diyordu. Unutulmaması gereken bir husus da Real Madrid'deki teknik direktörü Fabio Capello'nun takımda kalması için sarf ettiği çabaları geri çevirmesiydi.

LA Galaxy takımına 250 milyon dolara transfer olduğu duyurulduğunda yerinden zıplamayan kimse yoktu; çünkü bu inanılmaz bir rekordu. O, bir türlü yeterli ilgiyi görmeyen ABD Futbol Ligi'nin kurtarıcısı olacaktı. Ancak sadece 5 lig maçında oynayabilmesi futbolseverlerin tepkisini topluyor. Hele oynaması beklenen iki maç için yüksek bilet bedeli ödeyip sahada onu göremeyenler öfkelerini protesto gösterileriyle sergiledi. Ancak ABD Ligi'nin seyirci rekoru da yine onun sayesinde kırıldı. Üstelik Galaxy yönetimi ve takım arkadaşları böyle bir yıldıza sahip olmaktan mutlu. Başkan Lalas, Beckham'a yılda 6.5 milyon dolar ödediklerini ve bu parayı çoktan çıkardıklarını söyleyerek, "Biz onu önemli bir yatırım olarak gördük ve Beckham'ın iyi bir kazanç olduğunu düşünüyoruz. Biz kazandıkça o da bunun karşılığını alacaktır" diyor.

İspanya Ligi'ni kazanan Real Madrid'den kopmasını, Capello ile Beckham arasındaki hoşnutsuzluğa bağlayanlar vardı. Capello herkese açık açık Beckham'ın Amerika'ya gitmesini engelleyeceğini, çünkü Real Madrid'in ona ihtiyacı olduğunu söylüyordu. Ancak bu vaatler sadece sözde kalıyor ve hiç bir zaman gerçekleşmiyordu.

Doğal lider

Beckham gibi ünlü bir oyuncuya sahip olmanın mutluluğunu yaşayan LA Galaxy taraftarlarının, başlangıçta ondan umduklarını bulduklarını pek de söyleyemeyiz. Amerika'nın gönlünü fethetmesi beklenen Beckham ne yazık ki ülkeye ayağını sakat olarak basmıştı. Uzun bir süre de yedek kulübesinde oturmuş ve takım arkadaşlarını sahada yalnız bırakmak zorunda kalmıştı. Ancak eski bir milli oyuncu olan Kulüp Başkanı Alexi Lalas, başlangıçta yaşanan bütün bu olumsuzluklara rağmen Beckham hakkında ümitli konuşuyor: "Hepimizin tek arzusu Beckham'ı sahada sakatlıktan kurtulmuş ve tam anlamıyla sağlığına kavuşmuş görmek. Fiziksel olarak kendini toparladığı an kendinden beklenen verimi alacağız. Bundan eminim." Beckham uzun süren sakatlığı süresinde yedek kulübesinde kalmasına rağmen takım arkadaşları tarafından bu durum hiç bir vakit hoşnutsuzlukla karşılanmadı. Galaxy takımının kaptanı Landon Donovan bile arabasına davet ettiği Beckham'a takım kaptanlığını sundu. Galaxy'nin orta saha oyuncusu Ante Jazic, Beckham'lı takımın rakip oyuncuları hırslandırdığını ve oyunun kalitesini yükselttiğini belirterek onu bir doğal lider olarak tanımlıyor.

O iyi bir yatırım

Kaptan olarak çıktığı ilk maçı olan MLS SuperLiga Kupası yarı finalinde DC United'a kendine has serbest vuruştan attığı gol taraftarları ayağa kaldırmıştı. Bu gol taraftarların gönlüne su serpmişti. Ancak Beckham'la işler ligde beklenildiği gibi gitmiyordu. Yedek kulübesine çekildiği Toronto ve DC United

maçlarında yüksek bilet fiyatları taraftarları kızdırmış, yuhalanmasına neden olmuştu. Neden sakat olarak transfer edildiği sorgulanmaya başlanmıştı. Taraftar onu sahada sağlam görmek istiyordu. Bir süre sonra Beckham sakatlığını atlatıyor ve Galaxy'nin New York'ta konuk olduğu Red Bulls maçını tam 66 bin futbolsever izliyordu. Bu rakam MLS tarihinde bir seyirci rekoruydu. Evet, belki Galaxy gol düellosundan 5-4 mağlup ayrılıyordu ama Beckham, takımının attığı dört golden üçünün asistini yaparak nihayet kalitesini

konuşturuyordu. Artık Beckham patentli formalar, tişörtler ve diğer ürünler kapış kapış satılıyordu. Kötü günler geride kalmıştı. "Beş yılda alacağı 250 milyon doları acaba hak ediyor mu?" tartışmaları sürerken, Kulüp Başkanı Lalas, bu rakamın net olmadığını, kulübün sahibi olan Anschutz Entertainment Group'un çok güçlü bir kuruluş olarak bu yatırımın altından kalkabileceğini belirterek şöyle diyor: "Biz Beckham'ı önemli bir yatırım olarak gördük ve bunun karşılığını almaya başladık. Amerika'da spor, yap-işlet-kazan üzerine kuruludur. Beckham'ın iyi bir kazanç olduğunu düşünüyoruz. Biz kazandıkça o da bunun

karşılığını alacaktır. Bunu da şu anda gerçekleştiriyor." Beckham'ın bir sezonda kazanacağı ücretin 6.5 milyon dolar olduğunu belirten ilgililer, reklam gelirlerinin bunun dışında tutulduğunu açıklıyor. Beckham görüldüğü gibi futbol oynamanın dışında reklam gelirlerinden de önemli bir payın sahibi olacak. Pele, New York Cosmos formasını giydiği 1970'ler döneminde bugünlerde olduğu gibi aynı ilgiyi görmüştü. Ne var ki bugün şartlar oldukça değişik. Uydur televizyonu ve promosyonlar sporcuları daha iyi

elde ediliyordu. Galaxy'nin evi olan California'daki Home Depot Center'da oynadığı maçlarda seyirci rekorları kırılıyordu. Galaxy'nin deplasmana gittiği Toronto'da yerel gazeteler adım adım Beckham'ı takip ederek gittiği lokantalarda, alışveriş yaptığı dükkânlarda adeta karargâh kurmaktan üşenmiyor, sosyete sayfalarında adından sıkça söz ediliyordu. Bir ara da adeta kaçırılırcasına bir arabaya bindirilip Harlem'de çocuklar yararına düzenlenen futbol kliniğinde konuşmacı olarak bulunması istenmişti. İlk önce korktuğunu belirten Beckham, bu ilginç ayrıntıyı şöyle dile getiriyor: "New York'un bazı yerlerinin tekin olmadığı doğru. Montclair State College'in sahasındaki idmandan henüz çıkmıştım ki beni bir arabaya bindirip bilinmeyen bir yere götürdüler. Meğer Harlem'deki küçük çocuklar konuşmacı olarak beni istemiş."

Kendisini sevdirmeyi başardı

Takım arkadaşları Beckham'ın ne denli mütevazı olduğunu anlata anlata bitiremiyor. Jazic bu konuda şöyle konuşuyor: "İnanılır gibi değil. Takımın her gittiği yerde hayranları tarafından adeta kuşatılıyor. Magazin dünyası peşinden ayrılmıyor. Beckham'ın hayat tarzı, olaylara bakışı herkesi ilgilendiriyor. İlgi gösterene ilgiyle karşılık veriyor. Kendinden emin ve sevecen haliyle herkesin sevgisini kazanmış. Etrafına imza vermekten kaçınmıyor. Maçtan sonra takımla beraber bulunduğumuz ortamlarda bizimle birlikte olmaktan mutluluk duyduğunu görüyoruz. Bizimle kaynaşmasından mutluluk duyuyoruz. Güzel bir espri anlayışı var. Kibar ve sessiz. Ondan futbol dışında da öğreneceğimiz çok şey olduğunu düşünüyoruz." Görünüşe göre Beckham'la her şey yolunda gidiyor gibi. Ancak önünde kalan dört yılda Amerika'daki futbola ne denli katkı sağlayacak, bunu zaman gösterecek. "Oynadığı beş lig maçında gol atamayan Beckham'a taraftarlar daha ne kadar katlanacak?" sorusu ise hâlâ gündemdeki yerini koruyor. ■

Uyuşmazlık Çözüm Kurulu

Türkiye Futbol Federasyonu'nun 3813 Sayılı Kuruluş Kanunu, 4 Aralık 2007 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5719 Sayılı Kanun ile bazı değişikliklere uğradı. Aslına bakılırsa, bu değişiklik 3813 Sayılı Kanun'un geçirdiği ilk değişiklik de değildi. Bugüne kadar birçok farklı sebepten ötürü 3813 Sayılı Kanun'a müdahale edilmiş ve yapısında yenilikler yapılmıştı.

Peki, neydi 5719 Sayılı Kanun ile getirilen önemli değişiklikler? Bunları belki de birkaç alt başlık altında incelemek daha uygun olacaktır. Öncelikle bu değişiklik talebinin, FIFA'nın 2005 yılı içinde başlattığı ulusal federasyonlarla uyum çalışmaları kapsamında FIFA'dan geldiğini belirtmek gerek. FIFA, 3813 Sayılı Kanun'u inceleyerek Türkiye'de futbolun özerk yapısının istenilen düzeyde olmadığını, FIFA ve UEFA prensiplerinin Kanun'da yeterli düzeyde belirtilmediğini ve yargısal yapının da gerekli bağımsızlığa sahip olmadığını ifade etmiştir. Bunun üzerine yapılan yoğun çalışmalar neticesinde bugün 5719 Sayılı Kanun olarak bildiğimiz Kanun ile değiştirilen 3813, daha modern, daha özerk ve adil yargılama prensiplerini içeren bir hal almıştır.

Yargısal anlamda 5719 sayılı Kanun'un getirdiği en önemli değişiklik, hiç şüphe yok ki, futbol yargımıza yeni giren Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'dur ("UÇK"). 1992 yılından bu yana yürürlükte bulunan sistem uyarınca, futbolun aktörleri arasında sözleşmelerden doğan ihtilaflara TFF Yönetim Kurulu ilk derece yargı mercii sıfatıyla karar vermekte ve bu kararlara karşı da TFF Tahkim Kurulu nezdinde itiraz edilebilmekteydi. Bizim de defalarca eleştirdiğimiz bu sistemin en önemli sorunu TFF Yönetim Kurulu üyelerinin hukukçu olmalarının

Futbolun yeni kanunu ile getirilen yeni oranlardan biri de Uyuşmazlık Çözüm Kurulu. FIFA'nın "yargı bağımsızlığı" talebi üzerine oluşturulan bu yeni kurulun kuruluş amaçları neler?

Kurul kimlerden kurulacak ve nasıl karar alacak? Bu yazıda, literatürümüze yeni giren Uyuşmazlık Çözüm Kurulu ile ilgili bilinmeyenlere ışık tutacağız.

gerekmemesi ve teknik hukuki konulara da hukuki bir eğitimden geçmemiş futbol yöneticilerinin karar veriyor olmasıydı. Bu durum ise ilk derecede yapılan yargılamaların sıhhatine önemli ölçüde zarar vermekteydi. Her ne kadar TFF Hukuk Kurulu bir danışma kurulu sıfatıyla ihtilaflarla ilgili olarak TFF Yönetim Kurulu'na yardımcı olmaya gayret etse de nihai kararlar hukukçu olmayan TFF Yönetim Kurulu üyelerince verilmekteydi.

Sistem içindeki bir diğer sorun ise TFF Yönetim Kurulu üyelerinin genellikle futbol kulüpleri temsilcilerinden oluşmasıydı. Yönetim Kurulu'nun karara bağladığı ihtilafların büyük çoğunluğunun futbolcular ile kulüpler arasında cereyan ettiğini de hesaba kattığımızda bu kurulun tarafsızlığı önemli ölçüde eleştirilmekteydi. 5719 ile hukuk sistemimize giren Uyuşmazlık Çözüm Kurulu ise yukarıda belirttiğimiz sorunları büyük ölçüde gidermektedir. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu modeli, uzun yıllardan beri FIFA tarafından başarı ile uygulanmakta ve uluslararası nitelikli futbol ihtilaflarının çözümünde adil ve eşit bir çözüm sistemi sunmaktadır.

Önemli nokta, hakemlerin belirlenmesi

Sistemin en önemli noktası, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nda görev yapacak hakemlerin belirlenmesidir. Buna göre, ihtilafların taraflarını teşkil eden futbolcular, kulüpler ve teknik

adamlar bu sistemde dolaylı bir yöntemle ve kendilerini temsil eden kuruluşlar eliyle, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu heyetlerinde görev alacak hakemleri belirlemektedir. Biraz açmak gerekirse, 3813 Sayılı Kanun'da futbolcuları temsil ettiği kabul edilerek Genel Kurul'da delegesi bulunan Profesyonel Futbolcular Derneği bundan sonra Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nda görev yapması için beş adet hakem belirleyerek bildirecektir. Aynı şekilde ihtilafların bir diğer tarafı olan kulüpler de Kulüpler Birliği Vakfı eliyle Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'na beş adet hakem bildirecektir. Aynı belirleme hakkı TÜFAD için de geçerlidir. Böylelikle ihtilafların taraflarını temsil eden kuruluşlar, hukuk bilgisine güvendikleri toplam on beş adet hakemi Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'na atayacaklardır. Futbol Federasyonu ise bu belirlemelere ek olarak Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'na başkanlık edecek bir adet hukukçuyu kurula atayacaktır. Yukarıda izah ettiğimiz belirleme ile bundan böyle ihtilafların tarafları, heyet oluşumlarına eşit müdahale imkânına sahip olmadıklarını veya Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun tarafsız ve bağımsız bir yapısının bulunmadığını ileri sürmeyeceklerdir. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'na atanan on altı kişilik hakem heyeti, kendilerini atayan kuruluşların temsil ettiği aktörlerin ihtilafları neticesinde beşer kişilik heyetler oluşturacaklardır. Bir örnekle açmak gerekirse, X futbolcu ile

Y kulübü arasında çıkan ihtilafta, Profesyonel Futbolcular Derneği'nin atadığı beş kişilik listeden iki kişi ile Kulüpler Birliği Vakfı'nın atadığı listeden iki kişi bir panel oluşturacaktır. Oluşan tüm heyetlere ise Federasyon tarafından belirlenen Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Başkanı başkanlık edecektir. Böylelikle her somut ihtilafta, tarafları temsilen ikişer hakem ile karar istikrarını sağlamak ve Federasyonu temsil etmek amacıyla atanan bir başkandan oluşmak üzere beş kişilik spesifik heyetler oluşacaktır. Aynı örnek antrenör ile kulüpler arasında çıkacak ihtilaflar için de geçerlidir. Bu sistemin sağlıklı işleyebilmesi için ise tıpkı CAS mahkemesinde veya FIFA DRC'de olduğu gibi, spor hukuku bilgisine sahip ve içtihat bütünlüğü sağlamaya ehil, hukukçulardan oluşan güçlü bir sekretaryanın da oluşması şarttır. Bu sekretarya taraflar arasındaki yazışmaları ve süreci takip ederek Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun spesifik heyetlerine destek verecektir. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu tarafından verilen kararlara karşı da yapısı yenilenen ve taraf temsiline tam olarak sağlandığı TFF Tahkim Kurulu'na itiraz edebilmek mümkün olacaktır. Yeni yapılanma neticesinde; 1) TFF Yönetim Kurulu'nun ve TFF'nin tamamen dışında bir yargı yapılanması oluşturulmuş olacak ve yargısal bağımsızlık net bir şekilde sağlanacaktır. 2) İhtilafların taraflarını temsil eden kuruluşların belirleyeceği hakemlerin vereceği kararlar neticesinde bir hukuki içtihatlar bütünü oluşmasının önü açılacaktır. 3) Daha adil, daha şeffaf ve tarafların eşit temsiline sağlandığı bir ilk derece yargı sistemine kavuşulacaktır. 4) Tamamen hukukçulardan oluşan bir yargı mercii sayesinde yargısal yapı daha sağlıklı bir hâl alacaktır. ■

Serkan Balcı

Altyapı yatırımı mutlaka geriye döner

Türk futbolunun yetiştirdiği önemli oyuncuların biri. Pamukspor'da başladığı futbol hayatını Bodrum Yalıkavakspor'da devam ettirirken İlhan Cavcav tarafından keşfedilip Gençlerbirliği'ne transfer edildi. Kısa zamanda aşama kaydedip Fenerbahçe formasını giydi ve şampiyonluk yaşadı. Aynı başarıya Trabzonspor formasıyla da ulaşmak amacıyla. Türkiye'de oyuncu yetiştirilmesi yönünde yeterli çabanın gösterilmediğini söylüyor ve Türk futbolunun çıkış noktası olarak altyapı eğitime vurgu yapıyor.

Avrupalı oyuncunun çok küçük yaşlarda gördüklerini biz çok daha ileri yaşlarda öğreniyoruz. Son dönemlerde bunu aşmaya başladık ama henüz yeterli değil. Tesisleşme ve eğitim için büyük yatırımlar yapmak gerekiyor.

▼Anadolu'da yetişip daha sonra büyük takımlarda forma giyen bir oyuncusun. Türkiye'deki oyuncuların yetişme koşulları ve yetişme yöntemleriyle ilgili ne düşünüyorsun?

▲Ben halı sahada yetiştim diyebilirim. Avrupa'da ise ailelerin bilinciyle birlikte çocuklar 5-6 yaşından itibaren futbol eğitimi almaya başlıyor. Top tekniği ve vuruş stillerini öğreniyorlar. Biz ise onların küçük yaşta gördüklerini çok daha ileri yaşlarda öğreniyoruz. Bunu son dönemlerde aşmaya başladık ama henüz yeterli değil. Tesisleşme ve eğitim için büyük yatırımlar yapmak gerekiyor. Avrupa'da büyük kulüpler kurdukları futbolcu tarama ağıyla Afrika ve Brezilya gibi bölgelerde bulunan yetenekli çocukları altyapılarına katıp ileride çok büyük paralara satıyor. Buna Lyon'u örnek gösterebilirim. Bizde de böyle şeyler olmalı. Altyapı için paraya kıyılmalı. Bu yöndeki yatırım kesinlikle geri döner diye düşünüyorum.

▼Oyuncuların ellerine büyük paraların geçtiğini görüyoruz. Sence futbolcular aktif dönemde veya futbolculuk sonrası bu parayı doğru kullanabiliyor mu? Bu konuda geçmişten günümüze bir gelişim yaşandı mı?

▲Geçmişteki oyuncuların hayatlarını araştırdığımda, gece kulüplerine gittiklerini, kumar oynadıklarını öğrendim. Ama internetin yaygınlaşmaya başlamasıyla birlikte bu tür şeyler sona erdi. Konu vakit geçirme olduğu için artık boş zamanlarda internet

▼Gelecekte teknik direktörlüğü düşündüğünü söyledin; peki şimdi olaya bir teknik adam gözüyle bakmaya çalışıyor musun? ▲Bazen kendimi teknik direktörün yerine koyuyorum ve işinin çok zor olduğunu anlıyorum. Kadroda 25-26 oyuncu var. Hepsi

kullanılıyor. Futbolcunun sosyal yaşamı kısıtlı. Herkesin yaptığını yapamazsınız. Benim dönemimde şu zamana kadar kötü şeyler yaparak parasız kalan oyuncu görmedim. Hepsi geleceğine yatırım yapıyor. Ben de öyleyim. Geleceğimi düşünüyorum. Futbolcunun alıştığı yaşamı sürdürebilmesi için parasını iyi kullanması gerekir. Bana göre futbolculuk sonrası aylık gelirinin en az 20 milyar lira olması gerekir. Ancak bu şekilde alışılmış düzen devam eder. Tabii bunu söylerken hayatta her türlü durumla karşılaşabilirsiniz. Allah sağlık versin.

Okul yaptırmak istiyorum

▼Henüz gençsin ve önünde futbol oynamak için uzun yıllar var. Yine de futbolculuk yaşamın bittiğinde neler yapacağını düşünüyor olmalısın. ▲Teknik direktör olmak istiyorum. Asla futboldan kopmam. Ancak futbolculuk kariyerimi noktaladıktan sonra bir-iki yıl dinlenirim. Bunun dışında okul yaptırmak istiyorum. Bunlar benim en büyük hedeflerim.

oynamak istiyor.Morali bozulan, kapris yapan olabiliyor. Aradaki mesafeyi iyi ayarlamak gerekiyor. Bu nedenle yapılan iş çok zor ve saygı duymak gerekli. Teknik adamlar bazen bir futbolcu tutmayabilir. Ama bizim çok çalışmaktan başka yapacağımız bir şey yok. Eğer çalışmazsak kimseye değil kendimize zarar vermiş oluruz. **▼Bugüne kadar yerli-yabancı pek çok teknik direktörle çalıştın. Oyunculüğünün gelişimine katkı açısından yerlilerin mi yabancıların mı daha faydalı olduğunu düşünüyorsun?**

▲Bu ayıp ama dil bilmediğimiz için yerli teknik adamları tercih ediyoruz. Okul döneminde dersleri hayatımızdan çıkarttığımız için kendimizi yeteri kadar geliştiremedik. Bana göre futbolcunun hocasını anlaması gerekiyor. Bire bir konuşabilmeliyiz. Türklerin verdiği moral motivasyonu yabancılar veremiyor. Tercüman aracılığıyla konuştuğunuz için anlatılanlar size gerçekçi gelmiyor.

Avrupa'da büyük kulüpler kurdukları futbolcu tarama ağıyla Afrika ve Brezilya'dan yetenekli çocukları altyapılarına katıp ileride çok büyük paralara satıyor. Altyapı için paraya kıyılmalı. Bu yöndeki yatırım kesinlikle geri döner diye düşünüyorum.

Bugünkü futbolcuların kötü alışkanlıklardan uzak durduğunu söyleyebilirim. Bu zamana kadar kötü şeyler yaparak parasız kalan oyuncu görmedim. Hepsi geleceğine yatırım yapıyor. Ben de öyleyim. Geleceğimi düşünüyorum.

Bazen kendimi teknik direktörün yerine koyuyorum ve işinin çok zor olduğunu anlıyorum. Kadroda 25-26 oyuncu var. Hepsi oynamak istiyor. Morali bozulan, kapris yapan olabiliyor. Bu nedenle yapılan iş çok zor ve saygı duymak gerekli.

Bana göre futbolcunun hocasını anlaması gerekiyor. Bire bir konuşabilmeliyiz. Türklerin verdiği moral motivasyonu yabancılar veremiyor. Tercüman aracılığıyla konuştuğunuz için anlatılanlar size gerçekçi gelmiyor.

Fenerbahçe'de sağ bek oldum. Ersun Hoca'nın Gençlerbirliği'ni çalıştırdığı dönemde orta sahada görev yapıyordum. Orta sahada oynayınca daha özgür bir şekilde mücadele edebiliyorum. Sağ bekte ise bir adama bağlı kalıyorsun.

Küçük bir başarısızlıkta 25 yıllık stres oyuncuların üzerine yükleniyor. Bunu her oyuncu kaldıramaz. Baskının etkisiyle sahada yapmak istediğinizi yapamayabiliyorsunuz. Başarıya yavaş yavaş ilerlemeliyiz. Camia kenetlenirse takım iyi yerlere gelir.

▼Bazen orta sahada bazen de sağ bekte görev yapıyorsun. Sana göre en verimli olduğun mevki hangisi?

▲Bence orta saha. Fenerbahçe'de sağ bek oldum. Ersun Hoca'nın Gençlerbirliği'ni çalıştırdığı dönemde orta sahada görev yapıyordum. Trabzonspor'da ise her iki mevkide de oynadım. Orta sahada görev alınca daha özgür bir şekilde mücadele edebiliyorum. Sağ bekte ise bir adama bağlı kalıyorsun. Ancak futbolcu her mevkide oynayabilmeli. Mutlaka "şurada oynarım" diyemez.

▼Kendi mevkinde örnek aldığın futbolcular var mı?

▲Küçüklükten beri Okan Buruk ile Emre Belözoğlu'nu çok beğenir ve örnek alırım. Ayrıca fizik olarak da yakın olduğumuz için çevremiz tarafından bu oyunculara benzetiliyorum. Onlara karşı oynadığım için çok mutluyum. Her ikisi de Türkiye standartlarının üzerinde futbolcular.

▼Trabzonspor'un şu andaki yapısını nasıl görüyorsun?

▲Takım kötü gidince yapı da kötü gözüküyor. Bence bazı şeyleri aşmamız gerekiyor. Küçük bir başarısızlıkta 25 yıllık stres oyuncuların üzerine yükleniyor. Bunu her oyuncu kaldıramaz. Baskının etkisiyle sahada yapmak istediğinizi yapamayabiliyorsunuz. Başarıya yavaş yavaş ilerlemeliyiz. Camia kenetlenirse takım iyi yerlere gelir. Alınan bir mağlubiyette karamsarlığa kapılmamak lazım. Sabretmek gerekiyor. Lyon, Fransa'da uzun yıllardır şampiyonluğu kimseye bırakmamasına karşın Avrupa'da başarı elde edemiyor. Sezon başında aldığımız hükmen mağlubiyet ne yazık ki bizi çok olumsuz etkiledi. Nasıl başlarsan öyle gidersin.

▼Genç nesle baktığında ileride yıldız olabilecek oyuncular görebiliyor musun?

▲Beşiktaş'ta Serdar Özkan ve Batuhan var. İkisi de çok yetenekli. Ayrıca Galatasaray altyapı konusunda başarılı. İyi oyuncular çıkartıyorlar. Kendilerini kanıtlamış Arda ve Sabri var. Ancak Türkiye'de gençlere fazla önem verilmiyor. Bir-iki maç kötü oynadığında tahammül gösterilmiyor. Genç oyuncu stres altında olursa hata yapıyor, hata yaptıkça da kötüye gidiyor. Bunları ben de yaşadım. Gençlere kesinlikle sabretmek gerek.

▼Oyuncuların takvimleri çok yoğun. Sürekli maç, antrenman ve kamp yapıyorsunuz. Kısıtlı olan boş vakitleriniz nasıl değerlendiriyorsun?

▲İzmir'e ailemin yanına gidiyorum. Köpeğimle ilgileniyorum. Trabzon'da olursam da genelde evde internette zaman geçiriyorum. Takım kötü gittiği zamanlar dışarı çıkmak istemiyorum. Genelde böyleyim. Bunun kente bir ilgisi yok. Sonuçlar biraz daha iyi gitmeye başlayınca şehri gezeceğim.

▼Gençlerbirliği takımının Türkiye ve Avrupa'da derece yaptığı dönemde

kadroda yer alıyordun. Taraftarının olmayışı, kadro ne kadar kaliteli olursa olsun başarınızı etkiliyor muydu?

▲Elbette etkiliyordu. Futbol sonuçta bir eğlence. Avrupa'da insanlar sinemaya gidermiş gibi maça gidiyor. Gençlerbirliği takımında hiçbir sorun bulunmamasına rağmen taraftarımız hiç yoktu. Yenilsek de Başkan İlhan Cavcav iyi oynadığımız için bize prim veriyordu. Sonuç anlamında çok iyi gitmemize rağmen her maç tribünde polislerle oynuyorduk. O tür kulüpler futbolcu satarak bir yerlere geliyor. Bunun aksi yapılıyorsa, kulübün taraftarı olmadığı için geliri de olmayacaktı. Başkan İlhan Cavcav bunu çok iyi ayarladı. Beni 50 milyara aldılar, 2 milyon euroya sattılar. Ersun Yanal döneminde neredeyse şampiyon olacaktık ama Türkiye'de yaşanan farklı durumlardan dolayı olmadık.

▼Anadolu'da oynayan oyuncular bu durumu Türkiye'deki farklı şartlara bağlıyor herhalde.

▲Sürekli kırmızı kartlar görüyorduk. Nasıl gördüğümüzü biz de anlamıyorduk. Belki de haklıydılar ama o saatten sonra biz de şampiyon olamayız diye düşünmeye başladık. Büyük takımların taraftar sayıları çok üst düzeyde. Böyle olması yayın gelirlerini de etkiliyor. Benim gönlüm tekrar Anadolu'dan bir şampiyon çıkması yönünde. İnşallah bu yine Trabzonspor olur.

▼Medyayı takip ediyor musun?

▲Diğer arkadaşlarımı bilemiyorum ama ben kesinlikle takip etmiyorum. Çünkü futbolu bilen bilmeyen, hayatında topa vurmeyen kişiler yorum yapıyor.

Milli Takım'da kaliteli oyuncular var

▼Milli Takım 2008 Avrupa Şampiyonası'na gidecek. Grubu ve şampiyonayı nasıl değerlendirirsin?

▲Bu şampiyonada kötü takım yok. Grupta ev sahibi İsviçre, Portekiz ve Çek Cumhuriyeti yer alıyor. Milli Takım da eleme sürecinde kötü bir dönemden geçti. Artık olumsuzlukların geride kaldığına inanıyorum. Aslında oldukça kaliteli bir oyuncu kadrosu var. Bu şartlar altında gruptan çıkılır diye düşünüyorum. Milli Takımımız nasıl dünya üçüncüsü olduysa, bu şampiyonada da beklenen başarıyı gösterebilir.

▼Milli Takım'da dünya üçüncülüğü sonrası zamana yayılan bir jenerasyon değişikliği oldu. Şimdi Avrupa Şampiyonası finallerine bu değişimle birlikte gidiliyor. Sence Türkiye'de bu değişimi gerçekleştirecek ve başarıyı devam ettirebilecek potansiyel var mı?

▲Bana göre oradaki zihniyet çok önemli. Milli Takım için oynuyorsun. Özel bir unvan sahibi oluyorsun.

Tabii ki tecrübe ve amatör ruh lazım. Herkes var gücüyle mücadele ederse başarı kendiliğinden gelir. Bir bütün olmak gerekiyor. Tecrübeyle gençliğin iyi yoğrulması şart. Çünkü bir anda değişiklik olmaz. Bunun yavaş yavaş gerçekleşmesi gerekir.

▼Yabancı oyuncuların Milli Takım'da oynadıklarını görüyoruz. Bunun örnekleri dünyanın başka ülkelerinde de yaşanıyor. Sen Türkiye açısından bu olayı nasıl yorumluyorsun?

▲Başarı isteniyorsa, yabancıların milli takımlarda oynayabileceğini düşünüyorum. Zaten yabancından daha iyi Türk oyuncu varsa o tercih edilir. Bu durum bana mantıklı geliyor. Marco Aurelio bunu ispatladı. İyi de oynuyor. Dünyada da örneklerini görüyoruz. Mesela Fransa'nın Dünya ve Avrupa Şampiyonu olmuş kadrosunda çok sayıda kökeni farklı oyuncu vardı. Başarıyı sadece Fransız oyuncularla elde etmediler. Bu nedenle normal karşılıyorum. Ama bunu yaparken de Türk insanını kaybetmememiz gerekir.

▼Türkiye'de tartışılan konulardan biri de yabancı oyuncu sayısının sınırlandırılması. Kimisi bunun serbest bırakılmasını, kimisi azaltılmasını, kimisi de mevcut sayının korunmasını istiyor. Senin bu konuda görüşün nedir?

▲Bana göre mevcut sayı gayet iyi. Azaltılması da gerekmez. Ancak transfer edilen yabancı oyuncunun, Türk futbolcudan birkaç kat daha iyi olması gerekir. Çünkü onlara verilen paralar Türklerle aynı değil. Kaliteli, örnek olacak düzeyde oyuncular getirilmeli. Ama Türk oyuncuyla aynı seviyede olduktan sonra transfer etmenin bir anlamı yok. Şu ana kadar büyük takımlara gelen yabancılar da bence gayet iyi.

Türk oyuncunun mantalitesi değişmeli

▼Gerek Avrupa'da yetişmiş, gerekse de Türkiye'de başarı elde edip Avrupa'ya transfer olmuş oyuncularımız var. Bunların ülke dışındaki performanslarını nasıl değerlendiriyorsun? Ya da sana göre onlar ne tür sıkıntılar yaşıyorlar ve bizim onlardan farkımız ne?

▲Tuncay yeni yeni form tuttu. Emre Belözoğlu yıllardır oynuyor. Tugay ağabey aynı şekilde. Bence Türk oyuncusunun mantalitesini değiştirmesi gerekiyor. Çünkü ülke dışına çıktığınızda yabancılık çekiyorsunuz. Kültürüne, diline, örf ve adetlerine alışamıyorsunuz. Burayla orası farklı. Mesela burada maça bir-iki gün kala kampa giriyorsunuz, orada ise futbolcu müsabakaya sevgiliyle geliyor. Olayı profesyonel anlamda değerlendiremiyorlar. Bir de Avrupa'da Türk futbolculara farklı gözle bakıyorlar. Diğer ülkelerin oyuncularıyla, Türk oyuncular arasında bir farklılık göze çarpıyor. Avrupa kulüpleri Türk oyuncusunu transfer etmeden önce çok farklı yönlerden değerlendirmelerde bulunuyor. Üç-beş defa düşünüyorlar. Bu aşılsa Avrupa'da daha fazla sayıda Türk oyuncu oynayabilir. Yetenek ve karakter anlamında çok kaliteli oyunculara sahibiz. Bana göre önümüzdeki 5 yıl içinde Avrupa'da forma giyen oyuncu sayısı bir hayli artacaktır.

▼Avrupa Şampiyonası da bunun için bir şans olarak değerlendirilebilir mi?

▲Sonuçta bu tür organizasyonlar oyuncular için vitrin niteliğindedir. Ülkenin başarılı olması tüm Türk oyuncuları etkileyecektir. Bu şampiyonada ikincilik veya üçüncülük alsak, yabancı kulüpler oyuncularımız hakkında üç defa düşünmek yerine bir defa değerlendirip transfer yapabilir.

▼Son olarak Trabzonspor camiasına vermek istediğin bir mesaj var mı?

▲Başarılı olmak, galibiyet serisini başlatmak, ligin ikinci yarısında da çok farklı bir Trabzonspor izlettirmek istiyoruz. Bunun için de tüm camiadan destek bekliyoruz. ■

Futbolda bandaj ve bantlama

Bir sektör haline gelmiş olan futbolda üst düzey oyunculara ödenen ücretler günden güne artmaktadır. Oyuncu maliyetlerinin yükselmesi oyuncuların beklentileri de artırmaktadır. Bu beklentiler sakatlık geçiren bir futbolcunun bir an önce tekrar sahalara dönmesi konusunda oyuncu üzerinde baskı oluşturabilmekte, tedavisi tamamlanmadan ve rehabilitasyonun gerekleri tam olarak yerine getirilmeden oyuncular tekrar sahalara dönebilmektedir. Bununla ilişkili olarak da futbolda, son yıllarda yaralanma nedeniyle zayıflamış vücut bölümlerini destekleyerek, futbolcuyu bir an önce tekrar sahalara döndürmek amacıyla bandaj ve bantlama uygulamalarına olan ilgi giderek artmaktadır. Bu da zaman zaman oyuncuların, yöneticilerin ve teknik sorumluların bantlama uygulamalarında, gereğinden fazla bir beklenti içerisine girmesine ve rehabilitasyon aşamalarının atlanmasına yol açabilmektedir. Bandaj ve bantlama, bir vücut bölümünün fonksiyonel hareketlerinin devamına izin verirken aynı zamanda koruma ve destek sağlayan uygulamalardır. Bandaj ve bantlama koruyucu ve önleyici etkileri yanında rehabilitasyon esnasında yeniden yaralanma riskini azaltmak için de yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Yaralanmış vücut bölgesinin bu şekilde desteklenmesi aktiviteye erken dönüşü ve iyileşmeyi engelleyebilecek istenmeyen hareketlerin kontrolünü sağlar.

Bant ve bandaj kullanım amaçları

- Acil ilk yardım sağlamak.
- Aşırı eklem hareketlerini sınırlandırmak.
- Ağrısız fonksiyonel hareketlere izin vermek.
- Yaralanmış vücut bölümünü desteklemek.
- Koruyucu pedleri ve malzemeleri tutturmak, sağlamlaştırmak.
- Aktiviteye erken dönüş sağlamak.

Bandaj ve bantlama tekniklerinin kullanımı bireylerin erken aktiviteye dönüşüne izin vermesine karşın, bu tür yöntemlerin kullanımı yaralanmış vücut bölgesinin kuvvetlendirilmesi

Bandaj ve bantlama tekniklerinin kullanımı bireylerin erken aktiviteye dönüşüne izin vermesine karşın, bu tür yöntemlerin kullanımı yaralanmış vücut bölgesinin kuvvetlendirilmesi amacıyla dizayn edilmiş kapsamlı bir rehabilitasyon programının yerini kesinlikle almamalıdır. Bu nedenle çok uzun süre kullanılmamalıdır. Ayrıca dışarıdan sağlanan desteğin vücudun kendi elemanlarının sağladığı desteğin yerini tutamayacağı da hiçbir zaman unutulmamalıdır.

amacıyla dizayn edilmiş kapsamlı bir rehabilitasyon programının yerini kesinlikle almamalıdır. Bu nedenle çok uzun süre kullanılmamalıdır. Ayrıca dışarıdan sağlanan desteğin vücudun kendi elemanlarının sağladığı desteğin yerini tutamayacağı da hiçbir zaman unutulmamalıdır. Vücudun hemen her bölgesine bandaj ve bantlama uygulaması yapılmakla birlikte, futbolda ayak bileği ve diz eklemi bantlaması en yaygın yapılan uygulamalardandır. Özellikle ayak bileğini burkulmalardan korumak amacıyla yapılan bantlama en sık olanıdır. Bandaj ve bant tipleri Çok çeşitli bant ve bandaj materyalleri mevcuttur. Bant elastik ya da elastik olmayan tarzda

bandaj gerilmeye izin verecek lifler de ihtiva eder. Elastik bandajlar buz veya koruyucu pedleri vücut bölümüne tutturmak ve kompresyon sağlamak amacıyla kullanılır. Elastik olmayan bandajlar ise sadece eklem hareketlerini sınırlandırmak ve destek sağlamak amacıyla kullanılmaktadır. Bant yerine kullanılabilmesine karşın bant kadar etkili değildir. Bant uygulama prensipleri Bant uygulamasından önce uygulama sahası temizlenmeli, kurutulmalı ve kıllardan arındırılmalıdır. Kesik, sıyrık gibi küçük yaralar varsa serum fizyolojik ile temizlenmeli ve kuru steril bir ped ile üzeri kapatılmalıdır. Aşıl tendonu ve

olanlara köpükten yapılmış ince bir materyal (poliüretan köpük) bantlamadan önce bandın altına uygulanmalıdır. Bu uygulama tek kat halinde yapılmalıdır. Uygulama anında vücut parçası istenen etkiyi sağlayacak pozisyona getirilmelidir. Diz ve kalçanın hafif fleksiyona getirilmesi gerekiyorsa topuğun altına 3-5 cm'lik bir ped konulabilir. Kırışıklıkların önlenmesi için bant rulo şeklinde tutulmalı ve uygulama öncesi 5-6 cm.'den fazla açılmamalıdır. Bant sarımları düzgün bir şekilde yapıldıktan sonra avuç içi ile şekil verilmeli ve kırışıklıklar önlenmelidir. Sirküler bantlamadan kaçınılmalıdır. Özellikle elastik olmayan bantlamada bu kural geçerlidir ve dolaşım bozukluğuna yol açabilir. Bandın her bir şeridi diğerinin üzerine uygulanırken arada açıkta deri sahası kalmamalıdır. Bu deride tahrişe yol açabilir. Her bir şerit bir önceki sarımın yarısını ya da üçte birini kapatacak şekilde uygulanmalıdır. Uygulama sonrasında o bölgenin hareketine bağlı ağrı veya hassasiyet ortaya çıkarsa bantlama yanlış yapılmıştır.

Mutlaka sökölüp yeniden yapılmalıdır. Bantlama tamamlandığında dolaşım kontrol edilmelidir. Sportif aktivite biter bitmez deri tahrişini önlemek için bant sökölmelidir.

Bant sökölldükten sonra deri, alkol veya eterle temizlenmeli ve kurutulmalıdır. Deri çok kuru ise nemlendirici sürölmalıdır. Tahriş, su toplaması ve enfeksiyon belirtileri açısından deri dikkatli bir şekilde gözlenmelidir. Bant sökerek çıkartılmamalı veya koparılmamalı, makasla kesilmelidir. ■

Bantlamanın uygulanmaması gereken durumlar

- Yaralanmanın tanısı tam olarak konulamamışsa.
- Akut bir yaralanma sonrası bu bölgenin daha kötüye gitmesi bekleniyorsa.
- Sadece yumuşak doku, ligament hasarı değil, yaralanmanın boyutu daha büyük ise.

olabilir. Elastik bant sıklıkla koruyucu pedleri yerlerine tutturmak amacıyla ya da maksimum hareket gerektiren eklemelerin çevresine uygulanır. Bu eklemlere elastik bant uygulaması dolaşım ve nörolojik fonksiyonlar engellenmeden kasların kasılmalarına izin verir. Elastik bantlar elastisitesinin yarısı ya da üçte biri kadar gerilerek uygulanır. Çok sıkı elastik bant uygulaması, dolaşımı ve o bölgenin hareketlerini engeller, ağrı ve rahatsızlığa yol açar. Elastik olmayan bant, aşırı hareketleri engelleyerek eklemlere destek sağlar. Bandajın da iki tipi bulunmaktadır; elastik ve elastik olmayan. Her ikisi de pamuklu kumaştan yapılmış olmakla birlikte elastik

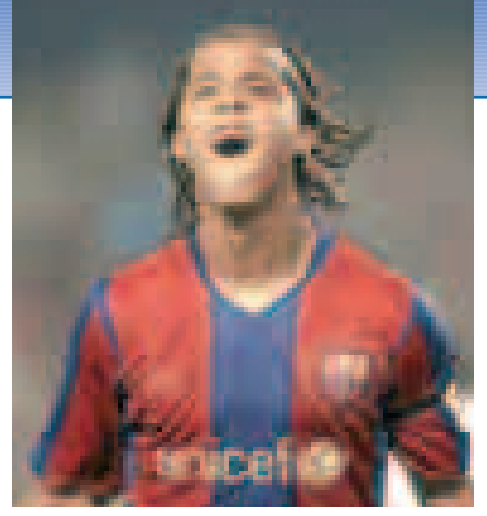
ayak sırtı gibi sürtünmeye duyarlı vücut bölümleri bir ped ya da kayganlaştırıcı ile korunmalıdır. Deri bu şekilde hazırlandıktan sonra bant yapıştırıcı spreyinden sonra bant yapıştırıcı deriye sıkılır ve kuruması için beklenir. Bu bandın deriye daha sıkı yapışmasını sağlar. Banda duyarlı olan bireylere uygulama her gün yeniden yapılmalı ya da banda alerjisi

Bandaj uygulama prensipleri

- Sarımlar distalden proksimale doğru yani kalp yönüne doğru yapılmalıdır.
- Bandaj bir önceki sarımın yarısını kapatacak şekilde yapılmalıdır.
- Sarımlar arasında deri katmanı kalmamalıdır.
- Bandajın iki ucu arasındaki basınç eşit olmalıdır.
- Sarımlar çok sıkı olmamalıdır.
- Bandaj sahip olduğu gerimin yarısı ya da üçte biri kadar gerilmelidir.
- Futbolcu maça ya da antrenmana çıkacaksa bandaj bantla tespit edilmelidir.
- Klipler sökölürken bandaja zarar vermesi önlenmelidir.
- Sökölün bandaj sabunlu su ile yıkanıp kurutulmalıdır.

Giovani dos Santos

Babasının oğlu

Futbolda soyaçekimin en önemli örneklerinden birisi o. Brezilyalı ünlü oyuncu Zinho'nun oğlu olarak 1989'un Mayıs ayında Meksika'da dünyaya geldi ve ikisi üvey dört kardeşiyle birlikte yine babasının futbol okulunda eğitimden geçti. Fransa'da düzenlenen bir turnuvada Barcelona scoutları onu keşfedince, kendisini hayallerinin takımında ve idolü Ronaldinho'nun yanı başında buldu. Barça, son dönemde Ronaldinho'nun takımdan ayrılacağı yolundaki gelişmelere pek de önem vermiyorsa, bunun arkasında Giovani dos Santos'un varlığını aramak gerekiyor.

İlker **Uğur**

Zinho: "Oğluma disiplin ve tevazuyu öğrettim. Çünkü hayatta bir başarıya ulaşmak istiyorsanız bunun yolunun bu iki kavramdan geçtiğini biliyorum. Bazıları onun bu kadar genç yaşta bu kadar şey başarıp, Barcelona gibi bir kulüpte oynayarak şımaracağını düşünebilir ama bu Gio için geçerli değil. Gio ne kadar iyi bir futbolcuysa bunun iki katı kadar iyi bir evlat olmayı başarmıştır."

Bu başarılarla ulaşmada önemli bir pay sahibinin Ronaldinho olduğunu söylemek gerek. Brezilyalı süper star, dos Santos'u adeta kanatları altına almış ve yetiştiriyor. Gio çocukluk idolüyle ilk buluşmasını tarif edilemez olarak nitelendiriyor ve onu sahadaki babası olarak kabulleniyor. Bu arada Zinho ile Ronaldinho'nun yakın arkadaş olduklarını da belirtmemiz gerek.

Barcelona'nın yolu sezon öncesi hazırlık kampında Danimarka'ya düşer. 29 Temmuz'da oynanan ve diğer sıkıcı hazırlık maçlarından pek de farkı olmayan özel maçta, Barcelona'nın rakibi AGF'dir. Karşılaşmanın 18. dakikasında ismen takip ettiğimiz, milli takım performanslarını izlediğimiz ve pek çok kimsenin Ronaldinho'nun varisi olarak adlandırdığı Giovani dos Santos sağ kanattan topla birlikte iner. Kendisine ikili olarak baskı yapan AGF savunmacılarını

içeri kat ederek geçer ve kaleciyle göz göze geldiği anda sifıra yakın bir açıdan ters köşeye füze gibi bir şut çıkarır. Potansiyelin realiteyle buluştuğu bu an futbolseverler için de bir rahatlama anıdır aynı zamanda. Post Messi döneminin ilk yıldızları kabuklarından çıkmış ve geniş Barcelona kadrosunun en iyi 25 oyuncusu arasına girmeyi başarmıştır. Bojan Krkić'le dos Santos arasında öncelik sırası belirlerken futbol kamuoyunda yarattıkları etkiyi göz önüne almıştım. Dos Santos birkaç

sene önce Meksika Genç Milli Takımı'nda büyük bir patlama yapmış ama arkasını biraz da küçük yaşı nedeniyle getirememişti. Bojan'ın Milli Takım başarısı ise daha yakın dönem olduğu için, *TamSaha* sayfalarında yer alışı da daha erken olmuştu. Bu açıklamanın ardından bu yazının öznesi dos Santos'a dönelim. Saçları, vücut yapısı, oyun stiliyle Ronaldinho'yu andıran genç Giovani 11 Mayıs 1989'da Meksika'nın Monterrey kentinde dünyaya geldiğinde kaderi dünyaya geldiğinde aslında önceden yazılmış

gibiydi. Futbolculuk yeteneklerini, Brezilya'nın ünlü futbolcularından birisi olan ve Zizinho olarak tanınan Gerardo dos Santos'tan almıştı. Bu yetenekleri Meksika'da bir futbol efsanesi olarak kabul edilen babasının futbol tecrübesiyle birleşince küçük Giovanni'nin önü açıldı. Monterrey'de kurduğu futbol okulunda Giovanni'yle birlikte ikisi üvey dört kardeşini de eğiten Zizinho, São Paulo adındaki okul takımını Amerika Birleşik Devletleri'nde düzenlenen prestijli Dallas Kupası'na götürdü ve takım burada çok başarılı oldu. Takımın yıldızı küçük Giovanni'ydı.

Küçük yaşta Barça'da

Futbol becerileri, Giovanni'yi Monterrey Kulübü'nün kapısından soktu ve 12 yaşında Giovanni profesyonel futbolculuk yolunda ilk adımlarını böylece attı. Kariyeri bir gençler turnuvasıyla başlayan genç oyuncu, aynı sezon Fransa'da düzenlenen bir turnuvadaki başarısı sonucu rüyalarının takımına gitti.

Dos Santos'un yeteneklerinden etkilenen Barcelona scoutları genç oyuncunun İspanya'ya gelmesini sağlamıştı. Giovanni dos Santos'un kariyer hikâyesinin Barcelona ayağı, aslında ilk kez profesyonel olduğu maça kadar Katalan temsilcisinin genç takımlarında başarı dolu günlerle geçti. Ama dos Santos'un futbolseverlerin gözüne girdiği yer Barcelona'dan önce Meksika Milli Takımı'nı şampiyonluğa taşıdığı U17 Dünya Kupası'ydı. Peru'da düzenlenen ve Milli Takımımızın dördüncü olduğu organizasyonun en başarılı oyuncularından birisi Giovanni dos Santos'tu. 8 numaralı formasıyla takımının attığı gollerin yarısının asistini yapan dos Santos, Brezilyalı Anderson'un ardından turnuvanın en iyi ikinci oyuncusu seçildi ve Gümüş Top ödülünü aldı. Herkesin kim bu çocuk dediği dönemde onun Barcelona forması giyiyor oluşu büyük kulüplerin iştahını kapatmıştır sanırız.

İyi futbolcu, iyi evlat

Dos Santos, kısa kariyerinde yaşadığı başarılarla rağmen oldukça mütevazı bir kişiliğe sahip. Babası Zizinho şu yaşananlara hâlâ inanamadığını söylese de oğlu için en önemli gördüğü şeyin disiplin olduğunu vurguluyor. Zizinho

şöyle devam ediyor: "Oğluma disiplin ve tevazuyu öğrettim. Çünkü hayatta bir başarıya ulaşmak istiyorsanız bunun yolunun bu iki kavramdan geçtiğini biliyorum. Bazıları onun bu kadar genç yaşta bu kadar şey başarıp, Barcelona gibi bir kulüpte oynayarak şımaracağını düşünebilir ama bu Gio için geçerli değil. Gio ne kadar iyi bir futbolcuysa bunun iki katı kadar iyi bir evlat olmayı başarmıştır."

Bu başarılarla ulaşmada önemli bir pay sahibinin Ronaldinho olduğunu söylemek gerek. Brezilyalı süper star, dos Santos'u adeta kanatları altına almış ve yetiştiriyor. Gio çocukluk idolüyle ilk buluşmasını tarif edilemez olarak nitelendirse de Ronaldinho

ile çalışmaya almış görünüyor. Hatta onu sahadaki babası olarak kabullenmiş bile. Bu arada Zizinho ile Ronaldinho'nun yakın arkadaş olduklarını da belirtmemiz gerek.

Hiç düşünmeden Meksika'yı seçti

Giovanni hayatında yaşadığı en unutulmaz maçın U17 Dünya Gençler Şampiyonası Finali olduğunu söylerken, bu karşılaşmada Brezilya'yı mağlup etmelerinin kendisi açısından önemli olduğunu belirtiyor. Babası nedeniyle Brezilya Milli Takımı'nı seçme şans bulunan dos Santos, Meksika'yı tercih ederken bir an bile düşünmediğini, çünkü Meksika doğumlu bir oyuncu olarak ülkesinin formasını giymesinin önemli olduğunu söylüyor. 2007 U20 Dünya

Şampiyonası'nda ise Giovanni dos Santos, Bronz Top ödülünü kazanmayı başardı. Bu turnuvanın gruplarında Gambiya, Portekiz ve Yeni Zelanda'yla aynı gruba düşen Meksika, grup maçlarında tulum çıkarıp 9 puanla ikinci tura yükselmişti. Takımın attığı 8 golün ikisinde dos Santos imzası vardı. Genç Giovanni ikinci turda oynanan Kongo karşılaşmasında da golünü atarak görevini yaptı ve takımını çeyrek finale taşıdı. Ama Meksika'nın şanssızlığı, bu turda karşılarına Sergio Agüero'nun yıldızlaştığı Arjantin'in çıkmasıydı. Agüero gol kralı ve en iyi oyuncu olarak seçilerek tamamladığı turnuvanın sonunda kupayı alıp Buenos Aires'e götürmüştü.

Arjantinli Maximiliano Morales'in 45. dakikada attığı gol Meksika'yı ve dos Santos'u üzmüştü.

Takım çeyrek finale elenmesine rağmen dos Santos turnuvanın en iyi üçüncü oyuncusu seçilmeyi başararak

ne kadar önemli bir isim olduğunu göstermişti. Nitekim daha sonra Meksika A Milli Takımı'na davet edildi ve bugüne kadar dört kez A Milli Takım formasını giydi. Turnuva sonrası ise bildiğiniz hikâye aslında. Yazının başına dönerseniz şu an bıraktığımız noktadan devam edebilirsiniz. Giovanni her geçen gün kendisini geliştirmeyi sürdürüyor ve Barcelona kadrosunun önemli oyuncularından birisi olma yolunda ilerliyor. Barcelona'nın Ronaldinho'yu gönderebileceğinin konuşulduğu şu günlerde Ronaldinho'nun gidişi bu kadar önemsenmiyorsa eğer, bunun nedeni Giovanni'nin varlığıdır. Belki Messi kadar etkili bir figür olmadı henüz ama dos Santos aradaki 2 yaş farkı hızla kapatıp Arjantinliyi kısa sürede yakalayabilir. Genç Giovanni bu sezon bulduğu fırsatları iyi değerlendirmeye devam ederse önümüzdeki sezon Barcelona'nın değişmezlerinden birisi olacağı benziyor. ■

TFF Gündemi

Futbol seni unuttur mu?

TFF Başkan Başkanışmanı ve AR-PEG Koordinatörü Gündüz Tekin Onay hayata veda etti.

TFF Başkan Başkanışmanı ve AR-PEG Koordinatörü Gündüz Tekin Onay'ı kaybettik. Yakalandığı amansız hastalık nedeniyle uzun süredir tedavi gören Gündüz Tekin Onay, 4 Ocak'ta hayata gözlerini yumdu. Onay'ın naaşı 5 Ocak Cumartesi günü düzenlenen törenlerin ardından toprağa verildi. Gündüz Hoca için ilk tören Futbol Federasyonu'nun Levent'teki merkezinde düzenlendi. TFF Yönetim Kurulu üyeleri, Milli Takım Teknik Direktör ve antrenörleri ile Gündüz Hoca'nın futbol ailesinden çok sayıda seveninin katıldığı törende bir konuşma yapan Futbol Federasyonu Başkanı Haluk Ulusoy şunları söyledi:

"Ölümü kimsenin aklına gelmezdi. Benim hiç aklıma gelmezdi. Şaka sandım ama gerçektir. Herkes işlerini anlatır, Gündüz Tekin Hocam ise yaptığı işlerle, hizmetleriyle ve projeleriyle konuşurdu. Gönülümün yarısı gitti. Yola onunla beraber çıkmıştık. Futbol Federasyonu'nun ne olduğunu bilmediğim zamanlarda, Futbol Federasyonu Başkanlığını hayal edemediğim günlerde, bana 'Federasyon Başkanı olur musun diye sorduklarına sakın olmam deme' dedi. Ben de 'Olur mu hocam, bu kadar adam varken neden bana sorsunlar?' dedim. Birkaç dakika sonra gazeteciler aradı, 'Başkanlığı düşünür müsünüz?' dediklerinde, 'Neden olmasın?' demiştim. Federasyon başkanlığı yolunda ilk adımı Gündüz Tekin Onay sayesinde attım. Ama Gündüz Tekin Hoca bana inanıyordu, bana güveniyordu. Bana bir dost olarak güveniyordu. Yürekli bir insan olduğumdan dolayı beni çok seviyordu. Gündüz Tekin Onay'ın insanlığını, dostluğunu anlatmak mümkün değil. Adam gibi adamdı, dosttu, insandı. O kadar büyük eserler bıraktı ki. Türkiye'de ve dünyada Gündüz Tekin Onay ile bir dakika birlikte olma mutluluğunu yaşayan insanlar var. Ağabey-kardeş gibiydik. Bir gün bir yerde onunla birlikte olacağımıza inanıyorum."

Törende ayrıca Gündüz Tekin Onay'ın oğlu Güntekin Onay ile kızı Zeynepgül Ene ve TÜFAD Başkanı İsmail Dilber de birer konuşma yaptı. Onay'ın naaşı daha sonra Levent Camii'ne götürüldü. İkinci namazını müteakip kılınan cenaze namazının ardından Onay'ın naaşı Zincirlikuyu Mezarlığı'ndaki kabrine defnedildi.

Türk futbolu duayenini yitirdi

Hayatını futbola adanmıştı

Gündüz Tekin Onay 1942 yılında Çankırı'da doğdu. Futbola 1957 yılında Eskişehir'de başladı. Bursa Akınspor, D.Ç. Karabükspor, Muhafızgücü, Ordu Milli Takımı, Karşıyaka, Şekerspor ve Kastamonuspor'da futbol oynadı. 26 yaşında Kastamonuspor'da antrenörlüğe başladı. 27 yaşında Genç Milli Takım antrenörü ve A Milli Takım yardımcı antrenörü oldu. Bu görevlerine 1969-1972 yılları arasında Türkiye Futbol Federasyonu bünyesinde devam etti. 30 yaşında Profesyonel 1. Lig'e Adanaspor ile adım attı ve aralıksız 21 yıl Türkiye 1. Ligi'nde Zonguldakspor, Beşiktaş, Bursaspor, Mersin İdmanyurdu, MKE Ankaragücü, Kayserispor, Gençlerbirliği, Adana Demirspor, Konyaspor ve Denizlispor takımlarında teknik direktörlük yaparak 462 maçla lig rekoru kırdı. TÜFAV, Türkiye Futbol Federasyonu Vakfı, Türkiye Futbol Vakfı kurucusu olarak yönetim kurullarında görev yaptı. TÜFAD'da Genel Sekreterlik ve Asbaşkanlık görevlerinde bulundu. Teknik direktörlük yaptığı Adanaspor kulübüne, başkanlık yaparak bir ilki gerçekleştirdi. Çeşitli gazetelerde spor yazarlığı ile futbol adına 14 kitap yazarak, özellikle gençlerin gelişiminde önemli rol oynadı. Yurtiçinde kurs ve seminerlerde eğitimcilik yaptı. Ayrıca, yurtdışında UEFA-UEFT gibi 30'a yakın seminere katıldı. 1997-2004 yılları arasında Türkiye Futbol Federasyonu Genç Milli Takımlar Koordinatörü ve Başkan Başkanışmanı olarak bir çok projeye

imza attı. UEFA U19 Avrupa Şampiyonası'nda ikinci olan Genç Milli Takım'ın sorumlusuydu. 2007 yılında TFF AR-PEG Genel Koordinatörü olarak, "Van Futbol Köyü

Projesi" ile Türk Futbolu adına Türkiye'de bir ilke imza attı. Bu proje sayesinde, tüm Türkiye'den katılan çocuklarla birlikte futbol adına doğu ve batı sentezini gerçekleştirdi.

"Van Futbol Köyü Projesi"ni hayata geçirerek, Yılın Projesi dalında birçok ödül kazanırken, UEFA'dan da kutlama mesajı aldı.

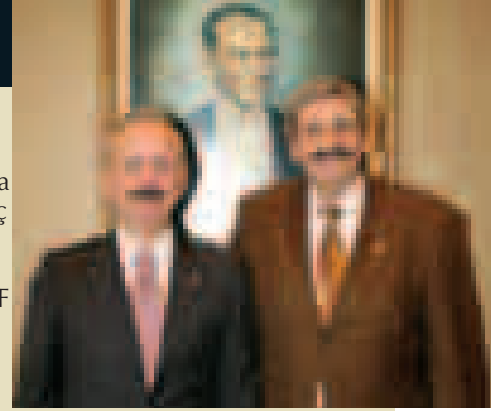
2007 yılı UEFA TFF Grassroots Yaz Etkinlikleri çerçevesinde, I. Uluslararası Riva Düş Köyü Grassroots Futbol Festivali'ni birçok yabancı ülke çocukları ile gerçekleştirdi. Aynı yıl içerisinde I. Grassroots Engelliler Futbol Festivali'ni düzenledi.

2007 yılında, Türk Spor Ajansı tarafından Memorial Hastanesi Sponsorluğunda organize edilen 11 Altın Adam yarışmasında Yılın Altın Yöneticisi Ödülünü aldı.

2007 yılı Aralık ayında, Grassroots Etkinlikleri çerçevesinde farklı yaş gruplarındaki çocukları futbol oynamaya davet etmek amacıyla, Türkiye

Futbol Federasyonu Beylerbeyi Gündüz Tekin Onay Grassroots Merkezi'ni açtı. UNESCO Tarafından 2007 yılının MEVLANA Yılı ilan edilmesi nedeniyle, Türkiye Futbol Antrenörleri Derneği tarafından, Futbol Adamı dalında "HOŞGÖRÜ ve ÖRNEK DAVRANIŞ" ödülüne layık görüldü.

Aynı yıl, Milliyet Gazetesi'nin düzenlediği 2007 yılı 54. yılın Sporcusu Anketinde, "Namık Sevik" Ödülünü aldı.

*Futbol Federasyonu Genel Kurulu, mahkeme kararıyla toplandı
Toplantıyı FIFA ve UEFA'dan gelen gözlemciler de takip etti.*

14-15 Şubat'ta seçime gidiliyor

Istanbul Bakırköy 2. Sulh Hukuk Mahkemesi'nin atadığı "İhtiyati Tedbir Kurulu"nun kararı doğrultusunda yapılan Futbol Federasyonu Genel Kurulu 17 Ocak'ta Ankara Sheraton Otel'de gerçekleştirildi. Genel Kurul'da 14-15 Şubat 2008 tarihinde seçime gidilmesi kararı alındı. Toplam 263 delegenin 225'i hazırlan cetvelini imzalayarak Genel Kurul'da hazır bulundu. Genel kurul başlamadan geçici divana 200 imzayla verilen önerge sonrasında Galatasaray delegesi Mehmet Helvacı oy çokluğuyla divan başkanı seçildi. Helvacı'nın yardımcılıklarını Beşiktaş delegesi Fikret Orman, Fenerbahçe delegesi Şekip Mosturoğlu ve Trabzonspor delegesi Zeyyat Kafkas getirildi. Gözlemci olarak Türkiye'ye gelen FIFA Başkanı Joseph Blatter'in danışmanı Jerome Champain, FIFA Hukuk Kurulu Üyesi Marcel Benz ve UEFA Genel Sekreteri David Taylor, Genel Kurul öncesinde UEFA Asbaşkanı Şenes Erzik ve "İhtiyati Tedbir Kurulu"nda yer alan Lutfi Arıboğan ile toplantı yaptı.

FIFA'dan bağımsız statü talebi

FIFA Onursal Asbaşkanı David Will, Genel Kurul'da yaptığı konuşmada, TFF için bağımsız statü hazırlamak üzere bir çalışma grubu oluşturulmasını, bu grubun hazırlıklarını 30 Nisan'a kadar tamamlamasını ve statüyü Mayıs ayının ilk haftasında yapılacak TFF Genel Kurulu'na sunmasını önerdi. Will, Genel Kurul gündeminin 7. maddesi olan, Federasyon Başkanı, Yönetim Kurulu ve Denetim Kurulu'nun seçimlerinin yenilenmesi ve oylama şeklinin belirlenmesiyle ilgili maddenin gündemden çıkarılmasını da teklif etti.

Başesgioğlu "Yetki Genel Kurulda"

Devlet Bakanı Murat Başesgioğlu da Genel Kurul'da yaptığı konuşmada, "Futbolun

anayasasını değiştirme yetkisi Genel Kuruldadır. Genel Kurulu ben, futbolun parlamentosu olarak değerlendiriyorum" dedi. Türk futbolunu dünyadaki en saygın yerine kavuşturmak için, futbolun saygınlığını en üst seviyede tutmak zorunda olduklarını dile getiren Başesgioğlu, "Burada esas gaye, futbolun özerkliği ve uyumlu çalışması konusunda parlamentonun ve siyasilerin hiçbir endişesinin olmayışıdır. Bu uyumlu çalışmanın yapılabilmesi için de Genel Kurulun toplanarak, statünün FIFA ve UEFA kriterlerine uydurulması gerekmektedir. Bundan sonra Genel Kurulun iradesine başvurarak bir güven tazelemesi yapılması gerekmektedir. Bu asla ve asla bir seçim dayatması değildir. Biz yetkilerimizden vazgeçtik, futbolun geleceğine siz karar verin diye. Bir çerçeve kanun olmak kaydıyla, futbol yönetiminin bir ana statüsünün de yer almasını tasvip ediyorum. Ancak bunun parlamentoda tartışılması gerekiyor. Ben bu konuda, sonuna kadar burada alınan kararların savunucusu olacağım" şeklinde konuştu.

Seçim kararı alındı

FIFA'nın isteği üzerine, Divan Kurulu tarafından gündemden çıkarılan, federasyon başkan, yönetim kurulu ile denetim kurulu seçimlerinin yenilenmesi ve oylama şeklinin belirlenmesine ilişkin 7. madde, Genel Kurul'da oylanarak, oybirliğiyle yeniden gündeme alındı. Delegelerden 229'unun imzasıyla verilen önerge, Genel Kurul'un onayına sunuldu. Oylamaya katılan 241 delegeden 192'si 14-15 Şubat tarihlerinde seçimli olağanüstü genel kurul toplanmasından yana oy kullandı. 48 delegenin seçime 'hayır' dediği oylamada, 1 oy da geçersiz sayıldı. Oylama sonuçlarına göre Futbol Federasyonu delegeleri, 14-15 Şubat tarihlerinde, federasyon başkanı, yönetim kurulu ve denetim kurulu üyelerini seçmek üzere yeniden sandık başına gidecek.

Bu arada FIFA Onursal Asbaşkanı David Will tarafından gündeme getirilen çalışma grubu için, 85 imzalı önerge verildi. Delegeler, çalışma grubu için, Lutfi Arıboğan, Süheyl Önen, Mehmet Helvacı, Emre Koçak ve Yunus Egemenoglu isimlerini önerdi. Önerge, yapılan oylamada kabul edildi.

Ulusoy: "Kararı hukukçular verecek"

Futbol Federasyonu Başkanı Haluk Ulusoy, toplanan Genel Kurulun "olağanüstü" olması gerektiğini belirterek, hukuki bir hata yapıldığını savundu. Başkan Ulusoy, Bakırköy 2. Sulh Hukuk Mahkemesi'nin atadığı ihtiyati Tedbir Kurulu'nun isteğiyle yapılan Genel Kurulun, olağanüstü olması gerektiğini ifade ederek, "Olağanüstü Genel Kurulda gündeme madde ekleyemeyeceklerini bildiklerini için, genel kurulu 'olağan' topladılar. Böyle şey olmaz. Bu genel kurul olağanüstüdür" dedi. Genel Kurul'un kararıyla ilgili olarak hukuk yoluna gitmeyeceğini söyleyen Başkan Ulusoy, "Ancak gidenlere de saygı duyacağım. Nasıl ki bu Genel Kurul'u mahkeme yoluyla toplayanlara saygı duyduysak, onlara da saygı duymak zorundayız. Bundan sonra kararı hukukçular verecek" ifadelerini kullandı.

Erzik "Bu Genel Kurul olağanüstü"

Genel Kurul toplantısının ardından gazetecilerle sohbet eden UEFA Asbaşkanı Erzik, Genel Kurulun olağan olup olmadığı ile ilgili bir soru üzerine, "Deneyimlerime göre bu Genel Kurul olağanüstü" yorumunu yaptı. FIFA ve UEFA gözlemcilerinin Genel Kurula gelmesinin üzüntü verici olduğunu da belirten Erzik, "Gönül isterdi ki böyle olmasın. Ancak mahkeme kararıyla genel kurula gidildiği için böyle bir durum oluştu" diye konuştu. ■

Naklen Yayın Komisyonu kuruldu

Türkiye Futbol Federasyonu, yayın haklarının birden fazla kuruluşa satılması konusunda önemli açıklamalar yaptı. Kulüplerimizin gelirlerini artırmak ve Avrupa Birliği rekabet kurallarına uygun bir naklen yayın sistemine sahip olmayı hedefleyen federasyon, ikili yayın konusunu gündeme getirerek tartışmaya açtı. TFF, ilk olarak 15 Ocak'ta yaptığı toplantıda futbolun yayın gelirlerini asgari yüzde yüz oranında arttıracak, kulüplerimizin ve futbol ailesinin ekonomik darboğazdan kısa zamanda kurtulmasını

açıklamada şu noktalara değindi: "Dünyadaki ve bağlı bulunduğumuz UEFA'daki gelişmeleri yakından izlemekte olan Federasyonumuz, son üç ay içinde zincirleme şekilde yaşanan aşamaları da dikkatle takip etmektedir. 2003 yılında İngiltere Premier Ligi ile Avrupa Birliği'nin rekabet kurulları arasındaki görüşmelerle başlayan bu yeni süreç 'Liglerin yayın haklarının televizyon kuruluşları arasında haksız rekabet' yaratmayacak şekilde dağıtımı için düzenlemelerle kendini göstermiştir. İngiltere ve Almanya ligleri bu

kuruluşla son yapılan anlaşma da ihale konusu olan sezonun başlamasından iki yıl önce yenilenmiştir. Üzerinde titiz çalışmaların yürütüldüğü bu yeni modelden hem kulüplerimiz hem de doğan rekabet ortamının faydasını görecektir. Bu futbol izleyicilerimiz en iyi şekilde yararlanacaktır. Bu futbol dünyamızın tüm paydaşları için çok önemli bir gelişmedir. AB, tüm liglere bu yeni düzenlemeleri tavsiye eder ve rekabet kurullarının bu konuda çalışmalar yapmasını isterken, serbest piyasa

D-Smart'ın yayınların iki yayıncıya bölünmesi şeklindeki teklifi, AB normlarına uygun olması yanı sıra kulüplerin gelirlerini maksimize etmesi açısından büyük önem taşımaktadır. D-Smart'ın yapmış olduğu teklifin en önemli bölümü ise 2010 yılı için en kısa sürede açılacak bir ihalede kendisine düşen maddi sorumluluğun yüzde 50'sini tüm kulüplerimize peşin olarak ödemeyi taahhüt etmesidir. Kulüplerimiz ekonomik sıkıntılarla mücadele ederken, yayın gelirlerini iki katına çıkarabilecek böylesi yeni

sağlayacak bu büyük projeyi hayata geçirmeye karar verdi. D-Smart tarafından yapılan ve 2010 yılından itibaren Turkcell Süper Lig'in yayın haklarını birden fazla yayın kuruluşuna satılmasını içeren teklifi değerlendiren TFF Yönetim Kurulu, aynı toplantıda en kısa sürede bu konuda gerekli girişimleri başlatma kararına vardı. D-Smart'ın bu teklifinin ardından TFF Yönetim Kurulu, mevcut yayıncı kuruluşla da görüşerek yeni bir yayın anlaşmasının zeminini hazırlamak üzere Başkanvekili Affan Keçeci başkanlığında bir komisyon oluşturdu. Komisyonunda Yönetim Kurulu üyeleri Metehan Berktaş, Cihangir Onger, Mustafa Yazıcı ile Genel Sekreter Vekili Özcan Şepik yer aldı. Bu önemli açıklamanın ardından kamuoyunun bazı kesimlerinde yaşanan anlaşmazlıkları gidermek amacıyla bir açıklama daha yayınlayan Futbol Federasyonu, bu

düzenlemeleri başarı ile hayata geçirmiştir. Sadece son 1 ay içinde Danimarka, Hollanda, İtalya federasyonları ve lig kurulları yeni yayın ihalelerini Avrupa Birliği rekabet kurallarına göre açacakları ilan etmişlerdir. İtalya meclisi de bu konuda bir yasayı yürürlüğe sokmuştur. Bu konudaki tüm gelişmeler, bu açıklamanın zamanlamasının ne kadar doğru olduğunu göstermektedir. İngiltere Premier Ligi de 2007-08 sezonundan başlayan yayın haklarını içeren ihalenin şartları 2 yıl öncesinden, 17 Kasım 2005'te belirlemiş ve 5 Mayıs 2006'da da ihaleyi sonuçlandırmıştır. 2010 sezonundan başlayacak bir ihale için de paralel bir zamanlama ile çalışmaları başlatıyor olmamız, bu ve birçok benzer örnekten dolayı son derece doğaldır. Türkiye'deki yayın ihaleleri için uygulanan standart prosedür de bazı istisnalar dışında bu şekilde işlemiş ve yayıncı

ekonomisinin en basit kurallarını göz önüne almıştır. Futbol yayın haklarının tek bir yayın kuruluşunun elinde toplanmasının "tekeli" uygulamalarına yol açacağı nettir. Bilindiği üzere tartışmalı da olsa bizden bir önceki federasyon tarafından 2010 yılına kadar uzatılmış olan sözleşmeye, D-Smart tarafından çok yüksek bir teklif yapılmış olmasına rağmen, federasyonumuz konuya kesinlikle müdahale etmemiştir. Bugün için D-Smart'tan almış olduğumuz yeni teklif, tüm kulüplerimizin gelirlerini asgari iki katına çıkaracak çok önemli bir gelişmedir. Rakamsal boyutu 240 milyon dolara varan bu teklifi Türk futbolu lehine değerlendirmememiz, tüm kulüplerimiz ve futbol endüstrisi adına büyük bir haksızlık olacaktır. Tüm kararlarını futbolun gelişmesi lehine kullanan federasyonumuz bu yoldaki kararlılığını aynı şekilde sürdürecektir.

bir modelin varlığı göz ardı edilemez. Federasyonumuz, sağlıklı büyüme, gelişme ve ilerleme motivasyonunu Türk futbolundaki büyük potansiyelle bir araya getirerek daha iyi bir gelecek için çalışmak yönündeki vizyonunu ortaya koymaktadır." Bu açıklamanın ardından oluşturulan Naklen Yayın Komisyonu 23 Ocak'ta Başkanvekili Affan Keçeci başkanlığında toplandı ve AB Yayın İlkeleri çerçevesinde yayın yapan Fransa, İngiltere, İtalya liglerinde uygulanan modelleri detaylı olarak inceledi. Uzunca bir süredir devam eden konuya ilişkin araştırma ve çalışmaların sonuçlarını değerlendiren komisyon, Türkiye'de uygulanması düşünülen model konusunda karar aşamasına geldi. Toplantıda ayrıca yayın pastasının genişletilmesi için bulunan yeni mecraların pazarlanması konusu da masaya yatırıldı.

Euro 2008 Komitesi oluşturuldu

"Hedef Final" sloganıyla Euro 2008 hazırlıklarına başlayan TFF, 16 Aralık'ta Ankara'da yapılan Yönetim Kurulu toplantısında duyurduğu Euro 2008 Komitesi'ni oluşturdu. TFF Başkanı Haluk Ulusoy yönetiminde ilk kez 28 Aralık'ta bir araya gelen komite, toplantıda görev dağılımını yaptı. Haluk Ulusoy'un başkanlığındaki komitenin İletişim Sorumluluğu'nu Metehan Berktas, Mali İşler Sorumluluğu'nu Erdal Batmaz yapacak. Türkiye'nin tanıtımı konularıyla ilgili çalışmaları ise Ender Alkoçlar ile Mustafa Yazıcı yürütecek. Komitede Genel Sekreter Lutfi Arıboğan da yer alıyor. Euro 2008 Komitesi ilk toplantısında "Her ilçeden bir yürek, 70 milyon tek yürek" kampanyasının detaylarını görüştü.

"Her ilçeden bir yürek 70 milyon tek yürek" kampanyasına start verildi

Türkiye Futbol Federasyonu, "Her ilçeden bir yürek, 70 milyon tek yürek" kampanyasının tanıtım startını verdi. Milli Takım'ın İsviçre'de oynayacağı Avrupa Futbol Şampiyonası grup müsabakalarına, Türkiye'nin her ilçesinden bir taraftarı götürmeyi hedefleyen projeye ilgili tanıtım filmi, ATV, SHOW TV, Kanal D, STAR, FOX TV, STV, KANAL 7, KANAL 1, NTV, CNN TÜRK, CNBC-E, SKY TÜRK, LİG TV, E 2, KANAL A, KANAL TÜRK ekranlarından yayınlanmaya başlandı. Tüm ülkenin ortak bir sinerji oluşturarak, Avrupa Şampiyonası'nda Milli Takım'ı desteklemesinden yola çıkan ve sosyal odaklı bir projenin hayata geçirilmesini hedefleyen kampanya uyarınca, Türkiye'nin 928 ilçesinden birer taraftar, Milli Takımımızın Portekiz, İsviçre ya da Çek Cumhuriyeti maçlarından birini, karşılaşmanın oynandığı statta izleyecek. TFF, bu kampanya sırasında uygulanacak yöntemle kendi kasasından harcama yapmayacak.

Dereli ve Çakır 2. Kategoride

UEFA Hakem Komitesi, FIFA kokartlı hakemlerimizin kategorilerini belirledi. Yeni sıralamaya göre Selçuk Dereli ile Cüneyt Çakır 2. Kategori, Fırat Aydınus ile Bülent Demirlek 3. Kategori, Bülent Yıldırım, Hüseyin Göçek ve Vedat Yüksel 4. Kategoride yer alıyor. FIFA kokartlı bayan hakemlerimizden Hilal Tuba Tosun 2. Kategoride, D. Deniz Gökçek ile Kadriye Gökçek ise 3. Kategoride bulunuyor.

Hakem semineri Antalya'da yapıldı

MHK tarafından düzenlenen devre arası Hakem Semineri, 3-6 Ocak tarihleri arasında Antalya'da gerçekleştirildi. Papillon Ayscha Otel'de yapılan seminere Turkcell Süper Lig ve yardımcı hakemleri ile A klasman, Bayan FIFA hakemleri katıldı. Hakemlerin atletik testleri 3 Ocak Perşembe günü saat 09.00'da 100. Yıl Atletizm Pisti'nde yapılırken, aynı akşam düzenlenen törenle FIFA hakemlerinin kokartları takıldı.

Dereli'ye UEFA Kupası'nda görev

UEFA Kupası'nda 21 Şubat'ta oynanacak Bordeaux-Anderlecht üçüncü tur rövanş karşılaşmasını FIFA kokartlı hakemlerimizden Selçuk Dereli yönetecek. Dereli'nin yardımcılıklarını Bahattin Duran ve Cem Satman yapacak. Karşılaşmanın dördüncü hakemi ise Hüseyin Göçek.

Çakır'a mentör geldi

UEFA, FIFA kokartlı hakemlerimizden Cüneyt Çakır'ın lig performansını izlemek için mentör görevlendirdi. UEFA Delegesi Karl-Erik Nilsson, 13 Ocak Pazar günü Şükrü Saracoğlu Stadı'nda oynanan Fenerbahçe-İstanbul Büyükşehir Belediyespor karşılaşmasında Cüneyt Çakır'ı izledi.

Gözlemci ve Temsilcilere seminer verildi

Türkiye Futbol Federasyonu Gözlemciler ve Temsilciler Kurulu tarafından düzenlenen 2007-2008 Futbol Sezonu Devre Arası Temsilci ve Gözlemci Seminerleri, 03-06 Ocak 2008 tarihleri arasında Antalya Sheraton Otel'i'nde yapıldı. Seminerlere; TFF Temsilcileri, Süper Lig Gözlemcileri, A Klasman Gözlemcileri, Eğitimciler ve KKTC Gözlemci ve Temsilcileri katıldı.

Pro Lisans Kursu'nun ilk aşaması tamamlandı

Jira Konvansiyonu çerçevesinde TFF ve UEFA tarafından ortaklaşa düzenlenen UEFA Pro Lisans kursunun ilk aşaması Ocak ayı içerisinde tamamlandı. Antalya Titanic Otel'de "Teknik direktörleri, üst düzey profesyonel futbolcularla ve takımlarla etkin bir şekilde çalışmaya hazırlamak" amacıyla başlatılan kursa 22 kursiyer katıldı.

Kursa katılan antrenörler, oyuncuların, teknik kadronun, performansın ve rekabetin etkin bir şekilde nasıl değerlendirileceği, yeni sezona ilişkin nasıl planlama ve hazırlık yapılacağı, sezon öncesi antrenmanları ve maçlarını kullanarak gerekli değişimi gerçekleştirmeyi ve çalışmaların sonucunun etkin bir şekilde nasıl değerlendirileceği konularıyla ilgili 14 gün boyunca eğitim aldılar.

Pro Lisans kursunun ikinci aşamasının Haziran, üçüncü aşamasının ise Temmuz'da yapılması planlanıyor.

U18'ler beşinci oldu

Teknik Direktör Abdullah Ercan yönetimindeki U18 Milli Takımımız, Rusya'da düzenlenen Valentin Granatkin Turnuvası'nı beşinci sırada tamamladı. Turnuvada beş maç oynayan Milli Takımımız 3 galibiyet ve 2 mağlubiyet alırken 10 gol atıp 6 gol yedi. U18 Milli Takımımız, Belçika'yı 1-0, Slovakia'yı 4-0 ve iki kez karşılaştığı Polonya'yı ikinci maçta 3-1 yenerken, aynı rakibine ilk maçta 2-1, ayrıca Ukrayna'ya da 3-1 yenildi.

U17 Milli Takımımız İsrail'de şampiyon

Futsal Milli Takımımız ikinci oldu

Teknik Direktör Ömer Kaner yönetimindeki Futsal A Milli Takımımız, Romanya Özel Futsal Turnuvası'nı ikinci sırada bitirdi. İlk maçında İtalya'ya 6-0 mağlup olan Futsal Milli Takımımız, ikinci ve son maçında Yunanistan'ı 4-2 yendi. Romanya'nın Buzau şehrindeki Iamandi Stadı'nda oynanan karşılaşmada Milli Takımımızın gollerini 13 ve 18. dakikalarda Mustafa Şen, 21. dakikada İsmail Çelen ve 37. dakikada Yasin Erdal kaydetti. Alınan bu sonuçlardan sonra dünya üçüncüsü İtalya turnuvayı ilk sırada tamamlarken, millilerimiz ikinci, Yunanistan üçüncü ve ev sahibi Romanya dördüncü oldu.

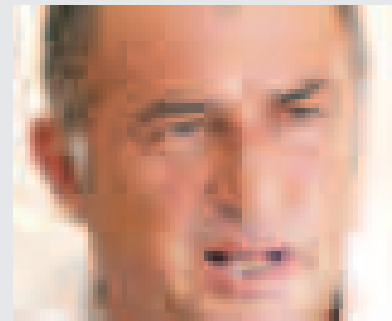
Teknik Direktör Şenol Ustaömer yönetimindeki U17 Milli Takımımız, İsrail'de düzenlenen Özel Kış Turnuvası'nda şampiyon oldu. Ev sahibi İsrail'in yanı sıra Ukrayna ve Slovakia'nın da mücadele ettiği turnuvanın ilk maçında rakip Ukrayna'yı 7 Ocak'ta Nazareth Elite Stadı'nda oynanan karşılaşmayı Milli Takımımız 79. dakikada Muhammet Demir'in attığı golle kazandı. 9 Ocak'ta Nariya Stadı'nda Slovakia karşısına çıkan millilerimiz karşılaşmadan 1-1'lik skorla ayrılırken, Muhammet Demir bir kez daha fileleri havalandırıyordu. 11 Ocak'ta final niteliğindeki

grubun son karşılaşmasında gençlerimiz ev sahibi İsrail'le karşı karşıya geldi. Nariya Stadı'nda oynanan karşılaşma 4-0 galibiyetimizle sonuçlanırken, gollerimizi 16. dakikada Volkan Dikmen, 27. dakikada Cem Sultan, 48. dakikada Muhammed Demir ve 53. dakikada Gökhan Töre kaydetti. Bu sonuçla turnuvayı şampiyon olarak bitiren millilerimiz, U17 Avrupa Şampiyonası hazırlıklarındaki başarılarına bir yenisini daha ekleyerek yurda döndü. Milli Takımımız Mayıs ayında Türkiye'de düzenlenecek U17 Avrupa Şampiyonası'na ev sahibi olarak katılarak şampiyonluk mücadelesi verecek.

U19 Takımımız Portekiz'e yenildi

Teknik Direktör Ahmet Ceyhan yönetiminde, U19 Avrupa Şampiyonası Elit Turu'na hazırlanan U19 Milli Takımımız, deplasmanda oynadığı iki özel karşılaşmada Portekiz'e yenildi. Complexo Desportivo da Tocha Stadı'nda oynanan ilk karşılaşmayı 3-0 kazanan Portekiz, Estadio Municipal de Cantanhede Stadı'nda oynanan ikinci karşılaşmadan da 2-1 galip ayrıldı. Milli Takımımızın tek golünü Tayfur Emre Yılmaz kaydetti.

Milli Takımımız İsveç'le oynayacak

A Milli Takımımız, Euro 2008 öncesi ilk özel maçını 6 Şubat'ta İsveç'le oynayacak. İnönü Stadı'ndaki Türkiye-İsveç karşılaşmasını İtalya Futbol Federasyonu'ndan Paolo Tagliavento yönetecek. Tagliavento'nun yardımcılıklarını Massimiliano Grilli ve Roberto Carrer yapacak. Maçın biletleri açık tribün 10, kapalı tribün 20 ve numaralı tribün 50 YTL fiyatlarıyla satışa çıkarılacak.